

Spis treści

•	Opinia niezależnego biegłego rewidenta	3
•	Raport z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego	5
•	Wybrane dane finansowe	15
•	Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe	17
•	Sprawozdanie z działalności	93

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. (zwanej dalej „Grupą”), w której jednostką dominującą jest Bank Handlowy w Warszawie S.A. (zwany dalej „Jednostką dominującą”) z siedzibą w Warszawie przy Senatorskiej 16, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2013 r., które po stronie aktywów oraz zobowiązań i kapitału własnego wykazuje sumę 45.398.389 tys. zł, skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. wykazujący zysk netto w kwocie 972.708 tys. zł, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. wykazujące dochody całkowite w kwocie 672.368 tys. zł, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za ten rok obrotowy oraz informację dodatkową o przyjętych zasadach rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności Grupy odpowiedzialny jest Zarząd Jednostki dominującej. Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” – Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

Naszym zadaniem było zbadanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego i wyrażenie opinii o zgodności, we wszystkich istotnych aspektach, tego sprawozdania finansowego z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Grupy.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do:

- a. przepisów rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości;
- b. krajowych standardów rewizji finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów.

Badanie zostało zaplanowane i przeprowadzone tak, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych błędów i przeoczeń. Badanie obejmowało między innymi sprawdzenie, na podstawie wybranej próby, dowodów potwierdzających kwoty i informacje wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę zasad rachunkowości stosowanych przez Grupę oraz istotnych oszacowań dokonywanych przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, a także ogólną ocenę jego prezentacji. Uważamy, że nasze badanie stanowiło wystarczającą podstawę dla wyrażenia opinii.

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

- a. przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową Grupy na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz wynik finansowy za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską;
- b. jest zgodne w formie i treści z obowiązującymi Grupę przepisami prawa;
- c. zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonej dokumentacji konsolidacyjnej.

Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. uwzględniają postanowienia Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie” – Dz. U. z 2014 r., poz. 133) i są zgodne z informacjami zawartymi w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Przeprowadzający badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers
Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych
do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

Adam Celiński
Biegły Rewident Grupy,
Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90033

Warszawa, 14 marca 2013 r.

Raport z badania skonsolidowanego
sprawozdania finansowego
za rok obrotowy
od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

Dla Walnego Zgromadzenia
Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej
Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Spis treści:

I.	Ogólna charakterystyka Grupy	8
II.	Informacje dotyczące przeprowadzonego badania	8
III.	Charakterystyka wyników, sytuacji finansowej Grupy oraz istotnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego	9
IV.	Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta	12
V.	Informacje i uwagi końcowe	13

I. Ogólna charakterystyka Grupy

- a. Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Grupa”) jest Bank Handlowy w Warszawie Spółka Akcyjna („Bank”, „Jednostka dominująca”) z siedzibą w Warszawie, ul. Senatorska 16.
- b. Jednostka dominująca została powołana aktem notarialnym z dnia 13 kwietnia 1870 r. Statut Banku sporządzono w formie aktu notarialnego w Kancelarii Notarialnej notariusza Andrzeja Przybyły w Warszawie w dniu 31 marca 1998 r. i zarejestrowano w Rep. A Nr 2189/98. W dniu 22 lutego 2001 r. Sąd Rejonowy w Warszawie, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał wpisu Jednostki dominującej do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS 000001538.
- c. Dla celów rozliczeń z tytułu podatków Jednostce dominującej nadano numer NIP 526-03-00-291. Dla celów statystycznych Jednostka dominująca otrzymała numer REGON 000013037.
- d. Kapitał zakładowy Jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosił 522.638 tys. zł i składał się z 130.659.600 akcji zwykłych o wartości nominalnej 4,00 zł każda.
- e. Na 31 grudnia 2013 r. akcjonariuszami Jednostki dominującej byli:

Nazwa akcjonariusza	Liczba posiadanych akcji	Wartość nominalna posiadanych akcji (tys. zł)	Typ posiadanych akcji	% posiadanych głosów
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	97.994.700	391.979	zwykłe	75,0
Pozostali akcjonariusze	32.664.900	130.659	zwykłe	25,0
	130.659.600	522.638		100,0

- f. W badanym okresie przedmiotem działalności Grupy było m.in.:
- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
 - prowadzenie innych rachunków bankowych;
 - przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych;
 - udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych;
 - udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw;
 - wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu;
 - wykonywanie terminowych operacji finansowych;
 - działalność maklerska;
 - działalność leasingowa.
- g. W skład Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. na dzień 31 grudnia 2013 r. wchodziły następujące jednostki:

* W przypadku Handlowy Investments S.A., spółki sporządzającej sprawozdanie finansowe na dzień bilansowy inny niż ten, na który sporządzone zostało skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, uwzględniono odpowiednie wymogi Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonych przez Unię Europejską.

- h. W roku obrotowym członkami Zarządu Jednostki dominującej byli:

• Sławomir S. Sikora	Prezes Zarządu
• Brendan Carney	Wiceprezes Zarządu
• Misbah Ur-Rahman-Shah	Wiceprezes Zarządu
• Witold Zieliński	Wiceprezes Zarządu
• Barbara Sobala	Wiceprezes Zarządu od 15 października 2013 r.
• Robert Massey JR	Wiceprezes Zarządu do 20 czerwca 2013 r.
• Iwona Dudzińska	Członek Zarządu

- i. Jednostka dominująca jest emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i zgodnie z wymogami Ustawy o rachunkowości sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

II. Informacje dotyczące przeprowadzonego badania

- a. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. zostało przeprowadzone przez PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Al. Armii Ludowej 14, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie przeprowadzone zostało pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta, biegłego rewidenta Grupy Adama Celińskiego (numer w rejestrze 90033).
- b. PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. została wybrana na biegłego rewidenta Grupy Uchwałą nr 6/V/2013 Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A. z dnia 19 marca 2013 r. na podstawie paragrafu 18 ust. 1 pkt 7 Statutu Jednostki dominującej.
- c. PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie są niezależni od jednostek wchodzących w skład Grupy w rozumieniu art. 56 ust. 2-4 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649, z późn. zm.).
- d. Badanie przeprowadzono na podstawie umowy zawartej w dniu 17 maja 2013 r. w okresie:
- badanie wstępne od 1 listopada do 31 grudnia 2013 r.;
 - badanie końcowe od 2 stycznia do 13 marca 2014 r.

Nazwa akcjonariusza	Charakterystyka powiązania kapitałowego (% własności pośrednio i bezpośrednio)	Metoda konsolidacji	Podmiot badający sprawozdanie finansowe	Rodzaj opinii	Dzień bilansowy, na który sporządzono sprawozdanie finansowe
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	jednostka dominująca	Nie dotyczy	PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.	bez zastrzeżeń	31 grudnia 2013 r.
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	jednostka zależna (100,00%)	Pełna	PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.	w trakcie badania	31 grudnia 2013 r.
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	jednostka zależna (100,00%)	Pełna	PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.	w trakcie badania	31 grudnia 2013 r.
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji	jednostka zależna (100,00%)	Pełna	Spółka nie podlegała badaniu	-	31 grudnia 2013 r.
Handlowy Investments S.A.	jednostka zależna (100,00%)	Pełna	Grant Thornton Lux Audit S.A.	w trakcie badania	28 lutego 2014 r.*
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.	jednostka zależna (100,00%)	Metoda praw własności	PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.	w trakcie badania	31 grudnia 2013 r.

III. Charakterystyka wyników, sytuacji finansowej Grupy oraz istotnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2013 r. (wybrane pozycje)

	31.12.2013 r. tys. zł	31.12.2012 r. tys. zł	Zmiana		Struktura	
			tys. zł	(%)	31.12.2013 r. (%)	31.12.2012 r. (%)
AKTYWA						
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	778 464	1 357 308	(578 844)	(42,6)	1,7	3,1
Należności od banków	3 539 927	1 461 901	2 078 026	142,1	7,8	3,4
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 751 829	6 838 483	(1 086 654)	(15,9)	12,7	15,7
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	17 616 041	15 003 003	2 613 038	17,4	38,9	34,5
Inwestycje kapitałowe wycenianie metodą praw własności	7 814	15 110	(7 296)	(48,3)	-	-
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	15 280	19 921	(4 641)	(23,3)	-	-
Należności od klientów	15 231 327	16 221 412	(990 085)	(6,1)	33,6	37,4
Rzeczowe aktywa trwałe	384 581	409 916	(25 335)	(6,2)	0,8	0,9
Wartości niematerialne	1 417 363	1 379 931	37 432	2,7	3,1	3,2
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	80 854	2 702	78 152	>100	0,2	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	203 132	218 786	(15 654)	(7,2)	0,4	0,5
Inne aktywa	359 039	567 736	(208 697)	(36,8)	0,8	1,3
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	12 738	12 554	184	1,5	-	-
AKTYWA RAZEM	45 398 389	43 508 763	1 889 626	4,3	100,0	100,0
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków	6 378 436	2 356 429	4 022 007	170,7	14,0	5,4
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	4 196 896	5 846 404	(1 649 508)	(28,2)	9,2	13,4
Pochodne instrumenty zabezpieczające	24 710	-	24 710	-	0,1	-
Zobowiązania wobec klientów	26 568 765	26 852 165	(283 400)	(1,1)	58,6	61,8
Rezerwy	89 284	28 656	60 628	211,6	0,2	0,1
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	84	55 343	(55 259)	(99,8)	-	0,1
Inne zobowiązania	832 950	978 351	(145 401)	(14,9)	1,8	2,2
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	38 091 125	36 117 348	1 973 777	5,5	83,9	83,0
KAPITAŁ WŁASNY						
	7 307 264	7 391 415	(84 151)	(1,1)	16,1	17,0
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	45 398 389	43 508 763	1 889 626	4,3	100,0	100,0

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (wybrane pozycje)

	2013 r. tys. zł	2012 r. tys. zł	Zmiana		Struktura	
			tys. zł	(%)	2013 r. (%)	2012 r. (%)
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	1 646 332	2 076 259	(429 927)	(20,7)	52,9	60,3
Koszty odsetek i podobne koszty	(404 180)	(587 978)	183 798	(31,3)	21,4	26,7
Wynik z tytułu odsetek	1 242 152	1 488 281	(246 129)	(16,5)		
Przychody z tytułu opłat i prowizji	762 772	707 240	55 532	7,9	24,5	20,6
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(120 470)	(108 382)	(12 088)	11,2	6,4	4,9
Wynik z tytułu opłat i prowizji	642 302	598 858	43 444	7,3		
Przychody z tytułu dywidend	4 416	6 493	(2 077)	(32,0)	0,2	0,2
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	349 000	371 993	(22 993)	(6,2)	11,2	10,8
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	305 339	279 451	25 888	9,3	9,8	8,1
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	1 844	-	1 844	-	0,1	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	2 050	-	2 050	-	0,1	-
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	(242)	(18 430)	18 188	(98,7)	-	0,9
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(1 302 008)	(1 364 951)	62 943	(4,6)	68,8	62,0
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(62 635)	(64 683)	2 048	(3,2)	3,3	2,9
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	1 050	84	966	1.150,0	-	-
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	36 204	(58 101)	94 305	(162,3)	1,2	2,6
Zysk operacyjny	1 219 472	1 238 995	(19 523)	(1,6)		
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	(1 326)	540	(1 866)	(345,6)	0,1	-
Zysk brutto	1 218 146	1 239 535	(21 389)	(1,7)		
Podatek dochodowy	(245 438)	(269 403)	23 965	(8,9)		
Zysk netto	972 708	970 132	2 576	0,3		
Przychody ogółem	3 109 007	3 442 060	(333 053)	(9,7)	100,0	100,0
Koszty ogółem	(1 890 861)	(2 202 525)	311 664	(14,2)	100,0	100,0
Zysk brutto	1 218 146	1 239 535	(21 389)	(1,7)		

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

	2013 r. tys. zł	2012 r. tys. zł	Zmiana	
			tys. zł	(%)
Zysk netto	972 708	970 132	2 576	0,3
Pozostałe całkowite dochody, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat:				
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	(300 754)	340 085	(640 839)	(188,4)
Różnice kursowe	414	(2 386)	2 800	(117,4)
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu	(300 340)	337 699	(638 039)	(188,9)
Całkowite dochody ogółem	672 368	1 307 831	(635 463)	(48,6)

Wybrane wskaźniki charakteryzujące sytuację majątkową i finansową oraz wyniki finansowe Grupy

Działalność gospodarczą Grupy, jej wynik finansowy za rok obrotowy oraz sytuację majątkową i finansową na dzień bilansowy w porównaniu do okresu poprzedzającego charakteryzują następujące wskaźniki:

	2013 r.	2012 r.
Wskaźniki rentowności		
Wskaźnik zwrotu z kapitału (zysk netto / średnie aktywa netto) (1)	13,2%	14,0%
Wskaźnik zwrotu z kapitału (zysk netto / średnie aktywa netto bez uwzględnienia wyniku okresu) (1)	15,3%	16,0%
Wskaźnik zwrotu z aktywów (zysk netto / średni stan aktywów) (1)	2,2%	2,3%
Marża odsetkowa (przychody odsetkowe / średni stan aktywów pracujących) - (koszty odsetkowe / średni stan zobowiązań odsetkowych) (1) (3)	2,9%	3,5%
Stopa przychodu odsetkowego z aktywów pracujących (przychody z tytułu odsetek / średnie aktywa pracujące) (1) (3)	4,0%	5,2%
Wskaźnik kosztów do przychodów (suma kosztów działania i kosztów ogólnego zarządu oraz amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych / wynik na działalności bankowej) (2)	53,6%	52,4%
Cena środków obcych (koszty odsetek / średnie zobowiązania odsetkowe) (1)	1,1%	1,7%
	31.12.2013 r.	31.12.2012 r.
Wskaźniki jakości aktywów		
Udział aktywów pracujących w aktywach ogółem (3)	93,4%	92,9%
Udział kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w portfelu kredytowym brutto	7,6%	8,1%
Pokrycie kredytów i pożyczek bez utraty wartości odpisami	0,6%	0,7%
Pokrycie kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości odpisami	73,0%	71,9%
Inne wskaźniki		
Współczynnik wypłacalności	17,5%	18,1%
Fundusze własne (tys. zł)	4 908 707	5 010 491
Całkowity regulacyjny wymóg kapitałowy (tys. zł)	2 246 769	2 220 164

1) Stany średnie pozycji bilansowych obliczono na podstawie stanu poszczególnych pozycji na początku i końcu bieżącego okresu oraz poprzedniego roku obrotowego.

2) Wynik na działalności bankowej rozumiany jako zysk operacyjny pomniejszony o koszty działania i koszty ogólnego zarządu, amortyzację rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oraz wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne.

3) Aktywa pracujące definiowane są jako środki w banku centralnym (bez kasy), należności od banków i klientów, papiery wartościowe i instrumenty pochodne.

Przedstawione powyżej wskaźniki wyliczono na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Celem badania nie było przedstawienie Grupy w kontekście wyników działalności i osiąganych wskaźników. Szczegółowa interpretacja wskaźników wymaga pogłębionej analizy działalności Grupy i jej uwarunkowań.

Szczegółowe dane porównawcze, stanowiące podstawę wyliczenia wskaźników za rok poprzedzający nie były przedmiotem naszego badania.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wpływu inflacji. Ogólny wskaźnik zmian poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych (od grudnia do grudnia) wyniósł w badanym roku 0,7% (2012 r.: 2,4%).

Poniższe komentarze przedstawiono w oparciu o wiedzę uzyskaną podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W badanym okresie niżej opisane zjawiska miały istotny wpływ na wynik finansowy oraz sytuację majątkową i finansową Grupy:

- Na koniec roku obrotowego aktywa Grupy wyniosły 45.398.389 tys. zł. W ciągu roku suma bilansowa zwiększyła się o 1.889.626 tys. zł, tj. o 4,3%.
- Podstawowym źródłem finansowania aktywów na koniec 2013 r. były zobowiązania wobec klientów. Na dzień 31 grudnia 2013 r. zobowiązania wobec klientów wyniosły 26.568.765 tys. zł i stanowiły 58,6% sumy bilansowej (nieznaczny spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 283.400 tys. zł, tj. o 1,1%). Spadek salda zobowiązań wobec klientów wynikał głównie ze zmniejszenia pozostałych zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu o kwotę 2.709.803 tys. zł, przy jednoczesnym wzroście stanu depozytów

podmiotów sektora niefinansowego o kwotę 1.989.916 tys. zł.

- Na dzień bilansowy wartość zobowiązań wobec banków wyniosła 6.378.436 tys. zł, co stanowiło wzrost o 4.022.007 tys. zł, tj. o 170,7% w porównaniu do roku poprzedniego. Wzrost ten spowodowany był przede wszystkim wzrostem salda depozytów terminowych (o kwotę 2.817.781 tys. zł, tj. o 523,0%) oraz salda zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (o kwotę 1.230.139 tys. zł, tj. o 222,3%).
- Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniósł 7.307.264 tys. zł. Zmniejszenie salda kapitału własnego o 84.151 tys. zł, tj. o 1,1% w porównaniu do roku poprzedniego było spowodowane głównie:
 - wypłaceniem dywidendy z zysku za 2012 r. w kwocie 756.519 tys. zł;
 - zmniejszeniem salda kapitału z aktualizacji wyceny głównie będącego efektem zmiany wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto) o kwotę 300.754 tys. zł;
 - wygenerowaniem zysku netto przez Grupę w kwocie 972.708 tys. zł w badanym roku obrotowym.
- Wyższy poziom finansowania znalazł przełożenie przede wszystkim we wzroście salda dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży oraz należności od banków (wzrost odpowiednio o 2.613.038 tys. zł, tj. o 17,4% oraz 2.078.026 tys. zł, tj. o 142,1% w porównaniu do stanu na koniec 2012 r.).
- Saldo dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosło 17.616.041 tys. zł i stanowiło 38,9% sumy bilansowej. Wzrost salda wynikał ze zwiększenia portfela obligacji wyemitowanych przez Skarb Państwa, a także portfela bonów pieniężnych, które na koniec badanego okresu zwiększyły się odpowiednio o 2.031.847 tys. zł oraz 1.751.468 tys. zł. Jednocześnie zmniejszeniu uległ portfel obligacji emitowanych przez inne banki o kwotę 1.170.277 tys. zł.

- Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosły 5.751.829 tys. zł i obejmowały głównie instrumenty pochodne w kwocie 3.531.126 tys. zł oraz obligacje wyemitowane przez Skarb Państwa w kwocie 2.101.536 tys. zł. Zmniejszenie salda aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu o 1.086.654 tys. zł, tj. o 15,9% w porównaniu do roku ubiegłego wynikało głównie ze spadku wyceny instrumentów pochodnych (spadek o 775.302 tys. zł, tj. o 18,0%), przede wszystkim wyceny swapów odsetkowych (spadek o 591.965 tys. zł, tj. o 16,9%).
- Saldo należności od banków na koniec badanego okresu wyniosło 3.539.927 tys. zł i zwiększyło się głównie w rezultacie wzrostu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu (wzrost o 1.076.594 tys. zł) oraz zwiększenia salda lokat (wzrost o 529.021 tys. zł).
- Na dzień 31 grudnia 2013 r. saldo należności od klientów netto wyniosło 15.231.327 tys. zł, co stanowiło spadek o 990.085 tys. zł, tj. o 6,1% w porównaniu do roku poprzedniego. Wartość brutto portfela kredytowego wyniosła na koniec 2013 r. 16.215.360 tys. zł i obejmowała głównie kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora niefinansowego w kwocie brutto 12.921.969 tys. zł, skupione wierzytelności w kwocie 1.416.242 tys. zł, nienotowane dłużne papiery wartościowe w kwocie 718.003 tys. zł oraz kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora finansowego w kwocie brutto 487.673 tys. zł. Spadek salda należności od klientów spowodowany był głównie spadkiem salda kredytów i pożyczek udzielonych podmiotom sektora niefinansowego o kwotę 640.280 tys. zł brutto, a także spadkiem sald wykazywanych jako należności od sektora finansowego w kwocie 217.791 tys. zł.
- Wartość odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości zmniejszyła się o 146.894 tys. zł, tj. 13,0% i na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 984.033 tys. zł. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia się wartości odpisów aktualizujących z tytułu wartości należności klientów indywidualnych (spadek o 124.986 tys. zł, tj. o 18,9%), co związane było z poprawą jakości portfela kredytowego. Na dzień 31 grudnia 2013 r. udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości w całości salda kredytów i pożyczek spadł o 0,5 p. p. i wyniósł 7,6%. Wskaźnik pokrycia odpisami aktualizującymi należności kredytowych ze stwierdzoną utratą wartości wyniósł 73,0% i wzrósł w porównaniu do końca 2012 r. o 1,1 p. p..
- Zysk brutto w badanym roku wyniósł 1.218.146 tys. zł i był niższy od zysku brutto w 2012 r. o 21.389 tys. zł, tj. 1,7%. Na wartość tego wyniku złożyły się przede wszystkim: wynik z tytułu odsetek w kwocie 1.242.152 tys. zł, wynik z tytułu opłat i prowizji w kwocie 642.302 tys. zł, wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w kwocie 349.000 tys. zł oraz wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych w kwocie 305.339 tys. zł, pomniejszone głównie o koszty działania i koszty ogólnego zarządu w kwocie 1.302.008 tys. zł.
- Wynik z tytułu odsetek wyniósł 1.242.152 tys. zł i uległ zmniejszeniu o 246.129 tys. zł, tj. o 16,5% w porównaniu do roku poprzedniego. Zmniejszenie wyniku z tytułu odsetek spowodowane było zmniejszeniem przychodów z tytułu odsetek o 429.927 tys. zł przy jednoczesnym spadku kosztów z tytułu odsetek o 183.798 tys. zł w porównaniu do poprzedniego roku. Spadek przychodów z tytułu odsetek spowodowany był przede wszystkim zmniejszeniem się przychodów z tytułu odsetek od należności od klientów oraz dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, odpowiednio o kwotę 217.289 tys. zł oraz 175.308 tys. zł. Zmniejszenie się przychodów oraz kosztów z tytułu odsetek wynikało głównie z istotnego spadku poziomu stóp procentowych w 2013 r.
- Wynik z tytułu opłat i prowizji wyniósł w badanym roku 642.302 tys. zł i był wyższy o 43.444 tys. zł, tj. o 7,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrost ten spowodowany był zwiększeniem przychodów z tytułu prowizji i opłat o 55.532 tys. zł przy jednoczesnym wzroście kosztów z tytułu prowizji i opłat o 12.088 tys. zł.
- Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych wyniósł 305.339 tys. zł w 2013 r., co oznacza wzrost o 25.888 tys. zł, tj. o 9,3% w porównaniu do 2012 r. Na poprawę wyniku na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych wpłynęły głównie sprzyjające warunki na krajowym rynku długu.
- Koszty działania i koszty ogólnego zarządu w badanym roku wyniosły 1.302.008 tys. zł (w tym koszty ogólnoadministracyjne wyniosły 612.383 tys. zł) i spadły o 62.943 tys. zł, tj. o 4,6% w porównaniu do roku poprzedniego. Spadek kosztów działania i kosztów ogólnego zarządu wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia się kosztów wynagrodzeń (spadek o 32.848 tys. zł, tj. o 6,2%) oraz kosztów reklamy i marketingu (spadek o 26.054 tys. zł, tj. o 52,8%). Koszty działania i koszty ogólnego zarządu uwzględniają koszty restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej, w związku z czym Grupa utworzyła w 2013 r. rezerwę w wysokości 64.913 tys. zł.
- Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne był w badanym roku dodatni i wyniósł 36.204 tys. zł (w 2012 r. wynik był ujemny i wyniósł 58.101 tys. zł). Na zmianę wyniku składały się przede wszystkim zmiana wyniku odpisów netto dla należności od klientów w kwocie 75.430 tys. zł oraz odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości w związku z odzyskami od sprzedanych wierzytelności portfela detalicznego w kwocie 33.994 tys. zł.
- W rezultacie Grupa osiągnęła zysk netto w badanym roku w kwocie 972.708 tys. zł, który był wyższy o 2.576 tys. zł, tj. o 0,3% w porównaniu do roku poprzedniego.
- Na koniec badanego okresu współczynnik wypłacalności wyniósł 17,5% (na koniec 2012 r. 18,1%).

IV. Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta

- Zarząd Jednostki dominującej przedstawił w toku badania żądane informacje, wyjaśnienia i oświadczenia oraz przedłożył oświadczenie o kompletnym ujęciu danych w dokumentacji konsolidacyjnej oraz wykazaniu wszelkich zobowiązań warunkowych, a także poinformował o istotnych zdarzeniach, które nastąpiły po dniu bilansowym do dnia złożenia oświadczenia.
- Zakres badania nie był ograniczony.
- Grupa posiadała aktualną, zatwierdzoną przez Zarząd Jednostki dominującej dokumentację opisującą zasady (politykę) rachunkowości. Przyjęte przez Jednostkę dominującą zasady rachunkowości były dostosowane do potrzeb Grupy i zapewniały wyodrębnienie w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Grupy, przy zachowaniu zasady ostrożności.
- We wszystkich istotnych aspektach konsolidacja kapitałów została przeprowadzona prawidłowo.
- Bilans zamknięcia na koniec ubiegłego roku obrotowego, został, we wszystkich istotnych aspektach, prawidłowo wprowadzony do ksiąg rachunkowych jako bilans otwarcia bieżącego okresu.
- Wyłączenia wzajemnych rozrachunków (należności i zobowiązań) oraz obrotów wewnętrznych (przychodów i kosztów) jednostek objętych konsolidacją zostały dokonane we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.
- Wyłączenia wyników niezrealizowanych przez jednostki objęte konsolidacją, zawartych w wartości aktywów oraz z tytułu dywidend zostały dokonane we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

- h. Skutki sprzedaży całości lub części akcji w jednostkach podporządkowanych zostały ujęte we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.
- i. Dokumentacja konsolidacyjna była kompletna i poprawna, a sposób jej przechowywania zapewnia właściwą ochronę.
- j. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. zostało zatwierdzone Uchwałą nr 8/2013 Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Jednostki dominującej dnia 20 czerwca 2013 r. oraz złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w Warszawie w dniu 25 czerwca 2013 r.
- k. Sprawozdanie finansowe za rok poprzedzający zostało zbadane przez KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. Biegły rewident wydał opinię bez zastrzeżeń.
- l. Wysokość wskaźników istotności została określona przez nas na etapie planowania. Poziomy istotności określają granice, do których ujawnione uchybienia mogą bez szkody dla jakości sprawozdania finansowego i prawidłowości stanowiących podstawę ksiąg rachunkowych, nie być korygowane, gdyż zaniechanie takich korekt nie spowoduje wprowadzenia w błąd czytelnika sprawozdania finansowego. Istotność wyraża cechy ilościowe, jak i jakościowe badanych pozycji i dlatego też różni się ona w stosunku do różnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej i rachunku zysków i strat. Ze względu na złożoność i liczbę przyjętych przy badaniu wskaźników istotności, zawarte są one w dokumentacji z badania.
- m. Całkowity wymóg regulacyjny, wraz z wymogiem na ryzyko nadmiernych zaangażowań kapitałowych, wyniósł na dzień bilansowy 2.246.769 tys. zł. Współczynnik wypłacalności na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniósł 17,5%. Na dzień bilansowy Grupa stosowała się do obowiązujących norm ostrożnościowych we wszystkich istotnych aspektach.
- n. Informacja dodatkowa przedstawia wszystkie istotne informacje wymagane przez MSSF zatwierdzone przez Unię Europejską.
- o. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. uwzględniają postanowienia Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133) i są zgodne z informacjami zawartymi w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

V. Informacje i uwagi końcowe

Niniejszy raport został sporządzony w związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A., w której jednostką dominującą jest Bank Handlowy w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało podpisane przez Zarząd Jednostki dominującej dnia 13 marca 2014 r.

Raport powinien być czytany wraz z opinią bez zastrzeżeń niezależnego biegłego rewidenta dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A. z dnia 13 marca 2014 r. dotyczącą wyżej opisanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Opinia o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyraża ogólny wniosek wynikający z przeprowadzonego badania. Wniosek ten nie stanowi sumy ocen wyników badania poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania bądź zagadnień, ale zakłada nadanie poszczególnym ustaleniom odpowiedniej wagi (istotności), uwzględniającej wpływ stwierdzonych faktów na rzetelność i prawidłowość skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Przeprowadzający badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

Adam Celiński
Biegły Rewident Grupy,
Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90033

Warszawa, 13 marca 2014 r.

Wybrane dane finansowe

Wybrane dane finansowe

WYBRANE DANE FINANSOWE	2013 r. w tys. zł	2012 r. w tys. zł	2013 r. w tys. Euro**	2012 r. w tys. Euro**
Przychody z tytułu odsetek	1 646 332	2 076 259	390 960	497 474
Przychody z tytułu opłat i prowizji	762 772	707 240	181 138	169 456
Zysk (strata) brutto	1 218 146	1 239 535	289 277	296 994
Zysk (strata) netto	972 708	970 132	230 992	232 445
Całkowite dochody	672 368	1 307 831	159 669	313 358
Zmiana stanu środków pieniężnych	(424 160)	500 140	(100 727)	119 834
Aktywa razem	45 398 389	43 508 763	10 946 757	10 642 523
Zobowiązania wobec banków	6 378 436	2 356 429	1 538 010	576 398
Zobowiązania wobec klientów	26 568 765	26 852 165	6 406 434	6 568 212
Kapitał własny	7 307 264	7 391 415	1 761 975	1 807 988
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	126 022	127 841
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	55,93	56,57	13,49	13,84
Współczynnik wypłacalności (w %)	17,5	18,1	17,5	18,1
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	7,44	7,42	1,77	1,78
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję (w zł /EUR)	7,44	7,42	1,77	1,78
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)*	7,15	5,79	1,72	1,42

* Przedstawione wskaźniki dotyczą odpowiednio: zadeklarowanej dywidendy z podziału zysku za 2013 rok oraz wypłaconej w 2013 roku dywidendy z podziału zysku za 2012 rok.
 ** Kursy użyte do przeliczenia złotych na euro: pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wg średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2013 roku - 4,1472 zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 4,0882 zł); pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów NBP na koniec każdego miesiąca 2013 roku - 4,2110 zł (2012 roku: 4,1736 zł).

**Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie
Finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się
31 grudnia 2013 roku**

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	20
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	20
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	21
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	22
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	23
Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	24
1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej	24
2. Znaczące zasady rachunkowości	26
3. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	34
4. Wynik z tytułu odsetek	35
5. Wynik z tytułu opłat i prowizji	36
6. Przychody z tytułu dywidend	36
7. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	36
8. Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	37
9. Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	37
10. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	37
11. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	37
12. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	38
13. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	38
14. Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	39
15. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	39
16. Podatek dochodowy	40
17. Zysk przypadający na jedną akcję	41
18. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach	41
19. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	41
20. Należności od banków	41
21. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	42
22. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	44
23. Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	44
24. Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	45
25. Należności od klientów	45
26. Rzeczowe aktywa trwałe	47
27. Wartości niematerialne	48
28. Test utraty wartości dla wartości firmy	49
29. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	49
30. Inne aktywa	51
31. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	52
32. Zobowiązania wobec banków	52
33. Pochodne instrumenty zabezpieczające	52
34. Zobowiązania wobec klientów	53
35. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	53
36. Rezerwy	53
37. Inne zobowiązania	54
38. Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów zapadalności/wymagalności	55
39. Kapitały	55
40. Transakcje repo oraz reverse repo	57
41. Kompensowanie należności i zobowiązań finansowych	58
42. Rachunkowość zabezpieczeń	58
43. Wartość godziwa	59
44. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne	62
45. Aktywa stanowiące zabezpieczenie	63
46. Działalność powiernicza	63
47. Leasing operacyjny	64
48. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	64
49. Jednostki powiązane	64
50. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym	66
51. Świadczenia na rzecz pracowników	66
52. Zdarzenia po dacie bilansowej	70
53. Zarządzanie ryzykiem	70

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

ZA OKRES	Nota	2013 r. w tys. zł	2012 r. w tys. zł
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	4	1 646 332	2 076 259
Koszty odsetek i podobne koszty	4	(404 180)	(587 978)
Wynik z tytułu odsetek	4	1 242 152	1 488 281
Przychody z tytułu opłat i prowizji	5	762 772	707 240
Koszty z tytułu opłat i prowizji	5	(120 470)	(108 382)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	5	642 302	598 858
Przychody z tytułu dywidend	6	4 416	6 493
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	7	349 000	371 993
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	8	305 339	279 451
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	9	1 844	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	10	2 050	-
Pozostałe przychody operacyjne	11	52 360	34 834
Pozostałe koszty operacyjne	11	(52 602)	(53 264)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	11	(242)	(18 430)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	12	(1 302 008)	(1 364 951)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	13	(62 635)	(64 683)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	14	1 050	84
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	15	36 204	(58 101)
Zysk operacyjny		1 219 472	1 238 995
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności		(1 326)	540
Zysk brutto		1 218 146	1 239 535
Podatek dochodowy	16	(245 438)	(269 403)
Zysk netto		972 708	970 132
W tym:			
Zysk netto należny udziałowcom jednostki dominującej		972 708	970 132
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	17	130 659 600	130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)	17	7,44	7,42
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)	17	7,44	7,42

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 24-90 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

ZA OKRES	Nota	2013 r. w tys. zł	2012 r. w tys. zł
Zysk netto		972 708	970 132
Pozostałe całkowite dochody, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat:			
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	18	(300 754)	340 085
Różnice kursowe		414	(2 386)
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		(300 340)	337 699
Całkowite dochody ogółem		672 368	1 307 831
W tym:			
Całkowite dochody należne udziałowcom jednostki dominującej		672 368	1 307 831

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 24-90 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

STAN NA DZIEŃ	Nota	31.12.2013 r. w tys. zł	31.12.2012 r. w tys. zł
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	19	778 464	1 357 308
Należności od banków	20	3 539 927	1 461 901
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	5 751 829	6 838 483
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	17 616 041	15 003 003
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	23	7 814	15 110
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	24	15 280	19 921
Należności od klientów	25	15 231 327	16 221 412
Rzeczowe aktywa trwałe	26	384 581	409 916
Wartości niematerialne	27	1 417 363	1 379 931
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		80 854	2 702
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	29	203 132	218 786
Inne aktywa	30	359 039	567 736
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	31	12 738	12 554
Aktywa razem		45 398 389	43 508 763
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	32	6 378 436	2 356 429
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	21	4 196 896	5 846 404
Pochodne instrumenty zabezpieczające	33	24 710	-
Zobowiązania wobec klientów	34	26 568 765	26 852 165
Rezerwy	36	89 284	28 656
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		84	55 343
Inne zobowiązania	37	832 950	978 351
Zobowiązania razem		38 091 125	36 117 348
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	39	522 638	522 638
Kapitał zapasowy	39	2 997 759	3 011 380
Kapitał z aktualizacji wyceny	39	(42 963)	257 791
Pozostałe kapitały rezerwowe	39	2 859 388	2 637 066
Zyski zatrzymane		970 442	962 540
Kapitał własny razem		7 307 264	7 391 415
Zobowiązania i kapitał własny razem		45 398 389	43 508 763

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 24-90 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał zakładowy w tys. zł	Kapitał zapasowy w tys. zł	Kapitał z aktualizacji wyceny w tys. zł	Pozostałe kapitały rezerwowe w tys. zł	Zyski zatrzymane w tys. zł	Udziały nie- sprawujące kontroli w tys. zł	Kapitał własny razem w tys. zł
Stan na 1 stycznia 2013 roku	522 638	3 011 380	257 791	2 637 066	962 540	-	7 391 415
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	(300 754)	414	972 708	-	672 368
zysk netto	-	-	-	-	972 708	-	972 708
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	414	-	-	414
wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	-	-	(300 754)	-	-	-	(300 754)
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(756 519)	-	(756 519)
Transfer na kapitały	-	(13 621)	-	221 908	(208 287)	-	-
Stan na 31 grudnia 2013 roku	522 638	2 997 759	(42 963)	2 859 388	970 442	-	7 307 264

Nota: 18, 39

	Kapitał zakładowy w tys. zł	Kapitał zapasowy w tys. zł	Kapitał z aktualizacji wyceny w tys. zł	Pozostałe kapitały rezerwowe w tys. zł	Zyski zatrzymane w tys. zł	Udziały nie- sprawujące kontroli w tys. zł	Kapitał własny razem w tys. zł
Stan na 1 stycznia 2012 roku	522 638	3 009 396	(82 294)	2 264 082	730 659	-	6 444 481
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	340 085	(2 386)	970 132	-	1 307 831
zysk netto	-	-	-	-	970 132	-	970 132
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(2 386)	-	-	(2 386)
wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	-	-	340 085	-	-	-	340 085
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(360 897)	-	(360 897)
Transfer na kapitały	-	1 984	-	375 370	(377 354)	-	-
Stan na 31 grudnia 2012 roku	522 638	3 011 380	257 791	2 637 066	962 540	-	7 391 415

Nota: 18, 39

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 24-90 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

ZA OKRES	2013 r. w tys. zł	2012 r. w tys. zł
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk netto	972 708	970 132
II. Korekty do uzgodnienia zysku netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej:	(1 420 732)	(932 959)
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	245 438	269 403
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	1 326	(540)
Amortyzacja	62 635	64 683
Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(37 878)	58 100
Zmiana stanu rezerw	75 341	45 020
Wynik z tytułu odsetek	(1 242 152)	(1 488 281)
Wynik ze sprzedaży inwestycji	(1 036)	(75)
Inne korekty	(6 599)	(20 013)
Przepływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej	(902 925)	(1 071 703)
Zmiana stanu aktywów operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)	(2 425 219)	(356 735)
Zmiana stanu należności od banków	(1 923 465)	(790 557)
Zmiana stanu należności od klientów	1 031 456	(1 653 177)
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(2 791 754)	3 200 122
Zmiana stanu inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży	4 715	1 792
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 040 797	(1 035 938)
Zmiana stanu aktywów przeznaczonych do zbycia	(185)	(3 667)
Zmiana stanu innych aktywów	213 217	(75 310)
Zmiana stanu zobowiązań operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)	1 907 412	495 479
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	3 971 067	(3 417 567)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	(280 422)	2 755 018
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	(25 325)
Zmiana stanu zobowiązań przeznaczonych do obrotu	(1 649 508)	1 005 957
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	24 710	-
Zmiana stanu innych zobowiązań	(158 435)	177 396
Odsetki otrzymane	1 501 761	1 924 893
Odsetki zapłacone	(398 417)	(586 285)
Podatek dochodowy zapłacony	(295 197)	(250 243)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	360 123	1 125 538
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(28 286)	(32 144)
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	4 887	3 593
Nabycie wartości niematerialnych	(63 180)	(86 851)
Zbycie udziałów w jednostkach podporządkowanych	6 117	-
Zbycie aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	88	15 760
Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną	438	43 372
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną	(79 936)	(56 270)
C. Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Dywidendy wypłacone	(756 519)	(360 897)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego	135 102	593
Wydatki z tytułu spłaty długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego	(81 349)	(192 778)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(702 766)	(553 082)
D. Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych	(1 581)	(16 046)
E. Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto	(424 160)	500 140
F. Środki pieniężne na początek okresu	1 544 322	1 044 182
G. Środki pieniężne na koniec okresu (patrz nota 48)	1 120 162	1 544 322

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 24-90 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Jednostka dominująca”, „Bank”) ma siedzibę w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa. Bank został powołany aktem notarialnym z dnia 13 kwietnia 1870 roku i jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy w Warszawie, pod numerem KRS: 0000001538.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 000013037 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 526-030-02-91.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 522 638 400 zł i podzielony jest na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela, o wartości nominalnej 4,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Grupa jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation, podmiot zależny od Citibank N.A., który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

Bank jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, oferującym szeroki zakres usług bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym, dla osób fizycznych i prawnych. Dodatkowo poprzez podmioty zależne Grupa prowadzi:

- działalność maklerską,
- usługi leasingowe,
- działalność inwestycyjną.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. obejmuje dane Banku – jednostki dominującej oraz jednostek od niego zależnych (razem zwanych dalej Grupą).

W skład Grupy wchodzi Bank oraz następujące jednostki zależne:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale/w głosach na WZ w %	
		31.12.2013	31.12.2012
Jednostki konsolidowane metodą pełną			
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy Investments S.A.	Luksemburg	100,00	100,00
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	100,00	100,00
Jednostki wyceniane metodą praw własności			
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy Investments II S.a.r.l.	Luksemburg	-	100,00

Informacje finansowe dotyczące jednostek zależnych 31.12.2013

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Aktywa w tys. zł	Zobowiązania w tys. zł	Kapitał w tys. zł	Przychody w tys. zł	Zysk/Strata w tys. zł
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	390 203	239 899	150 304	38 746	15 105
HANDLOWY INVESTMENTS S.A.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	44 041	764	43 278	12 132	(43)
DOM MAKLEERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	458 713	339 802	118 911	112 104	30 302
PPH SPOMASZ Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100,00		Jednostka postawiona w stan likwidacji			

Pozostałe jednostki

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji w tys. zł	Aktywa w tys. zł	Zobowiązania w tys. zł	Kapitał w tys. zł	Przychody w tys. zł	Zysk/Strata w tys. zł
HANDLOWY - INWESTYCJE Sp. z o.o. /	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	7 814	10 947	8	10 939	196	103

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2014 roku będący dniem bilansowym jednostki.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji w tys. zł	Aktywa w tys. zł	Zobowiązania w tys. zł	Kapitał w tys. zł	Przychody w tys. zł	Zysk/Strata w tys. zł
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	3 125	390 203	239 899	150 304	38 746	15 105

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2014 roku będący dniem bilansowym jednostki.

Informacje finansowe dotyczące jednostek zależnych 31.12.2012

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Aktywa w tys. zł	Zobowiązania w tys. zł	Kapitał w tys. zł	Przychody w tys. zł	Zysk/Strata w tys. zł
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	582 396	447 197	135 199	64 530	(15 165)
HANDLOWY INVESTMENTS S.A. 1/	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	43 968	548	43 420	684	104
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	503 900	410 677	93 223	62 203	6 173
PPH SPOMASZ Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100,00	Jednostka postawiona w stan likwidacji				

Pozostałe jednostki

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji w tys. zł	Aktywa w tys. zł	Zobowiązania w tys. zł	Kapitał w tys. zł	Przychody w tys. zł	Zysk/Strata w tys. zł
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	80,97	6 948	7 049	293	6 757	1 189	467
HANDLOWY - INWESTYCJE Sp. z o.o. 2/	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	8 162	11 347	74	11 273	563	439

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych jednostek, z wyjątkiem PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze zbadanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2013 roku będący dniem bilansowym jednostki.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Investments S.A.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji w tys. zł	Aktywa w tys. zł	Zobowiązania w tys. zł	Kapitał w tys. zł	Przychody w tys. zł	Zysk/Strata w tys. zł
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	19,03	1 307	7 049	293	6 757	1 189	467

2/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji w tys. zł	Aktywa w tys. zł	Zobowiązania w tys. zł	Kapitał w tys. zł	Przychody w tys. zł	Zysk/Strata w tys. zł
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	3 125	582 396	447 197	135 199	64 530	(15 165)

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych jednostek, z wyjątkiem PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze zbadanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2013 roku będący dniem bilansowym jednostki.

Dane finansowe jednostek zależnych nieobjętych konsolidacją metodą pełną są nieistotne z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Na dzień 31 grudnia 2013 roku stanowią one 0,02% aktywów Grupy (31 grudnia 2012 roku: 0,04%) oraz 0,01% zysku netto Grupy (31 grudnia 2012 roku: 0,1%) bez uwzględnienia eliminacji transakcji wewnątrzgrupowych.

2. Znaczące zasady rachunkowości

Oświadczenie o zgodności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 13 marca 2014 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Ponadto, roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe jednostki dominującej zostało sporządzone zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w niniejszej notce, za wyjątkiem zasady ujmowania i wyceny inwestycji kapitałowych w jednostki zależne, opisanej w notce 2 do rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku.

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 13 marca 2014 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku, a dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku. Porównawcze dane finansowe zostały zaprezentowane za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku, a dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich (waluta prezentacji) w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, z wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu (kredyty i pożyczki, zobowiązania finansowe inne niż wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat) lub cenę nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Główne zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania finansowego przedstawione zostały poniżej. Zasady te stosowane były w prezentowanych latach w sposób ciągły, z wyjątkiem zastosowania poniższych zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2013 r.

W niniejszym rocznym sprawozdaniu finansowym Grupa zastosowała po raz pierwszy następujące standardy obowiązujące od 1 stycznia 2013 roku:

- MSSF 13 „Ustalanie wartości godziwej” opublikowany w maju 2011 roku. Definiuje on wartość godziwą, ustala ramy dla wyceny w wartości godziwej oraz określa wymagania co do ujawnień dla wycen według wartości godziwej;
- MSR 19 (2011) „Świadczenia pracownicze”. Zmiany MSR 19 wymagają, aby zyski i straty aktuarialne z przeszacowania zobowiązań dotyczących programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia były ujmowane bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach eliminując możliwość ujmowania wszystkich zmian zobowiązań z tytułu określonych świadczeń w wyniku finansowym, co było dozwolone w poprzedniej wersji MSR 19;

- MSSF 7 (zmiana) „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” określa wymagania dotyczące ujawniania informacji dotyczących wpływu kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych na sytuację finansową jednostki.

Wpływ pierwszego zastosowania powyższych standardów na sprawozdanie finansowe Grupy nie był istotny.

Grupa dokonała wcześniejszego zastosowania zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów”: Ujawnianie wartości odzyskiwalnej w odniesieniu do aktywów niefinansowych, zatwierdzonej przez Unię Europejską dnia 19 grudnia 2013 roku i obowiązującej dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2014 roku lub po tym dniu. Zmiana dotyczy ujawniania informacji w zakresie sposobu szacowania wartości odzyskiwalnej w teście utraty wartości firmy.

Standardy i interpretacje zatwierdzone lub oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” i związane z jego wdrożeniem zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – w listopadzie 2009 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który wprowadza zmiany w stosunku do MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych. Kluczowa zmiana to klasyfikacja aktywów finansowych do dwóch kategorii – wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Standard będzie obowiązywał od 1 stycznia 2015 roku z możliwością wcześniejszego zastosowania. W listopadzie 2013 roku Rada opublikowała zmianę do pierwotnej wersji MSSF 9 uwzględniając m.in. nowe zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń. Obecna wersja standardu nie zawiera daty pierwszego zastosowania. Data ta będzie dodana po ukończeniu przez Radę wszystkich etapów prac nad projektem zmian w zakresie rachunkowości instrumentów finansowych i opublikowaniu finalnej wersji standardu;
- KIMSF 21 „Opłaty publiczne” będąca interpretacją do MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. Interpretacja wyjaśnia, że zdarzeniem obligującym powodującym powstanie zobowiązania do poniesienia obciążeń/opłat jest czynność opisana w odpowiednich regulacjach prawnych warunkująca płatność obciążenia/opłaty;
- MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” określający wymogi ujawniania informacji o udziałach w jednostkach zależnych, wspólnych ustaleniach umownych, jednostkach stowarzyszonych i jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Grupa jest w trakcie oszacowywania wpływu zastosowania standardu i interpretacji na sprawozdanie finansowe. Rzeczywisty wpływ będzie możliwy do oszacowania po opublikowaniu przez Radę ostatecznej, kompletnej wersji standardu MSSF 9.

Inne standardy, zmiany do obowiązujących standardów oraz interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej ostatnio przyjęte, w tym oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską nie mają związku z działalnością Grupy albo ich wpływ na sprawozdanie finansowe nie byłby istotny.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania pewnych szacunków oraz przyjęcia związanych z nimi założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym.

Szacunki i związane z nimi założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które w danych warunkach uznane zostaną za właściwe i które stanowią podstawę do dokonania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których wartości nie można określić w sposób jednoznaczny na podstawie innych źródeł.

Rzeczywiste wartości mogą się jednak różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty szacunków ujmowane są w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeżeli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Podstawy konsolidacji

Jednostki zależne - definicja

Jednostki zależne to wszelkie jednostki kontrolowane przez Bank. Jednostki kontrolowane to jednostki, w odniesieniu do których Bank pośrednio lub bezpośrednio ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z działalności danej jednostki. Kontrola zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania, w tym warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych, wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów mniejszości. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejęcia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Transakcje i rozrachunki na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Eliminacji podlegają również istotne niezrealizowane zyski i straty na transakcjach pomiędzy spółkami z Grupy.

Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione tam, gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności we wszystkich istotnych obszarach z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Jednostki zależne, które nie są konsolidowane metodą pełną ze względu na nieistotność ich sprawozdań finansowych w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy, wykazywane są z zastosowaniem metody praw własności.

Waluty obce

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej i zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote polskie według kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przy początkowym ujęciu przelicza się na walutę funkcjonalną (złoty polski) według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji walutowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rozliczenia transakcji walutowych zaliczane są do wyniku z pozycji wymiany, w ramach wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji.

Dla przeliczenia walut obcych stosuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej.

Kursy podstawowych walut zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego są następujące:

Waluta	31 grudnia 2013 w zł	31 grudnia 2012 w zł
1 USD	3,0120	3,0996
1 CHF	3,3816	3,3868
1 EUR	4,1472	4,0882

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- składniki aktywów lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- pozostałe zobowiązania finansowe.

W okresie objętym sprawozdaniem Grupa nie klasyfikowała aktywów do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności.

Grupa dokonuje klasyfikacji aktywów finansowych do poszczególnych kategorii w dacie początkowego ujęcia.

- a. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria obejmuje (I) aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu oraz (II) aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Składnik aktywów lub zobowiązań finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie, jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub, w przypadku aktywów finansowych, jeżeli został zaliczony do tej kategorii na podstawie decyzji kierownictwa jednostki, pod warunkiem spełnienia kryteriów MSR 39. Do kategorii „Przeznaczone do obrotu” Grupa zalicza instrumenty pochodne nie będące instrumentami zabezpieczającymi oraz wybrane dłużne papiery wartościowe.

- b. Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa udziela klientowi finansowania w celu innym niż wygenerowanie przez Grupę krótkoterminowych zysków z tytułu obrotu tymi pożyczkami lub należnościami. Do kategorii tej zaliczane są w szczególności należności kredytowe, skupione wierzytelności oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku.

- c. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kategoria „Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży” to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe, które (I) zostały zaklasyfikowane przez jednostkę do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia lub (II) nie zostały zakwalifikowane do żadnej z pozostałych kategorii aktywów. Do kategorii tej Grupa klasyfikuje wybrane dłużne i kapitałowe papiery wartościowe.

d. Pozostałe zobowiązania finansowe

Kategoria „Pozostałe zobowiązania finansowe” obejmuje zobowiązania finansowe niezakwalifikowane do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Do kategorii tej zaklasyfikowane są przede wszystkim depozyty klientowskie.

Ujmowanie i wyłączenie z ksiąg

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży ujmują się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej i wyłącza z ksiąg na dzień rozliczenia transakcji, tj. dzień, w którym Grupa odpowiednio otrzymuje lub przekazuje prawo własności do składnika aktywów. Prawa i obowiązki z tytułu zawartej transakcji w okresie pomiędzy datą zawarcia i datą rozliczenia transakcji wyceniane są do wartości godziwej.

Pożyczki i inne należności wykazywane są w momencie uruchomienia środków na rzecz kredytobiorcy.

Aktywa finansowe wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści z tytułu ich własności.

Zobowiązania finansowe są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nieklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, z wyjątkiem pożyczek i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej oraz inwestycji w instrumenty kapitałowe nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Zobowiązania finansowe po początkowym ujęciu są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej.

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego niestanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmują się w następujący sposób:

- w przypadku składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmują się odpowiednio w przychodach lub kosztach,
- zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz różnice kursowe dotyczące pieniężnych aktywów i zobowiązań, ujmują się w rachunku zysków i strat. W momencie usunięcia składnika aktywów finansowych z bilansu, skumulowane zyski i straty uprzednio ujęte w kapitale własnym, ujmują się w rachunku zysków i strat.

Odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmują się w rachunku zysków i strat.

Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmują się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

Wartość godziwa akcji i udziałów w jednostkach innych niż zależne i stowarzyszone notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nienotowanych papierów wartościowych), inwestycje takie wykazuje się w cenie nabycia skorygowanej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa jest stroną umów leasingu, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków składniki aktywów przez uzgodniony okres.

W przypadku umów, na mocy których Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania składników aktywów będących przedmiotem umowy leasingu, przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Grupa ujmuje natomiast należność z tytułu leasingu finansowego w wartości równej inwestycji leasingowej netto.

Przychody odsetkowe od umów leasingu finansowego rozliczane są metodą efektywnej stopy procentowej w celu odzwierciedlenia stałej w danym okresie stopy zwrotu na inwestycji leasingowej netto.

Inwestycje kapitałowe - akcje i udziały w pozostałych jednostkach

Akcje i udziały w innych jednostkach niż jednostki podporządkowane co do zasady zaliczane są do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Instrumenty pochodne

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Instrumenty pochodne, które nie zostały desygnowane jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako aktywa lub zobowiązania przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej.

Wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako oddzielne instrumenty pochodne, jeśli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa wyznacza niektóre instrumenty pochodne jako pozycje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge), pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w MSR 39 „Instrumenty finansowe - ujmowanie i wycena”.

Zabezpieczenie wartości godziwej jest to zabezpieczenie przed wpływem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane jest w następujący sposób: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w rachunku zysków i strat. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów finansowych wyznaczonych jako pozycje zabezpieczane odnoszone są - w części wynikającej z zabezpieczanego ryzyka - do rachunku zysków i strat. W pozostałej części zmiany wyceny bilansowej księgowane są zgodnie z ogólnymi zasadami dla danej klasy instrumentów finansowych.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednocześniej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania. Obecnie Grupa nie kompensuje i nie prezentuje w kwocie netto aktywów i zobowiązań finansowych.

Konsolidacja sald rachunków

Grupa oferuje swoim klientom usługi zarządzania środkami finansowymi polegające na konsolidacji sald rachunków bankowych w ramach struktury rachunków powiązanych (tzw. cash-pooling). Operacje tego typu polegają na konsolidacji (netowaniu) sald dodatnich i ujemnych rachunków bieżących uczestników produktu na wyznaczonym rachunku podmiotu zarządzającego rozliczeniami. Operacja konsolidacji przeprowadzana jest na koniec dnia roboczego, natomiast następnego dnia roboczego dokonywane są przelewy zwrotne przywracające stan rachunków do sytuacji sprzed konsolidacji. Transakcje konsolidacyjne prezentowane są w ujęciu netto tylko jeśli spełniają warunki MSR 39 dotyczące wyłączenia składników aktywów i zobowiązań finansowych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej. Salda należności transakcji prezentowanych w ujęciu brutto, wykazywane są w sprawozdaniu finansowym w pozycji „Należności od klientów”, zaś salda zobowiązań jako depozyty.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży

Grupa dokonuje transakcji sprzedaży/zakupu aktywów finansowych z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek tzw. transakcje typu repo i reverse repo na papierach wartościowych. Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej. Jednocześnie ujmowane są zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. W przypadku transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży nabyte papiery wartościowe prezentowane są jako pożyczki i należności. Różnicę między ceną sprzedaży/zakupu a ceną odkupu/odsprzedaży ujmuje się odpowiednio jako koszty lub przychody odsetkowe z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. W przypadku sprzedaży papierów wartościowych zakupionych uprzednio w transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży, Grupa wykazuje zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych. Zobowiązania te są wyceniane w wartości godziwej.

Utrata wartości aktywów wycenianych według amortyzowanego kosztu

Grupa dokonuje podziału składników aktywów wycenianych według amortyzowanego kosztu ze względu na podejście do zarządzania ryzykiem kredytowym danego zaangażowania na portfel aktywów indywidualnie istotnych oraz portfel aktywów indywidualnie nieistotnych (portfel grupowy). Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wyłącznie, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Grupę informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymania warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłacaniem odsetek lub należności głównej;
- przyznania pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku pożyczkodawca by nie udzielił;
- wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zaniku aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe; lub
- obserwacji danych wskazujących na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywnych zmian dotyczących statusu płatności pożyczkobiorców w grupie, lub
 - krajowej lub lokalnej sytuacji gospodarczej, która ma związek z niespłacaniem aktywów w grupie.

Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Odpisy z tytułu utraty wartości na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty kredytowe

Grupa tworzy odpisy z tytułu utraty wartości na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty kredytowe (IBNR ang. incurred but not reported). Procesem wyliczania odpisu z tytułu utraty wartości IBNR objęte są wszystkie należności, dla których albo nie stwierdzono przesłanek utraty wartości lub mimo stwierdzenia przesłanek, indywidualna ocena pod kątem utraty wartości nie wykazała potrzeby dokonania odpisu aktualizującego. Odpisy z tytułu utraty wartości IBNR odzwierciedlają poziom strat kredytowych poniesionych lecz nie zareportowanych, które zostaną zidentyfikowane na poziomie ekspozycji w przyjętym przez Grupę okresie rozpoznania straty. Odpisy z tytułu utraty wartości IBNR liczone są w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu finansowym Grupa koryguje wartość ekspozycji kredytowych o wartość odpisów z tytułu utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty kredytowe.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów indywidualnie istotnych

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie istotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest jako różnica między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą przewidywanych do otrzymania przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze spodziewanych spłat przez kredytobiorcę z tytułu realizacji zabezpieczeń lub sprzedaży wierzytelności. Przyszłe przepływy dyskontowane są do wartości bieżącej efektywną stopą procentową instrumentu.

Jeżeli wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych wzrosła na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości, wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odpowiednio odwracany przez rachunek zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów indywidualnie nieistotnych

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie nieistotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest na bazie oceny portfelowej opartej o historyczne doświadczenia dotyczące strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Odpisy z tytułu utraty wartości na należności od banków i klientów, odpisy z tytułu utraty wartości papierów wartościowych i innych aktywów korygują wartość odpowiednich pozycji aktywów. Natomiast rezerwy na zobowiązania warunkowe wykazywane są w zobowiązaniach w pozycji „Rezerwy”.

Kredyty uznane za nieściągalne (tj. takie, dla których Grupa nie spodziewa się przyszłych przepływów pieniężnych oraz które na podstawie oddzielnych przepisów podatkowych spełniły warunki niezbędne do zaliczenia straty do kosztów uzyskania przychodu lub które zostały bezwarunkowo umorzone na mocy umowy z klientem) są na podstawie decyzji Grupy spisywane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, przychody z tego tytułu prezentowane są w pozycji „Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne”.

Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości, skumulowane straty ujęte w kapitale własnym w wysokości różnicy między ceną nabycia skorygowaną o późniejsze spłaty i amortyzację a wartością godziwą, uwzględniając poprzednie odpisy z tytułu utraty wartości, przenosi się do rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży nie podlegają odwróceniu poprzez rachunek zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży podlegają odwróceniu poprzez rachunek zysków i strat, jeśli w późniejszych okresach wartość godziwa instrumentu dłużnego wzrosła i wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty.

Utrata wartości aktywów finansowych wycenianych według kosztu

Na kategorię aktywów finansowych wycenianych według kosztu w sprawozdaniu finansowym Grupy składają się akcje i udziały w jednostkach innych niż podporządkowane, sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, dla których nie da się wiarygodnie określić wartości godziwej (np. ze względu na brak notowań). Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości takich inwestycji kapitałowych, to kwotę straty z tytułu

utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Strat z tytułu utraty wartości akcji i udziałów sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których nie da się wiarygodnie określić wartości godziwej, nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Wartości bilansowe aktywów Grupy innych niż aktywa z tytułu podatku odroczonego, w tym w szczególności składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, przeglądane są na dzień bilansowy w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalna w przypadku aktywów innych niż aktywa finansowe jest wartością większą z: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Dla aktywów niegenerujących niezależnych przepływów środków pieniężnych, wartość odzyskiwalna jest wyznaczana dla danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego te aktywa należą.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, z wyłączeniem wartości firmy, podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości innych aktywów może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałaby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Wartość firmy

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach, zobowiązaniach oraz zobowiązaniach warunkowych na dzień połączenia. Wartość firmy ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy jest wykazywana w wysokości ceny nabycia pomniejszonej o łączne dotychczasowe odpisy aktualizacyjne wynikające z tytułu utraty wartości. Wartość firmy jest alokowana na ośrodki wypracowujące środki pieniężne i nie jest amortyzowana, a jedynie corocznie testowana pod kątem utraty wartości

niezależnie od wystąpienia przesłanek utraty wartości. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

W przypadku jednostek stowarzyszonych wartość firmy jest zawarta w wartości bilansowej inwestycji w jednostce stowarzyszonej.

Zyski i straty ze zbycia jednostki zależnej lub stowarzyszonej uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

Wartość firmy powstała w wyniku przejęć sprzed 31 marca 2004 roku, to jest dnia wejścia w życie MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”, została obliczona zgodnie z poprzednio stosowanymi standardami rachunkowości jako różnica między kosztem przejęcia jednostki, a wartością aktywów netto przejmowanej jednostki na dzień przejęcia.

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o naliczone umorzenie, a także o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów oraz ich przygotowaniem do użytkowania.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki, na przykład na naprawę i konserwację, odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Umorzenie naliczane jest metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym planie amortyzacji na 2013 rok.

Przykładowe stosowane roczne stawki amortyzacji są następujące:

Budynki i budowle	1,5% - 4,5%
Środki transportu	14,0% - 20,0%
Komputery	34,0%
Wyposażenie biurowe	20,0%
Inne środki trwałe	7,0% - 20,0%
Oprogramowanie komputerowe i prawa autorskie (z wyjątkiem podstawowych systemów operacyjnych, do których stosuje się stawki 10% i 20%)	34,0%
Pozostałe wartości niematerialne	20,0%
Inwestycje w obcych środkach trwałych - zgodnie z okresem trwania umowy najmu	

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji wartości końcowej aktywów trwałych oraz okresów ich użytkowania i w razie potrzeby dokonuje stosownych korekt planu amortyzacji.

Składniki majątku o jednostkowej wartości początkowej nie przekraczającej 3500 zł podlegają jednorazowemu odpisaniu w koszty z datą wydania ich do użytkowania. Suma wartości środków trwałych jednorazowo odpisanych w koszty nie jest istotna z punktu widzenia sprawozdania finansowego.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wysokości ogółu poniesionych kosztów pozostających w bezpośrednim związku z niezakończoną jeszcze budową, montażem lub ulepszeniem istniejącego środka trwałego z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe obejmują także prawa użytkowania wieczystego gruntów.

Środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego lub wartości niematerialnej jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeśli wartość bilansowa przewyższa wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Pracownicy, w zależności od ich indywidualnego poziomu zaszczerowania, mogą otrzymać nagrodę z funduszu motywacyjnego, premie w ramach planu premiowego obowiązującego w danym obszarze lub uznaniową nagrodę roczną na zasadach określonych w wewnętrznych przepisach o wynagradzaniu pracowników. Premie i nagrody przyznawane są po zakończeniu okresu, za który oceniane są wyniki.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze są ujmowane jako koszty w okresie, którego dotyczą.

Płatności w formie akcji

W ramach programu świadczeń kapitałowych wybrani pracownicy otrzymują nagrody w formie opcji na zakup akcji Citigroup (program opcji pracowniczych SOP), nagrody w formie „akcji odroczonej” Citigroup (program akumulacji kapitału - CAP), a także nagrody w postaci akcji fantomowych Banku Handlowego w Warszawie SA.

Zgodnie z MSSF 2 „Płatności w formie akcji własnych”, wszystkie programy funkcjonujące w Grupie traktowane są jako programy rozliczane w środkach pieniężnych. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa wykazana w pasywach w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat. Koszty programu określone są przy użyciu modelu wyceny dla programu opcyjnego oraz na podstawie ceny akcji Banku lub ceny akcji Citigroup dla programów na bazie akcji. Zgodnie z wymogami standardu wartość godziwa jest początkowo ustalana na dzień przyznania nagrody, a następnie na każdy dzień sprawozdawczy, aż do całkowitego rozliczenia. Łączną wartość kosztów ujętych na dany dzień sprawozdawczy stanowi iloczyn wartości godziwej opcji lub akcji odroczonej na dzień sprawozdawczy i części uprawnienia uznanego za nabyte w tym okresie.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

W ramach systemu wynagrodzeń Grupa gwarantuje pracownikom odprawy emerytalne, których wysokość uzależniona jest od liczby lat pracy w podmiotach Grupy, przypadających bezpośrednio przed nabyciem prawa do odprawy. Pracownikom, z którymi została zawarta umowa o pracę na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy, przysługuje ponadto nagroda za wieloletnią pracę. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa, która jest wykazana w zobowiązaniach w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat z wyjątkiem zysków i strat z przeszacowania rezerwy dotyczącej odpraw emerytalnych, które ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach. Rezerwy na przyszłe koszty odpraw emerytalnych oraz nagród za wieloletnią pracę obliczane są metodą aktuarialną. Wycena aktuarialna tych rezerw jest okresowo aktualizowana.

Elementem składowym wynagrodzenia zmiennego przyznawanego Zarządowi Banku oraz osobom zajmującym stanowiska kierownicze, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jest także odroczone nagroda pieniężna opisana szczegółowo w nocie 51 „Świadczenia na rzecz pracowników”.

Programy określonych składek

Ponadto Grupa stwarza możliwość uczestnictwa pracowników w programie emerytalnym, opisanym szczegółowo w notce 51. Za pracowników uczestniczących w programie Grupa odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia Grupa nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności, zatem zgodnie z MSR 19 „Świadczenia pracownicze” jest to program określonych składek. Składki ujmują się jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany wynikający ze zdarzeń przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz kwota rezerwy może być wiarygodny sposób oszacowana.

Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwa na restrukturyzację jest tworzona po spełnieniu następujących warunków: (i) Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji; (ii) restrukturyzacja już się rozpoczęła albo została publicznie ogłoszona; (iii) kwota rezerwy może być wiarygodnie oszacowana. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych kosztów operacyjnych.

Kapitały

Kapitały wykazywane są według wartości nominalnej, z wyjątkiem kapitału z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, który wykazywany jest z uwzględnieniem wpływu odroczonego podatku dochodowego.

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązania w momencie, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Banku.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów

W celu przypisania kosztów do okresów sprawozdawczych, których one dotyczą, Grupa dokonuje czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Dotyczy to w szczególności kosztów działania Grupy.

Ustalanie wyniku finansowego

Wynik finansowy ustala się z zachowaniem zasady memoriału i współmierności przychodów i kosztów. Do wyniku finansowego zaliczane są wszystkie osiągnięte przychody i koszty związane z tymi przychodami, dotyczące danego okresu sprawozdawczego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa uwzględnia wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego (na przykład: przedpłaty, opcje kupna i podobne), jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje

wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i punkty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta. W rezultacie prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej po pomniejszeniu o bezpośrednie koszty pozyskania instrumentu finansowego prezentowane są jako składnik przychodów odsetkowych.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych, desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń, prezentowane są w wyniku odsetkowym.

Odsetki karne wynikające z ekspozycji z tytułu podatku dochodowego ujmowane są w „Pozostałych przychodach operacyjnych” lub w „Pozostałych kosztach operacyjnych” w rachunku zysków i strat.

Przychody i koszty z tytułu prowizji, opłaty bankowe

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Grupę. Prowizje klasyfikowane są do następujących kategorii:

- prowizji stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej,
- prowizji za wykonanie usługi,
- prowizji za wykonanie znaczącej czynności.

Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej zaliczane są do rachunku zysków i strat jako korekta kalkulacji efektywnej stopy procentowej i wykazywane w przychodach odsetkowych.

Prowizje za wykonanie usługi i znaczącej czynności zaliczane są do rachunku zysków i strat proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi lub jednorazowo w momencie wykonania czynności i wykazywane w przychodach z tytułu prowizji.

W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat, np. kredytów w rachunku bieżącym lub kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie metodą liniową przez okres ważności limitu kredytowego. Tego typu prowizje zaliczane są do przychodów z tytułu prowizji.

Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych

Grupa pośredniczy w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Przychody z tytułu wynagrodzenia za dystrybucję produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi ujmowane są w przychodach prowizyjnych w momencie sprzedaży lub odnowienia polisy, z wyjątkiem części wynagrodzenia dotyczącego usług świadczonych po dokonaniu sprzedaży, które jest ujmowane w przychodach prowizyjnych liniowo, przez okres życia produktu.

W przypadku produktów powiązanych (produkt ubezpieczeniowy z instrumentem finansowym) w którym Grupa otrzymuje z góry wynagrodzenie za okresy dłuższe niż miesięczne, wynagrodzenie Grupy dzielone jest pomiędzy:

- część stanowiącą wynagrodzenie za usługę pośrednictwa, ujmowaną w wyniku z tytułu prowizji, oraz
- część stanowiącą element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego rozliczanego z użyciem efektywnej stopy procentowej będącą elementem wyniku odsetkowego, po uwzględnieniu zwrotów wynagrodzenia, w oparciu o udział wartości godziwej każdej z tych części w sumie ich wartości godziwych.

Z części odpowiadających wynagrodzeniu za usługę pośrednictwa wydzielana jest część wynagrodzenia dotyczącego świadczenia dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego i ta część ujmowana jest w przychodach prowizyjnych liniowo przez okres życia produktu. Pozostała część ujmowana jest w przychodach prowizyjnych w momencie sprzedaży lub odnowienia polisy.

Koszty bezpośrednio powiązane z akwizycją pożyczki gotówkowej Grupa rozlicza w czasie jako element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego stanowiącego część wyniku odsetkowego.

Jeśli Grupa ponosi koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego, koszty takie rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów. Koszty niepowiązane bezpośrednio ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych ujmowane są w rachunku wyników jednorazowo, w momencie ich poniesienia.

Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

W pozycji tej prezentowana jest wycena transakcji zabezpieczanych i zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Jest to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, przychody związane z przetwarzaniem danych na rzecz podmiotów powiązanych, a także koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat z wyjątkiem sytuacji, gdy podatek dotyczy kwot ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach.

Rezerwa i aktywo na podatek odroczony są kalkulowane przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań oraz ich wartością podatkową. Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po dokonaniu kompensaty, wtedy gdy istnieje tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz rezerwa i aktywo dotyczą tego samego podatnika.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment działalności jest dającą się wyodrębnić częścią działalności Grupy, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Grupy), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jako główny organ decyzyjny Grupy, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości korporacyjnej oraz bankowości detalicznej. Szczegółowe informacje na temat segmentów przedstawiono w nocie 3.

Wycena aktywów i pasywów segmentu, przychodów oraz wyniku segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości Grupy.

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Do aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia klasyfikuje się składniki aktywów lub grupy aktywów wraz z bezpośrednio powiązanymi z nimi zobowiązaniami, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do zbycia klasyfikowane są jedynie składniki aktywów lub grupy aktywów dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży i aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu został rozpoczęty. Ponadto, taki składnik aktywów (lub grupa) jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów (lub grupy) do tej kategorii.

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia ujmuje się w kwocie niższej z wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Aktywa te nie podlegają amortyzacji.

Wartości szacunkowe

Ustalenie bilansowych wartości niektórych aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje. Szacunki i założenia podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne oraz inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Poniżej zaprezentowano najistotniejsze z nich zastosowane przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny, metody te są okresowo oceniane i weryfikowane. Wszystkie modele są testowane i zatwierdzane przed użyciem. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, chociaż w pewnych obszarach kierownictwo jednostki musi korzystać z oszacowań. Zmiany założeń dotyczących szacowanych czynników mogą mieć wpływ na wykazywane wartości godziwe instrumentów finansowych.

Grupa stosuje następujące metody wyceny w stosunku do poszczególnych typów instrumentów pochodnych:

- do wyceny terminowych transakcji walutowych stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
- do wyceny transakcji opcyjnych wykorzystywane są rynkowe modele wyceny opcji;
- do wyceny transakcji na stopy procentowe stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
- do wyceny transakcji futures stosuje się bieżące notowania rynkowe.

Grupa do wyceny ryzyka kredytowego wykorzystuje kwotowania instrumentu wymiany ryzyka upadłości dłużnika (Credit Default Swap).

Grupa różnicuje wycenę ryzyka kontrahenta ze względu na dostępność kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych (CDS):

- ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których istnieje aktywny rynek CDS: Uznaje się, że kwotowania CDS odzwierciedlają rynkową wycenę ryzyka kredytowego;
- ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których nie istnieje aktywny rynek CDS: Na podstawie ratingu kredytowego (zewnętrznego lub wewnętrznego, jeżeli zewnętrzny nie jest dostępny) oraz sektora gospodarki, w którym klient działa, kontrahentowi przypisywana jest wartość indeksu CDS, która odzwierciedla rynkową wycenę ryzyka.

W przypadku wyceny własnego ryzyka kredytowego, Grupa stosuje metodę zdefiniowaną dla klientów, dla których nie ma aktywnego rynku CDS.

Głównymi czynnikami wpływającymi na zmiany szacunków w zakresie ryzyka kontrahenta są:

- zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych skorelowane między innymi z poziomem kursów walut oraz stóp procentowych,
- zmiany w zakresie kwotów kredytowych instrumentów pochodnych (CDS)
- zmiany w zakresie ryzyka kredytowego kontrahentów (zmiana ratingów).

Utrata wartości kredytów

Na każdy dzień bilansowy dokonywana jest ocena, czy zaistniały obiektywne przesłanki świadczące o utracie wartości ekspozycji kredytowych. Jeśli tak, dokonuje się odpisu aktualizującego w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a oszacowaną wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z danej ekspozycji kredytowej. Aktywa finansowe, dla których albo nie stwierdzono przesłanek utraty wartości na poziomie indywidualnym lub mimo stwierdzenia przesłanek, indywidualna ocena składnika aktywów pod kątem utraty wartości nie wykazała potrzeby dokonania odpisu aktualizującego, Grupa objęła analizą grupową. Dla celów grupowej oceny utraty wartości, aktywa finansowe są podzielone według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. W celu wyliczenia kwoty odpisu na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo Grupa wykorzystuje, między innymi, prawdopodobieństwo wystąpienia niewykonania zobowiązania (parametr PD) oraz wartość straty w momencie niewykonania zobowiązania (parametr LGD).

Określenie przesłanek utraty wartości, wyliczenie bieżącej wartości szacowanych przepływów pieniężnych oraz oszacowanie rezerwy statystycznej wymaga zastosowania przez Grupę szacunków. Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji makroekonomicznej. Jeżeli zaistnieje taka konieczność historyczne parametry mogą być korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy ustalaniu poziomu odpisów z tytułu utraty wartości należności są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby. Dodatkowo Grupa dokonuje testowania wstecznego (w oparciu o dane historyczne) w celu porównania wartości rzeczywiście poniesionych strat z szacunkami w zakresie utraty wartości kredytów, co również może mieć wpływ na zmianę metodologii.

Utrata wartości firmy

Bank corocznie przeprowadza obligatoryjne testy na utratę wartości firmy zgodnie z modelem opracowanym na podstawie wytycznych zawartych w MSR 36. Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których przyporządkowano wartość firmy, jest ich wartość użytkowa, którą kierownictwo Banku szacuje w oparciu o plan finansowy, odzwierciedlający przyjęte założenia odnośnie przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku, stopę dyskontową wykorzystaną w prognozach przepływów pieniężnych oraz stopę wzrostu zastosowaną do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym.

Świadczenia pracownicze

Rezerwy na przyszłe wypłaty z tytułu świadczeń pracowniczych zagwarantowanych zbiorowym układem pracy, takie jak nagrody jubileuszowe czy odprawy emerytalne, podlegają okresowemu oszacowaniu przez niezależnego aktuarusza. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń dotyczących dyskonta finansowego i prawdopodobieństwa dotrwania danej osoby do wieku emerytalnego jako pracownika Grupy, obejmującego rotację pracowników, ryzyko śmierci oraz ryzyko całkowitej niezdolności do pracy.

3. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest dającą się wyodrębnić częścią działalności Grupy, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Grupy), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jako główny organ decyzyjny Grupy, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości korporacyjnej i bankowości detalicznej. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego segmentu dokonywane jest zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę dla potrzeb sporządzenia sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem transakcji pomiędzy segmentami w ramach Grupy.

Przyporządkowania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Grupy do segmentów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych dla potrzeb zarządczych. Transfer finansowania pomiędzy segmentami Grupy oparty jest o stawki bazujące na stopach rynkowych. Stawki transferowe są ustalane według tych samych zasad dla obu segmentów, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury terminowej i walutowej aktywów i pasywów. Podstawą oceny wyników działalności segmentu jest zysk lub strata brutto.

Działalność Grupy prowadzona jest wyłącznie na terenie Polski.

Bankowość Korporacyjna

W ramach segmentu Bankowości Korporacyjnej Grupa oferuje produkty i świadczy usługi podmiotom gospodarczym, jednostkom samorządowym oraz dla sektora budżetowego. Obok tradycyjnych usług bankowych polegających na działalności kredytowej i depozytowej, segment świadczy usługi zarządzania gotówką, finansowania handlu, leasingu, usług maklerskich i powiernictwa papierów wartościowych, oferuje produkty skarbu na rynkach finansowych i towarowych. Ponadto, segment oferuje usługi bankowości inwestycyjnej na lokalnym i międzynarodowym rynku kapitałowym, w tym usług doradztwa, pozyskiwania i gwarantowania finansowania poprzez publiczne i niepubliczne emisje instrumentów finansowych. Działalność segmentu obejmuje także transakcje na własny rachunek na rynkach instrumentów kapitałowych, dłużnych oraz pochodnych.

Bankowość Detaliczna

Segment Bankowości Detalicznej dostarcza produktów i usług finansowych klientom indywidualnym, a także w ramach CitiBusiness mikroprzedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą. Oprócz prowadzenia rachunków, oferty w obszarze działalności kredytowej i depozytowej, Grupa oferuje klientom pożyczki gotówkowe, kredyty hipoteczne, karty kredytowe, prowadzi usługi zarządzania majątkiem, pośredniczy w sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Wyniki finansowe Grupy według segmentów działalności

Za okres w tys. zł	2013			2012		
	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem
Wynik z tytułu odsetek	581 022	661 130	1 242 152	715 122	773 159	1 488 281
Wynik wewnętrzny z tytułu odsetek, w tym:	(42 238)	42 238	-	(8 956)	8 956	-
przychody wewnętrzne	-	42 238	42 238	-	8 956	8 956
koszty wewnętrzne	(42 238)	-	(42 238)	(8 956)	-	(8 956)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	296 526	345 776	642 302	250 901	347 957	598 858
Przychody z tytułu dywidend	1 485	2 931	4 416	2 779	3 714	6 493
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	315 639	33 361	349 000	335 731	36 262	371 993
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	305 339	-	305 339	279 451	-	279 451
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	1 844	-	1 844	-	-	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	2 050	-	2 050	-	-	-
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	27 086	(27 328)	(242)	8 605	(27 035)	(18 430)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(559 520)	(742 488)	(1 302 008)	(628 024)	(736 927)	(1 364 951)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(25 823)	(36 812)	(62 635)	(30 106)	(34 577)	(64 683)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	915	135	1 050	54	30	84
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(26 113)	62 317	36 204	(28 111)	(29 990)	(58 101)
Zysk operacyjny	920 450	299 022	1 219 472	906 402	332 593	1 238 995
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	(1 326)	-	(1 326)	540	-	540
Zysk brutto	919 124	299 022	1 218 146	906 942	332 593	1 239 535
Podatek dochodowy			(245 438)			(269 403)
Zysk netto			972 708			970 132

Stan na dzień w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012		
	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem
Aktywa, w tym:	39 816 056	5 582 333	45 398 389	37 764 514	5 744 249	43 508 763
aktywa wyceniane metodą praw własności	7 814	-	7 814	15 110	-	15 110
aktywa trwale przeznaczone do zbycia	-	12 738	12 738	-	12 554	12 554
Zobowiązania i kapitał własny, w tym:	36 070 064	9 328 325	45 398 389	34 667 691	8 841 072	43 508 763
zobowiązania	30 416 864	7 674 261	38 091 125	29 193 148	6 924 200	36 117 348

4. Wynik z tytułu odsetek

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze z tytułu:		
operacji z Bankiem Centralnym	26 171	38 240
należności od banków	45 142	54 905
należności od klientów, z tego:	1 042 860	1 260 149
podmiotów sektora finansowego	37 430	38 503
podmiotów sektora niefinansowego	1 005 430	1 221 646
dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	446 389	621 697
dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	85 770	101 268
	1 646 332	2 076 259
Koszty odsetek i podobne koszty z tytułu:		
operacji z Bankiem Centralnym	(1)	(1)
zobowiązań wobec banków	(47 674)	(83 657)
zobowiązań wobec podmiotów sektora finansowego	(101 451)	(125 156)
zobowiązań wobec podmiotów sektora niefinansowego	(246 228)	(372 293)
kredytów i pożyczek otrzymanych	(3 311)	(6 119)
emisji dłużnych papierów wartościowych	-	(752)
instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń	(5 515)	-
	(404 180)	(587 978)
Wynik z tytułu odsetek	1 242 152	1 488 281

Przychody odsetkowe za 2013 rok zawierają odsetki od kredytów, dla których rozpoznano utratę wartości w kwocie 12 109 tys. zł (za 2012 rok: 13 144 tys. zł).

5. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych	140 595	124 668
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	233 716	254 393
z tytułu realizacji zleceń płatniczych	105 892	108 116
z tytułu usług powierniczych	104 521	87 744
z tytułu opłat od pożyczek gotówkowych	5 417	7 066
z tytułu działalności maklerskiej	86 489	47 562
z tytułu świadczenia usług zarządzania środkami na rachunkach klientów	26 007	28 478
z tytułu udzielonych gwarancji	14 090	14 397
z tytułu udzielonych zobowiązań o charakterze finansowym	5 343	5 960
inne	40 702	28 856
	762 772	707 240
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	(57 944)	(55 704)
z tytułu działalności maklerskiej	(24 801)	(19 921)
z tytułu opłat KDPW	(21 060)	(16 633)
z tytułu opłat brokerskich	(4 595)	(4 049)
inne	(12 070)	(12 075)
	(120 470)	(108 382)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	642 302	598 858

Wynik z tytułu opłat i prowizji za 2013 rok zawiera przychody prowizyjne (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 240 269 tys. zł (za 2012 rok: 262 109 tys. zł) oraz koszty prowizyjne w kwocie 57 944 tys. zł (za 2012 rok: 55 704 tys. zł).

6. Przychody z tytułu dywidend

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	4 189	5 153
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	227	1 340
Przychody z tytułu dywidend, razem	4 416	6 493

7. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy		
z instrumentów dłużnych	31 312	241 066
z instrumentów kapitałowych	(470)	2 459
z instrumentów pochodnych, w tym:	31 511	(96 038)
na stopę procentową	28 237	(98 118)
	62 353	147 487
Wynik z pozycji wymiany		
z tytułu operacji wymiany na walutowych instrumentach pochodnych	32 509	(181 742)
z tytułu różnic kursowych (rewaluacja)	254 138	406 248
	286 647	224 506
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	349 000	371 993

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji za 2013 rok zawiera zmianę stanu rozwiązań (netto) dotyczących korekty wyceny z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta na transakcje związane z instrumentami pochodnymi w wysokości 28 868 tys. zł (za 2012 rok: w kwocie 10 698 tys. zł).

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi i instrumentami rynku pieniężnego przeznaczonymi do obrotu.

Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto z tytułu transakcji związanymi z swapami na stopy procentowe, opcjami, futuresami i innymi instrumentami pochodnymi.

Wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty z wyceny aktywów i pasywów denominowanych w walucie obcej oraz na walutowych instrumentach pochodnych takich jak forward, CIRS i opcje. Wynik z pozycji wymiany zawiera również marżę zrealizowaną na bieżących i terminowych transakcjach walutowych.

8. Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Zrealizowane zyski z instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży	305 339	279 451

9. Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Zrealizowane zyski z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży	1 844	-

10. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych		
Wynik z wyceny transakcji zabezpieczanej	26 474	-
Wynik z wyceny transakcji zabezpieczającej	(24 424)	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	2 050	-

Szczegółowe informacje na temat stosowanej w Banku rachunkowości zabezpieczeń zamieszczone są w dalszej części sprawozdania w nocie nr 42.

11. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody z tytułu świadczonych usług na rzecz jednostek powiązanych	10 497	8 120
Przychody z wynajmu powierzchni biurowych	7 417	6 499
Przychody z tytułu rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe	6 500	-
Inne	27 946	20 215
	52 360	34 834
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty postępowania ugodowego i windykacji	(20 197)	(19 043)
Koszty dotyczące wyceny aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	-	(1 014)
Koszty dotyczące utrzymania aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	(399)	(1 681)
Utworzenie rezerw na sprawy sporne (netto)	(9 221)	(517)
Inne	(22 785)	(31 009)
	(52 602)	(53 264)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	(242)	(18 430)

12. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Koszty pracownicze		
Koszty związane z wynagrodzeniami, w tym:	(495 298)	(528 146)
koszty związane ze świadczeniami emerytalnymi	(25 807)	(27 123)
Premie i nagrody, w tym:	(123 304)	(114 379)
pracownicze świadczenia kapitałowe	(36 189)	(7 880)
nagrody za wieloletnią pracę	(726)	(1 170)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(71 023)	(77 526)
	(689 625)	(720 051)
Koszty ogólnoadministracyjne		
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	(191 038)	(170 003)
Koszty usług obcych, w tym doradczych, audytorskich i konsultacyjnych	(63 019)	(81 470)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	(101 919)	(111 841)
Reklama i marketing	(23 321)	(49 375)
Koszty usług zarządzania gotówką, koszty usług KIR i inne koszty transakcyjne	(47 600)	(46 853)
Koszty usług zewnętrznych dotyczące dystrybucji produktów bankowych	(55 249)	(54 037)
Koszty usług pocztowych, materiałów biurowych i poligrafii	(19 098)	(25 118)
Koszty szkoleń i edukacji	(7 171)	(5 384)
Koszty nadzoru bankowego	(1 173)	(3 179)
Pozostałe koszty	(102 795)	(97 640)
	(612 383)	(644 900)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu, razem	(1 302 008)	(1 364 951)

Koszty pracownicze za 2013 rok zawierają koszty z tytułu wynagrodzeń i nagród obecnych i byłych członków Zarządu Banku w wysokości 37 040 tys. zł (za 2012 rok: 22 817 tys. zł).

Pozycja koszty związane z wynagrodzeniami za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku zawiera koszty restrukturyzacji zatrudnienia rozpoczętej w 2013 roku w kwocie 57 720 tys. zł. Pozycja koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku zawiera koszty restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej rozpoczętej w 2013 roku w kwocie 7 193 tys. zł. Łączna kwota utworzonej rezerwy restrukturyzacyjnej wyniosła 64 913 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2013 roku została wykorzystana kwota 3 933 tys. zł dotycząca restrukturyzacji zatrudnienia oraz kwota 159 tys. zł dotycząca restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej (patrz nota 36). Grupa zakłada zakończenie procesu zwolnień grupowych do dnia 31 października 2014 roku.

Pozycja koszty związane z wynagrodzeniami za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku zawiera koszty restrukturyzacji zatrudnienia w 2012 roku w kwocie 32 400 tys. zł. Pozycja koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku zawiera koszty restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej w 2012 roku w kwocie 9 808 tys. zł. Łączna kwota utworzonej rezerwy restrukturyzacyjnej wyniosła 42 208 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2012 roku została wykorzystana kwota 32 400 tys. zł dotycząca restrukturyzacji zatrudnienia oraz kwota 6 067 tys. zł dotycząca restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej. Pozostała kwota utworzonej w 2012 roku rezerwy dotyczącej restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej została wykorzystana w 2013 roku w kwocie 3 229 tys. zł i rozwiązana w kwocie 512 tys. zł (patrz nota 36).

13. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(39 422)	(46 057)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(23 213)	(18 626)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, razem	(62 635)	(64 683)

14. Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Zyski		
z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych	424	102
z tytułu zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	88	-
z tytułu zbycia udziałów w jednostkach zależnych	585	-
	1 097	102
Straty		
z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych	(47)	(18)
	(47)	(18)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	1 050	84

15. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

	2013 w tys. zł			
	Klienci korporacyjni	Klienci indywidualni	Banki	Razem
Utworzenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych				
należności od klientów	(103 926)	(136 091)	(2 697)	(242 714)
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(6 374)	-	-	(6 374)
inne	(10 133)	(1 976)	-	(12 109)
	(120 433)	(138 067)	(2 697)	(261 197)
Odwrocenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych				
należności od klientów	93 944	167 916	1 661	263 521
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	1 560	-	-	1 560
odzyski od sprzedanych wierzytelności, uprzednio spisanych	-	33 994	-	33 994
	95 504	201 910	1 661	299 075
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(24 929)	63 843	(1 036)	37 878
Utworzenie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne				
	(32 514)	(14)	-	(32 528)
Rozwiązanie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne				
	30 219	588	47	30 854
Wynik rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(2 295)	574	47	(1 674)
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(27 224)	64 417	(989)	36 204

	2012 w tys. zł			
	Klienci korporacyjni	Klienci indywidualni	Banki	Razem
Utworzenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych				
inwestycji kapitałowych	(5 092)	-	-	(5 092)
należności od klientów	(109 698)	(185 962)	(865)	(296 525)
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(1 518)	-	-	(1 518)
inne	(13 144)	-	-	(13 144)
	(129 452)	(185 962)	(865)	(316 279)
Odwrocenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych				
należności od klientów	95 707	146 366	797	242 870
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	759	-	-	759
odzyski od sprzedanych wierzytelności, uprzednio spisanych	378	14 173	-	14 551
	96 844	160 539	797	258 180
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(32 608)	(25 423)	(68)	(58 099)
Utworzenie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(22 752)	-	(16)	(22 768)
Rozwiązanie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	22 760	6	-	22 766
Wynik rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	8	6	(16)	(2)
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(32 600)	(25 417)	(84)	(58 101)

16. Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Bieżący podatek		
Bieżący rok	(155 875)	(227 705)
Korekty z lat ubiegłych	(3 272)	(1 576)
	(159 147)	(229 281)
Podatek odroczony		
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	(86 202)	(20 220)
Spisanie aktywa z tytułu podatku odroczonego	(89)	(19 898)
Zmiana stanu należności od budżetu z tytułu przysługujących odliczeń podatku	-	(4)
	(86 291)	(40 122)
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(245 438)	(269 403)

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Zysk brutto	1 218 146	1 239 535
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku (19%)	(231 448)	(235 512)
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu, w tym:	(15 647)	(12 883)
odpisy z tytułu utraty wartości	(9 328)	(3 891)
Przychody podlegające opodatkowaniu nieujęte w wyniku finansowym	(536)	(1 022)
Koszty stanowiące koszty uzyskania przychodu nieujęte w wyniku finansowym	546	(7)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	5 329	567
Spisanie aktywa z tytułu podatku odroczonego	-	(19 898)
Pozostałe	(3 682)	(648)
Ogółem obciążenie wyniku	(245 438)	(269 403)
Efektywna stawka podatkowa	20,15%	21,73%

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach na dzień 31 grudnia 2013 roku związany jest z dłużnymi i kapitałowymi instrumentami dostępnymi do sprzedaży i wynosił 10 078 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: (60 470) tys. zł).

17. Zysk przypadający na jedną akcję

Na dzień 31 grudnia 2013 roku zysk przypadający na jedną akcję wynosił 7,44 zł (31 grudnia 2012 roku: 7,42 zł).

Wyliczenie zysku przypadającego na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2013 roku oparte było na zysku przypadającym na zwykłych akcjonariuszy w kwocie 972 708 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 970 132 tys. zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących w roku zakończonym 31 grudnia 2013 roku w liczbie 130 659 600 (31 grudnia 2012 roku: 130 659 600).

Bank nie posiada rozładniających, potencjalnych akcji zwykłych ani innych instrumentów rozładniających.

18. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach

Odroczony podatek dochodowy i reklasyfikacje ujęte w pozostałych całkowitych dochodach dotyczą wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (AFS) odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny.

	Kwota brutto w tys. zł	Odroczony podatek dochodowy w tys. zł	Kwota netto w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia 2013 roku	318 261	(60 470)	257 791
Zmiana wyceny AFS	(65 963)	12 534	(53 429)
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	(305 339)	58 014	(247 325)
Stan na dzień 31 grudnia 2013 roku	(53 041)	10 078	(42 963)

	Kwota brutto w tys. zł	Odroczony podatek dochodowy w tys. zł	Kwota netto w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia 2012 roku	(101 597)	19 303	(82 294)
Zmiana wyceny AFS	699 309	(132 869)	566 440
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	(279 451)	53 096	(226 355)
Stan na dzień 31 grudnia 2012 roku	318 261	(60 470)	257 791

19. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Środki pieniężne w kasie	532 142	474 301
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	246 322	883 007
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym, razem	778 464	1 357 308

Na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim (NBP) utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa, która może być wykorzystywana przez Bank pod warunkiem, że suma średniego miesięcznego salda na rachunku bieżącym w NBP nie jest mniejsza od poziomu deklarowanego.

Deklarowana wysokość rezerwy obowiązkowej na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 1 076 336 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 824 715 tys. zł).

20. Należności od banków

Należności od banków (wg struktury rodzajowej)

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Rachunki bieżące	342 006	177 111
Lokaty	614 985	85 964
Kredyty i pożyczki	347 686	347 086
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	1 841 873	765 279
Lokaty stanowiące zabezpieczenie	394 188	75 062
Inne należności	362	11 525
Łączna wartość brutto	3 541 100	1 462 027
Odpisy z tytułu utraty wartości	(1 173)	(126)
Należności od banków netto, razem	3 539 927	1 461 901

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków przedstawia się następująco:

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia	(126)	(63)
Zwiększenia (z tytułu):		
utworzenie odpisów	(2 697)	(865)
inne	(11)	-
Zmniejszenia (z tytułu):		
rozwiązanie odpisów	1 661	797
inne	-	5
Stan na dzień 31 grudnia	(1 173)	(126)

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku utrata wartości rozpoznana na należności od banków dotyczyła odpisów na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR).

21. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
banki*	114 137	246 409
Skarb Państwa	2 101 536	2 285 646
	2 215 673	2 532 055
z tego:		
notowane na giełdzie	1 544 888	2 508 343
nienotowane na giełdzie	670 785	23 712
Instrumenty kapitałowe przeznaczone do obrotu	5 030	-
z tego:		
notowane na giełdzie	5 030	-
Instrumenty pochodne	3 531 126	4 306 428
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, razem	5 751 829	6 838 483

*Na dzień 31 grudnia 2013 roku część papierów wartościowych (obligacje) emitowanych przez banki w kwocie 114 137 tys. zł jest objętych gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2012 roku: 221 486 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	481 601	1 027 729
Instrumenty pochodne	3 715 295	4 818 675
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, razem	4 196 896	5 846 404

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych w momencie początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku aktywa z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi są pomniejszone o korektę wyceny z tytułu indywidualnego ryzyka kredytowego kontrahenta na niezapadłe transakcje w kwocie 10 065 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 20 883 tys. zł).

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	29 279 105	48 074 990	128 382 483	19 708 033	225 444 611	3 245 616	3 204 747
FRA	14 600 000	16 330 000	2 000 000	-	32 930 000	7 861	9 444
swapy odsetkowe (IRS)	11 634 619	28 198 925	111 416 255	15 824 033	167 073 832	2 909 725	2 938 509
swapy odsetkowo-walutowe (CIRS)	2 468 750	3 546 065	14 092 176	3 884 000	23 990 991	320 374	250 758
opcje na stopę procentową	82 944	-	874 052	-	956 996	5 540	5 833
kontrakty futures*	492 792	-	-	-	492 792	2 116	203
Instrumenty walutowe	16 993 509	6 265 122	5 075 209	6 766	28 340 606	270 896	495 592
FX forward	3 383 131	1 341 091	566 104	6 766	5 297 092	24 306	93 644
FX swap	12 006 180	1 947 128	4 130 204	-	18 083 512	171 150	326 782
opcje walutowe	1 604 198	2 976 903	378 901	-	4 960 002	75 440	75 166
Transakcje na papierach wartościowych	361 102	-	-	-	361 102	1 113	1 520
kontrakty futures*	4 848	-	-	-	4 848	-	-
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	356 254	-	-	-	356 254	1 113	1 520
Transakcje związane z towarami	496 422	479 356	-	-	975 778	13 501	13 436
swap	1 092	-	-	-	1 092	9	9
opcje	495 330	479 356	-	-	974 686	13 492	13 427
Instrumenty pochodne ogółem	47 130 138	54 819 468	133 457 692	19 714 799	255 122 097	3 531 126	3 715 295

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	56 899 328	41 752 639	85 359 810	15 840 643	199 852 420	3 861 326	4 017 773
FRA	35 182 000	11 600 000	700 000	-	47 482 000	35 035	43 314
swapy odsetkowe (IRS)	19 433 985	23 861 328	71 728 964	13 046 709	128 070 986	3 501 690	3 663 075
swapy odsetkowo-walutowe (CIRS)	2 048 100	3 867 235	11 692 472	2 793 934	20 401 741	317 194	302 866
opcje na stopę procentową	-	1 500 000	1 238 374	-	2 738 374	7 368	7 368
kontrakty futures*	235 243	924 076	-	-	1 159 319	39	1 150
Instrumenty walutowe	16 511 520	15 676 671	7 413 650	12 770	39 614 611	444 548	799 505
FX forward	1 892 427	1 009 204	784 787	12 770	3 699 188	42 197	83 475
FX swap	13 343 734	12 579 489	3 857 620	-	29 780 843	309 610	623 139
opcje walutowe	1 275 359	2 087 978	2 771 243	-	6 134 580	92 741	92 891
Transakcje na papierach wartościowych	284 209	-	-	-	284 209	158	1 001
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	284 209	-	-	-	284 209	158	1 001
Transakcje związane z towarami	1 960 413	-	-	-	1 960 413	396	396
opcje	1 960 413	-	-	-	1 960 413	396	396
Instrumenty pochodne ogółem	75 655 470	57 429 310	92 773 460	15 853 413	241 711 653	4 306 428	4 818 675

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym

22. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
banki centralne	9 748 646	7 997 178
pozostałe banki*	1 288 739	2 459 016
Skarb Państwa, w tym:	6 578 656	4 546 809
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	1 836 219	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, razem	17 616 041	15 003 003
z tego:		
notowane na giełdzie	6 177 716	6 315 963
nienotowane na giełdzie	11 438 325	8 687 040

Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży przedstawia się następująco:

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia	15 003 003	17 625 355
Zwiększenia (z tytułu):		
nabycia	413 942 712	274 302 175
aktualizacji wyceny	-	419 756
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	251 687	275 282
Zmniejszenia (z tytułu):		
sprzedaży	(411 162 974)	(277 321 076)
aktualizacji wyceny	(344 902)	-
różnic kursowych	(14 457)	(180 939)
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	(59 028)	(117 550)
Stan na dzień 31 grudnia	17 16 041	15 003 003

*Na dzień 31 grudnia 2013 roku część papierów wartościowych (obligacje) emitowanych przez pozostałe banki w kwocie 895 910 tys. zł jest objętych gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2012 roku: 1 425 266 tys. zł).

23. Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Akcje i udziały w jednostkach zależnych	7 814	15 110
z tego:		
nienotowane na giełdzie	7 814	15 110

Zmiana stanu inwestycji kapitałowych wycenianych metodą praw własności przedstawia się następująco:

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia	15 110	57 945
Zmniejszenia (z tytułu):		
aktualizacji wyceny	(1 764)	(663)
sprzedaż*	(5 532)	-
likwidacja**	-	(42 172)
Stan na dzień 31 grudnia	7 814	15 110

* W dniu 26 lipca 2013 roku nastąpiła sprzedaż udziałów w spółce Handlowy Investmens II S.a.r.l. stanowiących 100% udział w kapitale zakładowym i 100% udział w głosach na Walnym Zgromadzeniu. Wartość bilansowa sprzedanych udziałów wynosiła 5 532 tys. zł.

** W dniu 11 października 2012 roku dokonano wyłączenia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy udziałów w Banku Rozwoju Cukrownictwa S.A. w likwidacji stanowiących 100% udział w kapitale zakładowym i 100% w głosach na Walnym Zgromadzeniu spółki. Wyłączenie nastąpiło na skutek wykreślenia spółki z KRS, będącego rezultatem zakończenia postępowania likwidacyjnego spółki. Przelew środków z likwidacji w kwocie 42,4 mln zł odpowiadający wartości udziałów w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy nastąpił w czerwcu 2012 roku.

24. Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Akcje i udziały w innych jednostkach*	35 910	46 588
Utrata wartości	(20 630)	(26 667)
Pozostałe inwestycje kapitałowe dostępnych do sprzedaży, razem	15 280	19 921
z tego:		
notowane na giełdzie	1 163	1 088
nienotowane na giełdzie	14 117	18 833

Zmiana stanu inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży przedstawia się następująco:

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia	19 921	24 912
Zwiększenia (z tytułu):		
aktualizacji wyceny	74	-
Zmniejszenia (z tytułu):		
aktualizacji wyceny	-	(4 991)
sprzedaż*	(4 715)	-
Stan na dzień 31 grudnia	15 280	19 921

* W dniu 4 stycznia 2013 roku nastąpiła sprzedaż udziałów w spółce Elektromontaż Poznań S.A. stanowiących 19,88% udział w kapitale zakładowym i 19,88% udział w głosach na Walnym Zgromadzeniu. Wartość bilansowa zbywanych udziałów wynosiła 4 715 tys. zł.

25. Należności od klientów

Należności od klientów (wg struktury rodzajowej)

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Należności od podmiotów sektora finansowego		
Kredyty i pożyczki	487 673	498 049
Skupione wierzytelności	2	2
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	100 789	336 588
Fundusze gwarancyjne i lokaty stanowiące zabezpieczenie	136 349	110 297
Inne należności	9 781	7 449
Łączna wartość brutto	734 594	952 385
Odpisy z tytułu utraty wartości	(19 128)	(19 113)
Łączna wartość netto	715 466	933 272
Należności od podmiotów sektora niefinansowego		
Kredyty i pożyczki	12 921 969	13 562 249
Nienotowane dłużne papiery wartościowe	718 003	1 013 486
Skupione wierzytelności	1 416 240	1 207 908
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	2 173	2 342
Inne należności*	422 381	613 969
Łączna wartość brutto	15 480 766	16 399 954
Odpisy z tytułu utraty wartości	(964 905)	(1 111 814)
Łączna wartość netto	14 515 861	15 288 140
Należności od klientów netto, razem	15 231 327	16 221 412

* Kwota „Inne należności” zawiera należności z tytułu leasingu w kwocie 419 024 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 606 551 tys. zł).

Na saldo zamknięcia odpisów z tytułu utraty wartości rozpoznanej na należności od klientów składały się następujące kategorie:

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane portfelowo	(522 779)	(611 488)
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane indywidualnie	(374 159)	(400 831)
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(87 095)	(118 608)
Odpisy z tytułu utraty wartości, razem	(984 033)	(1 130 927)

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów przedstawia się następująco:

Stan na dzień	2013 (w tys. zł)			2012 (w tys. zł)		
	Klienci korporacyjni	Klienci indywidualni	Razem	Klienci korporacyjni	Klienci indywidualni	Razem
Stan na dzień 1 stycznia	(470 133)	(660 794)	(1 130 927)	(484 880)	(750 909)	(1 235 789)
Zwiększenia (z tytułu):						
utworzenie odpisów	(103 926)	(136 091)	(240 017)	(109 698)	(185 962)	(295 660)
utworzenie odpisów (netto) na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(4 814)	-	(4 814)	(759)	-	(759)
inne	(1 044)	-	(1 044)	(2 614)	-	(2 614)
Zmniejszenia (z tytułu):						
spisane należności w ciężar odpisów	35 544	90 053	125 597	27 344	129 760	157 104
rozwiązanie odpisów	93 944	167 916	261 860	95 707	146 366	242 073
sprzedaż wierzytelności	2 273	2 748	5 021	-	-	-
inne	(69)	360	291	4 767	(49)	4 718
Stan na dzień 31 grudnia	(448 225)	(535 808)	(984 033)	(470 133)	(660 794)	(1 130 927)

Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną Handlowy-Leasing Sp. z o.o. Grupa zawiera jako leasingodawca transakcje leasingu finansowego, których głównym przedmiotem są środki transportu, maszyny i urządzenia techniczne.

Pozycja aktywów „Należności od klientów” zawiera następujące pozycje dotyczące należności od podmiotów sektora niefinansowego z tytułu leasingu finansowego:

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	438 805	642 501
Niezrealizowane przychody finansowe	(19 781)	(35 950)
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego	419 024	606 551

Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego w rozbiu na okresy zapadalności przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Poniżej 1 roku	247 239	274 720
od 1 do 5 lat	189 212	364 304
Powyżej 5 lat	2 354	3 477
	438 805	642 501

Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego w rozbiu na okresy zapadalności przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Poniżej 1 roku	235 161	255 044
od 1 do 5 lat	181 509	348 134
Powyżej 5 lat	2 354	3 373
	419 024	606 551

Na dzień 31 grudnia 2013 roku odpisy z tytułu utraty wartości na należności z tytułu umów leasingu finansowego wynosiły 62 062 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 63 800 tys. zł).

Przychody z tytułu umów leasingu finansowego prezentowane są w pozycji przychodów z tytułu odsetek.

26. Rzeczowe aktywa trwałe

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w 2013 roku

	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2013	657 163	317	53 696	354 735	3 265	1 069 176
Zwiększenia:						
Zakupy	568	-	-	7 830	19 888	28 286
Inne zwiększenia	-	-	-	353	-	353
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	(121)	(5 196)	(4 882)	-	(10 199)
Likwidacje	(16 997)	-	-	(43 560)	-	(60 557)
Inne zmniejszenia	-	-	-	(293)	-	(293)
Transfery	5 039	(27)	17	6 257	(18 826)	(7 540)
Stan na dzień 31 grudnia 2013	645 773	169	48 517	320 440	4 327	1 019 226
Amortyzacja (Umorzenie)						
Stan na dzień 1 stycznia 2013	314 604	288	23 808	320 560	-	659 260
Zwiększenia:						
Koszty umorzenia za okres	16 939	16	6 046	16 421	-	39 422
Inne zwiększenia	-	-	-	313	-	313
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	(118)	(732)	(4 824)	-	(5 674)
Likwidacje	(15 415)	-	-	(42 990)	-	(58 405)
Inne zmniejszenia	-	-	-	(288)	-	(288)
Transfery	-	(30)	17	30	-	17
Stan na dzień 31 grudnia 2013	316 128	156	29 139	289 222	-	634 645
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2013	342 559	29	29 888	34 175	3 265	409 916
Na dzień 31 grudnia 2013	329 645	13	19 378	31 218	4 327	384 581

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w 2012 roku

	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2012	681 714	331	59 515	422 464	14 404	1 178 428
Zwiększenia:						
Zakupy	164	8	-	8 017	23 954	32 143
Inne zwiększenia	-	-	-	6 402	-	6 402
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	(14)	(5 819)	(192)	-	(6 025)
Likwidacje	(24 807)	(8)	-	(81 298)	-	(106 113)
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	(6 753)	-	-	(254)	-	(7 007)
Inne zmniejszenia	-	-	-	(3 362)	(25 290)	(28 652)
Transfery	6 845	-	-	2 958	(9 803)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2012	657 163	317	53 696	354 735	3 265	1 069 176
Amortyzacja (Umorzenie)						
Stan na dzień 1 stycznia 2012	322 577	294	16 938	380 690	-	720 499
Zwiększenia:						
Koszty umorzenia za okres	19 035	16	9 154	17 852	-	46 057
Inne zwiększenia	-	-	-	6 401	-	6 401
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	(14)	(2 284)	(192)	-	(2 490)
Likwidacje	(23 891)	(8)	-	(80 605)	-	(104 504)
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	(3 117)	-	-	(224)	-	(3 341)
Inne zmniejszenia	-	-	-	(3 362)	-	(3 362)
Stan na dzień 31 grudnia 2012	314 604	288	23 808	320 560	-	659 260
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2012	359 137	37	42 577	41 774	14 404	457 929
Na dzień 31 grudnia 2012	342 559	29	29 888	34 175	3 265	409 916

27. Wartości niematerialne

Zmiana stanu wartości niematerialnych w 2013 roku

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2013	1 245 976	2 122	289 338	18 860	108 263	1 664 559
Zwiększenia:						
Zakupy	-	127	3 219	2	59 832	63 180
Zmniejszenia:						
Likwidacje	-	-	(52 043)	-	-	(52 043)
Transfery	-	-	161 032	(17)	(162 068)	(1 053)
Stan na dzień 31 grudnia 2013	1 245 976	2 249	401 546	18 845	6 027	1 674 643
Amortyzacja (Umorzenie)						
Stan na dzień 1 stycznia 2013	-	1 947	263 845	18 836	-	284 628
Zwiększenia:						
Koszty umorzenia za okres	-	174	23 031	8	-	23 213
Inne zwiększenia	-	-	1 250	-	-	1 250
Zmniejszenia:						
Likwidacje	-	-	(51 793)	-	-	(51 793)
Transfery	-	-	(1)	(17)	-	(18)
Stan na dzień 31 grudnia 2013	-	2 121	236 332	18 827	-	257 280
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2013	1 245 976	175	25 493	24	108 263	1 379 931
Na dzień 31 grudnia 2013	1 245 976	128	165 214	18	6 027	1 417 363

Zmiana stanu wartości niematerialnych w 2012 roku

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2012	1 245 976	2 154	285 966	18 860	14 149	1 567 105
Zwiększenia:						
Zakupy	-	-	994	-	86 165	87 159
Zmniejszenia:						
Likwidacje	-	(32)	(10 323)	-	-	(10 355)
Transfery	-	-	12 701	-	7 949	20 650
Stan na dzień 31 grudnia 2012	1 245 976	2 122	289 338	18 860	108 263	1 664 559
Amortyzacja (Umorzenie)						
Stan na dzień 1 stycznia 2012	-	1 810	254 392	18 836	-	275 038
Zwiększenia:						
Koszty umorzenia za okres	-	168	18 458	-	-	18 626
Zmniejszenia:						
Likwidacje	-	(31)	(9 005)	-	-	(9 036)
Stan na dzień 31 grudnia 2012	-	1 947	263 845	18 836	-	284 628
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2012	1 245 976	344	31 574	24	14 149	1 292 067
Na dzień 31 grudnia 2012	1 245 976	175	25 493	24	108 263	1 379 931

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość firmy obejmuje kwotę 1 243 645 tys. zł powstałą w wyniku połączenia Banku Handlowego w Warszawie SA z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku, oraz kwotę 2 331 tys. zł powstałą w wyniku nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa bankowego ABN Amro Bank (Polska) S.A., które nastąpiło z dniem 1 marca 2005 roku.

28. Test utraty wartości dla wartości firmy

Dla potrzeb przeprowadzenia testów na utratę wartości, wartość firmy została przyporządkowana do dwóch ośrodków wypracowujących środki pieniężne: sektora Bankowości Korporacyjnej oraz sektora Bankowości Detalicznej. Dla obu ośrodków wartość użytkowa przewyższa wartość bilansową, dlatego też nie rozpoznano utraty wartości firmy.

Poniższa tabela prezentuje przyporządkowanie wartości firmy do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Wartość bilansowa wartości firmy przypisanej do ośrodka

	w tys. zł
Sektor Bankowości Korporacyjnej	851 944
Sektor Bankowości Detalicznej	394 032
	1 245 976

Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków jest ich wartość użytkowa oszacowana w oparciu o plan finansowy. Plan opiera się na racjonalnych i mających poparcie faktyczne założeniach, odzwierciedlających ocenę kierownictwa Banku odnośnie przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku. Plan podlega okresowej aktualizacji i zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku.

W wycenie wykorzystano stopę dyskontową odpowiadającą wymaganej stopie zwrotu, oszacowanej na bazie modelu wyceny aktywów kapitałowych (CAPM) przy zastosowaniu wartości wskaźnika beta dla sektora bankowego, premii za ryzyko oraz krzywych rentowności obligacji skarbowych. Tak wyliczona stopa dyskontowa na koniec 2013 roku wyniosła 9,75% (w 2012 roku: 9,5%).

Ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym została oparta o stopy wzrostu odzwierciedlające długoterminowy cel inflacyjny NBP, który na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosi 2,5 p.p.

Zastosowane stopy wzrostu nie przewyższają długoterminowych średnich stóp wzrostu właściwych dla sektorów Bankowości Korporacyjnej oraz Detalicznej w Polsce.

Zarząd Banku uważa, że uzasadnione i prawdopodobne zmiany kluczowych założeń przyjętych do wyceny wartości odzyskiwalnej wyodrębnionych ośrodków wypracowujących środki pieniężne nie spowodują, iż wartości bilansowe tych ośrodków przewyższą ich wartości odzyskiwalne.

29. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	830 120	1 010 549
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(626 988)	(791 763)
Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	203 132	218 786

Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu.

Dodatkowo i ujemne różnice przejściowe przyjęte do wyliczenia aktywa i rezerwy z tytułu podatku dochodowego

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Odsetki naliczone i inne koszty	25 615	26 523
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	86 678	126 434
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	3 445	1 193
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	583 798	727 952
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	2 514	1 596
Przychody pobrane z góry	11 213	11 950
Wycena udziałów	4 662	5 809
Prowizje	9 599	9 877
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	10 078	-
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacen	75 132	60 698
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością portfela leasingowego	790	-
Pozostałe	16 596	38 517
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	830 120	1 010 549

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego związana jest z następującymi pozycjami:

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Odsetki naliczone (przychód)	20 893	28 648
Niezrealizowana premia od opcji	-	8
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	561 273	674 830
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	1 332	885
Przychody do otrzymania	6 085	4 689
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	1 370	3 951
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	5 030	60 470
Ulga inwestycyjna	15 853	16 501
Wycena udziałów	1 858	1 841
Pozostałe	13 294	(60)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	626 988	791 763
Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	203 132	218 786

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2013 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2013	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2013
Odsetki naliczone i inne koszty	26 523	(908)	-	25 615
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	126 434	(39 756)	-	86 678
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	1 193	2 252	-	3 445
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	727 952	(144 154)	-	583 798
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	1 596	918	-	2 514
Przychody pobrane z góry	11 950	(737)	-	11 213
Wycena udziałów	5 809	(1 147)	-	4 662
Prowizje	9 877	(278)	-	9 599
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	-	10 078	10 078
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacen	60 698	14 434	-	75 132
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością portfela leasingowego	-	790	-	790
Pozostałe	38 517	(21 921)	-	16 596
	1 010 549	(190 507)	10 078	830 120

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2013	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2013
Odsetki naliczone (przychód)	28 648	(7 755)	-	20 893
Niezrealizowana premia od opcji	8	(8)	-	-
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	674 830	(113 557)	-	561 273
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	885	447	-	1 332
Przychody do otrzymania	4 689	1 396	-	6 085
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	3 951	(2 581)	-	1 370
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	60 470	5 030	(60 470)	5 030
Ulga inwestycyjna	16 501	(648)	-	15 853
Wycena udziałów	1 841	17	-	1 858
Pozostałe	(60)	13 354	-	13 294
	791 763	(104 305)	(60 470)	626 988
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	218 786	(86 202)	70 548	203 132

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2012 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2012	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2012
Odsetki naliczone i inne koszty	20 352	6 171	-	26 523
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	152 251	(25 817)	-	126 434
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	1 170	23	-	1 193
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	626 294	101 658	-	727 952
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	920	676	-	1 596
Przychody pobrane z góry	14 685	(2 735)	-	11 950
Wycena udziałów	48	5 761	-	5 809
Prowizje	8 447	1 430	-	9 877
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19 303	-	(19 303)	-
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacen	50 772	9 926	-	60 698
Pozostałe	27 747	10 770	-	38 517
	921 989	107 863	(19 303)	1 010 549

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2012	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2012
Odsetki naliczone (przychód)	30 174	(1 526)	-	28 648
Niezrealizowana premia od opcji	96	(88)	-	8
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	517 162	157 668	-	674 830
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	513	372	-	885
Przychody do otrzymania	4 069	620	-	4 689
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	1 036	2 915	-	3 951
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	-	60 470	60 470
Ulga inwestycyjna	17 166	(665)	-	16 501
Wycena udziałów	276	1 565	-	1 841
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością portfela leasingowego	5 490	(5 490)	-	-
Pozostałe	10 686	(10 746)	-	(60)
	586 668	144 625	60 470	791 763
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	335 321	(36 762)	(79 773)	218 786

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kwota wpływu netto na podatek odroczony z tytułu nieuwjętych ujemnych różnic przejściowych w spółce zależnej Handlowy Leasing Sp. z o.o. wyniosła 19 898 tys. zł.

30. Inne aktywa

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Rozrachunki międzybankowe	1 982	692
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	194 805	346 822
Przychody do otrzymania	50 821	45 027
Pożyczki dla pracowników z Funduszu Świadczeń Socjalnych	21 223	22 971
Dłużnicy różni	77 772	138 343
Rozliczenia międzyokresowe	12 436	13 881
Inne aktywa, razem	359 039	567 736
w tym aktywa finansowe*	295 782	508 828

* Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje "Innych aktywów" z wyjątkiem pozycji „Przychody do otrzymania” oraz „Rozliczenia międzyokresowe”.

31. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia

Na dzień 31 grudnia 2013 roku aktywa trwałe przeznaczone do zbycia obejmują nieruchomości Grupy o łącznej wartości 12 738 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 12 554 tys. zł).

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży przedstawia się następująco:

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia	12 554	25 662
Zwiększenia:		
Przejęcie nieruchomości za wierzytelności	184	-
Przekwalifikowanie z nieruchomości bankowych		3 666
Zmniejszenia:		
Aktualizacja wyceny	-	(1 014)
Zbycie	-	(15 760)
Stan na dzień 31 grudnia	12 738	12 554

Klasyfikując aktywa jako przeznaczone do sprzedaży, Grupa oczekiwała, że sprzedaż zostanie zakończona w ciągu roku. W przypadku gdy sprzedaż nie nastąpiła w ciągu roku, Grupa nadal jest zdecydowana do wypełnienia planu sprzedaży i aktywnie go realizuje, a opóźnienie zostało spowodowane przez zdarzenia lub okoliczności znajdujące się poza kontrolą Grupy.

32. Zobowiązania wobec banków

Zobowiązania wobec banków (wg struktury rodzajowej)

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Rachunki bieżące	861 508	939 163
Depozyty terminowe	3 356 503	538 722
Kredyty i pożyczki otrzymane	374 898	324 954
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	1 783 602	553 463
Inne zobowiązania	1 925	127
Zobowiązania wobec banków, razem	6 378 436	2 356 429

33. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Zobowiązania - Wycena ujemna

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Wycena bilansowa instrumentów zabezpieczających wartość godziwą papierów wartościowych		
Transakcje IRS	24 710	-

Instrumenty pochodne zabezpieczające na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
Instrumenty stopy procentowej					
swapy odsetkowe (IRS)	-	-	1 670 500	100 000	1 770 500

34. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów (wg struktury rodzajowej)

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Depozyty podmiotów sektora finansowego		
Rachunki bieżące	320 634	445 054
Depozyty terminowe	2 939 233	2 349 736
	3 259 867	2 794 790
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego		
Rachunki bieżące, z tego:	16 983 122	13 839 360
klientów korporacyjnych	7 703 769	6 994 179
klientów indywidualnych	5 931 907	4 836 482
jednostek budżetowych	3 347 446	2 008 699
Depozyty terminowe, z tego:	5 841 724	6 995 570
klientów korporacyjnych	4 649 633	5 112 645
klientów indywidualnych	975 276	1 059 611
jednostek budżetowych	216 815	823 314
	22 824 846	20 834 930
Depozyty razem	26 084 713	23 629 720
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	352 153	3 061 956
Inne zobowiązania, w tym:	131 899	160 489
zobowiązania z tytułu kaucji	101 646	74 726
Pozostałe zobowiązania razem	484 052	3 222 445
Zobowiązania wobec klientów, razem	26 568 765	26 852 165

35. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa nie posiadała zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. W ubiegłych latach w ramach Programu Emisji Bankowych Papierów Wartościowych Bank emitował certyfikaty depozytowe („BPW”), których wykup zakończył się w 2012 roku.

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia	-	25 325
Zwiększenia - emisja		
emisja	-	-
Zmniejszenia - wykup		
wykup	-	24 860
odkup przed terminem	-	465
Stan na dzień 31 grudnia	-	-

Z zachowaniem warunku utrzymania BPW do daty wykupu emitent zobowiązany był do wypłaty posiadaczowi w dacie wykupu kwoty do zapłaty, tj. należności głównej oraz kwoty odsetek gwarantowanych i premiiowych.

36. Rezerwy

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Na sprawy sporne	15 313	11 145
Na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	13 150	11 476
Na restrukturyzację zatrudnienia	53 787	-
Na restrukturyzację sieci placówek	7 034	3 741
Inne	-	2 294
Rezerwy, razem	89 284	28 656

Zmiana stanu rezerw przedstawia się następująco:

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Stan na dzień 1 stycznia	28 656	34 914
Z czego dotyczy:		
Rezerw na sprawy sporne	11 145	23 440
Rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	11 476	11 474
Rezerw na restrukturyzację zatrudnienia	-	-
Rezerw na restrukturyzację placówek	3 741	-
Inne	2 294	-
Zwiększenia:		
Utworzenie odpisów na rezerwy w okresie, z tego:	108 229	74 272
na sprawy sporne	9 646	7 002
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	32 528	22 768
na restrukturyzację zatrudnienia	57 720	32 400
na restrukturyzację sieci placówek	7 193	9 808
inne	1 142	2 294
Inne zwiększenia rezerw, z tego:	12	-
na sprawy sporne	12	-
Zmniejszenia:		
Rozwiązanie rezerw w okresie, z tego:	(32 888)	(29 248)
na sprawy sporne	(424)	(6 482)
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(30 854)	(22 766)
na restrukturyzację sieci placówek	(512)	-
inne	(1 098)	-
Wykorzystanie rezerw w okresie, z tego:	(14 725)	(51 274)
na sprawy sporne	(5 066)	(12 807)
na restrukturyzację zatrudnienia	(3 933)	(32 400)
na restrukturyzację sieci placówek	(3 388)	(6 067)
inne	(2 338)	-
Inne zmniejszenia w okresie, z tego:	-	(8)
na sprawy sporne	-	(8)
Stan na dzień 31 grudnia	89 284	28 656

37. Inne zobowiązania

	31.12.2013 w tys. zł	31.12.2012 w tys. zł
Fundusz Świadczeń Socjalnych	52 603	53 988
Rozrachunki międzybankowe	89 729	134 372
Rozrachunki międzyoddziałowe	3 535	684
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	189 762	328 439
Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS	22 912	25 833
Wierzyciele różni	111 945	92 961
Rozliczenia międzyokresowe kosztów:	343 541	322 287
koszty do zapłacenia z tytułu zobowiązań wobec pracowników	126 704	101 189
rezerwa na odprawy emerytalne	31 465	29 770
rezerwa na nagrody za wieloletnią pracę	3 533	7 143
koszty usług IT i wsparcia operacji bankowych	91 149	93 878
koszty usług doradczych i wsparcia biznesu	43 051	38 624
inne koszty do zapłacenia	47 639	51 683
Przychody przyszłych okresów	18 923	19 787
Inne zobowiązania, razem	832 950	978 351
w tym zobowiązania finansowe*	791 115	948 574

*Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje "Innych zobowiązań" z wyjątkiem pozycji „Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS” oraz „Przychody przyszłych okresów”.

38. Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów zapadalności/wymagalności

Na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Należności od banków (brutto)	20	3 541 100	2 857 832	334 617	10 491	338 160	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	21	2 215 673	30 379	-	342 976	1 224 881	617 437
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	17 616 041	9 748 646	-	189 730	6 004 765	1 672 900
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	25	734 594	194 940	70 000	469 654	-	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	25	15 480 766	8 080 050	908 698	1 279 995	4 158 861	1 053 162
Zobowiązania wobec banków	32	6 378 436	3 880 747	622 080	1 706 623	168 958	28
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	34	3 612 020	3 590 261	10 448	10 677	622	12
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	34	22 956 745	22 240 800	366 247	339 559	10 076	63

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Należności od banków (brutto)	20	1 462 027	1 120 709	2 228	410	338 680	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	21	2 532 055	29 435	2 982	178 065	1 518 156	803 417
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	15 003 003	7 997 178	-	-	2 240 783	4 765 042
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	25	952 385	428 798	-	72 205	451 382	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	25	16 399 954	8 608 178	731 957	2 110 440	3 884 092	1 065 287
Zobowiązania wobec banków	32	2 356 429	2 002 870	-	288 776	64 759	24
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	34	5 856 749	5 674 435	5 534	160 762	16 006	12
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	34	20 995 416	20 172 842	444 585	375 566	2 342	81

39. Kapitały**Kapitał zakładowy**

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tys. zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	akcje zwykłe	-	65 000 000	260 000	w całości opłacony	27.03.97 r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1120 000	4 480	w całości opłacony	27.10.98 r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 557 500	6 230	w całości opłacony	25.06.99 r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	2 240 000	8 960	w całości opłacony	16.11.99 r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	17 648 500	70 594	w całości opłacony	24.05.02 r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	5 434 000	21 736	w całości opłacony	16.06.03 r.	01.01.97r.
C	na okaziciela	akcje zwykłe	-	37 659 600	150 638	przeniesienie majątku CPSA na Bank	28.02.01 r.	01.01.00 r.
				130 659 600	522 638			

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 4,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zakładowy Banku wynosił 522 638 400 zł i podzielony był na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 4 zł każda i w okresie od 31 grudnia 2012 roku nie uległ zmianie.

Bank nie emitował akcji uprzywilejowanych.

Zarówno w 2013 roku, jak również w 2012 roku, nie miało miejsce podwyższenie kapitału zakładowego w drodze emisji akcji.

Lista akcjonariuszy

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub co najmniej 5% kapitału zakładowego Banku:

	Wartość akcji (w tys. zł)	Liczba akcji	Akcje %	Liczba głosów na WZ	Głosy w WZ %
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	391 979	97 994 700	75,0	97 994 700	75,0
Pozostali akcjonariusze	130 659	32 664 900	25,0	32 664 900	25,0
	522 638	130 659 600	100,0	130 659 600	100,0

W ciągu 2013 roku oraz w okresie od przekazania poprzedniego okresowego raportu kwartalnego za III kwartał 2013 roku do dnia przekazania niniejszego raportu rocznego za 2013 rok struktura własności znacznych pakietów akcji Banku nie uległa zmianie.

Kapitał zapasowy

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zapasowy wynosił 2 997 759 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 3 011 380 tys. zł). Kapitał zapasowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być wykorzystana jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kwota kapitału zapasowego obejmuje kwotę 2 485 534 tys. zł stanowiącą nadwyżkę wartości godziwej wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną w związku z połączeniem Banku z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku.

W 2013 roku miało miejsce zmniejszenie kapitału zapasowego Grupy o kwotę 13 621 tys. zł, będące między innymi efektem wykorzystania kapitału na pokrycie straty odnotowanej na koniec 2012 roku przez jednostkę zależną Handlowy-Leasing Sp. z o.o. w kwocie 15 165 tys. zł (patrz nota 1).

Kapitał z aktualizacji wyceny

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	(42 963)	257 791

Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w pozostałych dochodach całkowitych i zakumulowane w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Pozostałe kapitały rezerwowe

	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Kapitał rezerwowy	2 335 307	2 126 900
Fundusz ogólnego ryzyka	521 000	507 500
Kapitał z przewalutowania	3 081	2 666
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	2 859 388	2 637 066

W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2012 rok, w tym postanowiło przeznaczyć na kapitał rezerwowy kwotę 238 679 tys. zł i na fundusz ogólnego ryzyka kwotę 13 500 tys. zł.

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy tworzy się z corocznych odpisów dokonywanych z zysku lub z innych źródeł, niezależnie od kapitału zapasowego.

Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku.

Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest z zysku z przeznaczeniem na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej. O wykorzystaniu funduszu rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów.

Dywidendy

Dywidendy wypłacone za 2012 rok

W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. (dalej jako WZ) podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2012 rok, w tym postanowiło przeznaczyć na wypłatę dywidendy kwotę 756 519 084,00 zł. Dywidenda ma charakter pieniężny. Kwota dywidendy przypadająca na jedną akcję wynosi 5 złotych 79 groszy. Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 130 659 600 sztuk.

Jednocześnie WZ postanowiło określić termin ustalenia prawa do dywidendy na dzień 5 lipca 2013 roku (dzień dywidendy) oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 30 sierpnia 2013 roku (termin wypłaty dywidendy).

Dywidendy zadeklarowane

W dniu 4 marca 2014 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie proponowanego podziału zysku za 2013 rok. Zarząd Banku zaproponował przeznaczyć na wypłatę dywidendy kwotę 934 216 140,00 zł. Powyższa propozycja oznacza, że dywidenda przypadająca na jedną akcję wynosi 7 złotych 15 groszy. Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 130 659 600 sztuk. Zarząd Banku zaproponował termin ustalenia prawa do dywidendy na dzień 7 lipca 2014 roku oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 29 sierpnia 2014 roku. Powyższa propozycja Zarządu Banku zostanie przedłożona Radzie Nadzorczej do zaopiniowania, a następnie Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia.

40. Transakcje repo oraz reverse repo**Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (repo)**

Grupa pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Transakcje repo są używane powszechnie jako narzędzie krótkoterminowego finansowania aktywów odsetkowych, w zależności od poziomu stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku następujące aktywa były sprzedane w ramach transakcji repo:

(w tys. zł)	Wartość godziwa aktywów	Wartość bilansowa odpowiadających zobowiązań*	Termin odkupu	Wartość odkupu
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu				
dłużne papiery wartościowe	27 099	27 149	do tygodnia	27 157
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2 106 976	2 108 606	do tygodnia	2 108 752

* z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2012 roku następujące aktywa były sprzedane w ramach transakcji repo:

(w tys. zł)	Wartość godziwa aktywów	Wartość bilansowa odpowiadających zobowiązań*	Termin odkupu	Wartość odkupu
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu				
dłużne papiery wartościowe	858 616	857 493	do miesiąca	857 723
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2 763 624	2 757 926	do miesiąca	2 758 802

* z uwzględnieniem odsetek

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu wszelkie korzyści oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów pozostają po stronie Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku aktywa sprzedane w ramach transakcji repo nie mogły być przedmiotem dalszego obrotu.

W 2013 roku łączne koszty odsetek z transakcji repo wyniosły 33 798 tys. zł (w 2012 roku: 81 971 tys. zł).

Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse repo)

Grupa nabywa także instrumenty finansowe z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości (transakcje reverse repo). Sprzedawca zobowiązuje się do odkupienia tych samych lub podobnych instrumentów w uzgodnionym przyszłym terminie. Transakcje reverse repo służą jako narzędzie pozyskiwania finansowania dla klientów.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

(w tys. zł)	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	1 841 873	1 843 966	do miesiąca	1 842 290
Należności od klientów:				
należności od podmiotów sektora finansowego	100 789	100 679	do miesiąca	100 807

* z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2012 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

(w tys. zł)	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	765 278	767 302	do miesiąca	765 611
Należności od klientów:				
należności od podmiotów sektora finansowego	336 589	336 892	do miesiąca	336 760

* z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku Grupa miała możliwość zastawu lub zbycia papierów wartościowych nabytych w ramach transakcji reverse repo.

W 2013 roku łączne przychody z tytułu odsetek z transakcji reverse repo wyniosły 39 596 tys. zł (w 2012 roku: 45 341 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych zakupionych w transakcjach reverse repo wyniosły 481 601 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 1 027 729 tys. zł).

41. Kompensowanie należności i zobowiązań finansowych

Zgodnie z informacją w notcie 2, obecnie Grupa nie kompensuje i nie prezentuje w kwocie netto aktywów i zobowiązań finansowych. W związku z tym, zgodnie z wymogami MSSF 7, poniższe informacje dotyczą tylko aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z transakcji terminowych i pochodnych, zawieranych na podstawie umów ramowych typu ISDA Master Agreement, Umowa Ramowa stanowiąca Rekomendację Związku Banków Polskich, Global Master Repurchase Agreement oraz innych umów ramowych przewidujących w sytuacji wystąpienia określonego przypadku naruszenia możliwość rozwiązania transakcji i rozliczenia z kontrahentem na podstawie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań.

W poniższej tabeli zaprezentowano kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczone do obrotu jak i desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń) oraz zabezpieczeń pieniężnych objętych umowami ramowymi umożliwiającymi kompensowanie w określonych okolicznościach.

	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Wycena instrumentów pochodnych	3 296 014	3 581 696
Wartość przyjętych/złożonych zabezpieczeń	(15 100)	(392 185)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacji zgodnie z umową ramową	3 280 914	3 189 511
Maksymalna kwota ewentualnej kompensaty	(3 180 488)	(3 180 488)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacji zgodnie z umową ramową przy uwzględnieniu maksymalnej kwoty ewentualnej kompensaty	100 426	9 023

42. Rachunkowość zabezpieczeń

Począwszy od IV kwartału 2013 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych.

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, denominowane w tej samej walucie co instrumenty zabezpieczane, w których Grupa otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.

Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Zmiana wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w wyniku na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Wartość godziwa instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych

w tys. zł	31.12.2013	
	Wartość nominalna	Wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczane		
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		
Obligacje skarbowe	1 770 500	1 836 219
Instrumenty zabezpieczające		
Pochodne instrumenty		
Swapy odsetkowe (IRS) - wycena ujemna	1 770 500	(24 710)

43. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych (w podziale na kategorie) i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Dostępne do sprzedaży	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	19	-	778 464	-	-	778 464	778 464
Należności od banków	20	-	3 539 927	-	-	3 539 927	3 540 153
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	5 751 829	-	-	-	5 751 829	5 751 829
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	-	-	17 616 041	-	17 616 041	17 616 041
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	23	-	-	-	7 814	7 814	7 814
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	24	-	-	15 280	-	15 280	15 280
Należności od klientów	25	-	15 231 327	-	-	15 231 327	15 235 756
		5 751 829	19 549 718	17 631 321	7 814	42 940 682	42 945 337
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania wobec banków	32	-	-	-	6 378 436	6 378 436	6 380 167
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	21	4 196 896	-	-	-	4 196 896	4 196 896
Pochodne instrumenty zabezpieczające	33	24 710	-	-	-	24 710	24 710
Zobowiązania wobec klientów	34	-	-	-	26 568 765	26 568 765	26 568 234
		4 221 606	-	-	32 947 201	37 168 807	37 170 007

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Dostępne do sprzedaży	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	19	-	1 357 308	-	-	1 357 308	1 357 308
Należności od banków	20	-	1 461 901	-	-	1 461 901	1 461 901
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	6 838 483	-	-	-	6 838 483	6 838 483
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	-	-	15 003 003	-	15 003 003	15 003 003
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	23	-	-	-	15 110	15 110	15 110
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	24	-	-	19 921	-	19 921	19 921
Należności od klientów	25	-	16 221 412	-	-	16 221 412	16 239 445
		6 838 483	19 040 621	15 022 924	15 110	40 917 138	40 935 171
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania wobec banków	32	-	-	-	2 356 429	2 356 429	2 356 295
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	21	5 846 404	-	-	-	5 846 404	5 846 404
Zobowiązania wobec klientów	34	-	-	-	26 852 165	26 852 165	26 848 279
		5 846 404	-	-	29 208 594	35 054 998	35 050 978

W zależności od stosowanej metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom I (Level I): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny pochodzące z aktywnego rynku, na którym dostępne są regularne kwotowania i obroty.

Do rynku aktywnego możemy zaliczyć notowania giełdowe, brokerskie oraz notowania w systemach typu serwisy cenowe takie jak Reuters i Bloomberg, które reprezentują faktyczne transakcje rynkowe zawierane na warunkach rynkowych. Do poziomu pierwszego zaliczamy przede wszystkim papiery wartościowe przeznaczone do obrotu lub dostępne do sprzedaży,

- poziom II (Level II): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o modele oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku i prezentowane w systemach Reuters lub Bloomberg i w zależności od instrumentów finansowych stosowane są następujące szczegółowe techniki wycen:
 - notowane ceny rynkowe dla danego instrumentu lub notowane ceny rynkowe dla instrumentu alternatywnego,
 - wartość godziwą swapów na stopę procentową oraz terminowych kontraktów walutowych oblicza się jako wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o rynkowe krzywe dochodowości oraz aktualne kursy fixing NBP w przypadku instrumentów walutowych,
 - inne techniki, takie jak krzywe dochodowości oparte na cenach alternatywnych dla danego instrumentu finansowego,
- poziom III (Level III): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry niepochodzące z rynku (ryzyko kredytowe kontrahenta).

W 2013 roku Grupa nie dokonywała zmian w zasadach klasyfikacji instrumentów finansowych (prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej) do poszczególnych kategorii odzwierciedlających stosowaną metodę ustalania wartości godziwej (poziom I, poziom II i poziom III).

Poniższe tabele przedstawiają wartości bilansowe instrumentów finansowych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej usystematyzowane według powyższych kategorii:

Na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Razem
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	2 108 682	3 643 147	5 751 829
instrumenty pochodne		2 116	3 529 010	3 531 126
dłużne papiery wartościowe		2 101 536	114 137	2 215 673
instrumenty kapitałowe		5 030	-	5 030
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	6 578 656	11 037 385	17 616 041
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	21	481 804	3 715 092	4 196 896
krótka sprzedaż papierów wartościowych		481 601	-	481 601
instrumenty pochodne		203	3 715 092	3 715 295
Pochodne instrumenty zabezpieczające	33	-	24 710	24 710

W 2013 roku Bank dokonał transferu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu z kategorii wycenianych z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku (poziom III) do kategorii wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku (poziom II). Zmiana kategorii dotyczy instrumentów pochodnych i wynika z przyjętego modelu wyceny opartego o dane pochodzące z rynku. Wartość instrumentów pochodnych, które były przedmiotem transferu wynosiła 1 523 tys. zł.

Ponadto biorąc pod uwagę aktywność rynku dokonano transferu części dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 246 880 tys. zł oraz części dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w kwocie 1 216 694 tys. zł z kategorii wycenianych bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku (poziom I) do kategorii wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku (poziom II).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	2 507 172	4 329 788	1 523	6 838 483
instrumenty pochodne		39	4 304 866	1 523	4 306 428
dłużne papiery wartościowe		2 507 133	24 922	-	2 532 055
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	5 972 075	9 030 928	-	15 003 003
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	21	1 028 879	4 817 525	-	5 846 404
krótka sprzedaż papierów wartościowych		1 027 729	-	-	1 027 729
instrumenty pochodne		1 150	4 817 525	-	4 818 675

Zmiany w 2012 roku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Razem aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
	Instrumenty pochodne	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty kapitałowe	Dłużne papiery wartościowe		Instrumenty pochodne
Stan na 1 stycznia 2012 roku	6 911	-	-	1 706 078	1 712 989	-
Suma wzrostów i spadków						
w rachunku zysków i strat	409	-	-	10 987	11 396	-
w pozostałych całkowitych dochodach	-	-	-	181	181	-
Nabycia	-	-	-	1 916 316	1 916 316	-
Rozliczenia/sprzedaż	(5 797)	-	-	(2 190 300)	(2 196 097)	-
Inne*	-	-	-	(1 443 262)	(1 443 262)	-
Stan na 31 grudnia 2012 roku	1 523	-	-	-	1 523	-
Suma wzrostów i spadków za okres						
w rachunku zysków i strat dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	409	-	-	-	409	-

Wzrosty i spadki w rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku ujęte są w wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w następujący sposób:

Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres	11 396	-
Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	409	-

*W 2012 roku Grupa dokonała transferu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży z kategorii wycenianych z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku (poziom III) do kategorii wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku (poziom II). Zmiana kategorii dotyczy komercyjnych dłużnych papierów wartościowych i wynika ze zmiany modelu ich wyceny uwzględnianego na dzień 31 grudnia 2011 roku w zakresie ryzyka kredytowego, które obecnie kalkulowane jest w oparciu o dane pochodzące z rynku. Wartość aktywów dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2011 roku, które były przedmiotem transferu wynosiła 926 411 tys. zł. Pozostała kwota 516 851 tys. zł dotyczy transferu dłużnych papierów wartościowych, które zostały nabyte w trakcie 2012 roku.

Określanie wartości godziwej

W przypadku krótkoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych zakłada się, że wartość bilansowa tych instrumentów jest zasadniczo równa ich wartości godziwej. W przypadku instrumentów innych niż krótkoterminowe zastosowano następujące metody i założenia.

Inwestycje kapitałowe

Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności:
W przypadku aktywów finansowych stanowiących udziały w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją jako wartość godziwą zaprezentowano procent aktywów netto podmiotu przypadający na udziały Grupy w danym podmiocie. Zdaniem Zarządu jednostki dominującej jest to najlepsze możliwe do ustalenia przybliżenie wartości godziwej dla tych instrumentów.

Pozostałe inwestycje kapitałowe:

W przypadku pozostałych inwestycji kapitałowych w udziałach niekontrolujących w pozycji wartość godziwa zaprezentowano cenę nabycia skorygowaną o odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości zarówno dla inwestycji nienotowanych jak i dla inwestycji notowanych, ze względu na umowne czasowe ograniczenia możliwości ich zbycia.

Według założeń strategicznych Grupy zakłada się stopniową redukcję przedstawionych zaangażowań kapitałowych, z wyjątkiem wybranych zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych prowadzących działalność na rzecz sektora finansowego. Poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych.

W 2013 roku spośród inwestycji kapitałowych, których wycena wartości godziwej nie była możliwa Bank dokonał zbycia udziałów w spółce Elektromontaż Poznań S.A. stanowiących 19,88%

udział w kapitale zakładowym i 19,88% udział w głosach na Walnym Zgromadzeniu oraz w spółce Handlowy Investmens II S.a.r.l. stanowiących 80,97% udział w kapitale zakładowym i 80,97% udział w głosach na Walnym Zgromadzeniu. Wartość bilansowa zbywanych udziałów w spółce Elektromontaż Poznań S.A. wynosiła 4 715 tys. zł, w Handlowy Investmens II S.a.r.l. - 5 532 tys. zł.

W 2012 roku Grupa nie dokonała zbycia inwestycji kapitałowych, których wartości godziwej nie można było uprzednio wiarygodnie wycenić.

Należności od banków i klientów

W kolumnie „wartość bilansowa” zaprezentowano wartość kredytów według zamortyzowanego kosztu pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i uwzględnia zmiany rynkowych stóp procentowych jak i zmian marż dla danego okresu sprawozdawczego. Zmiany marż dla kredytów wyliczane są w oparciu o faktyczne transakcje. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Wyjątkiem są kredyty gotówkowe detaliczne oparte na stopie zarządzanej przez Bank, dla tych kredytów jako wartość godziwą przyjęto wartość bilansową tych kredytów. W przypadku kredytów, dla których terminy spłat nie są określone (np. kredyty w rachunku bieżącym), jako wartość godziwą zaprezentowano kwotę konieczną do zapłaty, gdyby należność stała się wymagalna w dniu bilansowym.

Wartością godziwą lokat overnight jest ich wartość bilansowa. Wartość godziwa lokat oprocentowanych według stałej stopy procentowej jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych rynku pieniężnego dla należności o podobnym ryzyku kredytowym, pozostającym terminie do wykupu oraz walucie.

Zobowiązania wobec banków i klientów

W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie i depozytów bez ustalonej daty wymagalności, za wartość godziwą przyjmowana jest kwota, która byłaby wypłacona na żądanie na dzień bilansowy. Wartość godziwą depozytów o ustalonym terminie zapadalności oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi z uwzględnieniem bieżących marż, w sposób analogiczny jak w przypadku kredytów.

Jak opisano powyżej, modele zastosowane do ustalenia wartości godziwej należności i zobowiązań wobec banków i klientów, wykazywanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według zamortyzowanego kosztu, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach nie pochodzących z rynku. Grupa kwalifikuje zatem wycenę tych instrumentów finansowych dla potrzeb ujawnień do poziomu trzeciego hierarchii wartości godziwej. Dla pozostałych instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej, Grupa uważa, że ich wartość godziwa jest zasadniczo zbliżona do wartości bilansowej.

44. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne**Informacja o toczących się postępowaniach sądowych**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące wierzytelności i zobowiązań Banku lub jednostki zależnej od Banku, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku łączna wartość wszystkich toczących się postępowań sądowych z udziałem Banku i jednostek zależnych od Banku dotyczących wierzytelności lub zobowiązań nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Na wierzytelności będące przedmiotem postępowań sądowych Grupa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dokonuje odpowiednich odpisów z tytułu utraty wartości.

W przypadku postępowań sądowych wiążących się z ryzykiem wypływu środków z tytułu wypełnienia zobowiązania przez Grupę utworzone są odpowiednie rezerwy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank był między innymi stroną 33 postępowań sądowych związanych z terminowymi operacjami finansowymi, przy czym w 24 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 9 jako powód. Żądania i zarzuty w poszczególnych sprawach przeciwko Bankowi oparte są na różnych podstawach prawnych. Przedmiot sporu dotyczy w szczególności ważności zawartych terminowych operacji finansowych oraz wymagalności zobowiązań klienta z nich wynikających wobec Banku, a także potencjalnych roszczeń

związanych z ich ewentualnym unieważnieniem przez sąd.

Klienci starają się uniemożliwić Bankowi dochodzenie należności wynikających z terminowych operacji finansowych, kwestionując zobowiązania wobec Banku, podważają ważność zawartych umów, a także w niektórych przypadkach żądają zapłaty od Banku. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego w sprawach związanych z terminowymi operacjami finansowymi, których Bank jest stroną zapadło siedem prawomocnych rozstrzygnięć sądowych, w tym pięć korzystnych dla Banku oraz dwa niekorzystne.

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie to dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu rynku przedsiębiorcom nie należącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił w całości wyrok SOKiK, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji. Postanowieniem z dnia 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania toczącego się przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie ze skargi MasterCard na Decyzję Komisji Europejskiej (sygn. akt T 111/08). Na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku wniesiono zażalenie do Sądu Apelacyjnego. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalił wniosek o zawieszenie postępowania. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, iż wobec braku tożsamości sprawy z udziałem Banku rozpatrywanej przez SOKiK i postępowania toczącego się przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie ze skargi MasterCard na Decyzję Komisji Europejskiej (sygn. akt T 111/08) nie sposób uznać, że postępowanie przed Sądem Unii Europejskiej stanowi prejudykat dla sprawy rozpatrywanej przez SOKiK. W dniu 21 listopada 2013 roku SOKiK wydał wyrok, na podstawie którego zmodyfikował karę nałożoną na Bank i ustalił jej wysokość na kwotę 1 775 720,00 zł. SOKiK oddalił odwołania Banków w pozostałym zakresie a tym samym odmówił uznania porozumień dotyczących opłaty interchange za zgodne z prawem i zaliczenia ich do porozumień objętych zwolnieniem indywidualnym przewidzianym w art. 11 ust. 2 w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, wskazując, że Banki nie udowodniły zaistnienia przesłanek zwolnienia. Wyrok jest nieprawomocny i będzie najprawdopodobniej podlegał kontroli instancyjnej w związku z wniesieniem przez Bank i inne strony postępowania apelacji od wyroku SOKiK. Po przeprowadzeniu postępowania przed Sądem Apelacyjnym wyrok SOKiK może zostać utrzymany, uchylony lub zmieniony.

W 2013 roku Grupa dokonała istotnego rozliczenia z tytułu spraw sądowych. W wyniku prawomocnego rozstrzygnięcia sporów Bank dokonał wypłaty kwot zasądzonych na rzecz trzech powodów w łącznej wysokości 12,3 mln zł, na które w większości utworzone były wcześniej rezerwy.

Zobowiązania z tytułu udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych

Wartości udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych według poszczególnych kategorii produktów prezentowały się następująco:

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone		
Akredytywy	137 569	149 128
Gwarancje udzielone	1 775 108	1 764 624
Linie kredytowe udzielone	12 199 651	11 092 470
Gwarancje emisji papierów wartościowych udzielone innym emitentom	1 508 050	1 212 550
Pozostałe zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	38 240	35 186
Transakcje reverse repo z przyszłą datą waluty	242 521	-
	15 901 139	14 253 958

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Akredytywy według kategorii		
Akredytywy importowe wystawione	135 060	144 855
Akredytywy eksportowe potwierdzone	2 509	4 273
	137 569	149 128

Na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone przez Grupę tworzone są rezerwy. Na dzień 31 grudnia 2013 roku kwota utworzonych rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne wynosiła 13 150 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 11 476 tys. zł).

Gwarancje udzielone obejmują gwarancje spłaty kredytu za zleceniodawcę, inne gwarancje zapłaty, gwarancje zwrotu zaliczki, gwarancje należytego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe oraz poręczenia wekslowe.

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne otrzymane		
Finansowe	1 247 960	122 646
Gwarancyjne	4 970 167	4 798 611
	6 218 127	4 921 257

45. Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Aktywa stanowią zabezpieczenie następujących zobowiązań:

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Zobowiązania podlegające zabezpieczeniu		
Zobowiązania wobec banków		
zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	1 783 602	553 463
Zobowiązania wobec klientów		
zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	352 153	3 061 956
	2 135 755	3 615 419

Wartości bilansowe aktywów stanowiących zabezpieczenie są przedstawione poniżej:

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Aktywa stanowiące zabezpieczenie		
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	27 099	858 616
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2 277 542	2 897 331
Należności od banków		
lokata zabezpieczająca operacje instrumentami pochodnymi i transakcje giełdowe	394 188	75 062
Należności od klientów		
fundusze gwarancyjne i lokaty zabezpieczające transakcje giełdowe	136 349	110 297
Inne aktywa		
rozliczenia z tytułu operacji instrumentami finansowymi	7 751	3 511
	2 842 929	3 944 817

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawione w tabeli dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży stanowią zabezpieczenie na pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie 170 566 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 133 707 tys. zł) oraz zabezpieczenie sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu: 2 106 976 tys. zł. (31 grudnia 2012 roku: 2 763 624 tys. zł)

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Więcej informacji o aktywach stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu transakcji repo znajduje się w notcie 40. Pozostałe aktywa wykazane powyżej stanowią zabezpieczenie rozliczenia innych transakcji, w tym instrumentami pochodnymi oraz transakcji giełdowych. Warunki i zasady dokonanych transakcji nie odbiegają od tych powszechnie przyjętych i obowiązujących dla tego typu umów.

46. Działalność powiernicza

Bank oferuje usługi powiernicze związane z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych oraz usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank prowadził ponad 13 tys. rachunków papierów wartościowych (31 grudnia 2012 rok: 11,4 tys. rachunków).

47. Leasing operacyjny

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingobiorcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Poniżej 1 roku	30 821	35 528
Od 1 do 5 lat	60 343	90 680
Powyżej 5 lat	-	1 360
	91 164	127 568
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	3 230	4 768

Grupa leasinguje powierzchnie biurową, zgodnie z umowami leasingu operacyjnego.

Umowy leasingowe powierzchni biurowych zawierane są na okres 5 lat z możliwością przedłużenia na kolejne 3 lata, przy czym część umów zawartych jest na okres do 1 roku lub na okresy dłuższe niż 10 lat. Płatności leasingowe są indeksowane w trybie rocznym. W 2013 roku łączna kwota opłat z tego tytułu wyniosła 40 625 tys. zł (w 2012 roku: 49 091 tys. zł).

Opłaty te ujęte są w rachunku zysków i strat w pozycji „Koszty działania”.

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingodawcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Poniżej 1 roku	1 807	1 505
Od 1 do 5 lat	3 137	3 921
Powyżej 5 lat	-	3
	4 944	5 429
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	8 226	6 299

Grupa wynajmuje część powierzchni biurowych na podstawie umów najmu, które spełniają ekonomiczne znamiona leasingu operacyjnego.

Większość umów leasingowanych powierzchni biurowych zawartych jest na czas nieokreślony. Pozostałe umowy zawarte są na okres od 2 do 10 lat. Płatności leasingowe są indeksowane w trybie rocznym. W 2013 roku łączna kwota otrzymanych opłat z tego tytułu wyniosła 7 993 tys. zł (w 2012 roku: 4 796 tys. zł).

Opłaty te ujęte są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

48. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Informacja dodatkowa:

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Stan środków pieniężnych:		
Środki pieniężne w kasie	532 142	474 301
Rachunek bieżący nostro w Banku Centralnym	246 322	883 007
Rachunki bieżące w innych bankach (nostro, przekroczenia sald na rachunkach loro)	341 698	187 014
	1 120 162	1 544 322

49. Jednostki powiązane

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation podmiot zależny od Citibank N.A., który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

W ramach prowadzonej działalności biznesowej, podmioty Grupy zawierają transakcje z jednostkami powiązanymi, a w szczególności z jednostkami wchodzącymi w skład Citigroup Inc.

Transakcje z jednostkami powiązanymi wynikają z bieżącej działalności Grupy i obejmują głównie kredyty, depozyty, gwarancje, transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank, ani jednostki zależne od Banku nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne. Żadna z transakcji z podmiotami powiązanymi nie została zawarta na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Transakcje z jednostkami Citigroup Inc.

Należności i zobowiązania wobec jednostek Citigroup Inc. przedstawiają się następująco:

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Należności, w tym:	805 086	283 805
Lokaty	138 509	84 692
Zobowiązania, w tym:	4 128 851	1 236 202
Depozyty	3 328 060	449 070
Kredyty otrzymane	205 368	259 289
Wycena bilansowa transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi:		
Aktywa przeznaczone do obrotu	2 699 322	3 263 844
Zobowiązania przeznaczone do obrotu	2 908 933	3 871 681
Zobowiązania warunkowe udzielone	163 971	153 653
Zobowiązania warunkowe otrzymane	1 418 444	226 035
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych (zobowiązania udzielone/otrzymane), z tego:	182 584 553	168 476 833
Instrumenty stopy procentowej	165 280 456	135 206 525
FRA	19 680 000	25 641 000
swapy odsetkowe (IRS)	122 893 780	89 718 864
swapy odsetkowo - walutowe (CIRS)	21 735 386	17 318 155
opcje na stopę procentową	478 498	1 369 187
kontrakty futures	492 792	1 159 319
Instrumenty walutowe	16 744 149	32 155 394
FX forward/spot	1 635 593	943 343
FX swap	12 498 863	27 938 970
opcje walutowe	2 609 693	3 273 081
Transakcje na papierach wartościowych	72 059	134 707
papiery wartościowe zakupione do otrzymania	56 368	58 309
papiery wartościowe sprzedane do wydania	15 691	76 398
Transakcje związane z towarami	487 889	980 207
swap	546	-
opcje	487 343	980 207

(w tys. zł)	2013	2012
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	53 573	37 781
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	11 880	9 397

Grupa osiąga dochody oraz ponosi koszty z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z jednostkami Citigroup Inc. w celu zabezpieczenia ryzyka rynkowego. Są to transakcje przeciwstawne (back to back) do transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z pozostałymi klientami Grupy oraz domykające pozycję własną Grupy. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wycena bilansowa netto transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi wynosiła (209 611) tys. zł (31 grudnia 2012 roku: (607 837) tys. zł).

Ponadto Grupa ponosi koszty i uzyskuje przychody z tytułu zawartych pomiędzy jednostkami Citigroup Inc. i Grupą umów dotyczących wzajemnie świadczonych usług.

Koszty poniesione i naliczone (uwzględniające odzwierciedlony w kosztach Grupy podatek VAT) w 2013 roku oraz w 2012 roku z tytułu zawartych umów dotyczyły w szczególności kosztów z tytułu świadczenia na rzecz Grupy usług związanych z utrzymaniem i wsparciem bankowych systemów informatycznych oraz wsparciem doradczym i ujmowane są w kosztach działania i kosztach ogólnego zarządu oraz pozostałych kosztach operacyjnych; przychody dotyczyły w szczególności świadczenia przez Grupę na rzecz tych jednostek usług związanych z przetwarzaniem danych i prezentowane są w pozostałych przychodach operacyjnych.

(w tys. zł)	2013	2012
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	169 354	160 130
Pozostałe koszty operacyjne	-	329
Pozostałe przychody operacyjne	11 423	12 047

W 2013 roku miała miejsce kapitalizacja, rozpoczętych w 2012 roku i kontynuowanych nakładów inwestycyjnych związanych z pracami nad modyfikacją funkcjonalności systemów informatycznych w obszarze bankowości detalicznej. Łączna kwota płatności na rzecz podmiotów Citigroup Inc. z tego tytułu wyniosła 47 811 tys. zł (w 2012 roku: 60 027 tys. zł) (patrz nota: 27).

50. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

(w tys. zł)	31.12.2013		31.12.2012	
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku
Kredyty udzielone	584	-	603	-
Depozyty				
Rachunki bieżące	6 827	28 701	8 460	2 225
Depozyty terminowe	3 000	271	3 519	119
	9 827	28 972	11 979	2 344

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku nie zawierano transakcji gwarancji i poręczeń z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Wszystkie transakcje Grupy z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zawierane są na warunkach rynkowych.

W przypadku jednego Członka Zarządu zawarta jest umowa o pracę z Bankiem zawierająca postanowienie mówiące o odszkodowaniu pieniężnym w wypadku jej rozwiązania za wypowiedzeniem.

Każdego z członków Zarządu Banku obowiązuje zawarta z Bankiem odrębna umowa o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej zapisami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z Bankiem, w okresie 12 miesięcy (w przypadku jednego Członka Zarządu przez 6 miesięcy) od dnia rozwiązania umowy o pracę, Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania działalnością konkurencyjną wobec Banku. Z tytułu powyższego ograniczenia Bank będzie zobowiązany do wypłaty Członkowi Zarządu odszkodowania.

Program prowadzony jest przez Legg Mason TFI S.A., który zarządza aktywami Banku.

Składka podstawowa finansowana przez pracodawcę określona jest jako procent wynagrodzenia uczestnika Programu. Stawka składki podstawowej wynosi 6%. Składka dodatkowa- dobrowolna, finansowana jest przez pracownika - uczestnika Programu. Minimalna wysokość miesięcznej składki dodatkowej wynosi 10,00 zł, a maksymalna wysokość składki dodatkowej jest ograniczona do wysokości wynagrodzenia pracownika wolnego od potrąceń w rozumieniu art. 87 Kodeksu Pracy. Składka podstawowa stanowi przychód uczestnika Programu, od którego obowiązany jest on zapłacić podatek dochodowy od osób fizycznych (art. 12 i 13 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych Dz. U. z 2000 r. nr 90, poz. 416 z późn. zm.).

Wypłata środków z Programu następuje:

- na wniosek uczestnika Programu po osiągnięciu przez niego wieku 60 lat;
- na wniosek uczestnika Programu po przedstawieniu przez niego decyzji o przyznaniu prawa do emerytury i po ukończeniu 55 roku życia;
- w przypadku ukończenia przez Uczestnika Programu 70 lat, jeżeli wcześniej nie wystąpił z wnioskiem o wypłatę środków;
- na wniosek osoby uprawnionej (odpowiednio spadkobiercy lub uposażonego wskazanego imiennie), w przypadku śmierci uczestnika Programu.

Wypłata na wniosek uczestnika Programu lub osoby uprawnionej może być dokonana jednorazowo lub w określonych kwotowo miesięcznych ratach, zgodnie z żądaniem zawartym we wniosku o wypłatę.

Wypłata środków w przypadku ukończenia 70 lat dokonywana jest bez wniosku i jednorazowo z zastrzeżeniem, że wypłata ta nie nastąpi, jeśli uczestnik Programu jest nadal pracownikiem pracodawcy.

Uczestnik Programu może zrezygnować z udziału w Programie. Wypowiedzenie musi być dokonane na piśmie pod rygorem nieważności. Z upływem okresu wypowiedzenia (jeden miesiąc licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym uczestnik Programu złożył wypowiedzenie) Pracodawca zaprzestaje naliczania i odprowadzania na rzecz uczestnika Programu składek podstawowych i składek dodatkowych, a środki dotychczas zgromadzone na rejestrach Uczestnika Programu pozostają na tych rejestrach do czasu wypłaty, wypłaty transferowej, przeniesienia lub zwrotu.

- inne długoterminowe świadczenia pracownicze - nagrody za wieloletnią pracę i inne świadczenia z tytułu długiego stażu pracy oraz odroczone nagrody pieniężne. Informację o nagrodach za wieloletnią pracę wypłacanych pracownikom przedstawia nota 2. Stanowią one program określonych świadczeń i wyceniane są przez niezależnego aktuariusza zgodnie z zapisami MSR 19;

51. Świadczenia na rzecz pracowników

Świadczenia pracownicze dzielą się na następujące kategorie:

- świadczenia krótkoterminowe, które obejmują wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne, płatne nieobecności i świadczenia niepieniężne (takie jak opieka medyczna, mieszkania służbowe, samochody i inne nieodpłatnie przekazywane lub subsydiowane świadczenia). Koszty świadczeń krótkoterminowych ujmowane są w rachunku zysków i strat na bieżąco w okresie, którego dotyczą. Na koniec okresu sprawozdawczego pozostała do wypłaty przewidywana niedyskontowana wartość krótkoterminowych świadczeń za dany okres obrotowy Grupa ujmuje jako element biernych międzyokresowych rozliczeń kosztów;
- świadczenia po okresie zatrudnienia - w ramach tego typu świadczeń Grupa oferuje pracownikom odprawy, opisane w notcie 2, oraz przedstawiony poniżej program emerytalny.

Na przyszłe wypłaty odpraw emerytalnych tworzona jest rezerwa wykazana w pasywach w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne zobowiązania”. Rezerwa ta jest okresowo weryfikowana przez niezależnego aktuariusza z zastosowaniem przepisów MSSF. Program emerytalny oferowany przez Grupę stanowi program określonych składek zgodnie z MSR 19. Za pracowników uczestniczących w programie, Grupa odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności. Składki ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Opis Pracowniczego Programu Emerytalnego

Grupa prowadzi dla swoich pracowników pracowniczy program emerytalny („PPE”, „Program”) zarejestrowany przez Organ Nadzoru pod numerem RPPE 178/02. Umowa zakładowa oparta jest na zapisach o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego.

- kapitałowe świadczenia pracownicze – w formie programu opcji na akcje Citigroup, programu tzw. „akcji odroczonej” Citigroup, a także w postaci akcji fantomowych Banku Handlowego w Warszawie S.A. Zasady wyceny oraz prezentacji tych programów w sprawozdaniu finansowym

przedstawione zostały w nocie 2 w punkcie „Płatności w formie akcji”. Szczegółowe informacje dotyczące zasad funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych opisane są w dalszej części niniejszej noty.

Stan rezerw na opisane powyżej świadczenia przedstawiał się następująco:

(w tys. zł)	2013	2012
Rezerwa na wynagrodzenia i koszty pochodne od wynagrodzeń	73 168	72 552
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	18 526	15 164
Rezerwa na odprawy emerytalne	31 465	29 770
Rezerwa na nagrody za wieloletnią pracę	3 533	7 143
Rezerwa na pracownicze świadczenia kapitałowe	35 010	13 473
Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	53 787	-
Rezerwa na pozostałe koszty osobowe	-	2 294
	215 489	140 396

Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalne i nagrody za wieloletnią pracę

(w tys. zł)	2013		2012	
	Rezerwa na odprawy emerytalne	Rezerwa na nagrody za wieloletnią pracę	Rezerwa na odprawy emerytalne	Rezerwa na nagrody za wieloletnią pracę
Stan na dzień 1 stycznia	29 770	7 143	26 021	10 189
Zwiększenia (z tytułu):				
aktualizacji wyceny	91	-	3 923	152
koszty wynagrodzenia i koszty odsetek	2 735	-	-	-
Zmniejszenia (z tytułu):	(1 131)	(3 610)	(174)	(3 198)
wykorzystanie rezerw	(1 074)	(3 564)	(174)	(3 077)
rozwiązanie rezerw	(57)	(46)	-	(121)
Stan na dzień 31 grudnia	31 465	3 533	29 770	7 143

Koszty poniesione przez Grupę w 2013 roku z tytułu składek na pracowniczy program emerytalny wynosiły 22 392 tys. zł (w 2012 roku: 22 991 tys. zł).

Zatrudnienie w Grupie:

w etatach	2013	2012
Średnie zatrudnienie w roku	4 833	5 263
Stan zatrudnienia na koniec roku	4 665	4 892

W IV kwartale 2013 roku podjęty został w Banku proces restrukturyzacji zatrudnienia w związku z transformacją modelu dystrybucji bankowości detalicznej i dalszej efektywności operacyjnej Banku. Na koszty związane z redukcją zatrudnienia utworzona została rezerwa w wysokości 55 160 tys. zł, która do dnia 31 grudnia 2013 roku została wykorzystana w kwocie 1 893 tys. zł.

Proces restrukturyzacji zatrudnienia objął także Handlowy-Leasing Sp. z o.o. („HL”) będący wynikiem ograniczenia działalności leasingowej w Grupie Banku. Na koszty restrukturyzacji zatrudnienia w HL utworzona została rezerwa w kwocie 2 560 tys. zł, która do dnia 31 grudnia 2013 roku została wykorzystana w kwocie 2 040 tys. zł (patrz nota: 12, 36).

Zasady tworzenia rezerwy na restrukturyzację przedstawione zostały w nocie 2 w punkcie „Rezerwa restrukturyzacyjna”.

Charakter i zasady funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych

W ramach programu świadczeń kapitałowych wybranym pracownikom oferowane są w formie nagrody akcje Citigroup (tzw. program akumulacji kapitału lub CAP), opcje na akcje Citigroup (tzw. program opcji pracowniczych lub SOP) oraz akcje fantomowe Banku Handlowego w Warszawie S.A.

W ramach programu SOP uprawnieni pracownicy otrzymali opcje na zakup akcji, które są przyznawane po cenie zamknięcia z giełdy NYSE z dnia poprzedzającego przyznanie nagrody. Pracownicy nabywają prawa do części przyznanych opcji, co roku od dnia przyznania nagrody SOP. Opcje przyznane w roku 2009 są przekazywane w częściach po 33 % rocznie w ciągu trzech lat począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Opcje przyznane w poprzednich latach 2005-2008 były przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Pracownik traci prawo do przyznanych opcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup. Opcje mogą być zrealizowane poprzez zakup akcji w terminie między nabyciem prawa do opcji a datą wygaśnięcia opcji.

W ramach programu CAP uprawnieni pracownicy otrzymują tzw. „akcje odroczone” Citigroup. „Akcje odroczone” w ramach programu CAP przyznawane są po średniej cenie zamknięcia z giełdy NYSE z ostatnich 5 dni poprzedzających przyznanie nagrody. „Akcje odroczone” pozwalają uczestniczyć w ekwiwalencie dywidendy, nie dają jednak prawa głosu i nie mogą zostać sprzedane do dnia przekazania.

„Akcje odroczone” przekształcają się w akcje zwykłe po upływie okresu określonego w regulaminie programu CAP. Pracownik traci prawo do przyznanych akcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup. Akcje przyznane w latach 2010-2013 będą przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat począwszy od pierwszej rocznicy przyznania akcji.

Program akcji pracowniczych podlega wewnętrznej kontroli w Biurze Polityki Wynagradzania.

W 2012 roku Bank wdrożył „Politykę zmiennych składników wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” (Polityka), zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku. Zgodnie z Polityką, Zarząd Banku oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze, mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku, otrzymują zmienne wynagrodzenia na podstawie wyników indywidualnych oraz całego Banku.

Część zmiennych wynagrodzeń osób objętych Polityką będzie wypłacana w transzach przez kolejne 3,5 roku.

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe	
Rodzaj transakcji w świetle MSSF	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2
Data przyznania nagrody w postaci akcji fantomowych	21 stycznia 2013 roku 20 stycznia 2014 roku
Liczba instrumentów przyznanych	Została ustalona w dacie przyznania nagrody akcji fantomowych
Data zapadalności	6, 18, 30, 42 miesiące od daty przyznania akcji fantomowych
Data nabycia uprawnień	6, 12, 24 i 36 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	Spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy, oraz zatrudnienia w Grupie w latach 2013, 2014 i 2015 w odniesieniu do nagrody z 2013 roku oraz w latach 2014, 2015 i 2016 w odniesieniu do nagrody z 2014 roku.
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej najniższej i najwyższej ceny akcji Banku na GPW w dniu nabycia uprawnienia do nagrody. Nabycie uprawnienia będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką. Zgodnie z decyzją w/w władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.

Innym elementem składowym wynagrodzenia zmiennego przyznawanego w oparciu o Politykę jest Odroczona Nagroda Pieniężna.

Zmienne wynagrodzenia – Odroczona Nagroda Pieniężna	
Rodzaj transakcji w świetle MSSF	Inne długoterminowe świadczenia pracownicze zgodnie z MSR 19
Data przyznania nagrody w postaci Odroczonej Nagrody Pieniężnej	21 stycznia 2013 roku 20 stycznia 2014 roku
Przyznana kwota	Została ustalona w dacie przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej
Data zapadalności	18, 30, 42 miesiące od daty przyznania nagrody
Data nabycia uprawnień	12, 24 i 36 miesięcy od daty przyznania nagrody
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	Spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie w latach 2013, 2014 i 2015 w odniesieniu do nagrody z 2013 roku oraz w latach 2014, 2015 i 2016 w odniesieniu do nagrody z 2014 roku.
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca transzę Odroczonej Nagrody Pieniężnej powiększona o kwotę odsetek za okres odroczenia aż do dnia wypłaty. Wysokość odsetek została ustalona w styczniu 2013 roku oraz w styczniu 2014 roku Uchwałą Rady Nadzorczej Banku. Nabycie uprawnienia do nagrody będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką. Zgodnie z decyzją w/w władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.

Założenia przyjęte do wyceny programów pracowniczych świadczeń kapitałowych

Wartość godziwa poszczególnych nagród oraz założenia przyjęte do wyceny, z wyłączeniem Programu Zakupu Akcji, którego kwota jest nieistotna z punktu widzenia sprawozdania, przedstawione są poniżej:

Program SOP	Data przyznania	Cena wykonania/Wartość akcji na moment przyznania (w USD)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	22.01.2008	244,5	8	2 096
2	29.10.2009	40,8	191	91 603

Program CAP	Data przyznania	Cena wykonania/Wartość akcji na moment przyznania (w USD)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	19.01.2010	35,16	17	12 878
2	18.01.2011	50,20	26	29 732
3	17.01.2012	30,54	21	34 396
4	19.02.2013	43,93	8	5 114

Program Akcje Fantomowe	Data przyznania	Cena wykonania/Wartość akcji na moment przyznania (w USD)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	21.01.2013	96,03	27	104 302

	Program SOP	Program CAP	Program Akcje Fantomowe
Okres nabywania uprawnień (lata)	(2) 33,33% po każdym kolejnym roku (1) 25% po każdym kolejnym roku	25% po każdym kolejnym roku	40% po 0,5 roku i 20% po każdym kolejnym roku lub 60% po 0,5 roku i 13,33% po każdym kolejnym roku
Średni oczekiwany okres trwania instrumentu (życia)	1 rok od momentu nabycia uprawnień	W momencie nabycia uprawnień	W momencie nabycia uprawnień
Prawdopodobieństwo zakończenia zatrudnienia przed terminem (roczny wskaźnik rotacji nagrodzonych pracowników)	7%	7%	7%
Oczekiwana zmienność	23,39%	-	-
Stopa procentowa wolna od ryzyka (dla USD)	0,61%	-	-
Oczekiwana dywidenda w USD na 1 akcję	0,04	-	-
Wartość godziwa jednego instrumentu*	0,00 - 10,10 (USD)	50,90 (USD)	110,45 (PLN)

* różni się w zależności od daty wykonania

Liczba oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje (program SOP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2013		31.12.2012	
	Liczba	Średnia ważona cena wykonania (w USD)	Liczba	Średnia ważona cena wykonania (w USD)
Występujące na początek okresu	116 564	44,65	110 137	70,62
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Transfery	-	-	11 717	-
Wykonane w danym okresie	20 753	48,10	-	-
Umorzone/wygasłe w danym okresie	2 112	-	5 290	-
Występujące na koniec okresu	93 699	45,36	116 564	44,65
Możliwe do wykonania na koniec okresu	93 699	45,36	116 564	44,65

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji (program CAP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2013		31.12.2012	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)
Występujące na początek okresu	124 649	39,49	114 874	52,74
Przyznane w danym okresie	5 114	43,93	47 093	30,54
Wykonane/umorzone/wygasłe w danym okresie	47 643	-	37 318	-
Występujące na koniec okresu	82 120	39,21	124 649	39,49

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji fantomowych przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2013		31.12.2012	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)
Występujące na początek okresu	-	-	-	-
Przyznane w danym okresie	186 196	96,03	-	-
Wykonane w danym okresie	81 894	96,08	-	-
Umorzone/wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	104 302	96,03	-	-

52. Zdarzenia po dacie bilansowej

Po dniu 31 grudnia 2013 roku nie wystąpiły zdarzenia, nieujęte w tym sprawozdaniu finansowym, mogące w znaczący sposób wpłynąć na wyniki Grupy.

53. Zarządzanie ryzykiem

Struktura organizacyjna i procesy zarządzania ryzykiem

Grupa dokonuje analizy, oceny, aprobaty oraz zarządza szerokim spektrum rodzajów ryzyka związanych z jej działalnością. Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w różnych jednostkach i na różnych poziomach organizacji i pokrywa między innymi: ryzyko kredytowe (włączając ryzyko kredytowe kontrahenta, ryzyko rezydualne związane z przyjmowanymi zabezpieczeniami i ryzyko koncentracji ekspozycji), ryzyko płynności, ryzyko rynkowe oraz ryzyko operacyjne.

W zakresie zarządzania ryzykiem Rada Nadzorcza Banku jest upoważniona do podejmowania uchwał w sprawie:

- zatwierdzania strategii działalności Grupy oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem,
- zatwierdzania ogólnego akceptowalnego poziomu ryzyka w Grupie („apetytu na ryzyko”) w ramach dokumentu podsumowującego proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego w kolejnych latach (ICAAP),
- zatwierdzania podstawowej struktury organizacyjnej Grupy ustalonej przez Zarząd, dostosowanej do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka.

Zarząd Banku zatwierdza w drodze uchwał:

- strukturę organizacyjną Grupy dostosowaną do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka oraz definiuje role i obowiązki w obszarze zarządzania ryzykiem, zapewniając oddzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od jednostek prowadzących działania wymagające podejmowania ryzyka,
- zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie,
- ogólny akceptowalny poziom ryzyka w Grupie w ramach dokumentu podsumowującego proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego w kolejnych latach (ICAAP).

Ponadto Zarząd Banku zapewnia istnienie procesów zarządzania istotnymi kategoriami ryzyka zidentyfikowanymi w procesie ICAAP.

Zarząd Banku powołał niezależnego Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem (ang. Chief Risk Officer), podlegającego bezpośrednio Prezesowi Zarządu i odpowiedzialnego za zarządzanie i kontrolę ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego, a w szczególności za:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem w Grupie, metod identyfikacji, pomiaru i systemu kontroli oraz sprawozdawczości ryzyka,
- kształtowanie polityki zarządzania ryzykiem i opracowanie systemów oceny i kontroli ryzyka,
- podejmowanie decyzji kredytowych zgodnie z zasadami wynikającymi z procedur kredytowych oraz dokumentów wyznaczających politykę kredytową Grupy,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa portfela kredytowego,
- zarządzanie portfelem kredytów nieregularnych (włączając windykację i restrukturyzację wierzytelności).

Procesy zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym i operacyjnym są wdrażane w Grupie na podstawie pisemnych strategii i zasad dotyczących identyfikacji, pomiaru, ograniczania, monitorowania, raportowania i kontroli ryzyka zatwierdzonych

przez Zarząd lub odpowiednio powołane Komitety, w tym Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) oraz Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem.

Szef Sektora Zarządzania Ryzykiem przedstawia Zarządowi Banku do zatwierdzenia strukturę organizacyjną Sektora, która uwzględnia specyfikę zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym w poszczególnych segmentach klientów. Dla tego celu w ramach Sektora Zarządzania Ryzykiem zostały wyodrębnione jednostki organizacyjne odpowiedzialne za:

- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Korporacyjnej,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Przedsiębiorstw,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Detalicznej,
- zarządzanie należnościami z utratą wartości,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym,
- zarządzanie ryzykiem płynności,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- zarządzanie ryzykiem modeli,
- wsparcie zarządzania ryzykiem w wyżej wymienionych obszarach, w tym w ramach funkcji kontrolnych,
- proces całościowej i ciągłej oceny ryzyka kredytowego (Fundamentalna Ocena Ryzyka Kredytowego).

Niezależni menedżerowie ryzyka są odpowiedzialni za ustalanie i wdrażanie polityki i praktyki zarządzania ryzykiem w odpowiednich jednostkach biznesowych, nadzór nad ryzykiem w tych jednostkach oraz reagowanie na potrzeby si problemy w nich występujące.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie wspierane jest przez szereg systemów informatycznych w zakresie:

- oceny ryzyka kredytowego klienta i ekspozycji,
- pomiaru, raportowania i monitoringu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego,
- monitorowania i raportowania zabezpieczeń,
- kalkulacji i raportowania odpisów z tytułu utraty wartości,
- wsparcia realizacji wymagań Nowej Umowy Kapitałowej.

Istotne rodzaje ryzyka

Ryzyko kredytowe, obejmujące również ryzyko kredytowe kontrahenta, wynika z zaangażowania kredytowego lub związanego z zawieraniem i rozliczaniem, niżej wymienionych transakcji, i jest to ewentualność wystąpienia strat finansowych w wyniku niedopełnienia zobowiązań finansowych lub umownych przez kredytobiorcę lub kontrahenta. Ryzyko kredytowe jest elementem wielu aspektów działalności Grupy, zwanych dalej produktami, takich, jak:

- kredyty i pożyczki,
- transakcje walutowe oraz na instrumentach pochodnych,
- transakcje na papierach wartościowych,
- finansowanie i obsługa rozliczeń, w tym handlowych (krajowych i zagranicznych),
- transakcje, w których Grupa występuje w charakterze pośrednika wobec klientów lub innych osób trzecich.

Zasady opisane w sekcji „Ryzyko kredytowe” niniejszego dokumentu dotyczą różnych rodzajów ekspozycji, które zostały zdefiniowane w odpowiednich Politykach Kredytowych Grupy.

Dodatkowo w ramach systemu zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa stosuje również zasady ograniczania ryzyka kredytowego (w tym poprzez przyjmowanie zabezpieczeń, ograniczając związane z tym **ryzyko rezydualne**) oraz zarządza **ryzykiem koncentracji zaangażowań**.

Ryzyko płynności to ryzyko, że Grupa może być niezdolna do wypełnienia w określonym terminie swoich zobowiązań finansowych wobec klienta, kredytodawcy lub inwestora. Pomiar ryzyka płynności prowadzony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z ustawą Prawo bankowe, opiera się o standardy wyznaczone przez regulatora (regulacyjne miary płynności) oraz o wewnętrzne miary ułatwiające zarządzanie tym ryzykiem.

Ryzyko rynkowe to ryzyko utraty zysków wskutek zmian stóp procentowych, kursów wymiany walut i cen towarów oraz ich wahań. Ryzyko rynkowe jest związane z portfelem bankowym oraz handlowym. Pomiar ryzyka rynkowego jest prowadzony zgodnie z ustalonymi standardami w celu zapewnienia spójności pomiarów we wszystkich jednostkach oraz możliwości agregacji ryzyka.

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego oraz z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, jak również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności (zdefiniowane poniżej).

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Ryzyko kredytowe

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie jest zapewnienie wysokiej jakości portfela kredytowego oraz stabilności prowadzonej działalności poprzez minimalizację ryzyka poniesienia strat kredytowych. Służą temu obowiązujące w Grupie regulacje i wdrożone procesy kontrolne.

Zasady polityki zarządzania ryzykiem kredytowym

Za ustalanie zasad Polityki Kredytowej Bankowości Korporacyjnej i Polityki Kredytowej Bankowości Przedsiębiorstw, jak również pozostałych polityk i procedur, monitorowanie wyników zarządzania ryzykiem kredytowym, bieżącą ocenę ryzyka kredytowego portfela oraz zatwierdzanie indywidualnie znaczących limitów ryzyka kredytowego odpowiedzialne są niezależne jednostki zarządzania ryzykiem. Zasady akceptacji ryzyka są dostosowywane do strategii Banku, wyników portfela kredytowego oraz wyników kontroli wewnętrznej.

W przypadku klientów Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw oraz działalności w zakresie bankowości inwestycyjnej w skali całej organizacji, proces kredytowy opiera się na szeregu fundamentalnych zasad, takich jak:

- wspólna odpowiedzialność obszaru biznesu i niezależnych jednostek zarządzania ryzykiem za jakość portfela i procesu kredytowego oraz ponoszone straty kredytowe,
- postępowanie zgodnie z wytycznymi dotyczącymi portfela w celu zapewnienia jego dywersyfikacji i zachowania równowagi pomiędzy ryzykiem i kapitałem,
- wymóg podejmowania decyzji kredytowej przez co najmniej dwóch upoważnionych pracowników Banku posiadających stosowne limity kompetencyjne dla wszystkich istotnych ekspozycji,
- uzależnienie szczebla akceptacji od ponoszonego ryzyka - ekspozycje związane z większym ryzykiem (uwzględniając wielkość i ocenę ryzyka) wymagają zatwierdzenia na wyższym szczeblu decyzyjnym,
- stosowanie zróżnicowanych i adekwatnych standardów oceny ryzyka do każdego kredytobiorcy i zaangażowania, w tym w ramach działań naprawczych,

- określenie ratingu ryzyka dla każdego dłużnika i ekspozycji w spójnym procesie ratingowym w oparciu m.in. o wyniki modeli ratingowych lub scoringowych,
- okresowe monitorowanie wyników z działalności klientów oraz identyfikowanie negatywnych zmian w ich sytuacji, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań klasyfikujących należność lub działań naprawczych,
- wymóg zatwierdzania odstępstw od zasad Polityki Kredytowej na wyższych szczeblach organizacyjnych w celu zapewnienia kontroli realizacji jej zasad przez kierownictwo wyższego szczebla.

W Sektorze Bankowości Detalicznej (SBD) Grupa posiada zatwierdzone przez Zarząd polityki kredytowe dla poszczególnych produktów kredytowych oferowanych przez SBD.

Ryzyko kredytowe w tym obszarze zarządzane jest przy pomocy:

- szczegółowych polityk kredytowych określających zasady badania zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej,
- systemu przyznawania kompetencji kredytowych oraz niezależnego nadzorowania jakości pracy analityków kredytowych,
- systemu monitorowania jakości narzędzi informatycznych wspomagających analizę zdolności i wiarygodności kredytowej,
- systemu pomiaru i kontroli ryzyka w portfelach kredytowych, na które składają się m.in.: szczegółowy system informacji zarządczej o jakości portfela kredytowego oraz czynności windykacyjnych, identyfikacja ekspozycji z utratą wartości, monitorowanie przeterminowań, monitorowanie benchmarków itp., zatwierdzonych przez Zarząd limitów wewnętrznych określających parametry portfela kredytowego,
- zatwierdzonych przez Zarząd zasad polityki windykacyjnej oraz politykę ochrony przed nadużyciami oraz politykę autoryzacji transakcji dokonanych na kartach kredytowych i debetowych,
- sprawozdań, informacji na temat jakości portfela kredytowego na Komitecie ds. Ryzyka Sektora Bankowości Detalicznej, Komitecie Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz Komitecie ds. Ryzyka i Kapitału przy Radzie Nadzorczej,
- zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych,
- monitoringu działania modeli scoringowych oraz pomiaru i identyfikacji ekspozycji z utratą wartości,
- monitoringu zachowań klientów Banku w Biurze Informacji Kredytowej (BIK),
- polityki wyceny zabezpieczeń kredytów zabezpieczonych hipotecznie oferowanych przez SBD.

Każdy portfel jest poddawany minimum raz w roku testom warunków skrajnych.

Ocena i pomiar ryzyka kredytowego

Grupa stosuje spójną metodykę ratingową w stosunku do całego portfela kredytów w Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw, co ułatwia porównanie zaangażowania kredytowego w ramach wszystkich sektorów działalności, regionów geograficznych i produktów.

Rating ryzyka dłużnika i rating limitu dłużnika są elementami oceny ryzyka kredytowego związanego z udzielonymi produktami. Rating ryzyka dłużnika odzwierciedla szacunkowe prawdopodobieństwo niewywiązania się przez dłużnika ze zobowiązań w ciągu 1 roku i jest obliczany zazwyczaj przy wykorzystaniu modeli statystycznych, ocen zewnętrznych agencji ratingowych lub modeli scoringowych.

Rating limitu dłużnika, jako miara oceny ryzyka w horyzoncie średnio i długoterminowym, uwzględnia również w ocenie szczegółowe parametry jakościowe, uwzględniające między innymi: cykliczność branży, jakość zarządu, strategię, ryzyko niekorzystnych zmian regulacyjnych, jawność i jakość procesów kontroli.

Do każdego limitu kredytowego jest przypisany rating ryzyka limitu, który uwzględnia rating ryzyka dłużnika i parametry transakcji, np. zabezpieczenie prawne, pomniejszające straty poniesione w wyniku niewykonania zobowiązania bądź rodzaj produktu. W ten sposób rating ryzyka limitu określa potencjalną oczekiwaną stratę z tytułu transakcji.

Pomiar ryzyka kredytowego jest dokonywany na wielu poziomach, w tym:

- na poziomie limitu, który może obejmować jeden lub więcej kontraktów, dyspozycji lub transakcji,
- na poziomie dłużnika, w przypadku przyznania dłużnikowi kilku limitów, gdy można ocenić ryzyko braku spłaty zobowiązań przez dłużnika,
- na poziomie grupy dłużników powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- na poziomie portfela, przy czym rating ryzyka portfela jest obliczany jako średnia indywidualnych ratingów ekspozycji ważonych wielkością ekspozycji.

W przypadku kwoty zaangażowania metody pomiaru rozpoczynają się od tych najprostszych, takich jak wartość aktywów, a kończą na skomplikowanych, takich jak ocena potencjalnych kosztów zastąpienia aktywa przy transakcji na instrumentach pochodnych. Procesy zastosowane do pomiarów także są różne, począwszy od prostego obliczania sald, a skończywszy na złożonej wielokrotnej symulacji. Na przykład w odniesieniu do zaangażowań wynikających z ryzyka kredytowego kontrahenta (przedrozliczeniowego) Bank na potrzeby zarządzania ryzykiem stosuje miarę PSE (Pre-Settlement Exposure - Zaangażowanie Przedrozliczeniowe), odzwierciedlającą przyszłą potencjalną ekspozycję danego kontrahenta. PSE odzwierciedla maksymalne oczekiwane zaangażowanie kontrahenta w trakcie trwania transakcji (lub portfela transakcji) przy określonym poziomie ufności.

Rozkład wartości mark-to-market oraz wartość PSE uzależniona jest od rozkładów czynników rynkowych decydujących o wartości poszczególnych transakcji w portfelu klienta. Przy braku wystarczającej ilości danych dla symulacji wartości portfela transakcji stosowane są bardziej uproszczone metody, podobnie jak w przypadku pomiaru zaangażowania dla celów rachunku kapitałowego.

W zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych Grupa wykorzystuje modele oceny punktowej, opracowane na podstawie historii zachowania własnych klientów. Modele te analizują zachowanie klienta w Biurze Informacji Kredytowej oraz cechy demograficzne klientów. Jakość działania modeli scoringowych podlega ocenie bieżącej oraz monitorowaniu rocznemu. W jej wyniku wprowadzane są zmiany w modelu lub polityce kredytowej.

Pomiar ryzyka kredytowego portfela detalicznego opiera się o dedykowane modele scoringowe oraz techniki raportowania obejmujące analizę wskaźników dotyczących nowych klientów oraz istniejących portfeli bez utraty wartości i z utratą wartości.

Skuteczność modeli scoringowych stosowanych w procesie oceny ryzyka jest regularnie monitorowana za pomocą raportów badających stabilności populacji, raportów KS (Kolmogorowa-Smirnowa) i sprawozdań dotyczących jakości portfela (wskaźniki przeterminowań i strat). Każdy model scoringowy podlega corocznej walidacji.

Monitoring ryzyka kredytowego

Za monitorowanie prawdopodobieństwa niewywiązania się ze zobowiązań przez dłużnika odpowiedzialne są jednostki zarządzania ryzykiem, przy wsparciu jednostek biznesowych odpowiedzialnych za współpracę z klientem.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na ryzyko kredytowe jest dokonywane na dwóch poziomach:

- a. na poziomie klienta lub dłużnika,
- b. na poziomie portfela.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na poziomie klienta odbywa się m.in. poprzez okresowe raporty kontrolne, proces wczesnego ostrzegania, okresowe analizy sytuacji klienta.

Monitorowanie wyników portfela i identyfikowanie trendów w portfelu realizowane jest przy pomocy regularnej informacji zarządczej i raportów kontrolnych, które umożliwiają także aktywne reagowanie w przypadku niepokojących sygnałów lub trendów.

Oprócz opracowywania różnych sprawozdań kredytowych, menedżerowie ryzyka prowadzą regularne spotkania dotyczące portfela z udziałem przedstawicieli jednostek biznesowych w celu dokonania przeglądu potencjalnych transakcji i przeanalizowania kwestii kredytowych.

W Sektorze Bankowości Detalicznej monitoringowi podlegają modele ocen scoringowych, pomiaru utraty wartości, poziom przeterminowań, efektywność działań windykacyjnych, limity wewnętrzne, zachowania klientów w BIK, benchmarki itp.

Ograniczanie ryzyka

Ograniczanie ryzyka jest stałym i kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem w Grupie. Jest prowadzone poprzez:

- wyznaczanie rynku docelowego oraz kryteriów doboru klientów,
- wyznaczanie maksymalnych, dopuszczalnych limitów zaangażowania kredytowego poprzez limity dla określonych ratingów ryzyka lub poprzez kryteria akceptacji ryzyka,
- ustanowienie i monitorowanie odpowiednich limitów w celu ograniczania ryzyka koncentracji zaangażowań,
- wyznaczanie i utrzymywanie wysokich standardów analizy informacji o kredytobiorcy (due diligence),
- ustanawianie standardów w zakresie procesu kredytowego w celu zapewnienia spójnego podejścia do danych segmentów,
- stosowanie standardów dokumentacji,
- stosowanie zabezpieczeń celem ograniczenia ryzyka i zarządzanie ryzykiem rezydualnym,
- określanie oczekiwanej struktury zabezpieczeń lub relacji wartości kredytu do wartości zabezpieczenia,
- wycena rzeczowych zabezpieczeń przez dedykowane i wyspecjalizowane służby w Banku z wykorzystaniem wycen zewnętrznych, tam gdzie zachodzi taka potrzeba,
- monitorowanie ekspozycji kredytowych i system wczesnego ostrzegania,
- aktywne zarządzanie portfelem poprzez wdrażanie odpowiednich zmian w strategii kredytowej w oparciu o przeglądy portfela lub testy warunków skrajnych.

Polityka stosowania zabezpieczeń

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka kredytowego, Grupa posiada zdefiniowane zasady, specyficzne dla obszaru korporacyjnego i detalicznego, przyjmowania, oceny, ustanawiania i monitorowania różnych rodzajów zabezpieczeń, w tym gwarancji, poręczeń i podobnych instrumentów wsparcia (zwanych dalej łącznie: zabezpieczeniami). Zasady te służą minimalizowaniu ryzyka rezydualnego związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń.

Dodatkowym czynnikiem ograniczającym to ryzyko jest fakt, że w odniesieniu do finansowania przedsiębiorstw i osób prowadzących działalność gospodarczą podstawowym źródłem spłaty wierzytelności Grupy są przychody z bieżącej działalności klientów, będące kluczowym elementem oceny zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców.

W celu zdywersyfikowania ryzyka związanego z zabezpieczeniami Grupa przyjmuje różne rodzaje zabezpieczeń:

- w obszarze Bankowości Detalicznej są to przede wszystkim nieruchomości mieszkalne,
- w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw przyjmowane są przede wszystkim:
 - gwarancje i poręczenia,
 - zabezpieczenia gotówkowe,
 - papiery wartościowe,
 - należności,
 - zapasy,
 - nieruchomości,
 - maszyny i urządzenia (w tym pojazdy mechaniczne).

Szczegółowe procedury określające rodzaje akceptowanych przez Grupę zabezpieczeń, zasady ich ustanowienia i określania ich wartości oraz wydzielenie specjalistycznej jednostki ryzyka odpowiedzialnej za proces zarządzania zabezpieczeniami pozwoliło na wypracowanie odpowiednich standardów dla tego procesu, obejmujących m.in.:

- kryteria akceptacji i wyceny zabezpieczeń,
- standardy dokumentacji,
- zasady monitoringu wartości zabezpieczeń (w tym inspekcji),

Ponadto w regulacjach kredytowych Bankowości Przedsiębiorstw określone są takie parametry jak:

- wymagana struktura zabezpieczeń dla poszczególnych rodzajów wierzytelności kredytowych,
- relacje wartości kredytu do wartości zabezpieczenia dla poszczególnych typów zabezpieczeń,
- pożądana struktura poszczególnych rodzajów zabezpieczeń w portfelu wierzytelności kredytowych.

Grupa okresowo kontroluje, czy bieżąca struktura portfela zabezpieczeń w Bankowości Przedsiębiorstw jest zgodna z założeniami oraz czy wartość zabezpieczeń jest wystarczająca.

W ramach Bankowości Korporacyjnej oczekiwane wartości kredytu do wartości zabezpieczenia określana jest każdorazowo w decyzji kredytowej. Relacja ta jest również przedmiotem okresowej kontroli/monitorowania.

Podstawowym zabezpieczeniem w przypadku Sektora Bankowości Detalicznej jest wpis w księdze wieczystej uzyskiwany dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie. Grupa stosuje również ubezpieczenie pomostowe chroniące od ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia przez dłużnika w okresie od wypłaty kredytu do ustanowienia zabezpieczenia w postaci wpisu w księdze wieczystej.

Ocena wartości zabezpieczenia dokonywana jest każdorazowo na podstawie operatu szacunkowego nieruchomości, zleconego przez Grupę. Operaty szacunkowe są weryfikowane przez niezależny zespół wycen, zgodnie z wytycznymi w zakresie wycen nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytów na nieruchomości dla Klientów Indywidualnych Sektora Bankowości Detalicznej. Jakość pracy zespołu wycen podlega monitorowaniu.

W Grupie na dzień 31 grudnia 2013 roku finansowy efekt uwzględnienia odzysku z przyjętych zabezpieczeń dla należności od klientów z rozpoznaną utratą wartości w analizie indywidualnej wyniósł 124 717 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 156 323 tys. zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów z tytułu utraty wartości przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu nie zostały uwzględnione przepływy z tych zabezpieczeń.

Koncentracja zaangażowania

Grupa ustanawia limity i zarządza wielkością ekspozycji tak, aby zapewnić odpowiednie rozproszenie ryzyka w portfelu. W ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa określa limity koncentracji zaangażowań w odniesieniu do maksymalnej sumy ekspozycji (według wewnętrznej sprawozdawczości):

- wobec jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (dłużnika),
- w ramach branż według wewnętrznej klasyfikacji Grupy,
- w walutach obcych,
- z tytułu transakcji generujących ryzyko kredytowe kontrahenta (przedzoliczeniowe),
- wobec grupy kapitałowej podmiotu dominującego dla Grupy,
- z tytułu zaangażowań zabezpieczonych hipotecznie oraz zaangażowań na finansowanie nieruchomości,
- z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych Pionu Ryzyka Bankowości Detalicznej.

Pierwsze dwie koncentracje (wobec dłużników i branż) dotyczące w szczególności portfeli Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw są koncentracjami uznanymi za najistotniejsze z punktu widzenia zarządzania tym ryzykiem w Grupie.

W ramach zarządzania ekspozycjami wobec dłużników Grupa monitoruje również limity określone ustawą Prawo Bankowe i innymi Uchwałami nadzorczymi oraz zapewnia ich przestrzeganie, w tym wyznaczenie dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu tych ekspozycji w razie potrzeby.

Ryzyko koncentracji zaangażowań wobec dłużnika

Grupa dąży do ograniczenia koncentracji zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie. Według danych z dnia 31 grudnia 2013 roku zaangażowanie Grupy w transakcje z grupami klientów, dotyczące portfela bankowego, wobec których łączne zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Grupy (zdefiniowanych w dalszej części sprawozdania), wynosi 5 928 283 tys. zł, czyli 127,6% tych funduszy (31 grudnia 2012 roku: 6 165 674 tys. zł, tj. 134,7%). W 2013 roku jak i w 2012 roku Grupa spełniała przepisy dotyczące limitów koncentracji zaangażowań.

Koncentracja zaangażowań wobec poszczególnych 10 największych niebankowych kredytobiorców Grupy:

w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012		
	Zaangażowanie bilansowe *	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe *	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
Grupa 1	43 427	966 055	1 009 482	295 507	660 984	956 491
Klient 2	716 500	200 050	916 550	716 500	200 050	916 550
Grupa 3	157 436	575 257	732 693	217 657	499 661	717 318
Grupa 4	420 819	218 212	639 031	773 688	161 095	934 783
Grupa 5	412 479	169 411	581 890	303 686	167 502	471 188
Klient 6	250 000	300 000	550 000	250 000	-	250 000
Grupa 7	360 239	139 846	500 085	440 436	60 233	500 669
Klient 8	-	500 051	500 051	-	50	50
Grupa 9	323 687	174 815	498 502	318 113	175 675	493 788
Grupa 10	354 068	58 733	412 801	443 147	168 222	611 369
Razem 10	3 038 655	3 302 430	6 341 085	3 758 734	2 093 472	5 852 206

*Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze Komisji Nadzoru Finansowego określają limity maksymalnego zaangażowania Grupy. Przy zachowaniu warunków określonych przepisami uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz uchwały nr 208/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań dopuszcza się utrzymywanie przez Grupę przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności ponad limity określone w art. 71 ustawy - Prawo bankowe wyłącznie w zakresie wierzytelności wynikających z operacji zaliczanych do portfela handlowego. Fundusze własne dla celów wyznaczania limitów zaangażowania określonych w ustawie Prawo Bankowe ustalone zostały zgodnie z uchwałą nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych Grupy (...).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa posiadała zaangażowanie wobec jednego podmiotu przekraczające ustawowe limity koncentracji zaangażowań. Przekroczenie limitu dotyczyło zaangażowania wynikającego z transakcji instrumentami pochodnymi. Z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań wyznaczony został dodatkowy wymóg kapitałowy, który włączony został do rachunku całkowitego wymogu kapitałowego na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Ryzyko koncentracji zaangażowania wobec branży*

Ze względu na duże zróżnicowanie klientów reprezentujących poszczególne sektory gospodarki, w poniższej tabeli przedstawiono zagregowane dane w zakresie zaangażowania (brutto) Grupy w dwudziestu największych branżach gospodarki oraz w podziale na typ prowadzonej działalności według stanu na porównawcze okresy.

Branża gospodarki według PKD	31.12.2013		31.12.2012	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4 026 214	18,7%	4 285 518	21,1%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 537 891	11,8%	2 733 355	13,5%
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	2 182 495	10,1%	1 684 544	8,3%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1 297 340	6,0%	1 226 034	6,0%
Produkcja artykułów spożywczych	1 242 203	5,8%	1 038 106	5,1%
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	903 130	4,2%	715 034	3,5%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	674 291	3,1%	139 252	0,7%
Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	672 524	3,1%	832 465	4,1%
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	551 562	2,6%	791 205	3,9%
Górnictwo rud metali	500 000	2,3%	500 584	2,5%
Pierwsze "10" branż gospodarki	14 587 650	67,7%	13 946 097	68,7%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	460 380	2,1%	346 996	1,7%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	446 220	2,1%	424 532	2,1%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	430 077	2,0%	681 676	3,4%
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	407 024	1,9%	280 816	1,4%
Produkcja urządzeń elektrycznych	371 546	1,7%	453 766	2,2%
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	364 493	1,7%	109 782	0,5%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	361 581	1,7%	217 856	1,1%
Produkcja mebli	336 509	1,6%	240 335	1,2%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	321 366	1,5%	288 537	1,4%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	266 500	1,2%	234 640	1,2%
Pierwsze "20" branż gospodarki	18 353 346	85,2%	17 225 033	84,9%
Pozostałe branże	3 164 542	14,8%	3 042 386	15,1%
Razem	21 517 888	100,0%	20 267 419	100,0%

*Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe brutto wobec klientów instytucjonalnych (w tym banków).

Pomimo, że w stosunku do końca 2012 roku koncentracja w wybranych branżach zmieniła się, ogólny poziom koncentracji portfela pozostał na podobnym poziomie.

Należności brutto od klientów i banków w podziale na typ prowadzonej działalności

(w tys. zł)	31.12.2013	31.12.2012
Należności brutto od podmiotów gospodarczych i banków		
finansowa	3 706 320	2 258 337
produkcyjna	3 745 767	3 699 331
usługowa	621 351	752 894
pozostała	5 863 934	6 182 812
	13 937 372	12 893 374
Należności brutto od klientów indywidualnych	5 819 088	5 920 992
(patrz nota 20, 25)	19 756 460	18 814 366

Poza monitorowaniem aktualnych poziomów koncentracji w odniesieniu do ustawionych limitów, Grupa monitoruje również inne potencjalne koncentracje – geograficzną i zabezpieczeń – jednak ze względu na charakterystykę portfela Grupy nie zostały wyznaczone limity dla tych rodzajów koncentracji (z wyjątkiem progów dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie).

Zarządzanie ekspozycjami z rozpoznaną utratą wartości

Proces aktywnego zarządzania jakością portfela obejmuje nadawanie ekspozycjom nie tylko odpowiedniego ratingu, ale również nadawanie ekspozycjom właściwej wewnętrznej klasyfikacji rozpoznawania utraty ich wartości oraz zastosowanie odpowiednich działań naprawczych bądź windykacyjnych. Bank posiada jednolity wewnętrzny system klasyfikacji należności na podstawie ustalonych kryteriów.

Ekspozycje kredytowe, dla których rozpoznaną została utrata wartości są podzielone na dwie grupy. Wyodrębnia się portfel ekspozycji zarządzanych na podstawie indywidualnej klasyfikacji (klienci oceniani indywidualnie) oraz portfel ekspozycji zarządzanych na bazie dni zaległości w spłacie (klienci oceniani portfelowo). Przypisanie do określonego portfela zależy od całkowitej kwoty zaangażowania danego klienta i stosowanego procesu zarządzania zaangażowaniem.

Dla klientów ocenianych indywidualnie ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości to te, w przypadku których wystąpił obiektywny dowód utraty wartości, który może być następstwem m.in. następujących wydarzeń:

- pojawienie się istotnych trudności finansowych dłużnika,
- niedotrzymywanie warunków umowy, np. opóźnienia w spłacie rat kapitałowych lub odsetkowych,
- pojawienie się przyczyn ekonomicznych lub prawnych związanych z trudnościami finansowymi kredytobiorcy wraz z wyrażeniem zgody przez Bank na warunki finansowe wobec kredytobiorcy, których kredytodawca nie brałby pod uwagę w innym przypadku,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości klienta lub uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego,
- krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która może mieć związek z niespłaceniem ekspozycji,
- opóźnienie w spłacie powyżej 60 dni,
- znaczące pogorszenie oceny ratingowej klienta,
- wniosek Banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta,
- obniżenie ratingu kontrahenta przez uznaną i akceptowaną przez Bank zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej,

Dla klientów ocenianych na podstawie zaległości obiektywnym dowodem utraty wartości ekspozycji kredytowych jest przede wszystkim przekroczenie określonych progów dni zaległości.

Kadra zarządzająca ryzykiem regularnie ocenia adekwatność ustanowionych odpisów na ekspozycjach z rozpoznaną utratą wartości.

Klienci zarządzani na bazie klasyfikacji (oceniani indywidualnie)

Utrata wartości jest określana przez szacowanie straty na ekspozycji, odrębnie dla każdej ekspozycji, uwzględniając:

- łączne zaangażowanie klienta,
- szanse do utrzymania się na rynku modelu biznesowego klienta i zdolność do pomyślnego rozwiązania problemów finansowych,
- generowanie przepływów pieniężnych wystarczających do obsługi zobowiązań,
- kwoty i terminy oczekiwanych spłat należności,

- prawdopodobieństwo realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych,
- możliwa do odzyskania wartość zabezpieczenia i prawdopodobieństwo udanego przejęcia zabezpieczenia (z uwzględnieniem wszystkich ryzyk prawnych oraz kosztów utrzymywania zabezpieczenia do momentu zbycia),
- oczekiwane wpływy środków z tytułu prowadzonego postępowania egzekucyjnego, upadłościowego lub likwidacji,
- oszacowane prawdopodobne koszty związane z dochodzeniem zaległych płatności,
- w niektórych przypadkach również cena rynkowa wiarytelności.

Wymagane jest, aby poziom odpisów na znaczących zaangażowaniach zarządzanych na bazie klasyfikacji był przeglądany, co najmniej raz na kwartał. Przegląd obejmuje posiadane zabezpieczenia oraz weryfikację dokonanych i oczekiwanych spłat.

Klienci zarządzani na bazie dni zaległości (oceniani portfelowo)

Dla ekspozycji, które nie są uznane za znaczące, utrata wartości jest obliczana na bazie portfelowej, zasadniczo w oparciu o zaległości w spłacie. Stosowane jest podejście sformalizowane, które przypisuje progresywnie tym wyższy odpis, im dłużej klient zalega ze spłatą kredytu.

Poniżej został zaprezentowany portfel Grupy, pogrupowany na należności klientów ze stwierdzoną utratą wartości oraz należności bez utraty wartości. Zaprezentowano również szczegóły odpisów z tytułu utraty wartości. W ramach należności ze stwierdzoną utratą wartości wyodrębnia się portfel zarządzany na podstawie indywidualnej klasyfikacji (należności oceniane indywidualnie) oraz portfel zarządzany na bazie dni zaległości w spłacie (należności oceniane portfelowo). Ekspozycje bez rozpoznannej utraty wartości klasyfikowane są na podstawie wewnętrznych ratingów ryzyka przyjmujących wartości od 1 do 7, przy czym kategoria ryzyka 1 jest ratingiem najlepszym.

Wewnętrzne ratingi ryzyka są otrzymywane w kompleksowym procesie oceny kredytowej, na który składają się modele i metodyki ratingowe, dodatkowe korekty wynikające m.in. z posiadanego wsparcia i z zabezpieczenia oraz wszelkie inne zdefiniowane procesy stosowane w celu uzyskania ratingów ryzyka.

Rating ryzyka określa prawdopodobieństwo niewywiązania się przez dłużnika ze zobowiązań w okresie jednego roku. Ratingi od 1 do 4 – włącznie są traktowane, jako odpowiednik ratingów z poziomu inwestycyjnego zewnętrznych agencji oceny wiarygodności kredytowej, co oznacza, że świadczą o niskim bądź średnim poziomie ryzyka kredytowego. Ratingi poniżej 4 – świadczą o podwyższonym poziomie ryzyka kredytowego, przy czym rating 7 oznacza wysokie ryzyko kredytowe i niską zdolność do obsługi zobowiązań nawet przy sprzyjających warunkach makroekonomicznych.

W przypadku klientów Sektora Bankowości Detalicznej podstawowym kryterium rozpoznania utraty wartości jest wystąpienie opóźnień w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych, minimalnej kwoty do zapłaty, prowizji lub przekroczenia dozwolonego salda. Na potrzeby wyliczenia odpisów z tytułu utraty wartości przyjmuje się, że kryterium to spełnione jest w przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie równego lub przekraczającego 90 dni na moment wyliczania utraty wartości.

Niezależnie od dnia przeterminowania, za ekspozycje z utratą wartości uznawane są ekspozycje, w przypadku których Grupa, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych klienta, zgodził się na udogodnienie w spłacie (restrukturyzację należności), którego w innym wypadku by nie udzielił, przy czym Grupa nie otrzymuje w zamian odpowiedniej rekompensaty. Przez odpowiednią rekompensatę rozumie się otrzymanie dodatkowych przychodów, w rezultacie których wartość bieżąca przepływów pieniężnych nie spada poniżej wartości księgowej sprzed restrukturyzacji.

Za dodatkowe przesłanki utraty wartości uznawane są:

- śmierć, trwałe kalectwo lub poważna choroba;
- nadużycie finansowe;
- uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego klienta lub ogłoszenie przez klienta upadłości;
- utrata wartości lub zagrożenie utraty wartości zabezpieczenia;
- pobyt klienta w areszcie lub więzieniu;
- częściowe umorzenie kapitału;
- wypowiedzenie umowy;
- wniosek Banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta.

Poniżej zaprezentowano zestawienie określające maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe:

(w tys. zł)	Nota	31.12.2013	31.12.2012
Należności od banków (brutto)	20	3 541 100	1 462 027
Należności od klientów korporacyjnych (brutto)	25	10 396 272	11 431 347
Należności od klientów indywidualnych (brutto)	25	5 819 088	5 920 992
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	21	2 215 673	2 532 055
Instrumenty pochodne	21	3 531 126	4 306 428
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	17 616 041	15 003 003
Inne aktywa finansowe	30	295 782	508 828
Zobowiązania warunkowe udzielone	44	15 901 139	14 253 958
		59 316 221	55 418 638

Struktura portfela zaangażowań wobec klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego

w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012		
	Należności od Klientów korporacyjnych	Należności od Klientów indywidualnych	Należności od banków	Należności od Klientów korporacyjnych	Należności od Klientów indywidualnych	Należności od banków
Należności z rozpoznaną utratą wartości						
Należności oceniane indywidualnie						
Wartość brutto	508 212	8 400	-	584 644	5 928	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	371 075	3 084	-	398 506	2 325	-
Wartość netto	137 137	5 316	-	186 138	3 603	-
Należności oceniane portfelowo						
Wartość brutto	75 957	636 745	-	74 667	742 893	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	50 802	471 977	-	47 060	564 428	-
Wartość netto	25 155	164 768	-	27 607	178 465	-
Należności bez utraty wartości						
wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	5 802 138	-	3 272 899	6 726 857	-	1 454 135
rating ryzyka +5-6-	3 806 562	-	267 476	3 911 704	-	7 892
rating ryzyka +7 i powyżej	203 403	-	725	133 475	-	-
wg przeterminowania należności						
bez opóźnień w spłacie	-	4 898 946	-	-	4 827 705	-
1-30 dni	-	212 290	-	-	255 525	-
31-90 dni	-	62 707	-	-	88 941	-
Wartość brutto	9 812 103	5 173 943	3 541 100	10 772 036	5 172 171	1 462 027
Odpisy z tytułu utraty wartości	26 348	60 747	1 173	24 567	94 041	126
Wartość netto	9 785 755	5 113 196	3 539 927	10 747 469	5 078 130	1 461 901
Łączna wartość netto	9 948 047	5 283 280	3 539 927	10 961 214	5 260 198	1 461 901

w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012		
	Należności od klientów korporacyjnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Należności od klientów korporacyjnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności z rozpoznaną utratą wartości						
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane indywidualnie	371 075	3 084	-	398 506	2 325	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane portfelowo	50 802	471 977	-	47 060	564 428	-
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty						
wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	1 457	-	303	1 659	-	86
rating ryzyka +5-6-	17 191	-	859	18 141	-	40
rating ryzyka +7 i powyżej	7 700	-	11	4 767	-	-
wg przeterminowania należności						
bez opóźnień w spłacie	-	22 628	-	-	32 058	-
1-30 dni	-	14 764	-	-	24 250	-
31-90 dni	-	23 355	-	-	37 733	-
	26 348	60 747	1 173	24 567	94 041	126
Łączne odpisy z tytułu utraty wartości	448 225	535 808	1 173	470 133	660 794	126

W przypadku należności od klientów indywidualnych bez utraty wartości i bez opóźnień w spłacie, Grupa analizuje jakość portfela kredytowego pod kątem historii przeterminowania. Z kwoty 4 898 946 tys. zł na koniec 2013 roku (4 827 705 tys. zł na koniec 2012 roku) kwota 243 256 tys. zł dotyczy należności, które od momentu powstania przynajmniej raz przekroczyły 30 dni opóźnienia w spłacie (lecz nie przekroczyły 90 dni) oraz kwota 7 726 tys. zł dotyczy należności, które przynajmniej raz przekroczyły 90 dni opóźnienia w spłacie (odpowiednio 220 405 tys. zł oraz 8 139 tys. zł na koniec 2012 roku).

Należności bez utraty wartości według przeterminowania

w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012		
	Należności od klientów korporacyjnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Należności od klientów korporacyjnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Należności objęte odpisem na poniesione niezidentyfikowane straty						
Należności nieprzeterminowane	9 715 024	4 898 946	3 541 100	10 656 827	4 827 705	1 462 027
Należności przeterminowane, w tym:	97 079	274 997	-	115 209	344 466	-
1-30 dni	88 681	212 290	-	88 964	255 525	-
Wartość brutto	9 812 103	5 173 943	3 541 100	10 772 036	5 172 171	1 462 027

Struktura instrumentów pochodnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego

w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012		
	Transakcje z klientami korporacyjnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami	Transakcje z klientami korporacyjnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami
Instrumenty pochodne wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	186 040	-	3 313 078	255 102	-	3 968 341
rating ryzyka +5-6-	13 474	-	16 600	19 663	-	54 800
rating ryzyka +7 i powyżej	1 920	-	13	8 522	-	-
Wartość	201 434	-	3 329 691	283 287	-	4 023 141

Poniżej zaprezentowano podział ekspozycji w portfelu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz w portfelu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży według ratingów agencji Fitch.

Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na koniec 2013 roku w kwocie 2 215 673 tys. obejmuje dłużne papiery wartościowe o ratingu emitenta A w kwocie 1 938 149 tys. zł oraz BBB - w kwocie 277 524 tys. zł. Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na koniec 2012 roku w kwocie 2 532 055 tys. zł w całości obejmuje dłużne papiery wartościowe o ratingu emitenta A.

Portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w kwocie 17 616 041 tys. zł na koniec 2013 roku (15 003 003 tys. zł na koniec 2012 roku) obejmuje w całości dłużne papiery wartościowe o ratingu emitenta A.

Inne aktywa finansowe w kwocie 295 782 tys. zł na koniec 2013 roku (508 828 tys. zł na koniec 2012 roku) obejmują należności z opóźnieniem w spłacie przekraczającym 90 dni w wysokości 6 346 tys. zł (9 548 tys. zł na koniec 2012 roku).

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego

w tys. zł	31.12.2013		31.12.2012	
	Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	7 792 063	411 916	6 804 797	165 777
rating ryzyka +5-6-	2 492 482	7 966	2 189 333	7 506
rating ryzyka +7 i powyżej	191 985	-	167 111	-
Wartość	10 476 530	419 882	9 161 241	173 283

W przypadku zobowiązań warunkowych udzielonych klientom indywidualnym, Grupa analizuje jakość zobowiązań pod kątem historii przeterminowania należności kredytowych tych klientów. Z kwoty 5 004 727 tys. zł na koniec 2013 roku (4 919 434 tys. zł na koniec 2012 roku) kwota 221 064 tys. zł dotyczy zobowiązań wobec tych klientów, których należności kredytowe od momentu powstania przynajmniej raz przekroczyły 30 dni opóźnienia w spłacie (lecz nie przekroczyły 90 dni) oraz kwota 1 476 tys. zł dotyczy zobowiązań wobec tych klientów, których należności kredytowe przynajmniej raz przekroczyły 90 dni opóźnienia w spłacie (odpowiednio 195 243 tys. zł oraz 1 793 tys. zł na koniec 2012 roku).

Poziom pokrycia odpisami z tytułu utraty wartości należności Grupy przedstawia poniższa tabela:

(w tys. zł)	2013	2012
Wartość brutto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	1 229 314	1 408 132
Należności oceniane indywidualnie	516 612	590 572
Należności oceniane portfelowo	712 702	817 560
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	18 527 146	17 406 234
Łączna wartość brutto	19 756 460	18 814 366
Odpisy z tytułu utraty wartości		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	896 938	1 012 319
Należności oceniane indywidualnie	374 159	400 831
Należności oceniane portfelowo	522 779	611 488
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	88 268	118 734
Łączne odpisy z tytułu utraty wartości	985 206	1 131 053
Wartość netto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	332 376	395 813
Należności oceniane indywidualnie	142 453	189 741
Należności oceniane portfelowo	189 923	206 072
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	18 438 878	17 287 500
Łączna wartość netto	18 771 254	17 683 313
Wskaźnik pokrycia odpisami z tytułu utraty wartości należności z rozpoznaną utratą wartości	73,0%	71,9%

Ryzyko płynności

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako niebezpieczeństwo niewywiązania się Grupy z wykonania wymagalnych zobowiązań finansowych wobec klientów i kontrahentów.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest terminowe wywiązanie się Grupy z wszystkich zobowiązań wobec swoich klientów oraz zabezpieczenie środków w celu terminowego rozliczenia wszystkich transakcji na rynku pieniężnym.

Zarządzanie ryzykiem płynności opiera się na:

- obowiązujących przepisach prawa w szczególności ustawie Prawo bankowe,
- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosowanych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Grupie spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu - Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Szefa jednostki Ryzyka Rynkowego,
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w jednostkach Grupy.

Zarządzanie płynnością

Celem zarządzania płynnością jest zapewnienie Bankowi i podmiotom Grupy dostępu do środków płynnych w celu wypełnienia swoich zobowiązań w terminie, także w ekstremalnych, lecz prawdopodobnych sytuacjach kryzysowych.

Grupa analizuje i zarządza ryzykiem płynności w różnych horyzontach czasowych, przy czym rozróżnia się płynność bieżącą, krótko-, średnio- i długoterminową, stosując adekwatne metody pomiaru i limitowania ryzyka.

Zarządzanie płynnością długoterminową należy do zadań ALCO i jest określone w strategii Grupy. Jest ono prowadzone w oparciu o monitorowanie relacji strukturalnych bilansu oraz o regulacyjne miary płynności długookresowej i obejmuje analizę luk płynności, a także możliwości pozyskania w przyszłości wystarczających źródeł finansowania oraz kosztu pozyskania środków w kontekście wpływu na rentowność prowadzonej działalności.

Zarządzanie płynnością średnioterminową, w horyzoncie do 1 roku, należy do zadań ALCO i odbywa się w oparciu o przygotowywany w cyklu rocznym plan finansowania, określający poziomy limitów wewnętrznych oraz przygotowywane przez jednostki biznesowe Grupy plany w zakresie zmiany aktywów i pasywów, opracowywane w ramach planów finansowych na kolejny rok budżetowy.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową, w horyzoncie do 3 miesięcy, należy do zadań Pionu Skarbu i odbywa się w oparciu o regulacyjne miary płynności krótkookresowej oraz limity wewnętrzne. Grupa analizuje także poziom płynności w sytuacjach kryzysowych, przyjmując jako warunek konieczny brak ujemnej luki we wszystkich przedziałach czasowych w horyzoncie 3 miesięcy.

Zarządzanie płynnością bieżącą należy do zadań Pionu Skarbu i prowadzone jest w oparciu o rachunki nostro Grupy, w tym w szczególności rachunek rezerwy obowiązkowej w NBP, przy użyciu dostępnych produktów oferowanych przez rynek pieniężny oraz bank centralny.

Zarządzanie płynnością w podmiotach Grupy leży w zakresie zadań zarządów tych spółek przy uwzględnieniu „Zasad zarządzania ryzykiem”. Nadzór nad płynnością podmiotów Grupy sprawuje ALCO.

Plan finansowania i zabezpieczania płynności

Roczny Plan Finansowania i Płynności (Plan) jest przygotowywany dla Grupy przez Szefa Pionu Skarbu. Odpowiada on również za uzyskanie aprobaty ALCO dla tego Planu. Plan powinien obejmować wszystkie istotne elementy dotyczące finansowania i płynności wynikające z planów biznesowych, a w szczególności w obszarze depozytów i kredytów dla klientów, tak jak to zostało określone w budżetach rocznych poszczególnych jednostek biznesowych, a także istotnych zmian otoczenia regulacyjnego oraz sytuacji rynkowej.

Narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

Bank dokonuje pomiaru i zarządza ryzykiem płynności poprzez zastosowanie zarówno zewnętrznych miar nadzorczych, jak i miar dodatkowych wypracowanych wewnętrznie.

Wewnętrzne narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

W uzupełnieniu do nadzorczych miar płynności Grupa Banku stosuje zestaw narzędzi zarządzania ryzykiem płynności obejmujący:

- Analizę luk - Raport Dostępu do Rynku (MAR),
- Scenariusze kryzysowe,
- Strukturalne wskaźniki płynności,
- Rynkowe czynniki ostrzegawcze,
- Znaczące źródła finansowania,
- Awaryjny plan finansowania.

Scenariusze kryzysowe

Testy warunków kryzysowych są przeprowadzane w celu zbadania potencjalnego wpływu określonego zdarzenia na bilans Grupy oraz skumulowaną lukę w horyzoncie 3 miesięcy, a także określenia, jakie dodatkowe finansowanie działalności jest konieczne w każdym z określonych scenariuszy. Scenariusze te są przygotowywane przez Pion Skarbu i Ryzyko Rynkowe Banku oraz zatwierdzane przez ALCO.

Grupa przeprowadza testy warunków kryzysowych w cyklu miesięcznym. Scenariusze te zakładają istotne zmiany w podstawowych parametrach finansowania takie, jak:

- Koncentracja bazy funduszowej,
- Highly Stressed Market Disruption („S2”) - poważne zakłócenia na rynkach światowych,
- Kryzys finansowy na rynku krajowym.

Awaryjny plan finansowania

Pion Skarbu przygotowuje oraz aktualizuje w cyklu rocznym „Plan pozyskania funduszy i utrzymania płynności w sytuacji zagrożenia płynności” (Plan awaryjny), który określa sposób działania Banku w sytuacji kryzysowej, w tym szczególnie w przypadkach zakładanych w scenariuszach kryzysowych i opisanych w „Rocznym planie finansowania i zabezpieczenia płynności”. Awaryjny plan finansowania jest zatwierdzany przez ALCO.

Plan awaryjny określa:

- Warunki/symptomy wskazujące na wystąpienie sytuacji kryzysowej,
- Kompetencje do podejmowania działań w ramach realizacji planu,
- Źródła pozyskania funduszy, a w szczególności zasady utrzymywania portfela aktywów płynnych do użycia w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych,
- Zasady przeprowadzania sprzedaży aktywów i zmiany struktury bilansu,
- Zasady postępowania w celu przywrócenia zaufania klientów do instytucji.

Poniżej przedstawione zostały wielkości skumulowanej urealnionej luki płynności oraz poziom aktywów płynnych na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku.

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2013 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	11 891 135	330 718	10 000	-	33 166 536
Zobowiązania	8 923 893	643 002	1 485 820	29 156	34 316 518
Luka bilansowa w danym okresie	2 967 242	(312 284)	(1 475 820)	(29 156)	(1 149 982)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych - wpływy	15 932 787	894 564	6 969 708	9 803 307	13 624 421
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych - wypływy	15 995 106	1 074 591	7 083 140	9 848 427	13 559 271
Luka pozabilansowa w danym okresie	(62 319)	(180 027)	(113 432)	(45 120)	65 150
Luka skumulowana	2 904 923	2 412 612	823 360	749 084	(335 748)

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2012 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	9 765 848	-	-	-	33 742 915
Zobowiązania	10 506 745	15 653	430 162	35 614	32 520 589
Luka bilansowa w danym okresie	(740 897)	(15 653)	(430 162)	(35 614)	1 222 326
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych - wpływy	13 145 218	3 934 663	17 757 422	8 030 165	11 529 551
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych - wypływy	13 144 474	4 051 952	17 951 240	8 079 727	11 726 748
Luka pozabilansowa w danym okresie	744	(117 289)	(193 818)	(49 562)	(197 197)
Luka skumulowana	(740 153)	(873 095)	(1 497 075)	(1 582 251)	(557 122)

Aktywa płynne i skumulowana luka płynności do 1 roku:

w tys. zł	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
Aktywa płynne, w tym:	20 243 696	18 588 543	1 655 153
rachunek nostro w NBP i stabilna część gotówki	411 982	1 053 485	(641 503)
dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	2 215 673	2 532 055	(316 382)
dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	17 616 041	15 003 003	2 613 038
Skumulowana luka płynności do 1 roku	823 360	(1 497 075)	2 320 435
Wskaźnik pokrycia luki przez aktywa płynne	Pozytywna luka	1242%	N/a

Poniżej przedstawione zostały zobowiązania finansowe Grupy według umownych terminów wymagalności. Prezentowane kwoty nie uwzględniają wpływu stopy efektywnej na wartości zobowiązań z tytułu odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Zobowiązania wobec banków	32	6 378 441	3 880 752	622 080	1 706 623	168 958	28
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	21	481 601	481 601	-	-	-	-
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	34	26 568 789	25 831 085	376 695	350 236	10 698	75
Depozyty podmiotów sektora finansowego	34	3 259 889	3 238 130	10 448	10 677	622	12
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	34	22 824 847	22 167 366	349 047	300 069	8 302	63
Pozostałe zobowiązania	34	484 053	425 589	17 200	39 490	1 774	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Instrumenty pochodne (rozliczane netto)	21	3 044 118	80 830	126 408	341 065	2 072 808	423 007
Pochodne instrumenty zabezpieczające	33	24 710	-	-	-	23 798	912
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych	44	12 199 651	11 251 798	4 513	173 861	682 404	87 075
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	44	1 813 348	1 813 348	-	-	-	-
		50 510 658	43 339 414	1 129 696	2 571 785	2 958 666	511 097
Instrumenty pochodne rozliczane brutto							
Wpływy		46 996 914	16 766 477	1 091 584	6 470 021	18 778 066	3 890 766
Wyprawy		47 352 634	16 694 117	1 104 269	6 573 129	19 072 989	3 908 130
		(355 720)	72 360	(12 685)	(103 108)	(294 923)	(17 364)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Zobowiązania wobec banków	32	2 356 438	2 002 879	-	288 776	64 759	24
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	21	1 027 729	1 027 729	-	-	-	-
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	34	26 852 230	25 847 342	450 119	536 328	18 348	93
Depozyty podmiotów sektora finansowego	34	2 794 850	2 612 536	5 534	160 762	16 006	12
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	34	20 834 934	20 055 385	419 496	358 093	1 879	81
Pozostałe zobowiązania	34	3 222 446	3 179 421	25 089	17 473	463	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Instrumenty pochodne (rozliczane netto)	21	3 809 270	124 324	178 255	305 514	2 345 351	855 826
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych	44	11 092 470	10 200 430	17 086	314 945	412 329	147 680
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	44	1 799 810	1 799 810	-	-	-	-
		46 937 947	41 002 514	645 460	1 445 563	2 840 787	1 003 623
Instrumenty pochodne rozliczane brutto							
Wpływy		53 149 747	13 303 983	3 980 278	17 088 166	15 970 616	2 806 704
Wyprawy		53 662 203	13 325 688	4 091 598	17 221 173	16 198 015	2 825 729
		(512 456)	(21 705)	(111 320)	(133 007)	(227 399)	(19 025)

Ryzyko rynkowe

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem rynkowym

Ryzyko rynkowe określane jest jako ryzyko negatywnego wpływu na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych Grupy zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, cen towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest zapewnienie, że rozmiary ponoszonego ryzyka w ramach Banku odpowiadają poziomowi akceptowalnemu przez akcjonariuszy oraz instytucje nadzoru bankowego, jak również zapewnienie, że wszystkie ekspozycje na ryzyko rynkowe są właściwie odzwierciedlone w kalkulowanych miarach ryzyka przekazywanych do wiadomości odpowiednim osobom i organom zarządzającym.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Grupie opiera się na:

- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosownych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Banku spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu - Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Szefa jednostki Ryzyka Rynkowego,
- Szefów jednostek biznesowych podejmujących ryzyko,
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w jednostkach Grupy.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Zakres ryzyka

Zarządzanie ryzykiem rynkowym dotyczy wszystkich portfeli, z których dochody narażone są na negatywny wpływ czynników rynkowych, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe, ceny akcji, ceny towarów masowych oraz parametrów zmienności tych czynników. W zarządzaniu ryzykiem rynkowym wyodrębniono dwa rodzaje portfeli: handlowe i bankowe.

Portfele handlowe obejmują transakcje na instrumentach finansowych (bilansowych i pozabilansowych), których celem jest osiągnięcie dochodu związanego ze zmianą parametrów rynkowych w krótkim okresie. Portfele handlowe obejmują pozycje bilansowe takie, jak: dłużne papiery wartościowe kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, tzn. nabywane w celach handlowych i spełniające określone kryteria płynności, oraz wszystkie pozycje w instrumentach pochodnych, przy czym w tym przypadku dokonuje się rozróżnienia portfeli nabywanych w celach czysto handlowych oraz tych, które są zawierane w celu zabezpieczenia ryzyka pozycji w portfelu bankowym - tzw. zabezpieczenia ekonomiczne (economic hedge). Wycena portfeli handlowych dokonywana jest bezpośrednio na podstawie cen rynkowych lub za pomocą modeli wyceny przy zastosowaniu parametrów cenowych notowanych na rynku. Działalność na portfelach handlowych prowadzona jest przez Departament Skarbu Banku w zakresie portfeli obejmujących ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko kursu walutowego. Portfel handlowy obejmuje również opcje, w tym przede wszystkim walutowe transakcje opcyjne oraz opcje na stopy procentowe. Działalność Grupy w tym zakresie jest prowadzona w sposób zapewniający jednocześnie (każdora-zowe i natychmiastowe) zawarcie transakcji przeciwstawnej o takich samych parametrach, w związku z czym portfel

transakcji opcyjnych jest wyłączony z kalkulacji i monitoringu ryzyka rynkowego. Jedyną wielkością związaną z zawieraniem transakcji opcyjnych uwzględnianą w pomiarze ryzyka rynkowego, a konkretnie ryzyka walutowego, jest wielkość premii płaconej/otrzymywanej w walucie zagranicznej.

Portfele bankowe obejmują wszystkie pozostałe, niezaliczone do portfeli handlowych, pozycje bilansowe oraz pozabilansowe. Celem zawierania tych transakcji jest realizacja wyniku w całym, kontraktowym okresie transakcji. Departament Skarbu Banku przejmuje pozycje ryzyka stóp procentowych z portfeli bankowych z wszystkich innych jednostek organizacyjnych Grupy. Mechanizm przekazywania pozycji ryzyka stóp procentowych opiera się na systemie transferowej ceny funduszy.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli bankowych

Do portfeli bankowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- analiza luki stopy procentowej,
- metoda kosztów zamknięcia otwartych pozycji odsetkowych (Value-at-Close)/całkowitego zwrotu z portfela (Total Return),
- metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (Interest Rate Exposure, IRE),
- testy warunków skrajnych.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystuje harmonogram zapadalności lub przeszacowania pozycji bilansowych oraz instrumentów pochodnych ujmowanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lub zakwalifikowanych jako zabezpieczenia ekonomiczne w celu ustalenia różnic pomiędzy pozycjami, których termin zapadalności lub aktualizacji oprocentowania przypada na dany przedział czasowy.

Generalną zasadą w analizie luki oprocentowania jest klasyfikacja transakcji do poszczególnych pasm przeszacowania pozycji z portfeli bankowych wg kontraktowych lub zakładanych terminów zmian oprocentowania transakcji.

Przyjmuje się, że:

- transakcje ze stałą stopą oprocentowania (takie jak: depozyty terminowe, lokaty międzybankowe, portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży o oprocentowaniu stałym, kredyty udzielone zarówno spłacane w całości w dniu zapadalności, jak i spłacane w ratach) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty zapadalności lub wymagalności,
- transakcje ze stopą zmienną, aktualizowaną w cyklicznych stałych okresach (głównie kredyty udzielone z oprocentowaniem ustalonym w oparciu o stopę np. WIBOR 1M) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty najbliższej aktualizacji oprocentowania,
- transakcje o oprocentowaniu zmiennym administrowanym (tzn. zmiana wysokości oprocentowania oraz jej termin zastrzeżona jest do wyłącznej decyzji Banku), bądź o niezdefiniowanym terminie zapadalności lub aktualizacji oprocentowania klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie historycznie zaobserwowanych lub ekspercko przyjętych przesunięć momentu i wielkości zmiany oprocentowania danej pozycji w stosunku do zmiany rynkowych stóp procentowych (model minimalizacji zmienności marży na produkcie). W Grupie do tych transakcji/pozycji bilansu zalicza się m.in.: rachunki bieżące, kredyty kartowe, kredyty w rachunku bieżącym. Dodatkowo uwzględnia się wcześniejsze spłaty kredytów w oparciu o analizę faktycznych spłat dokonywanych przez klientów przed terminem i na tej podstawie ustalany jest profil aktualizacji oprocentowania produktu, dotyczy to w szczególności kredytów ratałnych,

- transakcje niewrażliwe na zmiany stóp procentowych, do których zalicza się gotówkę, majątek trwały, kapitał, pozostałe aktywa/pasywa, zalicza się do najdłuższego pasma przeszacowania,
- transakcje bezpośrednio zawierane przez Departament Skarbu na potrzeby zarządzania ryzykiem stóp procentowych oraz płynności (portfel własny Departamentu Skarbu) klasyfikowane są do odpowiednich pasm przeszacowania zawsze na podstawie dat zawartych w kontrakcie.

Metoda wartości zamknięcia luki stóp procentowych (Value-at-Close) określa wartość ekonomiczną lub „godziwą” pozycji, analogiczną do wyceny rynkowej portfela handlowego. Całkowity zwrot na portfelu to suma zmian wartości zamknięcia luki stóp procentowych, naliczonych odsetek oraz zysków/strat ze sprzedaży aktywów lub anulowania zobowiązań.

Poniżej przedstawione są miary IRE dla Grupy na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku. Zestawienie prezentowane jest odrębnie dla głównych walut PLN, USD i EUR, stanowiących łącznie ponad 90% bilansu Grupy.

w tys. zł	31.12.2013		31.12.2012	
	IRE 12M	IRE 5L	IRE 12M	IRE 5L
PLN	51 840	213 324	39 957	164 132
USD	5 610	7 076	5 872	21 540
EUR	16 515	(5 735)	11 789	42 146

Testy warunków skrajnych mierzą potencjalny wpływ istotnych zmian w poziomie lub kształcie krzywych stóp procentowych na pozycje otwierane w portfelu bankowym.

Grupa dokonuje testów warunków skrajnych dla zdefiniowanych scenariuszy ruchów stóp procentowych stanowiących kombinacje ruchów czynników rynkowych zdefiniowanych jako zmiany znaczące (large move) i kryzysowe (stress move) występujących zarówno w kraju, jak i zagranicą. Wielkości zakładanych przesunięć czynników rynkowych rewidowane są co najmniej raz do roku i odpowiednio dostosowywane do zmian rynkowych warunków działania Grupy.

Biuro Zarządzania Aktywami i Pasywami w Pionie Skarbu prowadzi działalność w zakresie papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w Grupie. Określa się trzy podstawowe cele działalności w ramach portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży:

- zarządzanie płynnością finansową,
- zabezpieczenie przed ryzykiem przejmowanym przez Pion Skarbu z innych jednostek organizacyjnych Banku lub podmiotów Grupy,
- otwieranie własnych pozycji ryzyka stóp procentowych w portfelach Grupy przez Pion Skarbu.

Aby uniknąć nadmiernych wahań wartości funduszy kapitałowych Banku, spowodowanych przez przeszacowanie aktywów przeznaczonych do sprzedaży, ustala się maksymalne limity pozycji DVO1 (Dollar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej, (do którego prowadzone są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym) spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę

Metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (IRE) służy do pomiaru potencjalnego wpływu określonego przesunięcia równoległego krzywych stóp procentowych na dochód odsetkowy z księgi bankowej przed opodatkowaniem, który może być uzyskany w określonym przedziale czasu. Jest to miara prospektywna, analogiczna do wskaźnika czynników wrażliwości (Factor Sensitivity) w przypadku portfeli handlowych. Przy czym przyjmuje się, że w standardowych warunkach przesunięcie stóp procentowych jest identyczne dla każdej waluty i wynosi 100 pkt bazowych w górę.

Miara IRE jest kalkulowana dla pozycji w każdej walucie odrębnie w horyzoncie dziesięciu lat, przy czym do bieżącego monitorowania oraz limitowania pozycji ryzyka stóp procentowych portfeli bankowych stosowane są zasadniczo miary IRE w horyzoncie jednego roku i pięciu lat.

dla tego typu portfeli. Limity dotyczą również pozycji otwartych w instrumentach pochodnych (np. transakcjach swap stóp procentowych), przeprowadzanych w celu zabezpieczenia wartości godziwej portfela.

Program stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka rynkowego, w szczególności, ryzyka stop procentowych, Grupa posiada zdefiniowane zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Podstawowym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych, na jakie narażony jest portfel papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (AFS) o stałej stopie procentowej. Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Pozycją zabezpieczaną jest część portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na stałą stopę procentową, denominowaną w PLN i EUR. We wszystkich przypadkach instrumentem zabezpieczającym jest swap stopy procentowej (IRS), zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Zyski i straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz zmiany w wycenie do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych odzwierciedlone są - w części wynikającej z zabezpieczanego ryzyka - w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”.

Poziom ryzyka określonego miarą DVO1 dla portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży z uwzględnieniem zabezpieczeń ekonomicznych, w podziale na portfele w poszczególnych walutach przedstawione są w tabeli poniżej:

w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012			Ogółem w okresie 01.01.2013 - 31.12.2013		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(911)	(1 799)	888	(2 975)	(2 975)	-	(1 782)	(2 769)	(911)
USD	(118)	(118)	-	(56)	(56)	-	(136)	(357)	-
EUR	(503)	(647)	144	(110)	(110)	-	(567)	(831)	(110)

Działalność Grupy w zakresie inwestycji w dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży była głównym czynnikiem wpływającym także na zmiany poziomu ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania wyrażonych miarą IRE.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli handlowych

Do portfeli handlowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- metoda czynników wrażliwości (Factor Sensitivity),
- metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR),
- testy warunków skrajnych.

Czynniki wrażliwości mierzą zmianę wartości pozycji w danym instrumencie bazowym w przypadku określonej zmiany czynnika ryzyka rynkowego (np. zmiana o 1 punkt bazowy w oprocentowaniu w danym punkcie na krzywej stopy procentowej, zmiana o 1% w kursie walutowym lub cenie akcji).

W przypadku stóp procentowych miarą wrażliwości jest DV01.

W odniesieniu do ryzyka walutowego wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji walutowej w danej walucie.

W przypadku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji netto w danym instrumencie (akcji, indeksie, jednostce udziałowej).

Miarą zintegrowaną ryzyka rynkowego portfeli handlowych, łączącą wpływ pozycji w poszczególnych czynnikach ryzyka i uwzględniającą efekt korelacji pomiędzy zmiennościami poszczególnych czynników, jest wartość narażona na ryzyko (VaR). Miara VaR jest stosowana do oszacowania potencjalnego spadku wartości pozycji lub portfela w normalnych warunkach rynkowych, przy ustalonym poziomie ufności i w określonym czasie. W przypadku pozycji otwieranych w portfelu handlowym

Grupy wartość VaR jest obliczana przy zastosowaniu 99% poziomu ufności i jednodniowego okresu utrzymania.

Zarówno wskaźnik DV01, jak i wskaźnik VaR dla portfela handlowego są obliczane jako kwota netto bez zabezpieczenia ekonomicznego portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, tzn. bez instrumentów pochodnych mających zabezpieczyć wartość godziwą portfela. Ekspozycja na ryzyko takich transakcji jest kontrolowana poprzez odpowiednie metody pomiaru ryzyka i ograniczana za pomocą limitów ryzyka portfeli bankowych.

W cyklu dziennym dokonywana jest analiza scenariuszy warunków skrajnych (stress test), przy założeniu większych niż przyjęte w pomiarze wartości zagrożonej, zmian czynników ryzyka oraz pominięciu historycznie obserwowanych korelacji pomiędzy tymi czynnikami.

Grupa notuje ekspozycje ryzyka rynkowego portfeli handlowych w ponad dwudziestu walutach zarówno w przypadku pozycji walutowych jak i ekspozycji na ryzyko stóp procentowych, przy czym tylko w przypadku kilku walut ekspozycje są znaczące. Dla dużej grupy walut ekspozycje wynikają z niepełnego dopasowania transakcji zawartych na zlecenie klienta i transakcji domykających z innymi kontrahentami rynków hurtowych. Znaczące ekspozycje na ryzyko rynkowe otwierane są w przypadku PLN, walut rynków wysokorozwiniętych (przede wszystkim USD oraz EUR; rzadziej GBP, CHF, JPY) oraz walut krajów Europy Środkowej.

Wartości znaczących ekspozycji na ryzyko stóp procentowych portfeli handlowych w ujęciu miary DV01 w 2013 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2013	31.12.2012	w okresie 01.01.2013 - 31.12.2013		
			Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	164	279	100	726	(535)
USD	(76)	24	(243)	36	(784)
EUR	65	(72)	23	125	(154)

2013 roku średnia wielkość ekspozycji na ryzyko stóp procentowych w walucie krajowej była bardzo zbliżona do poziomu z roku ubiegłego i wyniosła 100 tys. zł. Średnie ekspozycje na ryzyko stóp procentowych w EUR i USD były wyższe w porównaniu z rokiem 2012 (np. DV01 w EUR wyniosło - 243 tys. zł, podczas gdy rok wcześniej 36 tys. zł). Jeśli chodzi o największe wielkości ekspozycji przyjmowanych przez Departament Skarbu to były w większości przypadków wyższe niż w roku ubiegłym. Maksymalna ekspozycja w PLN wyniosła 726 tys. zł w porównaniu do 494 tys. zł w roku 2012, a pozycja w EUR osiągnęła wielkość (784) tys. zł w porównaniu z 266 tys. zł w roku ubiegłym.

Pion Skarbu, prowadzący w ramach Grupy działalność handlową na instrumentach finansowych, kontynuował strategię bardzo aktywnego zarządzania ekspozycjami narażonymi na ryzyko walutowe i stopy procentowej dostosowując wielkość i kierunek tych ekspozycji w zależności od zmieniających się warunków rynkowych, co obrazuje przedział wahań tych ekspozycji (wartości minimum i maksimum w powyższej tabeli).

Poziom ryzyka określonego miarą VaR (bez uwzględnienia zabezpieczeń ekonomicznych portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży) w podziale na pozycje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej w 2013 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2013	31.12.2012	w okresie 01.01.2013 - 31.12.2013		
			Średnia	Maksimum	Minimum
Ryzyko walutowe	1 629	1 036	1 459	5 891	89
Ryzyko stóp procentowych	3 803	7 762	7 509	15 407	3 798
Ryzyko spreadu	8 068	10 970	11 848	19 662	7 645
Ryzyko ogółem	9 181	13 026	14 523	22 221	9 179

Ogólny średni poziom ryzyka rynkowego portfeli handlowych w roku 2013 był o 7% wyższy od średniego poziomu zanotowanego w roku 2012, w ujęciu kwotowym to ponad 1 mln zł, głównie jako wynik zwiększonych poziomów ekspozycji na zmianę spreadów w transakcjach dwuwalutowych (basis spreads). Maksymalny poziom ryzyka cenowego osiągnął wartość 22,2 mln zł, podczas gdy w 2012 roku był na poziomie 17,04 mln zł.

Ryzyko instrumentów kapitałowych

Podstawowym podmiotem Grupy prowadzącym działalność w zakresie instrumentów kapitałowych jest Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. (DMBH). Stosownie do swojego podstawowego zakresu działalności, DMBH jest uprawniony do podejmowania ryzyka cenowego portfela handlowego akcji, praw do akcji, znajdujących się lub mających się znaleźć

w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) lub Centralnej Tabeli Ofert (CTO), kontraktów Futures na index WIG20 i Indeksowanych Jednostek Udziałowych, a także akcji na giełdach zagranicznych tych spółek, które są notowane jednocześnie na GPW. Ryzyko cenowe portfela instrumentów DMBH ograniczane jest limitami wolumenowymi dla poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych oraz progami ostrzegawczymi dla koncentracji dla poszczególnych emitentów. Dla DMBH stosowane są również progi ostrzegawcze potencjalnej straty dla scenariuszy warunków skrajnych oraz skumulowanej zrealizowanej straty na portfelu handlowym.

Ekspozycja walutowa Grupy

Ekspozycję walutową Grupy według podstawowych walut przedstawia poniższa tabela:

31.12.2013

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	6 062 074	8 651 486	6 979 618	4 292 134	98 072
USD	4 003 588	4 807 870	3 379 668	2 588 651	(13 265)
GBP	832 900	839 542	5 967	-	(675)
CHF	854 091	452 573	25 111	426 431	198
Pozostałe waluty	746 342	737 968	344 564	354 871	(1 933)
	12 498 995	15 489 439	10 734 928	7 662 087	82 397

31.12.2012

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	3 752 504	5 418 512	3 984 868	2 178 249	140 611
USD	3 310 617	3 748 608	2 720 593	2 322 573	(39 971)
GBP	744 330	778 407	36 073	705	1 291
CHF	729 900	323 669	160 834	556 935	10 130
Pozostałe waluty	409 754	642 996	714 355	505 067	(23 954)
	8 947 105	10 912 192	7 616 723	5 563 529	88 107

Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego oraz z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, jak również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności (zdefiniowane poniżej).

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Definicja ryzyka operacyjnego w Grupie obejmuje:

- Ryzyko technologiczne i techniczne - ryzyko zakłócenia działalności Grupy wskutek zaburzeń pracy systemów tele/informatycznych i informacyjnych;
- Ryzyko outsourcingu - ryzyko operacyjne, związane ze zlecaniem przez Grupę podmiotom zewnętrznym określonych czynności, co może skutkować negatywnym wpływem na ciągłość, integralność, stabilność lub jakość działalności prowadzonej przez Grupę;

- Ryzyko nadużyć/defraudacji - ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę Grupy przez jego pracowników lub osoby trzecie;
- Ryzyko prania pieniędzy - ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania pieniędzy prowadzony przez klientów, pośredników lub pracowników;
- Ryzyko bezpieczeństwa informacji - ryzyko zakłócenia funkcjonowania podmiotu lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony jego zasobów i informacji;
- Ryzyko zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania) - ryzyko braku możliwości prowadzenia działalności przez podmiot lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych takich jak trzęsienia ziemi, pożary, powodzie, akty terrorizmu, brak dostępu do siedziby (miejsca prowadzenia działalności) lub mediów;
- Ryzyko podatkowe i rachunkowe - ryzyko negatywnych skutków ekonomicznych z powodu niewłaściwej (nieprawidłowej) ewidencji rachunkowej, sprawozdawczości, błędnego wyznaczania zobowiązań podatkowych lub ich nieterminowej zapłaty;
- Ryzyko produktu - ryzyko związane ze sprzedażą przez podmiot produktu (usług), który: nie spełnia wymagań i potrzeb klientów, nie jest zgodny z prawem i regulacjami, generuje dodatkowe ryzyka (dla podmiotu i jego klientów), nie ma adekwatnego wsparcia pracowników oraz procesów;

- Ryzyko braku zgodności - ryzyko braku zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami instytucji nadzorczych, z regulacjami wewnętrznymi Grupy oraz przyjętymi przez Grupę standardami postępowania;
- Ryzyko prawne - ryzyko poniesienia strat na skutek niestabilności regulacji prawnych, zmian
- w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami;
- Ryzyko modeli - ryzyko wdrożenia nieprawidłowo zbudowanych (zdefiniowanych) modeli, taryf i parametrów, niewłaściwego zastosowania modeli lub braku niezbędnej ich aktualizacji. Elementy oceniane:
 - Dane liczbowe - ryzyko wynikające z wykorzystania (do budowy modeli) nieprawidłowych, niewiarygodnych lub niekompletnych danych liczbowych;
 - Prognozy - ryzyko wynikające z założeń i uproszczeń przyjętych przy budowie modeli lub ustalaniu parametrów (taryf);
 - Szacowanie - ryzyko wynikające z wykorzystania do budowy modeli lub ustalania parametrów niewłaściwych narzędzi, technik lub metod (w tym statystycznych);
 - Administrowanie - ryzyko niewłaściwego zastosowania i działania modeli z powodu ich nieadekwatnego monitorowania, walidacji i aktualizacji.
- Ryzyko kadrowe - ryzyko związane z rekrutacją, dostępnością i kwalifikacjami zawodowymi pracowników, ich fluktuacją, zdolnością do adaptacji w środowisku pracy, kulturą pracy, absencją, zmęczeniem, niewłaściwą, niedostosowaną do wielkości i złożoności działalności Grupy strukturą organizacyjną oraz pokrewnymi czynnikami, które mogą skutkować stratami związanymi z czynnikiem ludzkim.

Za koordynację zarządzania powyższymi kategoriami ryzyka odpowiedzialne są wyspecjalizowane jednostki organizacyjne, zgodnie z kompetencjami określonymi w Regulaminach Organizacyjnych podmiotów Grupy, w regulaminach organizacyjnych poszczególnych sektorów, sub-sektorów i jednostek organizacyjnych Grupy oraz w regulacjach wewnętrznych. Procesy identyfikacji, pomiaru (oceny), ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania powyższych kategorii ryzyka muszą być spójne z zasadami określonymi w Strategii Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym.

Główne cele procesu zarządzania Ryzykiem Operacyjnym

- Zapewnienie spójnego i efektywnego podejścia do identyfikacji, oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania oraz sprawozdawczości w tym zakresie,
- Zapewnienie efektywnej redukcji poziomu narażenia na ryzyko operacyjne, a w konsekwencji redukcji ilości zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotkliwości ich skutków (polityka niskiego poziomu tolerancji dla strat operacyjnych),
- Zapewnienie spełnienia wymogów kapitałowych dla ryzyka operacyjnego,
- Zapewnienie zgodności z wymogami regulacyjnymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym

Rada Nadzorcza zatwierdza opracowaną przez Zarząd Strategię Banku, „Zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.”, oraz Strategię Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, uwzględniające występowanie ryzyka operacyjnego związanego z działalnością prowadzoną przez Grupę oraz określające strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Na podstawie syntetycznych raportów przedkładanych przez Zarząd co najmniej raz w roku, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażona jest Grupa, metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, prawdopodobieństwo jego występowania, ocenę potencjalnego negatywnego wpływu i profil ryzyka operacyjnego, Rada Nadzorcza, wspierana przez Komitet ds. Audytu oraz Komitet ds. Ryzyka i Kapitału, dokonuje oceny realizacji przez Zarząd założeń strategii (w tym, w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym) i w razie konieczności zleca poddanie jej rewizji.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza jest wspierana przez Komitety Rady Nadzorczej - Komitet ds. Audytu, Komitet ds. Ryzyka i Kapitału oraz Komitet ds. Wynagrodzeń.

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie pisemnej strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz za opracowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego wdrożenie, zapewnienie jego spójności ze strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz właściwe funkcjonowanie tego systemu w Grupie, w tym - jeśli to konieczne - wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu.

W zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym Zarząd Banku zatwierdza:

- przyjętą definicję ryzyka operacyjnego, charakteryzującą w przejrzysty i jednoznaczny sposób ryzyko operacyjne,
- docelowy profil ryzyka operacyjnego, uwzględniający skalę i strukturę ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
- apetyt/tolerancję na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które Bank będzie podejmował, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- założenia dla systemu kontroli wewnętrznej dotyczącej ryzyka operacyjnego,
- minimalne wartości progowe dla gromadzonych informacji o stratach operacyjnych.

Strategia opracowywana jest z uwzględnieniem podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym, w szczególności: przedmiotu działalności banku, priorytetów działań zarządczych i strategii biznesowej, dostępności środków na pokrycie strat, struktury organizacyjnej Banku, profilu ryzyka Banku oraz planowanych zmian w tych obszarach.

Zasady i procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym, zdefiniowane w Strategii Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i w „Polityce Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym oraz Procedurze Samooceny”, odnoszą się do pełnego zakresu działalności Grupy. Zarząd Banku zapewnia strukturę organizacyjną, procesy i zasoby odpowiednie do skali i złożoności prowadzonej działalności, pozwalające na efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zarząd Banku wykorzystuje raporty audytu wewnętrznego, jednostek kontrolnych i system informacji zarządczej, w celu dopełnienia przedmiotowego wymogu, w celu identyfikowania potencjalnych obszarów wymagających zmian oraz w celu definiowania działań niezbędnych do zapewnienia zgodności z przedmiotowym wymogiem.

Zarząd Banku zapewnia ujawnianie otoczeniu rynkowemu informacji umożliwiających dokonanie oceny podejścia Grupy do zarządzania ryzykiem operacyjnym. Ujawnienia rynkowe publikowane są na stronach internetowych Banku, w Skonsolidowanych i Jednostkowych Raportach Rocznych oraz w Informacjach w Zakresie Adekwatności Kapitałowej.

W ramach Zarządu Banku jeden z jego członków - pełniący funkcję Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem - sprawuje nadzór nad jednostką odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem operacyjnym.

Zarząd jest wspierany przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz podległe mu Komisje ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności (dalej łącznie: Komisje BRCC):

- Komisję ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności dla Sektora Bankowości Korporacyjnej, Sektora Zarządzania Ryzykiem (z wyłączeniem Pionu Ryzyka Bankowości Detalicznej) oraz Sektora Zarządzania i Wsparcia (dalej: ICG BRCC) oraz
- Komisję ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności dla Sektora Bankowości Detalicznej oraz Pionu Ryzyka Bankowości Detalicznej w Sektorze Zarządzania Ryzykiem (dalej: GCG BRCC).

Proces samooceny oraz monitorowanie Wskaźników Ryzyka Operacyjnego wspierają bieżącą identyfikację, pomiar (ocenę), kontrolę, monitorowanie i raportowanie oceny jakości procesów kontrolnych i potencjalnych zagrożeń. Dane na temat zdarzeń wiążących się z ryzykiem operacyjnym (strat) są zbierane i analizowane, aby zapewnić efektywność procesu zarządzania ryzykiem. Regularny proces monitorowania, centralizacja i automatyzacja wspierają ograniczenie powtarzających się strat i utrzymanie strat w granicach ustalonego apetytu/tolerancji na ryzyko.

Grupa zarządza ryzykiem operacyjnym przy użyciu różnych narzędzi i technik, w tym m.in. polityk, procedur, list kontrolnych, procesów zatwierdzania, niezależnych kontroli, monitorowania trendów, limitów, procesu samooceny, wskaźników ryzyka operacyjnego, narzędzi kontrolowania bezpieczeństwa informacji, planów kontynuacji procesów, ubezpieczeń, audytów.

Za zorganizowanie i efektywne funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach zależnych Banku odpowiadają Zarządy. Zarządy tych podmiotów zapewniają odpowiednie struktury organizacyjne oraz wdrożenie procedur i procesów adekwatnych do podejmowanego ryzyka operacyjnego. Rady Nadzorcze spółek sprawują nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz oceniają jego skuteczność i adekwatność. Spójność podejścia do standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewniana przez powołane do tego celu odpowiednie jednostki kontrolne w spółkach, przy wsparciu jednostek zarządzania ryzykiem w Banku. Skuteczność zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach zależnych Banku i w Banku jest audytowana i oceniana wg spójnych standardów.

System kontroli wewnętrznej w zakresie Ryzyka Operacyjnego

Struktura systemu kontroli obejmuje:

- Odpowiedzialność za ryzyko, przypisaną do jednostek organizacyjnych, prowadzących działalność skutkującą narażeniem Grupy na ryzyko operacyjne,
- Nadzór przez jednostkę Niezależnej Kontroli i Ryzyka Operacyjnego,
- Niezależny przegląd przez Departament Audytu (IA).

Procesy kontrolne wdrożone w Grupie służą ograniczaniu przyczyn występowania negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych (włącznie ze stratami operacyjnymi), zmniejszaniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz minimalizowaniu dotkliwości potencjalnych skutków. Przykładowe mechanizmy kontrolne to: podział obowiązków w ramach funkcji wykonawca-kontroler (maker-checker), Polityka Poznaj Swojego Klienta (KYC Policy), kontrolowane i weryfikowane dostępy do systemów, monitorowanie ustalonych limitów, procesy uzgadniania sald rachunków, weryfikacja integralności danych, monitorowanie nierozliczonych terminowo kwot, monitorowanie działań naprawczych, monitorowanie skarg klientów, korekty zidentyfikowanych błędów i eliminowanie ich źródeł, zabezpieczenia przed kradzieżami i oszustwami, procedury zabezpieczające występowanie konfliktu interesów, procedury kontroli

prywatnych inwestycji pracowników, szkolenia. Mechanizmy ograniczania ryzyka obejmują również transfer ryzyka (outsourcing, ubezpieczenia).

Każda jednostka organizacyjna jest zobowiązana do opracowania właściwego systemu kontroli, współmiernego do poziomu ponoszonego ryzyka operacyjnego i ryzyk innego typu, łącznie z odpowiednią dokumentacją procedur kontrolnych oraz stosownym szkoleniem personelu. Również na jednostkach organizacyjnych ciąży obowiązek identyfikacji ryzyka, które jest niedopuszczalne lub przekracza granice ryzyka, jakie dana jednostka może zaakceptować i proponowania odpowiednich działań w celu jego ograniczenia lub transferu.

Dodatkowo, okresowo dokonywana jest ocena adekwatności i skuteczności procesów kontrolnych, polegająca na monitorowaniu i testowaniu adekwatności i efektywności kluczowych kontroli, z częstotliwością dostosowaną do poziomu ryzyka i częstotliwości kontroli (proces samooceny) oraz badaniu dokonywanym przez niezależny audyt wewnętrzny. W przypadku zidentyfikowania uchybień i obszarów nieakceptowalnego ryzyka, kierownictwo odpowiedzialne jest za opracowanie planu działań naprawczych. Realizacja planów naprawczych podlega niezależnemu monitorowaniu i kontroli.

W oparciu o standardy międzynarodowe, w celu ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne, Grupa przygotowuje plany kontynuacji procesów, zwane również CoB („Continuity of Business”). Potwierdzeniem ich jakości jest posiadanie przez Bank Handlowy w Warszawie S.A., akredytowanego przez UKAS (United Kingdom Accreditation Service) certyfikatu zgodności z normą BS 25 999.

Grupa zarządza ryzykiem braku zgodności, które rozumiane jest jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, z uwzględnieniem regulacji międzynarodowych lub przepisów prawa innych państw, mających wpływ na działalność Grupy, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę standardów postępowania. Zgodność postępowania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, regulacjami korporacyjnymi, standardami etycznymi oraz standardami dobrych praktyk jest integralnym elementem obowiązków służbowych każdego pracownika Grupy. Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, opracowanie polityki zgodności i zapewnienie jej przestrzegania oraz podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności. Jednostką organizacyjną, która wspiera swoim działaniem Zarząd Banku, jednostki organizacyjne Banku oraz nadzoruje spółki zależne w zakresie zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, wewnętrznymi aktami normatywnymi, regulacjami i zasadami obowiązującymi w grupie kapitałowej Citigroup, jest Departament Monitoringu Zgodności. Funkcja monitoringu zgodności (Compliance), którą realizuje Departament Monitoringu Zgodności jest niezależną funkcją obejmującą: identyfikowanie, ocenę, monitorowanie, testowanie, raportowanie i doradztwo w zakresie określenia ryzyka braku zgodności oraz zapewnienia zgodności z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, zasadami postępowania oraz standardami dobrych praktyk. Departament Monitoringu Zgodności jako jednostka koordynująca i monitorująca proces zapewnienia zgodności dokonuje corocznego przeglądu i oceny procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, w ramach realizacji Roczego Planu Zapewnienia Zgodności i przedkłada stosowne informacje Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

Grupa, na podstawie przepisów prawa może powierzyć podmiotom zewnętrznym wykonywanie w imieniu i na rzecz Grupy pośrednictwa w zakresie czynności bankowych na podstawie umowy agencyjnej oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową (outsourcing). Decyzje o powierzeniu czynności związanych z działalnością bankową zastrzeżone są dla Zarządu Banku. Korzystanie z usług podmiotów zewnętrznych umożliwia większej liczbie klientów dostęp do informacji o oferowanych przez Grupę usługach i produktach oraz daje dostęp do nowych rozwiązań technologicznych.

Grupa zamierza korzystać z możliwości powierzania czynności związanych z działalnością bankową szczególnie w obszarach dotyczących technologii informatycznej, a także w przypadkach, kiedy powierzenie takie jest uzasadnione potrzebami biznesowymi oraz nie zagraża bezpiecznej działalności Grupy. Ponieważ outsourcing wiąże się nie tylko z korzyściami, lecz także ze zwiększonym ryzykiem, na które narażona może być Grupa w zakresie prowadzonej działalności, Grupa podejmuje działania mające na celu ograniczenie tego rodzaju ryzyka, w szczególności poprzez zapewnienie przestrzegania przepisów prawa i regulacji wewnętrznych, efektywny system kontroli wewnętrznej, monitorowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, bezpieczeństwa przetwarzanych informacji oraz tajemnicy bankowej.

W zakresie ryzyka kadrowego monitorowane są wskaźniki rotacji pracowników, opinie pracowników oraz rynek wynagrodzeń i świadczeń. Jednym z ważnych elementów polityki kadrowej realizowanej w Grupie jest proces Przeglądu Talentów (Talent Inventory Review) odbywający się raz w roku. W procesie identyfikowane są krytyczne dla poszczególnych procesów osoby wraz z potencjalnymi zastępcami, przygotowujemy poprzez cykl szkoleń i programów rozwojowych do potencjalnego objęcia kluczowego stanowiska. Dzięki temu procesowi Grupa jest w stanie zapewnić ciągłość obsady na kluczowych stanowiskach.

W celu redukcji narażenia na ryzyko operacyjne, Grupa korzysta z korporacyjnego programu ubezpieczeń. W myśl tego programu zdarzenia w wysokości powyżej określonej franszyzy redukcyjnej pokrywane są przez korporacyjny program ubezpieczeniowy.

Monitorowanie i Raportowanie

Za bieżące monitorowanie ryzyka operacyjnego odpowiada Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz wspierające go Komisje. Uchybienia kontrolne, działania naprawcze, zdarzenia operacyjne i wskaźniki związane z ryzykiem operacyjnym są przedmiotem regularnych raportów przedstawianych odpowiednim Komitetom i Komisjom.

Jakość procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (w tym proces samooceny) w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Grupy są przedmiotem kontroli i oceny przez jednostkę audytu wewnętrznego.

Raporty ryzyka operacyjnego, przedstawiane regularnie odpowiednim Komitetom i Komisjom, zawierają dane pozwalające na monitorowanie profilu ryzyka operacyjnego Banku, takie jak:

- Wyniki audytów wewnętrznych i zewnętrznych,
- Wyniki procesu samooceny,
- Wyniki monitorowania Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI),
- Zdarzenia ryzyka operacyjnego (straty operacyjne), także w porównaniu do przychodów, dla podstawowych jednostek biznesowych Banku,
- Informacje o problemach kontrolnych oraz działaniach naprawczych,
- Informacje dotyczące planów kontynuacji procesów i bezpieczeństwa informacji,
- Wyniki monitorowania ryzyka braku zgodności,
- Analizy skarg klientów,
- Wymogi kapitałowe,
- Testy warunków skrajnych,
- Informacje i zdarzenia, które mogą znacząco wpłynąć na zwiększenie ekspozycji na ryzyko operacyjne lub mogą skutkować znaczącymi stratami operacyjnymi.

W ramach nadzoru skonsolidowanego, dane o ryzyku operacyjnym Banku i spółek zależnych prezentowane są Komisjom i Komitetom, wspierającym Zarząd Banku i Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Apetyt/tolerancja na ryzyko operacyjne

Apetyt/tolerancja na ryzyko operacyjne oraz poziomy tolerancji na ryzyko operacyjne (zgodnie z Rekomendacją M), są pojęciami używanymi łącznie w celu określenia całkowitego ryzyka, które Bank jest gotów i skłonny podjąć a priori (apetyt na ryzyko), jak i faktycznych limitów w ramach tego apetytu/tolerancji (poziomy tolerancji na ryzyko).

Zgodnie z przyjętymi standardami, Bank utrzymuje ograniczony poziom tolerancji na rezydualne ryzyko operacyjne. Jednostki Grupy zobligowane są do identyfikowania i ograniczania ryzyka operacyjnego poprzez efektywnie działające procesy kontrolne. W obszarach wymagających specjalistycznej wiedzy utworzone zostały scentralizowane jednostki zarządzające procesami generującymi znaczącą ekspozycję na ryzyko operacyjne. Ryzyko operacyjne generowane w manualnych procesach redukowane jest poprzez wdrażanie automatyzacji i rozwiązań technologicznych.

Apetyt/tolerancja na ryzyko operacyjne oraz poziomy tolerancji dla poszczególnych kategorii strat monitorowane są przez jednostkę odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem operacyjnym z częstotliwością kwartalną. Wyniki monitorowania raportowane są do Komisji BRCC oraz do komitetów wspierających Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Docelowy profil ryzyka operacyjnego, uwzględniający skalę i strukturę ryzyka operacyjnego

Profil ryzyka operacyjnego - skala i struktura ekspozycji na ryzyko operacyjne, określająca stopień narażenia na ryzyko operacyjne, wyrażana w wybranych przez Bank wymiarach strukturalnych (takich jak m.in. rodzaje zdarzeń operacyjnych, rodzaje linii biznesowych, istotne procesy) oraz w wymiarach skali (takich jak m.in. oszacowana potencjalna wielkość straty). Do ustalenia profilu ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje posiadane informacje na temat zdarzeń operacyjnych oraz informacje pochodzące z wykorzystywanych narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Testy Warunków Skrajnych

Testy warunków skrajnych przeprowadzane są raz w roku, chyba że bieżące monitorowanie poziomu narażenia na ryzyko operacyjne wykaże pogorszenie sytuacji, skutkujące potrzebą przeprowadzenia dodatkowych testów.

Ryzyko wyniku finansowego

Ryzyko wyniku finansowego definiowane jest jako zmienność wyniku finansowego, które nie da się przypisać jednoznacznie do innych ryzyk, identyfikowanych przez Bank i pokrytych w ramach kalkulacji wymogu kapitałowego lub kapitału wewnętrznego.

Ryzykiem tym Grupa zarządza poprzez odpowiednie planowanie uwzględniające również niekorzystne scenariusze polityczno-gospodarcze dla kraju.

Grupa przeprowadza testy warunków skrajnych dla budżetu, które uwzględniają wpływ na rachunek zysków i strat wyników testów warunków skrajnych dla wszystkich ryzyk (rezerwy kredytowe, straty operacyjne, itp.) oraz wyniki testów warunków skrajnych dla przychodów Grupy.

Zarządzanie kapitałem własnym

Zgodnie z obowiązującym w Polsce Prawem bankowym banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał własny Grupy wynosił 7,3 mld zł (31 grudnia 2012 roku: 7,4 mld zł), zaś kapitał regulacyjny uwzględniający pozycje i pomniejszenia określone przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) wynosił 4,9 mld zł (31 grudnia 2012 roku: 5,0 mld zł). Taki poziom kapitałów uznawany jest za wystarczający do prowadzenia działalności biznesowej. Poziom kapitału jest regularnie monitorowany przy wykorzystaniu do tego celu współczynnika adekwatności kapitałowej.

Od 2008 roku Grupa rozpoczęła proces szacowania kapitału wewnętrznego. Dokonano klasyfikacji ryzyk ze względu na kryterium istotności, dla ryzyk zidentyfikowanych jako istotne oszacowano kapitał wymagany do ich pokrycia.

W procesie zarządzania kapitałem Bank określa politykę wypłat przyszłych dywidend dla akcjonariuszy. W procesie tym uwzględnia się szereg czynników, takich jak: zyski Banku, oczekiwania Banku w zakresie przyszłych wyników finansowych, poziom wymogów kapitałowych, jak również uwarunkowania podatkowe, regulacyjne i prawne.

Poniższa tabela prezentuje dane finansowe do wyliczenia współczynnika wypłacalności na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

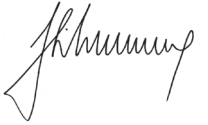
Współczynnik wypłacalności*

(w tys. zł)	2013	2012
I. Fundusze własne ogółem, w tym:	4 908 707	5 010 491
pomniejszenia funduszy podstawowych i uzupełniających		
z tytułu zaangażowania kapitałowego w jednostkach finansowych	7 814	15 110
z tytułu wartości niematerialnych, w tym:	1 417 363	1 379 931
wartość firmy	1 245 976	1 245 976
II. Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem (portfel bankowy)	19 195 350	20 150 725
III. Całkowity wymóg kapitałowy, z tego:	2 246 769	2 220 164
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (II*8%)	1 535 628	1 612 058
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta	80 127	95 648
wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	95 500	48 024
suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	156 778	78 194
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	363 336	366 893
inne wymogi kapitałowe	15 400	19 347
Współczynnik wypłacalności (I/(III*12,5))	17,5%	18,1%

*Współczynnik wypłacalności został obliczony według zasad określonych w uchwale nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2, poz. 11 z późn. zm.).

W 2013 roku jak i w 2012 roku Grupa spełniała wszystkie regulacyjne normy ostrożnościowe dotyczące adekwatności kapitałowej.

Podpisy Członków Zarządu

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2014 roku	Sławomir S. Sikora	Prezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Brendan Carney	Wiceprezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Barbara Sobala	Wiceprezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Misbah Ur-Rahman-Shah	Wiceprezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Witold Zieliński	Wiceprezes Zarządu Dyrektor Finansowy	
13.03.2014 roku	Iwona Dudzińska	Członek Zarządu	

**Sprawozdanie z działalności
Grupy Kapitałowej
Banku Handlowego w Warszawie S.A.
w 2013 roku**

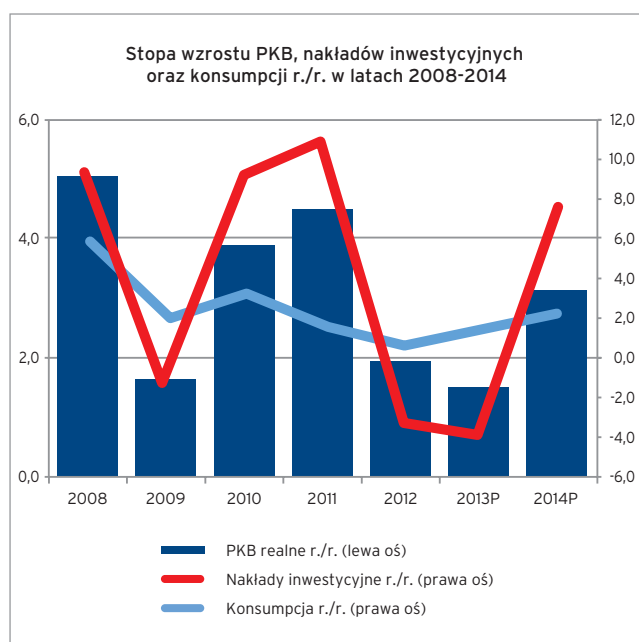
Spis treści

I.	Gospodarka polska w 2013 roku	96	3.	System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych Banku	144
1.	Główne tendencje makroekonomiczne	96	4.	Znaczne pakiety akcji	144
2.	Rynek pieniężny i walutowy	96	5.	Zasady powoływania i odwoływania członków Zarządu oraz zakres ich uprawnień	145
3.	Rynek kapitałowy	97	6.	Zmiany statutu Spółki	145
4.	Sektor bankowy	98	7.	Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania	146
II.	Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.	100	8.	Skład osobowy i zmiany w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Banku, zasady działania organów zarządzających i nadzorczych Banku	149
III.	Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.	100	9.	Dobre praktyki w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. i Handlowy-Leasing Spółka z o.o. – spółkach z Grupy Kapitałowej Banku	156
IV.	Podstawowe dane finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.	101	XI.	Inne informacje o władzach Banku Handlowego w Warszawie S.A. i zasady zarządzania	157
1.	Istotne zdarzenia w 2013 roku	101	1.	Wynagrodzenia i nagrody (w pieniądzu i w naturze), łącznie z wynagrodzeniami z zysku wypłacone osobom zarządzającym i nadzorującym	157
2.	Syntetyczne zestawienie podstawowych danych finansowych Grupy	102	2.	Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej	158
3.	Wyniki finansowe Grupy w 2013 roku	102	3.	Informacje o wszelkich umowach zawartych między Bankiem a członkami Zarządu, przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku przez przejęcie	158
V.	Działalność Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2013 roku	110	4.	Zasady zarządzania	158
1.	Kredyty i inne zaangażowania obciążone ryzykiem	110	XII.	Umowy zawarte z podmiotem uprawnionym do badania i przeglądu sprawozdań finansowych	159
2.	Fundusze zewnętrzne	114	XIII.	Oświadczenia Zarządu Banku	159
3.	Stopy procentowe	115			
4.	Segment Bankowości Korporacyjnej	116			
5.	Segment Bankowości Detalicznej	124			
6.	Rozwój kanałów dystrybucji	126			
7.	Zmiany w zakresie technologii informatycznych	128			
8.	Zaangażowania kapitałowe Grupy	129			
9.	Nagrody i wyróżnienia	130			
VI.	Istotne czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.	130			
1.	Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z otoczeniem Grupy	130			
2.	Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z Grupą i jej działalnością	132			
VII.	Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.	134			
1.	Ogólne cele rozwoju Grupy	134			
VIII.	Zaangażowanie społeczne i mecenat kulturalny Banku	135			
1.	Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR)	135			
2.	Mecenat kulturalny i sponsoring	139			
IX.	Informacje inwestorskie	140			
1.	Struktura akcjonariatu i notowania akcji Banku na GPW	140			
2.	Dywidenda	142			
3.	Rating	142			
4.	Relacje inwestorskie w Banku	143			
X.	Oświadczenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. o stosowaniu w Banku zasad ładu korporacyjnego w 2013 roku	143			
1.	Zasady ładu korporacyjnego, które stosuje Bank Handlowy w Warszawie S.A.	143			
2.	Zasady ładu korporacyjnego zawarte w DPSN, które nie były przez Bank stosowane w 2013 roku	143			

I. Gospodarka polska w 2013 roku

1. Główne tendencje makroekonomiczne

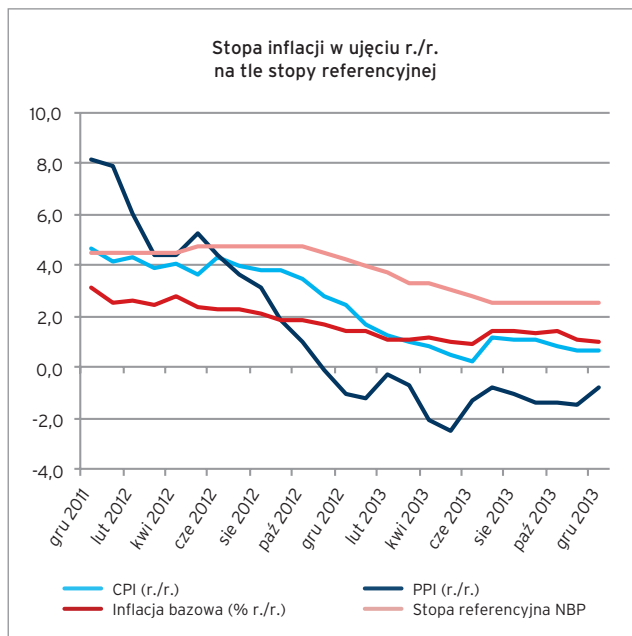
Produkt Krajowy Brutto w 2013 roku wzrósł o 1,5% r./r. wobec 1,9% r./r. w całym 2012 roku. Najniższe tempo wzrostu gospodarczego zostało odnotowane w I kwartale, a potem aktywność gospodarcza zaczęła stopniowo rosnąć. Wzrost produkcji przemysłowej przyspieszył w 2013 roku do ok. 2,4% r./r. wobec 1,4% r./r. w 2012 roku, a na lepszy wynik produkcji złożył się wzrost nowych zamówień krajowych oraz eksportowych w związku z ożywieniem gospodarczym głównych partnerów handlowych (w tym zwłaszcza Niemiec). Mimo to średnie tempo wzrostu eksportu w 2013 roku spadło trzeci rok z rzędu do ok. 4,7% r./r. z 6,0% r./r. w 2012 roku. Skala spowolnienie importu okazała się ponownie głębsza do -0,7% r./r. z 2,4% r./r. w 2012 r., i wynikało to w dalszym ciągu z wciąż słabego popytu krajowego. W rezultacie doszło do wyraźnej poprawy bilansu handlowego, który osiągnął historyczną nadwyżkę w handlu zagranicznym, a deficyt obrotów bieżących obniżył się do rekordowo niskiego poziomu poniżej 2,0% PKB z 3,5% w 2012 roku.

Źródło: GUS, obliczenia własne

Na rynku pracy warunki początkowo były słabe, choć w trakcie roku ulegały stopniowej poprawie wraz z postępującym ożywieniem w gospodarce, które prowadziło do wzrostu popytu na pracę przy niewielkiej presji płacowej. Tempo wzrostu zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w ciągu roku z -0,8% w styczniu do 0,3% w grudniu, choć średnioroczne zatrudnienie spadło o 1% r./r. wobec wzrostu o 0,1% w 2012 roku. Jednocześnie przeciętny wzrost wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw spowolnił do 2,9% r./r. z 3,4% r./r. w 2012 roku. Stopa bezrobocia utrzymała się na koniec 2013 roku na poziomie z końca 2012 roku, osiągając szczyt na poziomie 14,3% w marcu.

Ponadto w 2013 roku przyspieszeniu wzrostu wydajności pracy do 3,4% r./r. z 1,3% w 2012 roku towarzyszył spadek jednostkowych kosztów pracy o 0,5% r./r. wobec wzrostu o 2,1% w roku poprzednim, co ograniczało presję inflacyjną.

Źródło: NBP, obliczenia własne

W 2013 roku średnie tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych zmniejszyło się do poziomu 0,9% r./r., tj. wyraźnie poniżej celu inflacyjnego (2,5% r./r.) z 3,7% r./r. w 2012 roku. Spadek rocznego tempa wzrostu cen odnotowano przede wszystkim w przypadku cen paliw, łączności, nośników energii, żywności i edukacji. W trakcie roku inflacja osiągnęła rekordowo niski poziom 0,2% r./r., choć w kolejnych miesiącach wzrosła do 0,7% r./r. w grudniu 2013 r. Inflacja po wyeliminowaniu cen żywności oraz energii osiągnęła w 2013 roku przeciętnie 1,2% r./r. wobec 2,2% r./r. w 2012 roku, i po osiągnięciu poziomu 0,9% r./r. wzrosła do 1,1% na koniec roku.

W związku ze znacznym spadkiem inflacji, poniżej celu inflacyjnego NBP oraz wciąż niskim wzrostem gospodarczym, niższym od potencjalnego tempa wzrostu Rada Polityki Pieniężnej zdecydowała się kontynuować proces łagodzenia polityki pieniężnej i obniżyła stopy procentowe 2013 r. o 175 p.b. do rekordowo niskiego poziomu. RPP zakończyła cykl łagodzenia polityki pieniężnej w lipcu obniżając stopę referencyjną do 2,5%.

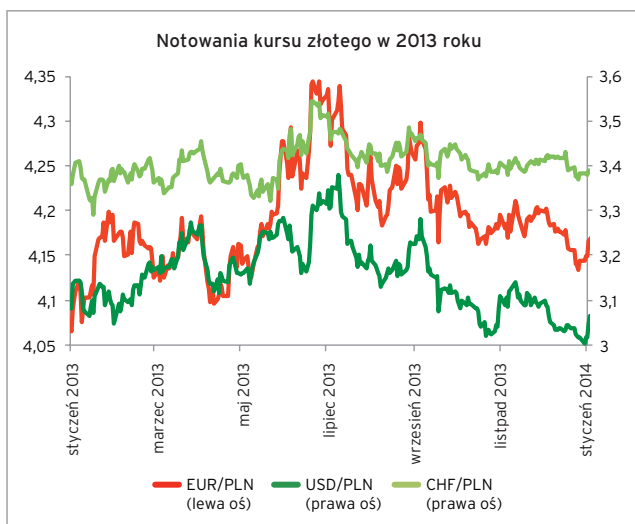
2. Rynek pieniężny i walutowy

W 2013 roku złoty nieznacznie osłabił się wobec głównych walut za sprawą wzrostu obaw o wpływ redukcji programu skupu aktywów przez Fed na aktywa gospodarek rozwijających się. Mimo uspokojenia się obaw o sytuację w strefie euro oraz stopniowej poprawy kondycji polskiej gospodarki, w I połowie 2013 roku złoty stopniowo tracił na wartości. Przyczyniły się do tego obniżki stóp procentowych oraz zapowiedź przez amerykański bank centralny rozpoczęcia ograniczania programu skupu aktywów, co doprowadziło do wycofania części kapitału przez inwestorów portfelowych z rynku obligacji. W rezultacie pod koniec czerwca 2013 roku złoty osiągnął najsłabszy poziom w trakcie ubiegłego roku, ok. 4,33. Tempo i skala osłabienia złotego w tym czasie wywołały interwencję walutową NBP w celu ograniczenia zmienności kursu złotego, która okazała się skuteczna. Mimo osłabienia złotego, jego skala była niewielka w porównaniu do analogicznych ruchów innych walut gospodarek wschodzących, co wynikało ze znacznego ograniczenia deficytu obrotów bieżących i krótkoterminowych zobowiązań zagranicznych w poprzednich kwartałach, utrzymujących się na stosunkowo wysokim poziomie realnych stóp procentowych oraz powiązaniom handlowym ze strefą euro, której perspektywy stopniowo się poprawiały. W II połowie roku krajowa waluta odbierała straty, wspierana przez coraz lepsze wyniki polskiej gospodarki przy ograniczonej wrażliwości na zawirowania na rynkach zagranicznych. W rezultacie na koniec 2013 roku kurs

EUR/PLN osiągnął poziom ok. 4,15, wobec 4,07 zł na koniec 2012 roku. W tym samym okresie kurs USD/PLN obniżył się do 3,02 zł z 3,08 zł na koniec 2012 roku.

Seria obniżek stóp procentowych doprowadziła do spadku stawki WIBOR3M do 2,71% na koniec roku z 4,13%. Na rynku długu początek roku był stabilny, a w II kwartale doszło do spadku rentowności w związku z nieoczekiwanym rozluźnieniem polityki pieniężnej przez Bank Japonii. Jednak dalsza część roku przyniosła wzrosty rentowności obligacji w związku z zakończeniem cyklu łagodzenia polityki pieniężnej przez RPP i perspektywą ograniczenia programu skupu aktywów przez Fed, co doprowadziło do odpływu kapitału zagranicznego z rynku długu.

Dodatkowym czynnikiem przyczyniającym się do wzrostu rentowności długoterminowych były poprawiające się perspektywy gospodarek USA i strefy euro oraz wzrosty rentowności obligacji na rynkach bazowych. Rentowność 2-letnich obligacji skarbowych obniżyła się na koniec roku do 3,03% z 3,08% na koniec 2012 roku, a rentowność 10-letnich obligacji wzrosła odpowiednio do 4,35% z 3,73%. Jednocześnie stawka CDS odzwierciedlająca rynkową ocenę wiarygodności kredytowej Polski utrzymała się na koniec roku na poziomie z końca 2012 r. tj. 79 p.b.

Źródło: NBP, obliczenia własne

Indeksy rynku akcji według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku

Indeks	2013	Zmiana (%)	2012	Zmiana (%)	2011
WIG	51 284,25	8,1%	47 460,59	26,2%	37 595,44
WIG-PL	52 377,63	9,8%	47 709,64	28,2%	37 217,06
WIG-DIV	1131,43	2,5%	1103,30	22,2%	903,09
WIG20	2 400,98	(7,0%)	2 582,98	20,4%	2 144,48
mWIG40	3 345,28	31,1%	2 552,54	17,4%	2 173,89
sWIG80	14 336,82	37,3%	10 443,68	22,9%	8 496,54
Subindeksy sektorowe					
WIG-Banki	8 014,15	20,5%	6 648,51	22,6%	5 421,04
WIG-Budownictwo	2 257,09	33,5%	1 690,66	(30,9%)	2 445,10
WIG-Chemia	11 645,90	20,6%	9 658,35	57,9%	6 117,02
WIG-Deweloperzy	1 486,67	2,8%	1 446,06	9,6%	1 319,94
WIG-Energia	3 453,73	(7,9%)	3 748,02	(2,7%)	3 850,58
WIG-Informatyka	1 363,92	21,9%	1 118,85	3,7%	1 079,26
WIG-Media	3 476,78	31,0%	2 654,07	7,8%	2 461,89
WIG-Paliwa	3 215,11	(10,0%)	3 571,11	39,1%	2 567,58
WIG-Spożywczy	3 249,28	(11,4%)	3 666,41	5,3%	3 481,45
WIG-Surowce	4 118,45	(32,1%)	6 063,70	78,9%	3 388,75
WIG-Telekomunikacja	1 005,35	(9,1%)	1 106,15	(21,2%)	1 403,12

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

3. Rynek kapitałowy

Rok 2013 przyniósł mieszane nastroje na polskim rynku akcji. Początek minionego roku nie skłaniał do optymizmu m.in. z powodu kryzysu zadłużeniowego na Cyprze, znaczącej podaży akcji w krajowym sektorze bankowym oraz obaw związanych z proponowanymi zmianami w funkcjonowaniu otwartych funduszy emerytalnych („OFE”). Kolejne kwartały okazały się nieco bardziej korzystne, czemu sprzyjały m.in. niskie stopy procentowe (zwiększające atrakcyjność instrumentów udziałowych oraz funduszy z ekspozycją na rynek akcyjny względem lokat), kontynuacja polityki luzowania ilościowego przez FED, a także dane ekonomiczne wskazujące na oznaki ożywienia gospodarczego w Polsce.

Z perspektywy głównych indeksów, widoczna była polaryzacja nastrojów na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”). Indeks „blue chipów” zniżkował w minionym roku o 7,0%, podczas gdy małe i średnie spółki zachwyciły wysokimi zwrotami przekraczającymi 30% r./r. (odpowiednio sWIG80 - 37,3% i mWIG40 - 31,1%). W tym samym czasie, najszerszy indeks rynku WIG poprawił swoje notowania o 8,1% względem końca 2012 roku.

Wśród subindeksów sektorowych pod największą presją był indeks spółek surowcowych - lider z 2012 roku stracił na wartości 32,1%. Ponadto wyraźnie traciły na wartości podmioty z branży spożywczej i paliwowej, dla których indeksy zniżkowały odpowiednio o 11,4% r./r. i 10,0% r./r. Z drugiej strony, ubiegły rok przyniósł znaczące odraogowanie w sektorze budowlanym, który zwyżkował o 33,5%. Bardzo solidną stopę zwrotu (31,0% względem poziomu z końca 2012 roku) osiągnęły również spółki z branży medialnej.

W 2013 roku, w szczególności w drugiej połowie, zaobserwowano oznaki ożywienia na rynku ofert publicznych. Na głównym rynku GPW, wprowadzono do obrotu akcje 23 nowych spółek (w tym 7 w ramach przeniesienia z rynku New Connect). Łączna wartość ofert publicznych w 2013 roku nieznacznie przekroczyła 5,1 mld zł (wobec 3,4 mld zł w 2012 roku), a 75% tej kwoty przypadło na dwie spółki: PKP Cargo oraz Energa. Jednocześnie z obrotu zostały wycofane akcje 12 podmiotów. W konsekwencji na koniec 2013 roku przedmiotem handlu na GPW były akcje 448 spółek.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy, wartość rynkowa wszystkich spółek notowanych na głównym parkiecie GPW wzrosła o około 15% do prawie 841 mld zł. Udział podmiotów krajowych w łącznej kapitalizacji pozostał na niezmienionym (względem 2012 roku) poziomie 71%.

Wartość obrotu akcjami i obligacjami oraz wolumeny obrotów instrumentami pochodnymi na GPW na dzień 31 grudnia 2013 roku

	2013	Zmiana (%)	2012	Zmiana (%)	2011
Akcje (mln zł)	512 293	26,3%	405 760	(24,3%)	536 276
Obligacje (mln zł)	3 305	58,5%	2 085	24,7%	1 672
Kontrakty terminowe (tys. szt.)	23 612	11,5%	21 185	(27,5%)	29 218
Opcje (tys. szt.)	1 617	13,0%	1 431	(20,3%)	1 796

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A., * obejmuje transakcje sesyjne oraz pakietowe

W 2013 rynek akcji odnotował solidny wzrost obrotów o ponad 26% r./r. przekraczając poziom 512 mld zł. Niemniej jednak aktywność inwestorów w segmencie instrumentów udziałowych była niższa o 4% w stosunku do rekordowego pod względem obrotów roku 2011.

Wśród głównych segmentów rynku kapitałowego, najwyższą dynamiką wzrostu obrotów charakteryzował się rynek papierów dłużnych. W minionym roku obroty tymi instrumentami wyniosły 3,3 mld zł, co oznacza wzrost o 58,5% w stosunku do 2012 roku.

W 2013 roku inwestorzy wykazali większe zainteresowanie również instrumentami pochodnymi. W porównaniu z 2012 rokiem wolumen obrotu kontraktami terminowymi wzrósł o 11,5%, osiągając poziom 23,6 mln. W tym samym czasie przedmiotem handlu było ponad 1,6 mln sztuk opcji (wzrost w ujęciu rocznym o 13%).

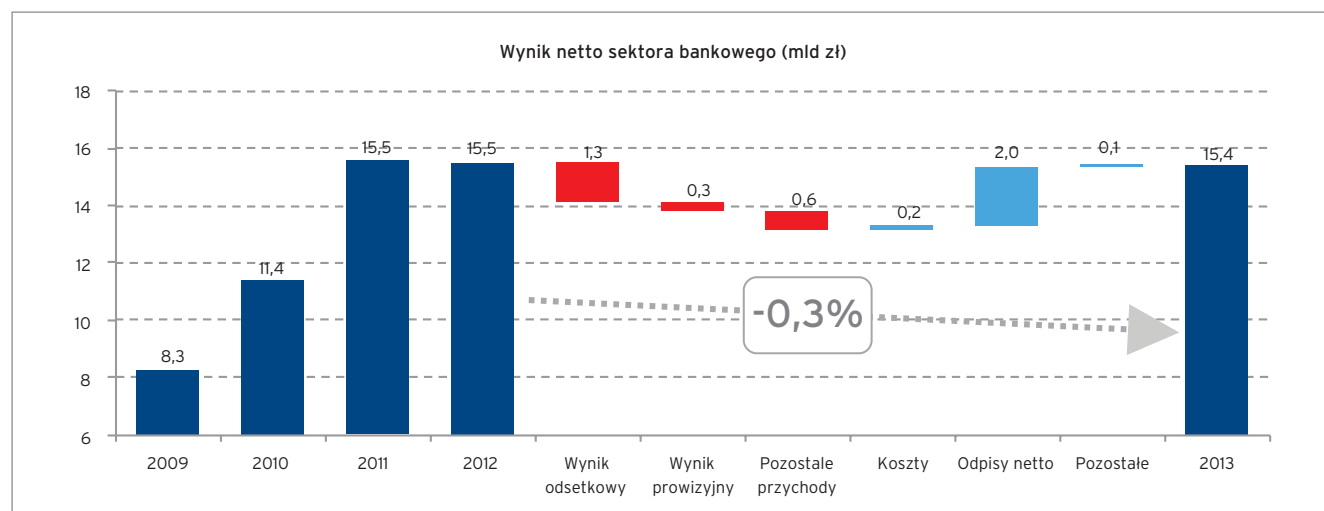
Spadek odpisów był spowodowany poprawą jakości portfela kredytowego, w szczególności w obszarze kredytów konsumpcyjnych, dla których wskaźnik kredytów zagrożonych utratą wartości (NPL) utrzymuje tendencję spadkową (-2,6 p.p. r./r. do poziomu 14,7% na koniec 2013 roku). W rezultacie, pomimo osłabienia jakości portfela kredytów na nieruchomości (+0,3 p.p. r./r. do poziomu 3,1%), obserwowana jest systematyczna poprawa wskaźnika NPL dla kredytów udzielonych gospodarstwom domowym (7,1% w porównaniu z 7,5% w styczniu 2013 roku). Wskaźnik kredytów zagrożonych utratą wartości dla kredytów udzielonych dużym przedsiębiorstwom spadł w grudniu 2013 roku do 9,3% (spadek o 0,5 p.p. r./r.), natomiast wskaźnik NPL dla portfela małych i średnich przedsiębiorstw pozostał na niezmiennym poziomie 13,0%.

Pogorszeniu uległa efektywność sektora mierzona wskaźnikiem kosztów do przychodów. Wskaźnik wzrósł z 50,9% w 2012 roku do 52,7% w 2013 roku.

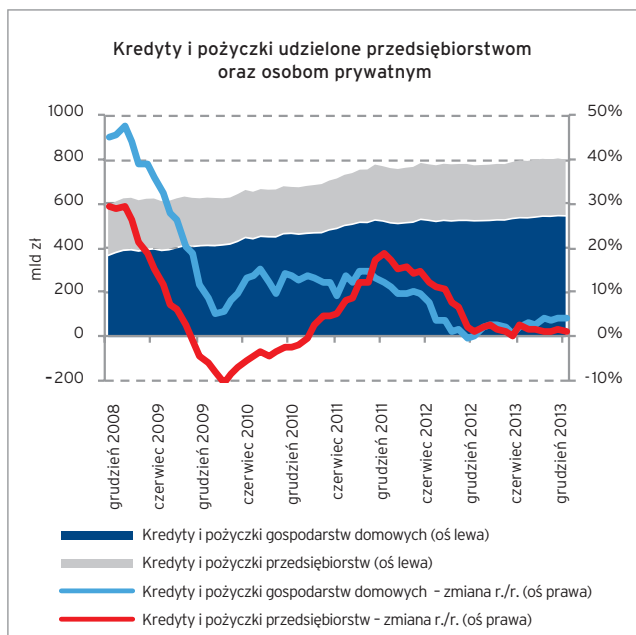
4. Sektor bankowy

Zysk netto sektora bankowego w 2013 roku spadł o 0,3% r./r. (-41 mln zł). Głównym powodem pogorszenia był spadek wyniku odsetkowego o 3,8% r./r. (-1,3 mld zł), wynikający z silnej redukcji stóp procentowych. Obniżenie się wyniku z tytułu opłat i prowizji o 2,3% r./r. (-0,3 mld zł), jak również pozostałej działalności bankowej o 6,6% r./r. (-0,6 mld zł) wzmocniło negatywną dynamikę. W rezultacie całkowite przychody sektora bankowego spadły o 3,9% r./r. do 57,3 mld zł. Pozytywne przełożenie na wyniki netto sektora bankowego miało zmniejszenie odpisów netto na utratę wartości o 20,1% r./r. (-2,0 mld zł.) oraz nieznaczny spadek kosztów o 0,6% r./r. (-0,2 mld zł.).

Dynamika kredytów sektora niefinansowego notowała na przestrzeni roku stopniowe ożywienie osiągając na koniec grudnia 2013 roku poziom 3,1% r./r. (+27,0 mld zł). Wartość kredytów udzielonych przedsiębiorstwom wzrosła o 1,3% r./r. i na koniec 2013 roku osiągnęła wartość 252,8 mld zł. Biorąc pod uwagę przeznaczenie kredytów zaciąganych przez przedsiębiorstwa, istotną zmianą trendu jest silny wzrost salda kredytów na inwestycje (8,5% r./r., +6,6 mld zł do poziomu 83,9 mld zł), czemu towarzyszył wzrost kredytów o terminie pierwotnym powyżej 5 lat (wzrost o 2,6 % r./r., +3,0 mld zł do poziomu 117,2 mld zł).

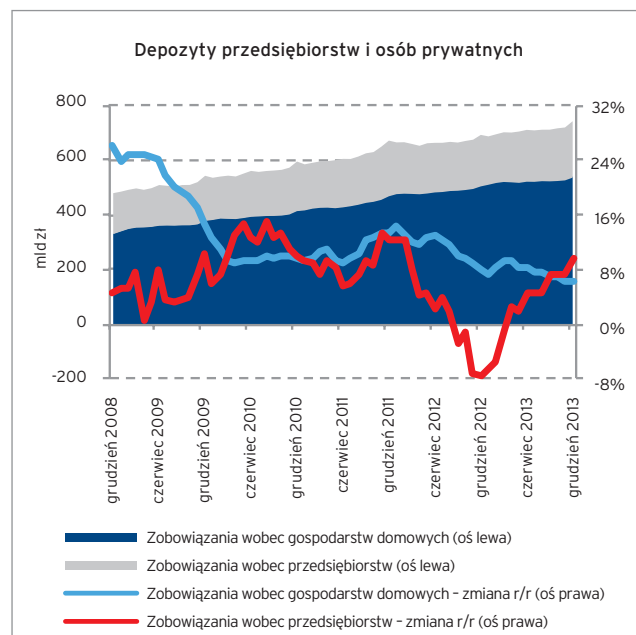

Źródło: KNF, obliczenia własne

Źródło: NBP, obliczenia własne

W kategorii kredytów udzielonych osobom prywatnym również odnotowano wzrosty wolumenów (3,9% r./r., +17,3 mld zł do poziomu 466,6 mld zł). Należy przy tym zaznaczyć, iż wzrost był spowodowany zarówno ożywieniem w kategorii kredytów na nieruchomości (4,5% r./r., +14,3 mld zł do poziomu 334,2 mld zł), jak i nieco słabszym wzrostem kredytów konsumpcyjnych (2,3% r./r., +3,0 mld zł do poziomu 132,4 mld zł). Na skalę wzrostu nie miały istotnego wpływu wahania kursu walutowego. Szczególnie dynamicznie rósł rynek złotych kredytów na nieruchomości, których wartość wzrosła w o 16,5% r./r. (+23,9 mld zł).

Źródło: NBP, obliczenia własne

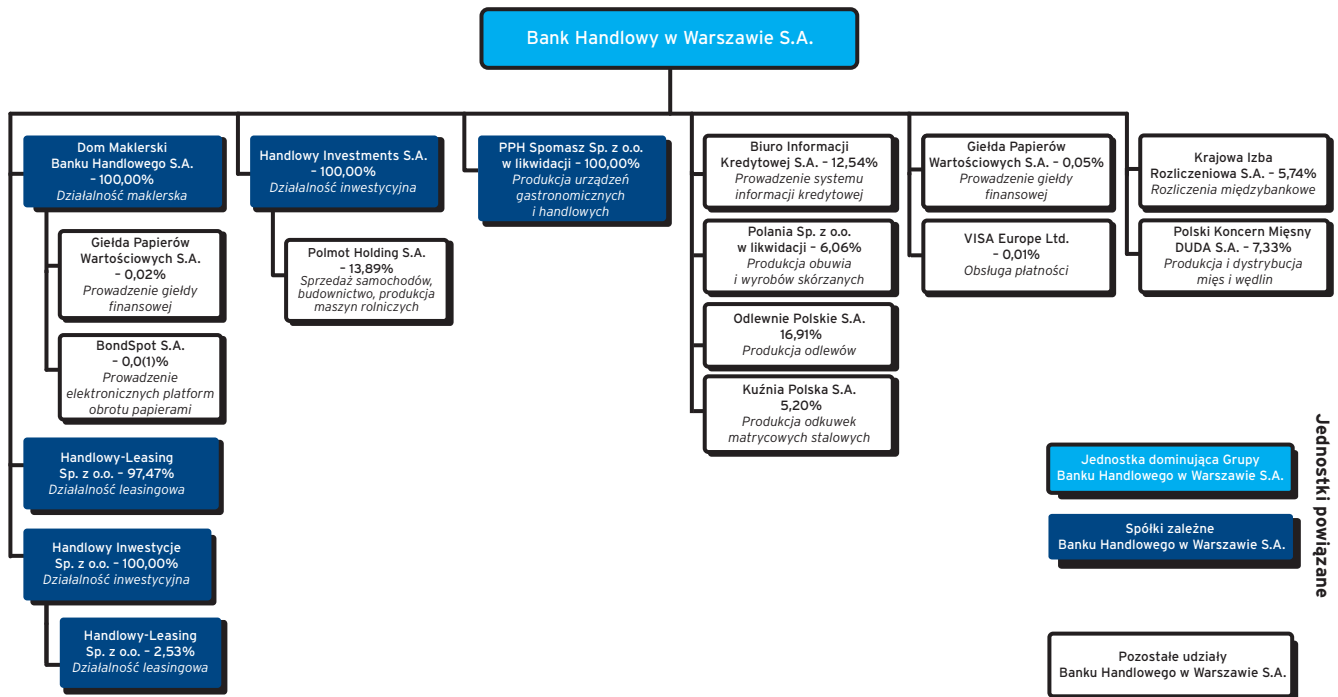
Depozyty przedsiębiorstw wzrosły o 9,6% r./r. (+18,2 mld zł, do poziomu 208,0 mld zł). Pozytywna dynamika utrzymywała się od początku III kwartału 2013 roku. Wpłynęło na to zwiększenie się wolumenu zarówno depozytów bieżących o 13,3% r./r., (+13,2 mld zł do poziomu 112,5 mld zł), jak i depozytów terminowych o 5,5% r./r. (+4,9 mld zł, osiągając 95,5 mld zł).

Wyraźny wzrost odnotowano także w przypadku depozytów osób prywatnych. Ich saldo wzrosło o 5,9% r./r. (+27,8 mld zł, do poziomu 498,8 mld zł).

Podobnie jak w przypadku depozytów od przedsiębiorstw za wzrost były odpowiedzialne depozyty bieżące (+18,2% r./r., +37,3 mld zł, do poziomu 242,9 mld zł), natomiast w obszarze depozytów terminowych odnotowano spadek o -3,6% r./r. (-9,5 mld zł, do poziomu 255,9 mld zł), co było skutkiem utrzymującego się niskiego oprocentowania lokat bankowych i transferów na rzecz bardziej ryzykownych form lokowania oszczędności.

II. Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę grupy jednostek powiązanych Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Bank”) według stanu na 31 grudnia 2012 roku według udziałów w kapitałach spółek.

III. Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Grupa”) obejmuje jednostkę dominującą oraz jednostki zależne:

JEDNOSTKI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. KONSOLIDOWANE METODĄ PEŁNĄ

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji /wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	bankowość	jednostka dominująca	-	-	7 221 222*
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”)**	działalność maklerska	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	118 911
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.**	działalność leasingowa	jednostka zależna	100,00%**	konsolidacja pełna	150 304
Handlowy Investments S.A.**	działalność inwestycyjna	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	44 041
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji**	nie prowadzi działalności	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	Jednostka postawiona w stan likwidacji

* Kapitał własny Banku Handlowego w Warszawie S.A. zgodnie ze sprawozdaniem z sytuacji finansowej Banku za 2013 rok.

** Z uwzględnieniem udziałów pośrednich.

*** Powyższe dane nie zostały zaudytowane.

JEDNOSTKI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. NIEOBJĘTE KONSOLIDACJĄ

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji /wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.**	działalność inwestycyjna	jednostka zależna	100,00%	wycena metodą praw własności	10 939

** Z uwzględnieniem udziałów pośrednich.

*** Powyższe dane nie zostały zaudytowane.

W dniu 26 lipca 2013 roku nastąpiła sprzedaż udziałów w spółce Handlowy Investments II S.a.r.l. stanowiących 100% udział w kapitale zakładowym i 100% udział w głosach na Walnym Zgromadzeniu. Wartość bilansowa sprzedanych udziałów wynosiła 5 532 tys. zł.

IV. Podstawowe dane finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Istotne zdarzenia w 2013 roku

W 2013 roku, pomimo wymagającego otoczenia rynkowego (spowolnienie gospodarcze, historycznie niskie stopy procentowe) Citi Handlowy wypracował **rekordowy skonsolidowany zysk netto od momentu debiutu Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., tj. od 1997 roku**. Zysk netto Grupy za 2013 rok wyniósł **972,7 mln zł**, a po wyłączeniu wpływu rezerwy restrukturyzacyjnej, która obciążała wyniki IV kwartału (więcej informacji o rezerwie na str. 104 niniejszego raportu), wynik netto wyniósł **1 022,5 mln zł**.

W minionym roku Grupa koncentrowała swoje działania na strategicznych obszarach, czego potwierdzeniem są następujące osiągnięcia i wydarzenia:

- **Wysoka efektywność** – kluczowe wskaźniki efektywności utrzymały się na wysokim, lepszym od sektora, poziomie:
 - zwrot na aktywach (ROA) na poziomie 2,1% (sektor: 1,1%),
 - zwrot na kapitale trwałym / podstawowym (ROTE) na poziomie 19,0% (sektor: 10,5%),
 - Koszty / Dochody (po wyłączeniu rezerwy restrukturyzacyjnej): 51% (sektor: 53%)
- Kontynuacja **konsekwentnej kontroli kosztów** – spadek kosztów działania i amortyzacji w 2013 roku o 4,5% (spadek o 8,9% po wyłączeniu wpływu rezerwy restrukturyzacyjnej zawiązanej w IV kwartale 2013 roku);
- Kolejny rok istotnej **poprawy w obszarze ryzyka kredytowego**, głównie w wyniku poprawy jakości portfela kredytowego oraz dwóch transakcji sprzedaży kredytów nieobsługiwanych w sektorze Bankowości Detalicznej:
 - koszty ryzyka kredytowego (liczone jako relacja odpisów netto na utratę wartości do kredytów netto sektora niefinansowego) na poziomie 0,3% (wobec -0,4% w 2012 roku i -0,9% w sektorze),
 - poprawa wskaźnika kredytów nieobsługiwanych (NPL) – z 7,5% w 2012 roku do 7,0% na koniec 2013 roku;
- **Transformacja dla innowacji:**
 - Budowa **Bankowego Ekosystemu Smart** zakładającego przeniesienie koncentracji z tradycyjnej bankowości oddziałowej na nowoczesne placówki Smart, zlokalizowane w miejscach, gdzie obecni są klienci Banku, oraz wykorzystanie najnowszych technologii dla ułatwienia kontaktu z Bankiem (rozwiązania mobilne i internetowe). Na koniec roku 2013 roku w ramach sieci Citi Handlowy działały już dwie placówki typu Smart – w Warszawie i w Katowicach.
 - **Bankowość relacyjna** dla klientów indywidualnych: konsekwentny wzrost depozytów bieżących (+23% r./r. wobec +18% w sektorze) dzięki koncentracji na aktywnych klientach – wzrost liczby aktywnych klientów CitiGold o 25% r./r. i akwizycji klientów CitiForward o 84% r./r.;
- Wiodąca pozycja w obszarze **rynków finansowych:**
 - pierwsze miejsce na rynku **wymiany walutowej** z klientami korporacyjnymi piąty rok z rzędu według prestiżowego magazynu Euromoney (z udziałem w rynku na poziomie 36%, tj. wyższym o 8 pkt. proc. r./r.),
 - DMBH liderem na **rynku kapitałowym** pod względem: wartości obrotów akcjami na rynku wtórnym z 13% udziałem w rynku, wartości pozyskanego kapitału poprzez transakcje IPO i SPO z udziałem rynkowym przekraczającym 15%; wartości obrotów obligacjami nieskarbowymi na wszystkich rynkach w ramach Catalyst (udział w rynku na poziomie 30%),
 - pierwsze miejsce w prestiżowym rankingu Ministerstwa Finansów na pełnienie funkcji **Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych** w 2014 roku (drugi rok z rzędu);
 - **działalność powiernicza** – Citi Handlowy liderem na rynku banków depozytariuszy w Polsce z udziałem rynkowym w wartości aktywów powierniczych w wysokości 49%;
- Sukcesy **bankowości transakcyjnej:**
 - Drugie miejsce w Polsce w rankingu oceniającym bankowość transakcyjną Euromoney Cash Management Survey 2013,
 - Wzrost depozytów bieżących o 20% r./r. (wobec 11% wzrostu w sektorze) będący efektem konsekwentnej koncentracji na rachunkach operacyjnych;
 - Ekspansja w obszarze finansowania handlu: wzrost obrotów faktoringowych o 26% r./r. i aktywów finansowania handlu o 21% r./r.; rozwój innowacyjnych rozwiązań technologicznych (platforma Citi Trade Portal)
- Rozwój **oferty globalnej** dla klientów:
 - Program Emerging Markets Champions – program dla lokalnych klientów korporacyjnych i klientów globalnych zapewniający wsparcie i usługi finansowe niezbędne przy realizacji ekspansji zagranicznej. Na koniec 2013 roku Bank obsługiwał w ramach tego programu ponad 270 klientów (241 klientów globalnych inwestujących w Citi Handlowy w Polsce, m.in. Hyundai i Mando oraz 31 lokalnych klientów korporacyjnych inwestujących w Citi Handlowy na świecie, m.in. KGHM, Maspex, Polpharma);
 - Nowe usługi globalne dla klientów indywidualnych: otwarcie konta za granicą w ramach Citi, zagraniczne przelewy natychmiastowe wychodzące, program przywilejów na całym świecie, podłączenie karty debetowej do rachunków w walutach obcych, usługi dla globalnych inwestorów: dealer FX na telefon, nowa platforma inwestycyjna CitiFX Pro, doradztwo inwestycyjne dla funduszy zagranicznych;
- Kolejny rok **wzrostu akcji kredytowej** w segmencie Bankowości Przedsiębiorstw (+9% r./r.) oraz portfela kredytów klientów indywidualnych (kredyty na kartach kredytowych: +3% r./r.; kredyty hipoteczne: +15% r./r.);
- Wysoki poziom **jakości usług** świadczonych przez Bank potwierdzony w niezależnych rankingach – pierwsze miejsce w niezależnym badaniu satysfakcji klientów NPS (Net Promoter Score) dla obsługi klientów CitiGold zrealizowanym przez TNS Polska i trzecie miejsce w rankingu Newsweeka „Bank Przyjazny dla klienta tradycyjnego”;
- Zachowanie **bezpiecznej i stabilnej sytuacji kapitałowej i płynnościowej:**
 - Wskaźnik kredytów do depozytów na poziomie 64%,
 - Współczynnik wypłacalności na poziomie 17,5%;
- **Wysoki zwrot dla akcjonariuszy** – w 2013 roku Bank zanotował najwyższą stopę dywidendy (na bazie dywidendy wypłaconej w 2013 roku) spośród banków notowanych na GPW. Z jej uwzględnieniem akcje Citi Handlowy dostarczyły 14% zwrot inwestorom.

W 2013 roku Bank utrzymał także notowanie w kolejnej edycji RESPECT Index, indeksu GPW, skupiającego najbardziej zaangażowane społecznie firmy. Citi Handlowy jest jednym z dwóch banków, które utrzymują się na liście od pierwszej edycji zestawienia.

2. Syntetyczne zestawienie podstawowych danych finansowych Grupy

w mln zł	2013	2012
Suma bilansowa	45 398,4	43 508,8
Kapitał własny	7 307,3	7 391,4
Należności od klientów*	15 231,3	16 221,4
Depozyty klientów*	26 084,7	23 629,7
Wynik finansowy netto	972,7	970,1
Współczynnik wypłacalności	17,5%	18,1%

* Należności i depozyty podmiotów sektora finansowego nie będących bankami, podmiotów sektora niefinansowego, w tym sektora budżetowego.

3. Wyniki finansowe Grupy w 2013 roku

3.1. Rachunek zysków i strat

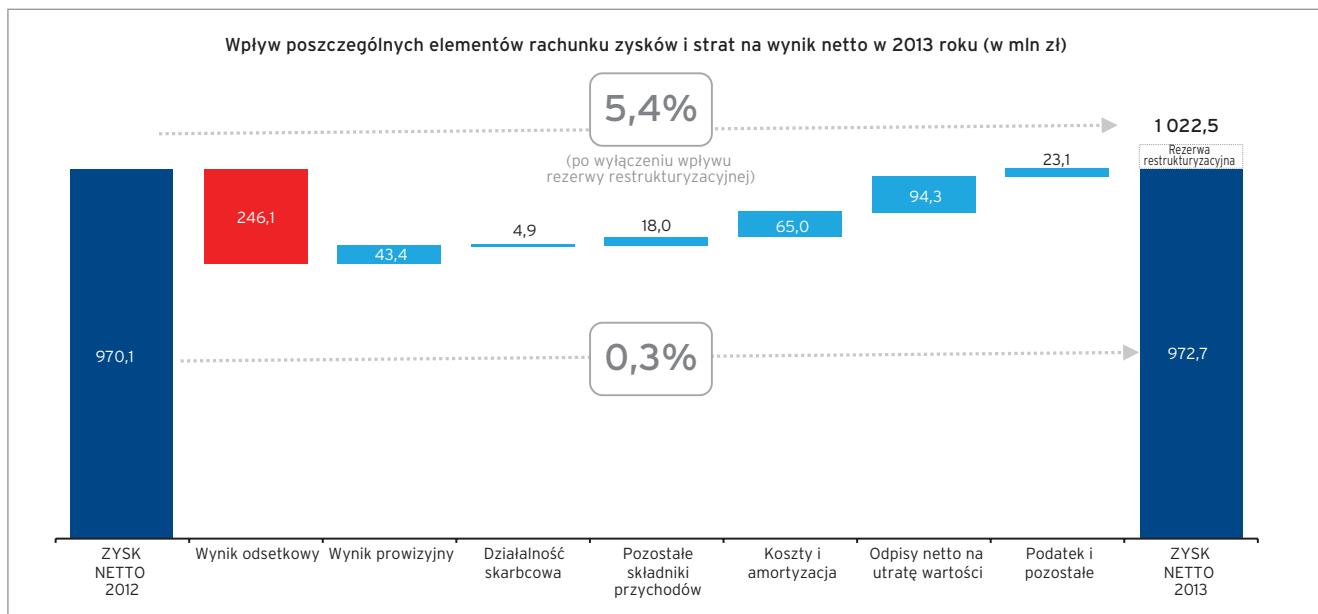
W 2013 roku Grupa wypracowała zysk netto w wysokości 972,7 mln zł, tj. wyższy o 2,6 mln zł (tj. o 0,3%) w stosunku do zysku za 2012 rok. Skonsolidowany zysk brutto za 2013 rok wyniósł 1 218,1 mln zł i obniżył się o 21,4 mln zł (tj. 1,7%) w porównaniu do poprzedniego roku.

W IV kwartale 2013 roku Bank utworzył w ciężar kosztów działania rezerwę restrukturyzacyjną w wysokości 62,4 mln zł (więcej informacji o rezerwie na str. 104 niniejszego raportu). Po wyłączeniu wpływu rezerwy, spadek kosztów w porównaniu do 2012 roku wyniósł 127,4 mln zł, tj. 8,9%, a zysk netto Grupy w 2013 roku wzrósł do 1 022,5 mln zł, tj. o 52,4 mln zł (tj. 5,4%) w porównaniu do zysku wypracowanego w 2012 roku.

Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat

w tys. zł	2013	2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Wynik z tytułu odsetek	1 242 152	1 488 281	(246 129)	(16,5%)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	642 302	598 858	43 444	7,3%
Przychody z tytułu dywidend	4 416	6 493	(2 077)	(32,0%)
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	349 000	371 993	(22 993)	(6,2%)
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	305 339	279 451	25 888	9,3%
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	1 844	-	1 844	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	2 050	-	2 050	-
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	(242)	(18 430)	18 188	(98,7%)
Razem przychody	2 546 861	2 726 646	(179 785)	(6,6%)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu oraz amortyzacja, w tym:	(1 364 643)	(1 429 634)	64 991	(4,5%)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(1 302 008)	(1 364 951)	62 943	(4,6%)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(62 635)	(64 683)	2 048	(3,2%)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	1 050	84	966	1150,0%
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	36 204	(58 101)	94 305	-
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	(1 326)	540	(1 866)	-
Zysk brutto	1 218 146	1 239 535	(21 389)	(1,7%)
Podatek dochodowy	(245 438)	(269 403)	23 965	(8,9%)
Zysk netto	972 708	970 132	2 576	0,3%

Wpływ poszczególnych pozycji rachunku zysku i strat na wynik netto przedstawia poniższy wykres:

Na zmianę zysku netto w 2013 roku w porównaniu do 2012 roku miały wpływ następujące czynniki:

- Przychody operacyjne (obejmujące wynik z tytułu odsetek i prowizji, przychody z tytułu dywidend, wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji, wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych, wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych, wynik na rachunkowości zabezpieczeń oraz wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych) na poziomie 2 546,9 mln zł wobec 2 726,6 mln zł w 2012 roku - spadek o 179,8 mln zł (tj. 6,6%) od przychodów 2012 roku przede wszystkim za sprawą spadku wyniku odsetkowego. Z drugiej strony, pozytywną dynamikę odnotowały wynik prowizyjny i wynik z tytułu działalności skarbowej.
- Koszty działania i ogólnego zarządu wraz z amortyzacją w wysokości -1 364,6 mln zł wobec -1 429,6 mln zł w poprzednim roku - spadek kosztów o 65,0 mln zł (tj. 4,5%) wynikający głównie z niższego poziomu kosztów pracowniczych, wydatków na reklamę i marketing oraz kosztów usług doradczych. Dodatkowo, koszty 2013 roku są obciążone rezerwą restrukturyzacyjną w wysokości 62,4 mln zł (więcej informacji o rezerwie na str. 104 niniejszego raportu);
- Odwrócenie odpisów netto na utratę wartości aktywów finansowych w wysokości 36,2 mln zł wobec utworzenia odpisów netto w 2012 roku w wysokości 58,1 mln zł - poprawa o 94,3 mln zł dotyczyła głównie obszaru Bankowości Detalicznej, w którym kontynuowany był pozytywny trend poprawy jakości portfela i związanych z tym rozwiązań odpisów.

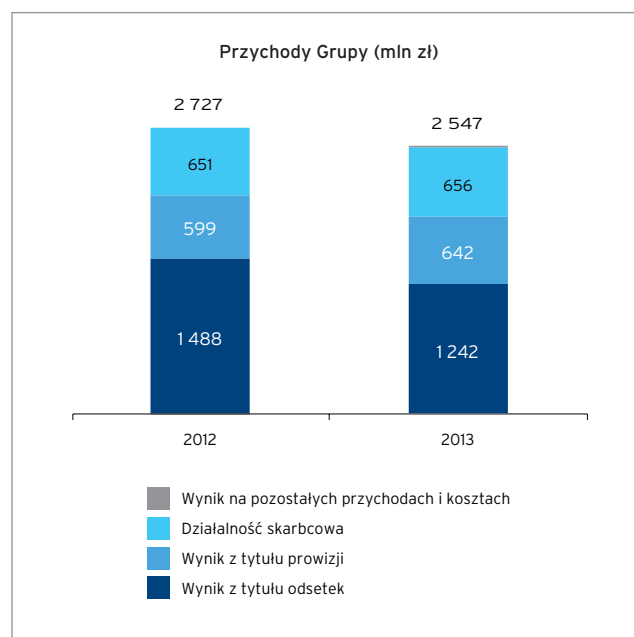
3.1.1 Przychody

W 2013 roku przychody z działalności operacyjnej ukształtowały się na poziomie 2 546,9 mln zł wobec 2 726,6 mln zł w poprzednim roku, co oznacza spadek o 179,8 mln zł, tj. 6,6%.

Wpływ na przychody z działalności operacyjnej w 2013 roku miały:

- wynik z tytułu odsetek w wysokości 1 242,2 mln zł wobec 1 488,3 mln zł w 2012 roku - spadek o 246,1 mln zł, tj. 16,5%, w warunkach znacznej redukcji podstawowych stóp procentowych (o 225 p.b. r./r.) do historycznie niskiego poziomu. W efekcie odnotowano spadek przychodów odsetkowych z tytułu należności od klientów o 217,3 mln zł (tj. 17,2%), co zostało jednak częściowo skompensowane niższym poziomem kosztów odsetkowych (spadek o 149,7 mln zł, tj. 30,1%). Istotny spadek przychodów

odsetkowych odnotowano także dla portfela dłużnych papierów wartościowych - łącznie o 190,8 mln zł, tj. 26,4% dla dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży i przeznaczonych do obrotu.

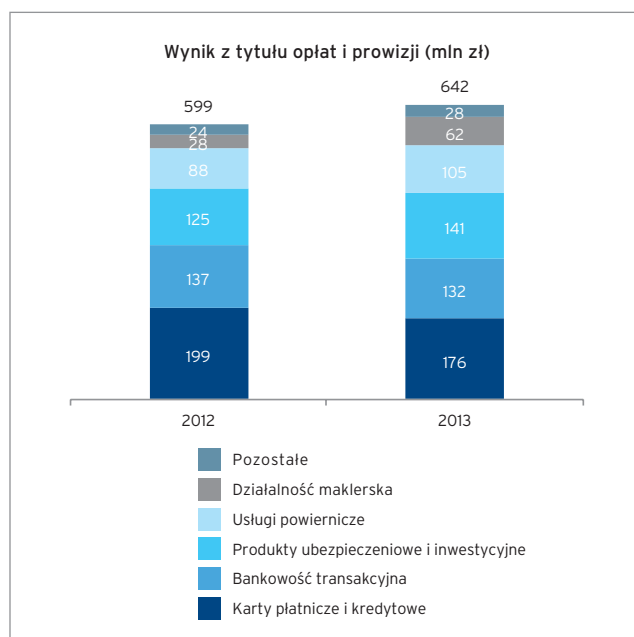
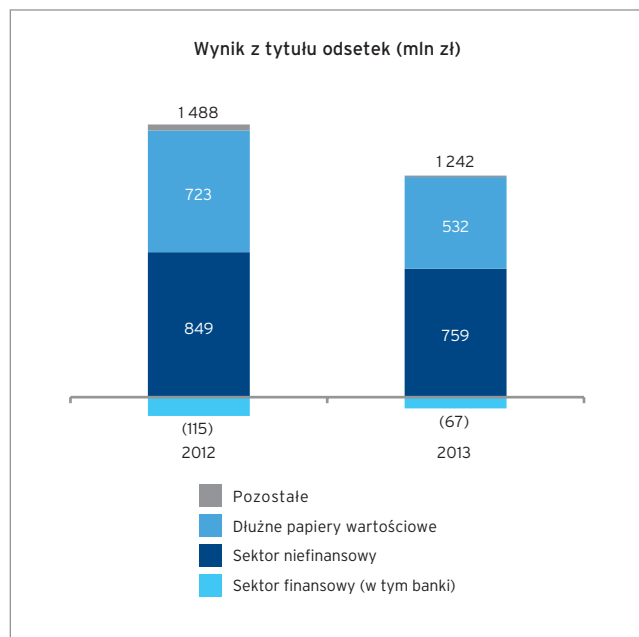

- wynik z tytułu opłat i prowizji w kwocie 642,3 mln zł wobec 598,9 mln zł w 2012 roku - wzrost o 43,4 mln zł, tj. 7,3%, zrealizowany głównie w obszarze związanym z rynkiem kapitałowym, tj. działalnością maklerskiej i powierniczej oraz sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych. Wzrost prowizji z tytułu działalności maklerskiej był związany z udziałem DMBH w transakcjach na rynku kapitałowym (m.in. przyspieszona sprzedaż pakietu akcji Banku Pekao S.A. i PKO Banku Polskiego S.A.; oferta wtórna BZ WBK S.A., pierwsza oferta publiczna spółki Energa S.A.), a także w wyniku zwiększenia wartości transakcji sesyjnych i pakietowych zawartych za pośrednictwem DMBH na rynku akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. o 30% r./r. W segmencie bankowości detalicznej odnotowano wzrost prowizji z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych (+15,9 mln zł, tj. 12,8%) dzięki zwiększonemu zainteresowaniu klientów produktami inwestycyjnymi,

co skompensowało częściowo spadek przychodów prowizyjnych wynikający z obniżenia stawek interchange przez organizacje kartowe od stycznia 2013 roku;

- wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w wysokości 349,0 mln zł wobec 372,0 mln zł w 2012 roku, tj. spadek o 23,0 mln zł będący efektem niższego wyniku z tytułu działalności na rynku międzybankowym;

- wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych w kwocie 305,3 mln zł wobec 279,5 mln zł w 2012 roku - wzrost o 25,9 mln zł związany z realizacją zysków w sprzyjających warunkach na krajowym rynku długu;
- wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych w wysokości -0,2 mln zł wobec -18,4 mln zł w 2012 roku, tj. poprawa o 18,2 mln zł.

3.1.2 Koszty

Koszty

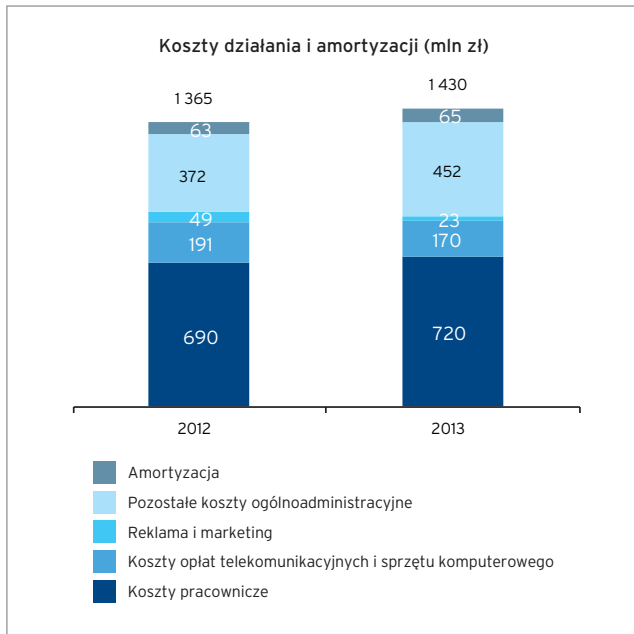
w tys. zł	2013	2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Koszty pracownicze	689 625	720 051	(30 426)	(4,2%)
Koszty ogólnoadministracyjne, w tym:	612 383	644 900	(32 517)	(5,0%)
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	191 038	170 003	21 035	12,4%
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	101 919	111 841	(9 922)	(8,9%)
Koszty usług obcych, w tym doradczych, audytorskich i konsultacyjnych	63 019	81 470	(18 451)	(22,6%)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	1 302 008	1 364 951	(62 943)	(4,6%)
Amortyzacja	62 635	64 683	(2 048)	(3,2%)
Koszty ogółem	1 364 643	1 429 634	(64 991)	(4,5%)

W roku 2013 Grupa kontynuowała politykę dyscypliny kosztowej. W porównaniu do 2012 roku, w 2013 roku Grupa odnotowała spadek kosztów o 65,0 mln zł (tj. 4,5%) wynikający głównie z niższego poziomu kosztów pracowniczych, wydatków na reklamę i marketing oraz kosztów usług doradczych. Jednocześnie w IV kwartale 2013 roku w ciężar kosztów utworzona została rezerwa w związku z ogłoszoną w październiku 2013 roku decyzją o transformacji systemu dystrybucji w kierunku budowania Bankowego Ekosystemu Smart, jak również o wdrożeniu zmian modelu operacyjnego, w efekcie których jest prowadzona restrukturyzacja zatrudnienia oraz wyjście z 19 lokalizacji oddziałów bankowości detalicznej zlokalizowanych poza kluczowymi dla Banku rynkami.

Rezerwa w wysokości 62,4 mln zł obejmuje koszty świadczeń dla pracowników, z którymi rozwiązywany będzie stosunek pracy (kwota rezerwy 55,2 mln zł), jak również koszty związane z wcześniejszym zakończeniem umów najmu lokali oraz czynszów od momentu zaprzestania działalności w oddziałach do końca terminów najmu (kwota rezerwy 7,2 mln zł).

Po wyłączeniu wpływu rezerwy, koszty działania i ogólnego zarządu oraz amortyzacja wyniosły w 2013 roku 1 302,2 mln zł, tj. w porównaniu do 2012 roku były niższe o 127,4 mln zł, tj. 8,9%.

Koszty amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych były nieznacznie niższe niż rok wcześniej i w 2013 roku wyniosły 62,6 mln zł.

3.1.3 Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

Odpisy i rezerwy netto

w tys. zł	2013	2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Wynik odpisów na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	28 820	28 514	306	1,1%
Wynik odpisów na należności oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	6 833	(76 993)	83 826	-
oceniane indywidualnie	(19 407)	(51 168)	31 761	(62,1%)
oceniane portfelowo	26 240	(25 825)	52 065	-
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych	-	(5 092)	5 092	(100,0%)
Inne	551	(4 530)	5 081	-
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	36 204	(58 101)	94 305	-

W 2013 roku wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne wyniósł 36,2 mln zł, co w porównaniu do -58,1 mln zł w 2012 roku oznacza poprawę o 94,3 mln zł. Dotyczyła ona głównie obszaru Bankowości Detalicznej (62,3 mln zł odwrócenia odpisów netto w 2013 roku wobec 30,0 mln zł utworzenia odpisów netto w 2012 roku), w którym kontynuowany był pozytywny trend poprawy jakości portfela i związanych z tym rozwiązań odpisów. Jednocześnie w 2013 roku dokonano sprzedaży części ekspozycji detalicznych:

w II kwartale 2013 roku sprzedaż dotyczyła należności z tytułu pożyczek gotówkowych oraz kart kredytowych z utratą wartości w wysokości 148,8 mln zł (98% stanowiły należności spisane z bilansu Banku) za kwotę 23,3 mln zł; w IV kwartale 2013 roku dokonano sprzedaży należności z tytułu pożyczek gotówkowych oraz kart kredytowych z utratą wartości w wysokości 99,3 mln zł (98% stanowiły należności spisane z bilansu Banku) za kwotę 10,2 mln zł. W sektorze Bankowości Korporacyjnej odnotowano spadek odpisów netto na utratę wartości o 2,0 mln zł (z -28,1 mln zł w 2012 roku do -26,1 mln zł w 2013 roku).

3.1.4 Analiza wskaźnikowa

Wskaźniki rentowności i efektywności kosztowej Grupy

	2013	2012
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)*	15,3%	15,3%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)**	2,1%	2,4%
Marża odsetkowa netto (NIM)***	2,7%	3,7%
Marża na aktywach odsetkowych	3,2%	4,4%
Zysk netto na 1 akcję zwykłą w zł	7,44	7,42
Koszty/dochody****	54%	52%
Kredyty podmiotów sektora niefinansowego/Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	64%	73%
Kredyty podmiotów sektora niefinansowego/Aktywa ogółem	32%	35%
Wynik z tytułu odsetek/przychody ogółem	49%	55%
Wynik z tytułu prowizji/przychody ogółem	25%	22%

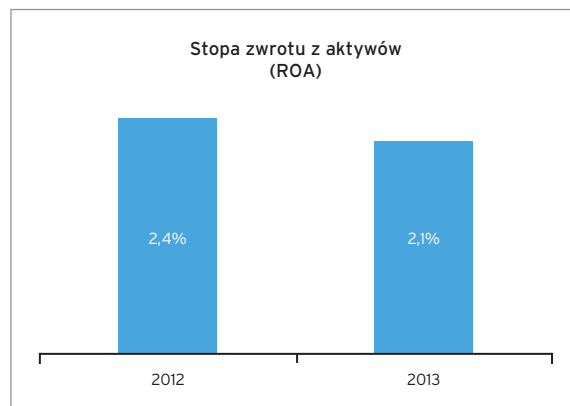
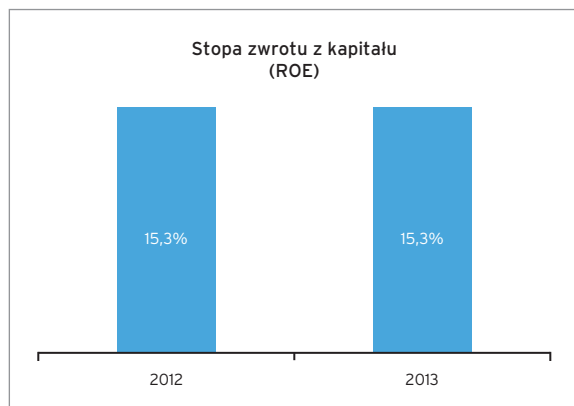
* Iloraz zysku netto i średniego stanu kapitałów własnych (z wyłączeniem zysku netto bieżącego okresu) liczonego na bazie kwartalnej.

** Iloraz zysku netto i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej.

*** Iloraz wyniku z tytułu odsetek i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej.

**** Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do przychodów działalności operacyjnej.

W 2013 roku Bank utrzymał wskaźniki rentowności kapitału i aktywów na wysokim poziomie, wynoszącym odpowiednio 15,3% i 2,1%.

W obszarze efektywności kosztowej wskaźnik kosztów do dochodów wzrósł do 54%, przy czym wyłączając wpływ rezerwy restrukturyzacyjnej z kosztów 2013 roku wskaźnik ten wyniósł 51%, tj. poprawił się o 1,3 p.p. w porównaniu do poprzedniego roku.

W związku ze wspomnianą już znaczną redukcją podstawowych stóp procentowych w 2013 roku (łącznie o 225 p.b.), pogorszeniu uległa marża odsetkowa, która obniżyła się do 2,7% na aktywach ogółem. Pomimo spadku, marża Banku pozostała na poziomie przewyższającym marżę sektora bankowego, która w 2013 roku wyniosła 2,4%.

Bank utrzymał bezpieczną pozycję pod względem płynności i adekwatności kapitałowej, co potwierdzają wskaźniki: kredytów do depozytów na poziomie 64% oraz współczynnik wypłacalności w wysokości 17,5%.

3.2. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku suma bilansowa Grupy wyniosła 45 398,4 mln zł i była o 4,3% wyższa niż na koniec 2012 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
AKTYWA				
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	778 464	1 357 308	(578 844)	(42,6%)
Należności od banków	3 539 927	1 461 901	2 078 026	142,1%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 751 829	6 838 483	(1 086 654)	(15,9%)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	17 616 041	15 003 003	2 613 038	17,4%
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	7 814	15 110	(7 296)	(48,3%)
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	15 280	19 921	(4 641)	(23,3%)
Należności od klientów	15 231 327	16 221 412	(990 085)	(6,1%)
Rzeczowe aktywa trwałe	384 581	409 916	(25 335)	(6,2%)
Wartości niematerialne	1 417 363	1 379 931	37 432	2,7%
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	80 854	2 702	78 152	2892,4%
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	203 132	218 786	(15 654)	(7,2%)
Inne aktywa	359 039	567 736	(208 697)	(36,8%)
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	12 738	12 554	184	1,5%
Aktywa razem	45 398 389	43 508 763	1 889 626	4,3%
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	6 378 436	2 356 429	4 022 007	170,7%
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	4 196 896	5 846 404	(1 649 508)	(28,2%)
Pochodne instrumenty zabezpieczające	24 710	-	24 710	-
Zobowiązania wobec klientów	26 568 765	26 852 165	(283 400)	(1,1%)
Rezerwy	89 284	28 656	60 628	211,6%
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	84	55 343	(55 259)	(99,8%)
Inne zobowiązania	832 950	978 351	(145 401)	(14,9%)
Zobowiązania razem	38 091 125	36 117 348	1 973 777	5,5%
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	-	-
Kapitał zapasowy	2 997 759	3 011 380	(13 621)	(0,5%)
Kapitał z aktualizacji wyceny	(42 963)	257 791	(300 754)	-
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 859 388	2 637 066	222 322	8,4%
Zyski zatrzymane	970 442	962 540	7 902	0,8%
Kapitał własny razem	7 307 264	7 391 415	(84 151)	(1,1%)
Zobowiązania i kapitał własny, razem	45 398 389	43 508 763	1 889 626	4,3%

3.2.1 Aktywa

Należności brutto od klientów

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Niebankowe instytucje finansowe	734 594	952 385	(217 791)	(22,9%)
Niefinansowe podmioty gospodarcze	9 503 087	10 377 197	(874 110)	(8,4%)
Klienci indywidualni	5 819 087	5 920 993	(101 906)	(1,7%)
Jednostki budżetowe	157 909	101 195	56 714	56,0%
Instytucje niekomercyjne	683	569	114	20,0%
Należności od klientów brutto, razem	16 215 360	17 352 339	(1 136 979)	(6,6%)

W 2013 roku należności brutto od klientów obniżyły się o 6,6% w stosunku do roku ubiegłego i uplasowały się na poziomie 16,2 mld zł. Spadek odnotowano przede wszystkim w obszarze niefinansowych podmiotów gospodarczych (-0,9 mld zł, tj. 8,4% w porównaniu do końca 2012 roku) oraz niebankowych instytucji finansowych (-0,2 mld zł, tj. 22,9%). W mniejszym stopniu obniżyła się wartość należności brutto od klientów indywidualnych (-0,1 mld zł, tj. 1,7%), przy czym spadek nastąpił w portfolio należności z rozpoznaną utratą wartości. Jednocześnie, należności netto od klientów indywidualnych były w 2013 roku wyższe o 0,4% r./r. i wynikało to ze wzrostu salda kredytów hipotecznych (+15,4% r./r.) i kredytów na kartach kredytowych (+3,4% r./r.).

Należności netto od klientów

w tys. zł	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Należności od podmiotów sektora finansowego	715 466	933 272	(217 806)	(23,3%)
Należności od podmiotów sektora niefinansowego, z tego:	14 515 861	15 288 140	(772 279)	(5,1%)
Klientów korporacyjnych*	9 232 581	10 027 941	(795 359)	(7,9%)
Klientów indywidualnych, w tym:	5 283 280	5 260 199	23 080	0,4%
karty kredytowe	2 222 243	2 150 189	72 054	3,4%
pożyczki gotówkowe	1 919 308	2 103 643	(184 335)	(8,8%)
kredyty hipoteczne	1 068 199	925 740	142 459	15,4%
Należności od klientów netto, razem	15 231 327	16 221 412	(990 085)	(6,1%)

* Klienci korporacyjni obejmują przedsiębiorstwa, sektor publiczny, spółki państwowe i prywatne, spółdzielnie, przedsiębiorstwa indywidualne, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych.

Saldo portfela dłużnych papierów wartościowych wzrosło na koniec 2013 roku o 2,3 mld zł (tj. o 13,1%). Wynikało to ze zwiększenia pozycji w obligacjach Skarbu Państwa oraz bonach pieniężnych NBP. Jednocześnie zmniejszyło się zaangażowanie w obligacje banków.

Portfel dłużnych papierów wartościowych

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Obligacje skarbowe, w tym:	8 680 192	6 829 474	1 850 718	27,1%
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	1 836 219	-	1 836 219	-
Bony skarbowe	-	2 982	(2 982)	(100,0%)
Obligacje banków	1 402 876	2 705 424	(1 302 548)	(48,1%)
Bony pieniężne NBP	9 748 646	7 997 178	1 751 468	21,9%
Razem	19 831 714	17 535 058	2 296 656	13,1%

3.2.2 Zobowiązania

Zobowiązania wobec klientów

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Depozyty podmiotów sektora finansowego	3 259 867	2 794 790	465 077	16,6%
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego, z tego:	22 824 846	20 834 930	1 989 916	9,6%
niefinansowych podmiotów gospodarczych	11 956 825	11 706 666	250 159	2,1%
instytucji niekomercyjnych	396 577	400 158	(3 581)	(0,9%)
klientów indywidualnych	6 907 183	5 896 093	1 011 090	17,1%
jednostek budżetowych	3 564 261	2 832 013	732 248	25,9%
Pozostałe zobowiązania	484 052	3 222 445	(2 738 393)	(85,0%)
Zobowiązania wobec klientów, razem	26 568 765	26 852 165	(283 400)	(1,1%)

Depozyty podmiotów sektora finansowego i niefinansowego, z tego:

złotowe	20 082 062	18 638 783	1 443 279	7,7%
walutowe	6 002 651	4 990 937	1 011 714	20,3%
Depozyty podmiotów sektora finansowego i niefinansowego, razem	26 084 713	23 629 720	2 454 993	10,4%

Główną pozycję finansującą aktywa Banku stanowią depozyty klientów z sektora niebankowego, które w 2013 roku wzrosły o 2,5 mld zł, tj. 10,4%. Wzrost dotyczył środków na rachunkach bieżących klientów i był wynikiem konsekwentnej strategii koncentracji na rachunkach operacyjnych. Łączny wzrost depozytów bieżących klientów sektora niebankowego wyniósł 3,0 mld zł (tj. 21,1%), z czego o 1,9 mld zł wzrosły depozyty bieżące klientów instytucjonalnych, a o 1,1 mld zł – środki na rachunkach bieżących klientów indywidualnych (głównie w obszarze kont oszczędnościowych). Z drugiej strony, pozostałe zobowiązania wobec klientów zanotowały spadek o 2,7 mld zł (tj. 85,0%), co było wynikiem niższych zobowiązań z tytułu transakcji repo i spowodowało spadek łącznego salda zobowiązań wobec klientów o 0,3 mld zł, tj. 1,1%.

3.2.3 Źródła pozyskiwania funduszy i ich wykorzystanie

w tys. zł	31.12.2013	31.12.2012
Fundusze pozyskane		
Fundusze banków	6 378 436	2 356 429
Fundusze klientów	26 568 765	26 852 165
Fundusze własne łącznie z wynikiem finansowym	7 307 264	7 391 415
Pozostałe fundusze	5 143 924	6 908 754
Fundusze pozyskane, razem	45 398 389	43 508 763
Wykorzystanie funduszy		
Należności od banków	3 539 927	1 461 901
Należności od klientów	15 231 327	16 221 412
Papiery wartościowe, udziały i inne aktywa finansowe	23 390 964	21 876 517
Pozostałe wykorzystanie	3 236 171	3 948 933
Wykorzystanie funduszy, razem	45 398 389	43 508 763

3.3 Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

Wartość kapitałów własnych na koniec 2013 roku pozostała na niemal niezmiennym poziomie w stosunku do końca poprzedniego roku. Przy wzroście kapitału rezerwowego, funduszu ogólnego ryzyka bankowego i pozostałych kapitałów (łącznie o 227,6 mln zł) w związku z zatrzymaniem 25% zysku Banku za 2012 rok oraz spadku kapitału z aktualizacji wyceny i zapasowego (łącznie o 314,4 mln zł), całkowita wartość kapitałów własnych na koniec 2013 roku była niższa niż rok wcześniej o 86,7 mln zł (tj. 1,4%).

Kapitały własne*

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	-	-
Kapitał zapasowy	2 997 759	3 011 380	(13 621)	(0,5%)
Kapitał rezerwowy	2 335 307	2 126 900	208 407	9,8%
Kapitał z aktualizacji wyceny	(42 963)	257 791	(300 754)	(116,7%)
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	521 000	507 500	13 500	2,7%
Pozostałe kapitały	815	(4 926)	5 741	(116,5%)
Kapitały własne ogółem	6 334 556	6 421 283	(86 727)	(1,4%)

* Kapitały własne bez wyniku finansowego netto.

Poziom kapitałów jest w pełni wystarczający do zachowania bezpieczeństwa finansowego instytucji, zgromadzonych w niej depozytów, a także umożliwiającą rozwój Grupy.

Poniższa tabela prezentuje dane finansowe do wyliczenia współczynnika wypłacalności na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Współczynnik wypłacalności*

w tys. zł		31.12.2013	31.12.2012
I	Fundusze własne ogółem, w tym:	4 908 707	5 010 491
	pomniejszenia funduszy podstawowych i uzupełniających		
	z tytułu zaangażowania kapitałowego w jednostkach finansowych	7 813	15 110
	z tytułu wartości niematerialnych, w tym:	1 417 363	1 379 931
	wartość firmy	1 245 976	1 245 976
II	Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem (portfel bankowy)	19 195 350	20 150 725
III	Całkowity wymóg kapitałowy, z tego:	2 246 769	2 220 164
	wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (II*8%)	1 535 628	1 612 058
	wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta	80 127	95 648
	wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	95 500	48 024
	suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	156 778	78 194
	wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	363 336	366 893
	inne wymogi kapitałowe	15 400	19 347
	Współczynnik wypłacalności (I/(III*12,5))	17,5%	18,1%

* Współczynnik wypłacalności został obliczony według zasad określonych w uchwale nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2, poz. 11 z późn. zm.).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku współczynnik wypłacalności Grupy wyniósł 17,5% i był o 0,6 p.p. niższy niż na koniec 2012 roku. Było to spowodowane wzrostem całkowitego wymogu kapitałowego o 1% (głównie w wyniku wyższych

wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego oraz wzrostu wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań) oraz jednoczesnego zmniejszenia funduszy własnych Grupy o 2%.

V. Działalność Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2013 roku

1. Kredyty i inne zaangażowania obciążone ryzykiem

1.1 Akcja kredytowa

Polityka kredytowa w Grupie jest spójna i obejmuje Bank jako jednostkę dominującą wraz ze swoimi spółkami zależnymi (DMBH, Handlowy-Leasing Sp. z o.o.), z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia (tzw. wehikułów inwestycyjnych), spółek w likwidacji bądź w upadłości, a także jednostek nie prowadzących bieżącej, statutowej działalności. Ponadto polityka oparta jest o aktywne zarządzanie portfelem i precyzyjnie określone rynki docelowe, zaprojektowane w celu ułatwienia analizy ekspozycji oraz ryzyka kredytowego w ramach danej branży działalności klienta. Kredytobiorcy są stale monitorowani w celu możliwie wczesnego wykrycia symptomów pogarszania się zdolności kredytowej oraz wdrożenia działań naprawczych.

W 2013 roku Grupa w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym skupiła swoje działania na:

- wspieraniu wzrostu aktywów
- optymalizacji procesu kredytowego oraz dostosowaniu oferty kredytowej Grupy do sytuacji rynkowej,
- poprawie jakości portfela kredytowego,
- zintensyfikowaniu działań windykacyjnych dla portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- efektywnej alokacji kapitału,
- doskonaleniu procesów zarządzania ryzykiem modeli stosowanych do pomiaru ryzyka kredytowego,
- kontynuacji rozwoju metod pomiaru ryzyka kredytowego.

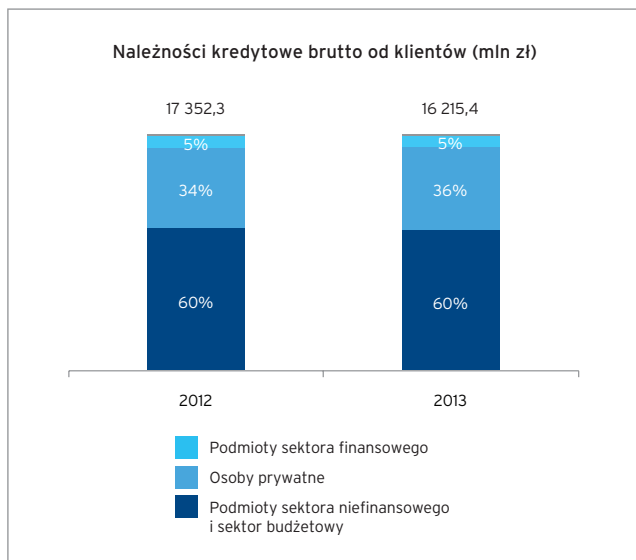
Należności kredytowe brutto od klientów

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Należności złotowe	13 393 843	14 720 657	(1 326 814)	(9,0%)
Należności walutowe	2 821 517	2 631 682	189 835	7,2%
Razem	16 215 360	17 352 339	(1 136 979)	(6,6%)
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	15 480 766	16 399 954	(919 188)	(5,6%)
Należności od podmiotów sektora finansowego	734 594	952 385	(217 791)	(22,9%)
Razem	16 215 360	17 352 339	(1 136 979)	(6,6%)
Niebankowe instytucje finansowe	734 594	952 385	(217 791)	(22,9%)
Niefinansowe podmioty gospodarcze	9 503 087	10 377 197	(874 110)	(8,4%)
Klienci indywidualni	5 819 087	5 920 993	(101 906)	(1,7%)
Jednostki budżetowe	157 909	101 195	56 714	56,0%
Instytucje niekomercyjne	683	569	114	20,0%
Razem	16 215 360	17 352 339	(1 136 979)	(6,6%)

Na dzień 31 grudnia 2013 roku ekspozycja kredytowa brutto wobec klientów wyniosła 16 215,4 mln zł, co stanowiło spadek o 6,6% w stosunku do 31 grudnia 2012 roku. Największą część portfela należności od klientów stanowią kredyty udzielone podmiotom gospodarczym (58,6%), które odnotowały w 2013 roku spadek o 8,4%. Należności od klientów indywidualnych spadły w porównaniu do 2012 roku o 1,7% do poziomu 5 819 mln zł. Ich udział w strukturze należności kredytowych brutto ogółem zwiększył się o 1,8 p.p.

Struktura walutowa kredytów na koniec grudnia 2013 roku uległa nieznacznej zmianie w porównaniu z końcem 2012 roku. Udział kredytów w walutach obcych, wynoszący w grudniu 2012 roku 15,2%, wzrósł do 17,4% w grudniu 2013 roku. Należy podkreślić, iż Grupa udziela kredytów w walutach obcych klientom, którzy dysponują strumieniem przychodów w walucie kredytu, lub podmiotom, które, zdaniem Grupy, są zdolne przewidzieć lub absorbować ryzyko walutowe bez znaczącego narażenia swojej kondycji finansowej.

Grupa monitoruje na bieżąco koncentrację ekspozycji kredytowych, starając się uniknąć sytuacji, w której portfel jest uzależniony od niewielkiej liczby klientów. Na koniec grudnia 2013 roku zaangażowanie kredytowe Grupy wobec klientów nie przekroczyło limitu koncentracji wymaganego przez prawo.

Koncentracja zaangażowań wobec klientów

w tys. zł	31.12.2013			31.12.2012		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
GRUPA 1	43 427	966 055	1 009 482	295 507	660 984	956 491
KLIENT 2	716 500	200 050	916 550	716 500	200 050	916 550
GRUPA 3	157 436	575 257	732 693	217 657	499 661	717 318
GRUPA 4	420 819	218 212	639 031	773 688	161 095	934 783
GRUPA 5	412 479	169 411	581 890	303 686	167 502	471 188
KLIENT 6	250 000	300 000	550 000	250 000	-	250 000
GRUPA 7	360 239	139 846	500 085	440 436	60 233	500 669
KLIENT 8	-	500 051	500 051	-	50	50
GRUPA 9	323 687	174 815	498 502	318 113	175 675	493 788
GRUPA 10	354 068	58 733	412 801	443 147	168 222	611 369
Razem 10	3 038 655	3 302 430	6 341 085	3 758 734	2 093 472	5 852 206

* Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych.

Koncentracja zaangażowań wobec branż*

Branża gospodarki według PKD	31.12.2013		31.12.2012	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4 026 214	18,7%	4 285 518	21,1%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 537 891	11,8%	2 733 355	13,5%
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	2 182 495	10,1%	1 684 544	8,3%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1 297 340	6,0%	1 226 034	6,0%
Produkcja artykułów spożywczych	1 242 203	5,8%	1 038 106	5,1%
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	903 130	4,2%	715 034	3,5%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	674 291	3,1%	139 252	0,7%
Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	672 524	3,1%	832 465	4,1%
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	551 562	2,6%	791 205	3,9%
Górnictwo rud metali	500 000	2,3%	500 584	2,5%
Pierwsze "10" branż gospodarki	14 587 650	67,7%	13 946 097	68,7%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	460 380	2,1%	346 996	1,7%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	446 220	2,1%	424 532	2,1%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	430 077	2,0%	681 676	3,4%
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	407 024	1,9%	280 816	1,4%
Produkcja urządzeń elektrycznych	371 546	1,7%	453 766	2,2%
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	364 493	1,7%	109 782	0,5%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	361 581	1,7%	217 856	1,1%
Produkcja mebli	336 509	1,6%	240 335	1,2%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	321 366	1,5%	288 537	1,4%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	266 500	1,2%	234 640	1,2%
Pierwsze "20" branż gospodarki	18 353 346	85,2%	17 225 033	84,9%
Pozostałe branże	3 164 542	14,8%	3 042 386	15,1%
Razem	21 517 888	100,0%	20 267 419	100,0%

* Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe brutto wobec klientów instytucjonalnych (w tym banków).

1.2 Jakość portfela kredytowego

Należności Grupy przypisywane są do dwóch portfeli: portfel z rozpoznaną utratą wartości oraz portfel bez rozpoznanej utraty wartości (IBNR). Ekspozycje z portfela z rozpoznaną utratą wartości, które są indywidualnie istotne podlegają ocenie indywidualnej, zaś dla ekspozycji, które nie są indywidualnie istotne ocena utraty wartości dokonywana jest na bazie analizy grupowej.

Należności od klientów w podziale na niezagrożone/zagrożone utratą

w tys. zł	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Należności niezagrożone utratą wartości, w tym:	14 983 311	15 938 733	(955 422)	(6,0%)
podmiotów sektora niefinansowego	14 267 713	15 005 344	(737 631)	(4,9%)
klientów korporacyjnych*	9 093 770	9 833 172	(739 402)	(7,5%)
klientów indywidualnych	5 173 943	5 172 172	1 771	0,0%
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	1 135 085	1 299 462	(164 377)	(12,6%)
podmiotów sektora niefinansowego	1 116 089	1 280 466	(164 377)	(12,8%)
klientów korporacyjnych*	470 945	531 645	(60 700)	(11,4%)
klientów indywidualnych	645 144	748 821	(103 677)	(13,8%)
Należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	96 964	114 144	(17 180)	(15,1%)
Należności od klientów brutto razem, w tym:	16 215 360	17 352 339	(1 136 979)	(6,6%)
podmiotów sektora niefinansowego	15 383 802	16 285 810	(902 008)	(5,5%)
klientów korporacyjnych*	9 564 715	10 364 817	(800 102)	(7,7%)
klientów indywidualnych	5 819 087	5 920 993	(101 906)	(1,7%)
Odpisy z tytułu utraty wartości, w tym:	(984 033)	(1 130 927)	146 894	(13,0%)
na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(81 556)	(94 925)	13 369	(14,1%)
Należności od klientów netto, razem	15 231 327	16 221 412	(990 085)	(6,1%)
Wskaźnik pokrycia odpisami z tytułu utraty wartości należności z rozpoznaną utratą wartości**	79,5%	79,7%		
klientów korporacyjnych*	73,8%	67,0%		
klientów indywidualnych	83,1%	88,2%		
Wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL)	7,0%	7,5%		

* Klienci korporacyjni obejmują przedsiębiorstwa, sektor publiczny, spółki państwowe i prywatne, spółdzielnie, przedsiębiorstwa indywidualne, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych.

** Wskaźnik liczony z uwzględnieniem utraty wartości IBNR.

W porównaniu do 2012 roku wartość kredytów z rozpoznaną utratą wartości obniżyła się o 164,4 mln zł (tj. 12,7%), co było efektem poprawy zarówno jakości portfela klientów korporacyjnych (głównie w wyniku spłat należności restrukturyzowanych), jak i indywidualnych oraz regularnego spisywania z bilansu należności detalicznych. Jednocześnie w 2013 roku wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL) spadł z 7,5% do 7,0%.

Zdaniem Zarządu poziom rezerw na należności kredytowe na dzień bilansowy jest najlepszym szacunkiem w zakresie utraty wartości portfela. W podejściu indywidualnym pod uwagę brana jest zdyskontowana prognoza przepływów związanych ze spłatą należności lub odzyskami z zabezpieczeń. Podejście grupowe bazuje na wskaźnikach strat wyliczanych w oparciu o wiarygodną, historyczną bazę danych o klientach mających problemy ze spłatą swoich zobowiązań wobec Banku. Natomiast w przypadku ekspozycji, dla których nie wystąpiły przesłanki utraty wartości, odpisy z tytułu utraty wartości Grupa kalkuluje, w zależności od profilu ryzyka, w oparciu o Rating Ryzyka Limitu, biorąc pod uwagę spodziewane stopy odzysku bazując na otrzymanych zabezpieczeniach, prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania przez klienta oraz historycznych wartościach straty w momencie defaultu.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku utrata wartości portfela wynosiła 984 mln zł, co stanowiło spadek o 13% w porównaniu do kwoty 1 130,9 mln zł na koniec grudnia 2012 roku. Spadek utraty wartości miał głównie miejsce w przypadku należności ocenianych portfelowo (o 88,7 mln zł, tj. 14,5%), odnotowano też spadek utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty IBNR (spadek o 31,5 mln zł tj. 26,6%). Wskaźnik pokrycia rezerwami spadł z 6,5% w grudniu 2012 roku do 6,1% w grudniu 2013.

Odpisy z tytułu utraty wartości na należności kredytowe od klientów

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Odpisy z tytułu utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	87 095	118 608	(31 513)	(26,6%)
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	896 938	1 012 319	(115 381)	(11,4%)
ocenianych indywidualnie	374 159	400 831	(26 672)	(6,7%)
ocenianych portfelowo	522 779	611 488	(88 709)	(14,5%)
Odpisy z tytułu utraty wartości, razem	984 033	1 130 927	(146 894)	(13,0%)
Wskaźnik pokrycia odpisami z tytułu utraty wartości należności ogółem	6,1%	6,5%		

1.3 Zaangażowania z tytułu udzielonych zobowiązań warunkowych

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, zaangażowanie z tytułu zobowiązań warunkowych udzielonych przez Grupę wyniosło 15 901,1 mln zł, co oznacza wzrost o 11,6% w stosunku do 31 grudnia 2012 roku. Największa zmiana dotyczyła kredytów przyrzeczonych, które wzrosły o 1 107,2 mln zł (10%). Największy udział w udzielonych zobowiązaniach warunkowych ogółem mają wciąż kredyty przyręczone (tj. 76,7%). Na kredyty przyręczone składają się przyręczone, ale niewykorzystane linie kredytowe oraz niewykorzystane linie kredytowe w rachunku bieżącym.

Zobowiązania warunkowe udzielone

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Gwarancje	1 775 108	1 764 624	10 484	0,6%
Akredytywy własne	135 060	144 855	(9 795)	(6,8%)
Akredytywy obce potwierdzone	2 509	4 273	(1 764)	(41,3%)
Kredyty przyręczone	12 199 651	11 092 470	1 107 181	10,0%
Gwarancje emisji papierów wartościowych udzielone innym emitentom	1 508 050	1 212 550	295 500	24,4%
Pozostałe	280 761	35 186	245 575	697,9%
Razem	15 901 139	14 253 958	1 647 181	11,6%
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe	13 150	11 476	1 674	14,6%
Wskaźnik pokrycia rezerwami	0,08%	0,08%		

Łączna kwota zabezpieczeń ustanowionych na rachunkach lub aktywach kredytobiorców Banku wyniosła na dzień 31 grudnia 2013 roku 2 516 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2012 roku 2 483 mln zł.

W 2013 roku Bank wystawił 10 050 tytułów egzekucyjnych o łącznej wartości 210,7 mln zł, podczas gdy w 2012 roku Bank wystawił 11 119 tytułów egzekucyjnych o łącznej wartości 176,7 mln zł.

2. Fundusze zewnętrzne

Według stanu na koniec 2013 roku łączna wartość funduszy zewnętrznych Banku (pozyskanych od klientów i od banków) wyniosła 32,9 mld zł i była o 3,7 mld zł (tj. 12,8%) wyższa niż na koniec 2012 roku. Największy udział w zmianach źródeł finansowania zewnętrznego działalności Banku miały depozyty na rachunkach bieżących klientów sektora niefinansowego, które wzrosły o 3,1 mld zł, tj. 22,7% r./r. Wyższe saldo odnotowano także dla depozytów terminowych (+2,3 mld zł, tj. 22,8%), przy czym wzrost dotyczył banków i podmiotów sektora finansowego przy jednoczesnym spadku depozytów terminowych klientów sektora niefinansowego. Z drugiej strony nastąpił spadek zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (łącznie od banków i klientów o 1,5 mld zł, tj. 40,9%).

Fundusze pozyskane od banków

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Rachunki bieżące	861 508	939 163	(77 655)	(8,3%)
Depozyty terminowe	3 356 503	538 722	2 817 781	523,0%
Kredyty i pożyczki otrzymane	374 898	324 954	49 944	15,4%
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	1 783 602	553 463	1 230 139	222,3%
Inne zobowiązania	1 925	127	1 798	1415,7%
Fundusze pozyskane od banków, razem	6 378 436	2 356 429	4 022 007	170,7%

Fundusze pozyskane od klientów

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2013	31.12.2012	tys. zł	%
Depozyty podmiotów sektora finansowego				
Rachunki bieżące	320 634	445 054	(124 420)	(28,0%)
Depozyty terminowe	2 939 233	2 349 736	589 497	25,1%
	3 259 867	2 794 790	465 077	16,6%
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego				
Rachunki bieżące, z tego:	16 983 122	13 839 360	3 143 762	22,7%
klientów korporacyjnych	7 703 769	6 994 179	709 590	10,1%
klientów indywidualnych	5 931 907	4 836 482	1 095 425	22,6%
jednostek budżetowych	3 347 446	2 008 699	1 338 747	66,6%
Depozyty terminowe, z tego:	5 841 724	6 995 570	(1 153 846)	(16,5%)
klientów korporacyjnych	4 649 633	5 112 645	(463 012)	(9,1%)
klientów indywidualnych	975 276	1 059 611	(84 335)	(8,0%)
jednostek budżetowych	216 815	823 314	(606 499)	(73,7%)
	22 824 846	20 834 930	1 989 916	9,6%
Depozyty razem	26 084 713	23 629 720	2 454 993	10,4%
Pozostałe zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	352 153	3 061 956	(2 709 803)	(88,5%)
Inne zobowiązania, w tym:	131 899	160 489	(28 590)	(17,8%)
zabezpieczenia pieniężne	101 646	74 726	26 920	36,0%
	484 052	3 222 445	(2 738 393)	(85,0%)
Fundusze pozyskane od klientów, razem	26 568 765	26 852 165	(283 400)	(1,1%)

3. Stopy procentowe

Poniższe zestawienie prezentuje średnie ważone efektywnych stóp procentowych wyliczonych dla należności i zobowiązań w podziale na segmenty działalności Grupy:

Na dzień 31 grudnia 2013 roku

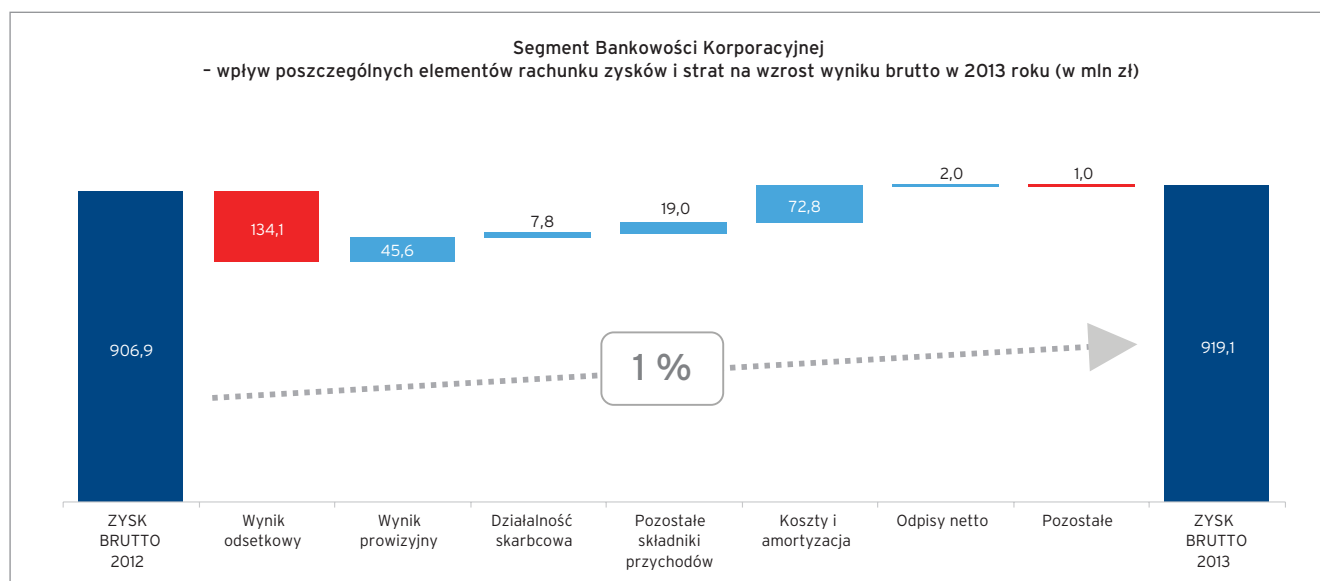
w %	Bankowość Korporacyjna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od banków i klientów						
terminowe	4,05	1,85	1,17	13,10	3,34	-
Dłużne papiery wartościowe	2,89	1,47	2,52	-	-	-
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków i klientów						
terminowe	2,24	0,24	0,10	2,04	0,21	0,22

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

w %	Bankowość Korporacyjna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od banków i klientów						
terminowe	5,77	1,81	1,42	15,82	2,06	-
Dłużne papiery wartościowe	4,49	2,62	2,82	-	-	-
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków i klientów						
terminowe	3,56	0,17	0,21	3,62	0,37	0,26

4. Segment Bankowości Korporacyjnej

4.1 Podsumowanie wyników segmentu

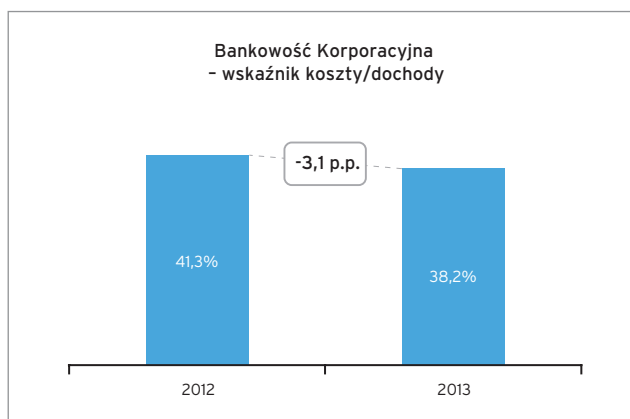

W 2013 roku segment Bankowości Korporacyjnej odnotował wzrost zysku brutto o 12,2 mln zł, tj. 1,3%. Na kształtowanie się wyniku brutto segmentu Bankowości Korporacyjnej w 2013 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wpływ miały poniższe czynniki:

- Wynik odsetkowy na poziomie 581,0 mln zł wobec 715,1 mln zł w 2012 roku – spadek o 134,1 mln zł, będący przede wszystkim konsekwencją niższych przychodów od portfela dłużnych papierów wartościowych (-190,8 mln zł, tj. 26,4% r./r.). W przypadku działalności klientowskiej, także odnotowano niższy wynik odsetkowy, co było głównie związane z redukcją podstawowych stóp procentowych do historycznie niskiego poziomu;
- Wynik z tytułu prowizji w wysokości 296,5 mln zł w porównaniu do 250,9 mln zł osiągniętych w 2012 roku – wzrost wyniku o 45,6 mln zł dotyczył działalności maklerskiej i powierniczej. Wzrost prowizji z tytułu działalności maklerskiej był związany z udziałem DMBH w licznych transakcjach na rynku kapitałowym (szerzej opisanych na str. 123 niniejszego raportu), a także wynikał ze zwiększenia wartości transakcji sesyjnych i pakietowych zawartych za pośrednictwem DMBH na rynku akcji GPW o 30% r./r.;
- Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji na poziomie 315,6 mln zł wobec 335,7 mln zł w 2012 roku (spadek o 20,1 mln zł będący efektem niższego wyniku z tytułu działalności na rynku międzybankowym), wynik na rachunkowości zabezpieczeń w wysokości 2,1 mln zł oraz wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych w wysokości 305,3 mln zł wobec 279,5 mln zł w 2012 roku (wzrost o 25,9 mln zł związany z realizacją zysków w sprzyjających warunkach na krajowym rynku długu) – pozycje te zostały zaprezentowane na powyższym wykresie w ramach „Działalności skarbcowej”;
- Koszty działania i amortyzacja w wysokości -585,3 mln zł w porównaniu do -658,1 mln zł w 2012 roku – spadek o 72,8 mln zł będący głównie wynikiem niższych kosztów pracowniczych, pomimo zawiania w październiku 2013 roku rezerwy restrukturyzacyjnej w wysokości 14,2 mln zł.

Obniżenie bazy kosztowej w 2013 roku spowodowało dalszą poprawę wskaźnika Koszty/Dochody do 38,2%, tj. o 2,1 pkt. proc. w porównaniu do 2012 roku;

- Odpisy netto na utratę wartości poziomie wysokości -26,1 mln zł (wobec -28,1 mln zł w 2012 roku) to rezultat głównie odpisów z tytułu należności z utratą wartości (sklasyfikowanych w latach poprzednich) w segmencie Bankowości Przedsiębiorstw (MME). Jakość portfela bez utraty wartości pozostaje stabilna.

4.2 Bankowość Korporacyjna i Przedsiębiorstw

W zakresie bankowości korporacyjnej Bank świadczy kompleksowe usługi finansowe największym polskim przedsiębiorstwom oraz strategicznym przedsiębiorstwom z silnym potencjałem wzrostu, jak również dla największych instytucji finansowych oraz spółek z sektora publicznego.

Na koniec 2013 roku liczba klientów korporacyjnych (obejmująca klientów strategicznych, globalnych i bankowości przedsiębiorstw) wyniosła 7,5 tys., co oznacza spadek o 2% w porównaniu do 2012 roku, w którym liczba klientów wyniosła 7,6 tys. W ramach bankowości przedsiębiorstw (małe i średnie firmy, duże przedsiębiorstwa i sektor publiczny) Bank obsługiwał na koniec 2013 roku 5,4 tys. klientów (co oznacza spadek o 3% w porównaniu do 5,6 tys. klientów obsługiwanych na koniec 2012 roku).

Cechą wspólną klientów bankowości korporacyjnej jest ich zapotrzebowanie na zaawansowane produkty finansowe oraz doradztwo w zakresie usług finansowych. Bank zapewnia w tym obszarze koordynację oferowanych produktów z zakresu bankowości inwestycyjnej, skarbu i zarządzania środkami

finansowymi oraz przygotowuje oferty kredytowe różnorodnych form finansowania. Innowacyjność i konkurencyjność w zakresie oferowanych nowoczesnych struktur finansowania jest wynikiem połączenia wiedzy i doświadczenia Banku, a także współpracy w ramach globalnej struktury Citigroup.

Poniższa tabela przedstawia stany aktywów i pasywów w poszczególnych segmentach w ujęciu zarządczym.

Aktywa

mln zł	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Przedsiębiorstwa, z tego:	3 403	3 133	270	9%
Male i średnie firmy*	1 611	1 491	120	8%
Duże przedsiębiorstwa*	1 792	1 642	150	9%
Sektor Publiczny	282	101	181	179%
Klienci Globalni	3 655	4 165	(510)	(12%)
Klienci Korporacyjni	2 730	2 778	(48)	(2%)
Pozostałe**	105	323	(218)	(67%)
Razem Bankowość Przedsiębiorstw	10 175	10 500	(325)	(3%)

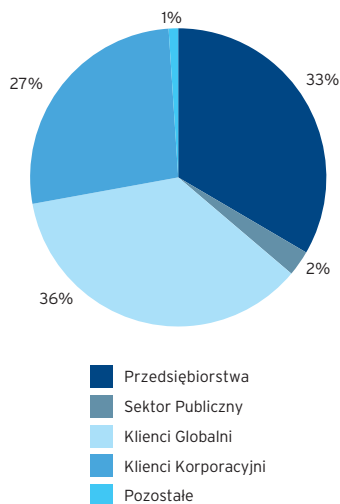
Zobowiązania

mln zł	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Przedsiębiorstwa, z tego:	3 331	2 969	362	12%
Male i średnie firmy*	2 384	2 224	160	7%
Duże przedsiębiorstwa*	947	745	202	27%
Sektor Publiczny	3 848	3 110	738	24%
Klienci Globalni	7 845	8 147	(302)	(4%)
Klienci Korporacyjni	3 404	2 860	544	19%
Pozostałe**	66	54	12	22%
Razem Bankowość Przedsiębiorstw	18 494	17 140	1 354	8%

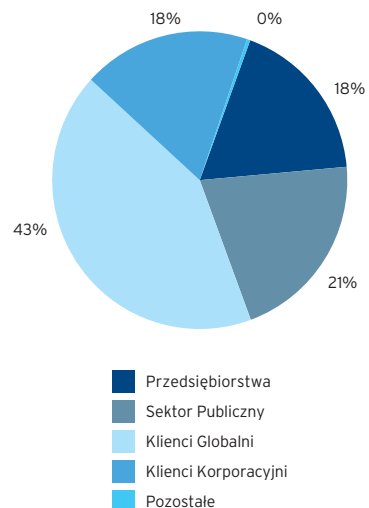
* Do segmentu Przedsiębiorstw klasyfikowani są klienci, których obrót roczny wynosi od 8 mln zł do 150 mln zł (Male i średnie przedsiębiorstwa) oraz od 150 mln zł do 1,5 mld zł (Duże przedsiębiorstwa).

** Pozycja „Pozostałe” obejmuje m.in. klientów objętych restrukturyzacją oraz klientów spółki Handlowy Leasing Sp. z o.o., którzy nie są klientami Banku.

Struktura aktywów Bankowości Korporacyjnej i Przedsiębiorstw wg stanu na 31.12.2013

Struktura pasywów Bankowości Korporacyjnej i Przedsiębiorstw wg stanu na 31.12.2013

Kluczowe transakcje i osiągnięcia w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Przedsiębiorstw w 2013 roku:

- W 2013 roku Bank aktywnie promował wśród klientów program Emerging Market Champions (program dla lokalnych klientów korporacyjnych i klientów globalnych zapewniający wsparcie i usługi finansowe niezbędne przy realizacji ekspansji zagranicznej) poprzez dialog z klientami, stronę internetową – "Biznes bez granic" oraz informacje w mediach i prasie. Na koniec 2013 roku Bank obsługiwał w ramach tego programu ponad 270 klientów (241 klientów globalnych inwestujących z Citi Handlowy w Polsce, m.in. Hyundai i Mando oraz 31 lokalnych klientów korporacyjnych inwestujących z Citi Handlowy na świecie, m.in. KGHM, Maspex, Polpharma);
- W ramach finansowania klientów korporacyjnych Bank:
 - wziął udział w finansowaniu kredytu konsorcjalnego na łączną kwotę 400 mln USD celem sfinansowania zapasów klienta z branży paliwowej;
 - rozpoczął w grudniu 2013 roku nową formę finansowania średnioterminowego dla instytucji finansowych poprzez transakcje Cross Currency Reverse Repo, pierwsza z nich została zrealizowana na kwotę 50 mln CHF;
 - podpisał umowę finansowania dostawców dla klienta z sektora górniczego w łącznej kwocie 100 mln zł;
 - podpisał Umowę Faktoringu Odwróconego z klientem z branży FMCG na łączną kwotę 30 mln zł. W ramach Umowy Bank będzie finansował wierzytelności w stosunku do wybranych przez klienta dostawców i regulował zobowiązania klienta przed terminem ich wymagalności;
- W ramach programów emisji papierów dłużnych dla klientów korporacyjnych Citi Handlowy:
 - podpisał umowę programu emisji papierów dłużnych dla klienta sektora finansowego do maksymalnej kwoty 3,5 mld zł;
 - uplasował obligacje klienta z sektora finansowego w wysokości 500 mln zł;
 - podpisał umowę dotyczącą programu obligacji dla klienta z sektora górniczego z zaangażowaniem Banku w kwocie 122 mln zł;
- Bank zrealizował m.in. następujące transakcje z klientami z segmentu Klientów Globalnych:
 - Podwyższenie programu finansowania dostawców do 400 mln zł dla właściciela największej sieci detalicznej w Polsce;
 - Dyskonto wierzytelności na 315 mln zł dla jednej z wiodących spółek z sektora paliwowego;
 - Udzielenie długoterminowego kredytu na kwotę 300 mln zł dla jednego z czołowych klientów z branży handlu detalicznego;
 - Kredyt na finansowanie bieżącej działalności w wysokości 100 mln zł dla klienta z branży detalicznej;
 - Udział w wysokości 100 mln zł w refinansowaniu długoterminowego zadłużenia jednego z czołowych klientów z branży FMCG;
 - Gwarancja na projekt infrastrukturalny w branży kolejowej na kwotę 70 mln zł;
 - Kredyt w rachunku bieżącym na 65 mln zł dla międzynarodowego producenta i dostawcy produktów i usług rolnych, spożywczych, finansowych oraz przemysłowych;
 - Kredyt handlowy na kwotę 20 mln USD dla klienta z branży hurtowej sprzedaży zbóż i pasz;
 - Doradztwo przy akwizycji Kredytu Banku przez BZ WBK – jednej z największych transakcji w polskim sektorze bankowym;
- Segment Bankowości Przedsiębiorstw (Przedsiębiorstwa i Sektor Publiczny) osiągnął w 2013 roku wzrost aktywów klientowskich o 14% w porównaniu do końca 2012 roku. Miały na to wpływ m.in. następujące transakcje finansowania zrealizowane w 2013 roku: finansowanie długoterminowe w łącznej kwocie 101 mln zł oraz kredyt w rachunku bieżącym w kwocie 20 mln zł dla producenta płytek ceramicznych, kredyt w rachunku bieżącym w kwocie 90 mln zł oraz faktoring odwrócony w wysokości 20 mln zł dla dystrybutora sprzętu IT, finansowanie dostawców w kwocie 50 mln zł oraz faktoring odwrócony w kwocie 25 mln zł dla producenta konserw rybnych, kredyt handlowy w kwocie 22 mln zł i kredyt odnawialny w kwocie 30 mln zł dla klienta z branży naprawy i konserwacji maszyn, kredyt handlowy w kwocie 52 mln zł dla klienta zajmującego się wykonywaniem instalacji elektrycznych, kredyt w rachunku bieżącym w kwocie 35 mln zł oraz kredyt długoterminowy w kwocie 15 mln zł dla producenta sprzętu gospodarstwa domowego, kredyt odnawialny i kredyt w rachunku bieżącym – wzrost całkowitego zaangażowania o 50 mln zł dla sprzedawcy obuwi, kredyt w rachunku bieżącym w wysokości 50 mln zł dla uniwersytetu;
- Dużą popularnością w 2013 roku cieszyły się kredyty na finansowanie inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej klientów segmentu Bankowości Przedsiębiorstw realizowane we współpracy z KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau). Citi Handlowy wystąpił do KfW o limit w wysokości 30 mln EUR, ale ze względu na dużą popularność tego produktu zwiększył go do 55 mln EUR (dodatkowe 25 mln EUR dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw).
- Akwizycja klientów: w segmencie Bankowości Przedsiębiorstw Bank pozyskał 676 nowych klientów w 2013 roku, w tym 85 Dużych Przedsiębiorstw, 440 Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz 151 podmiotów Sektora Publicznego – Bank w 2013 roku wygrał przetarg na obsługę Miasta Olsztyn oraz Miasta Tarnów. Obecnie Citi Handlowy jest liderem w obsłudze Sektora Publicznego na rynku, obsługując takie miasta jak: Warszawa, Tarnów, Wałbrzych, Inowrocław, Olsztyn, Elbląg, Kołobrzeg oraz wiele innych jednostek Sektora Publicznego.

4.3 Działalność Pionu Skarbu

Bank w zakresie produktów skarbowych zakończył 2013 rok osiągając jeden z najlepszych wyników finansowych ostatnich lat.

Pozycja lidera na rynku wymiany walutowej z klientami korporacyjnymi pozostała niezagrożona, czego potwierdzeniem jest ranking opublikowany w maju 2013 roku przez prestiżowy magazyn Euromoney.

W niniejszym rankingu, już piąty rok z rzędu, Citi Handlowy zajął pierwsze miejsce w kategorii obrotu walutowego z klientami korporacyjnymi z udziałem w rynku na poziomie 36%, tj. o 24% wyższy od wyniku konkurenta, który zajął drugie miejsce. Ranking jest tworzony na bazie udziałów rynkowych oszacowanych o dane zebrane od ankietowanych klientów. To międzynarodowe badanie ma już ponad trzydziestoletnią tradycję i cieszy się wyjątkową renomą w środowisku finansowym.

Wolumen transakcji walutowych w 2013 roku odnotował 11% wzrostu w porównaniu do 2012 roku. Wzrost ten dotyczył zarówno transakcji zawieranych drogą tradycyjną, jak i za pośrednictwem platformy walutowej Citi FX Pulse, co potwierdza, że proponowane przez Bank rozwiązania dotyczące możliwości lokowania środków finansowych i zarządzania pozycją walutową spełniają oczekiwania najbardziej wymagających klientów w tym obszarze.

W lutym 2013 roku Citi Handlowy otrzymał oficjalne wyróżnienie za osiągnięcia na rynku kasowym Treasury BondSpot Poland za aktywność na sesjach fixingowych oraz za największe obroty w 2012 roku.

Przy współpracy z Domem Maklerskim Banku Handlowego S.A. w marcu 2013 roku Bank rozpoczął kwotowania papierów wartościowych na Gieldzie Papierów Wartościowych, uzyskując tym samym dodatkowy kanał transakcyjny do dystrybucji papierów wartościowych dla wszystkich uczestników giełdy.

Oferta Banku skierowana do inwestorów instytucjonalnych w zakresie kupna i sprzedaży obligacji skarbowych była nadal konkurencyjna i atrakcyjna dla klientów. W 2013 roku wolumeny na tego typu transakcjach Bank utrzymał na takim samym poziomie, jak w rekordowym 2012 roku.

Bank nieprzerwanie utrzymuje jedną z czołowych pozycji jako organizator emisji obligacji i certyfikatów depozytowych dla banków. Zgodnie z raportem „Rating&Rynek” przygotowanym przez agencję FitchRatings, według stanu na koniec grudnia 2013 roku Bank posiadał 21% udziału w tym rynku.

W 2013 roku Bank po już drugi rok z rzędu uplasował się na pierwszej pozycji w prestiżowym rankingu organizowanym przez Ministerstwo Finansów na pełnienie funkcji Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych w 2014 roku. Bank, który pełni tę funkcję, współpracuje z Ministerstwem Finansów w zakresie budowy przejrzystego, płynnego i efektywnego rynku skarbowych papierów wartościowych (SPW). Wygrana w tym rankingu umocniła pozycję Citi Handlowy jako lidera w jakości kwotowań na rynku wtórnym oraz potwierdziła aktywność Banku we wspieraniu płynności i przyczynianiu się do rozwoju polskiego rynku obligacji.

4.4 Bankowość Transakcyjna

Oferta bankowości transakcyjnej Banku obejmuje produkty zarządzania środkami finansowymi (depozyty i rachunki bieżące, produkty zarządzania płynnością, Mikrodepozyty, bankowość elektroniczna), produkty kartowe, obsługę płatności i należności (Polecenie Zapłaty, Speedcollect), produkty gotówkowe, doradztwo unijne, produkty finansowania handlu.

Bogata historia obsługi kluczowych polskich i międzynarodowych klientów, a także nieustanna rozbudowa oferty zapewniają Bankowi pozycję lidera w wielu segmentach rynku. Liczba transakcji polecenia zapłaty przetwarzana przez Bank jest najwyższa w Polsce – udział w rynku sięga 40%. Bank jest pionierem rynku kart przedpłaconych. Mikrodepozyty – produkt dedykowany obsłudze depozytów masowych jest wiodącym rozwiązaniem na rynku – udział w rynku wynosi blisko 25%. Natomiast produkty zarządzania płynnością w ofercie Banku cechuje najwyższy poziom zaawansowania. Dynamiczny wzrost obrotów w obszarze finansowania zapewnił Bankowi 14% udziału w bankowym rynku faktoringowym.

Silna pozycja Citi Handlowy na rynku bankowości transakcyjnej została wyróżniona przez klientów w Euromoney Cash Management Survey. W tym prestiżowym badaniu w 2013 roku Bank Handlowy odnotował awans o dwie pozycje i zajął ostatecznie drugie miejsce.

Priorytetami rozwoju bankowości transakcyjnej w 2013 roku były:

- Aktywizacja klientów i zwiększenie tzw. share-of-wallet (udziału w portfelu klienta),
- Rozbudowa i komercjalizacja aplikacji e-banking,
- Ekspansja w obszarze finansowania handlu.

Aktywizacja klientów i zwiększenie share-of-wallet

W 2013 roku Bank przeprowadził kampanię promującą cztery pakiety produktów transakcyjnych: zarządzanie należnościami i płatnościami, obsługa pracownika, finansowanie handlu, efektywność energetyczna. Kampania była skierowana do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw. Celem akcji było budowanie trwałej relacji z klientami poprzez poznanie ich indywidualnych potrzeb i zaoferowanie obsługi dopasowanej do profilu ich działalności. W trakcie spotkań eksperci Banku prezentowali klientom możliwości optymalizacji procesów, podniesienia efektywności oraz wzrostu oszczędności w wyniku wykorzysta-

nia rozwiązań zarządzania środkami finansowymi i finansowania handlu. W 2013 roku przeprowadzono blisko 2,3 tys. spotkań w ramach kampanii w całej Polsce. Efektem kampanii jest blisko dwudziestoprocentowy wzrost wolumenu transakcji i przychodów wśród klientów, do których kampania była skierowana.

Rozbudowa i komercjalizacja aplikacji e-banking

Celem Banku jest rozbudowa rozwiązań technologicznych, które zapewniają błyskawiczną obsługę klientów i dostosowują się dynamicznie zmieniającego się otoczenia.

Istotnym wydarzeniem 2013 roku było udostępnienie klientom możliwości składania zleceń za pośrednictwem urządzeń mobilnych. Również od 2013 roku Bank oferuje swoim klientom rozwiązanie Express Elixir, które umożliwia natychmiastową realizację płatności i uznanie rachunku beneficjenta.

W 2013 roku wdrożono rozwiązanie umożliwiające składanie zleceń i obsługę rachunków bez pośrednictwa platformy e-banking. Klienci korzystający z takiej funkcjonalności komunikują się z Bankiem bezpośrednio z poziomu swojej aplikacji finansowo-księgowej. Jest to rozwiązanie szczególnie korzystne dla klientów z dużym wolumenem transakcji i liczną bazą kontrahentów.

Citi Trade Portal – system wdrożony pod koniec 2012 roku – jest ciągle wzbogacany o nowe funkcjonalności. W 2013 roku trwał proces migracji klientów na nową platformę. Z aplikacji korzysta obecnie ponad 300 klientów.

Ekspansja w obszarze finansowania handlu

Wysokiej klasy zaplecze technologiczne oraz bogata oferta produktowa zaowocowały w 2013 roku dynamicznym rozwojem produktów finansowania handlu. W 2013 Bank odnotował wzrost obrotów faktoringowych o 26% r./r., co spowodowało umocnienie pozycji Banku w czołówce rynku – Citi Handlowy zajął 3. miejsce spośród banków i 8. miejsce spośród wszystkich instytucji faktoringowych.

Depozyty i rachunki bieżące

Rachunek bieżący umożliwia klientom dostęp do pełnej palety produktów z oferty Banku. Środki pieniężne zgromadzone przez klienta na rachunku bieżącym, które nie są potrzebne do finansowania bieżącej działalności, mogą zostać ulokowane w depozytach terminowych, lub mogą pozostać na rachunku bieżącym o podwyższonym oprocentowaniu.

W ofercie Banku oprócz depozytów terminowych znajdują się depozyty automatyczne, depozyty negocjowane, depozyty zablokowane. W przypadku bardziej zaawansowanych konstrukcji wymagających zabezpieczenia wykorzystywany jest rachunek zastrzeżony lub powierniczy. W 2013 roku rozwiązania te znalazły zastosowanie np. przy zabezpieczaniu interesów nabywców lokali mieszkalnych oraz domów jednorodzinnych w ramach tzw. „Ustawy Deweloperskiej” (Ustawa z dnia 16 września 2011 r., o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego; Dz.U. 2011 Nr 232 poz. 1377).

Produkty zarządzania płynnością

Struktury zarządzania płynnością są zaawansowanymi instrumentami optymalizującymi przepływ funduszy w ramach jednego klienta lub w ramach jednej grupy kapitałowej. Bank w pakiecie produktów zarządzania płynnością oferuje możliwość optymalnego zarządzania środkami na rachunkach oraz nadwyżkami w nadpłynnych spółkach i firmach, które mają zwiększone zapotrzebowanie na kapitał. W swej ofercie Bank posiada następujące rozwiązania zarządzania płynnością:

- rachunek skonsolidowany,
- cash pool rzeczywisty,
- wirtualny cash pooling,
- saldo netto.

Wykorzystanie struktur zarządzania płynnością pozwala na redukcję zadłużenia i zmniejszenie kosztów jego obsługi bez ryzyka utraty płynności finansowej, a także pozwala klientom usprawniać niektóre procesy operacyjne.

Bankowość elektroniczna

Bank oferuje swoim klientom korporacyjnym platformę bankowości elektronicznej CitiDirect oraz skierowaną w szczególności do klientów z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw aplikację CitiDirect EB. W skali rocznej liczba transakcji zlecanych za pośrednictwem bankowości elektronicznej utrzymuje się na wysokim poziomie. Wolumen transakcji obsługiwanych w 2013 roku wyniósł 26 mln wobec 25 mln transakcji w roku ubiegłym. Liczba aktywnych klientów systemu bankowości elektronicznej na koniec roku 2013 wyniosła blisko 5 tys. Udział wyciągów dostarczanych do klientów wyłącznie w postaci elektronicznej utrzymywał się na wysokim i stabilnym poziomie i podobnie jak w 2012 roku wyniósł 90%.

Jednym z najważniejszych wydarzeń w obszarze bankowości elektronicznej dla klientów CitiDirect w roku 2013 było wdrożenie nowego interfejsu systemu bankowości elektronicznej oraz nowego wyglądu jego wersji mobilnej. Zmiana ta wiązała się z udostępnieniem obu oferowanych przez Bank wariantów systemów bankowości elektronicznej i platformy finansowania i obsługi handlu Citi Trade Portal na portalu CitiDirect EB. Oznacza to, że klienci Banku uzyskali jeden wspólny kanał dostępu do CitiDirect i Citi Trade Portal. Dodatkową zaletą nowej odsłony systemu CitiDirect jest również szybszy dostęp do poszczególnych funkcjonalności CitiDirect z poziomu portalu CitiDirect EB.

W minionym roku klientom została udostępniona możliwość samodzielnego zarządzania uprawnieniami użytkowników w systemie bankowości elektronicznej. W ten sposób klienci mogą efektywnie wprowadzać zmiany do zakresu dostępu do aplikacji wśród użytkowników systemu. Pośrednictwo pracowników Banku ogranicza się w nowym procesie do zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

Dodatkowo klienci CitiDirect otrzymali możliwość zlecania płatności natychmiastowych w systemie Express Elixir oraz Target2.

W roku 2013 Bank kontynuował rozwój platformy finansowania i obsługi handlu – Citi Trade Portal. Platforma poza obsługą faktoringu odwróconego zyskała nowe funkcjonalności dla klientów tj. obsługę faktoringu klasycznego i dyskonta wierzytelności oraz w obszarze produktów obsługi handlu została wdrożona akredytywa importowa i eksportowa, gwarancja bankowa, inkaso dokumentowe importowe i eksportowe.

Mikrodepozyty

Produkt Mikrodepozyty wykorzystywany jest przez instytucje i podmioty, które przyjmują w depozyt środki finansowe od płatników i są zobowiązane do ich zwrotu z należnymi odsetkami. Produkt Mikrodepozyty posiada również funkcjonalność umożliwiającą wyliczenie wartości odsetek archiwalnych, czyli przypisania kwoty odsetek do danego depozytu złożonego przez płatnika w przeszłości.

W 2013 roku Bank koncentrował swoje działania na udoskonaleniu produktu Mikrodepozyty. Główne zmiany polegały na wprowadzeniu komunikacji w trybie online oraz integracji systemu Banku z nowymi systemami finansowo księgowymi. Jest to szczególnie istotne w świetle zmian zaproponowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości zmierzających do unifikacji systemów obsługujących jednostki mu podległe. Dodatkowo Bank wprowadził możliwość zakładania mikrodepozytów w walutach obcych.

Produkt Mikrodepozyty jest najczęściej wykorzystywany przez jednostki sektora publicznego. Bank kontynuuje prace nad uatrakcyjnieniem oferty w tym zakresie także dla firm z sektora komercyjnego. W 2013 roku przygotowano specjalną ofertę

dedykowaną firmom deweloperskim, nowe rozwiązanie spełniają najnowsze wymagania polskiego prawa.

Wynikiem konsekwentnej strategii rozwoju produktu jest ciągłe umacnianie pozycji produktu Mikrodepozyty na rynku. W 2013 roku Bank pozyskał kilkunastu nowych klientów. Oprócz instytucji z sektora publicznego z oferty Banku w tym zakresie zdecydowały się skorzystać firmy z sektora komercyjnego.

W porównaniu do 2012 roku łączne salda zgromadzone na produkcie Mikrodepozyty wzrosły o prawie 50%.

Obsługa należności: SpeedCollect Polecenie Zapłaty, Produkty Gotówkowe

SpeedCollect to usługa pozwalająca na automatyczne księgowanie należności dla wierzycieli – odbiorców masowych płatności. W 2013 roku Bank utrzymał miejsce w ścisłej czołówce polskiego rynku pod względem liczby przetwarzanych transakcji. Liczba rozliczonych transakcji pozostała na porównywalnym poziomie do roku poprzedniego. Bank udostępnił swoim klientom korporacyjnym możliwość odbierania płatności z nowego kanału – Express Elixir.

Bank przeprowadził migrację klientów do nowego systemu dla produktów SpeedCollect i polecenie zapłaty. Jest to system trzeciej generacji, który zapewnia szybką realizację złożonych projektów klientów. Jest to możliwe dzięki trójwarstwowej architekturze systemu, dzięki niezależnemu, równoległemu przetwarzaniu informacji dla każdego klienta oraz dużej skalowalności systemu.

Polecenie Zapłaty. W 2013 roku Bank zachował pozycję lidera na rynku Polecenia Zapłaty rozliczając największą liczbę transakcji jako bank wierzyciela osiągając wzrost liczby rozliczonych transakcji o ponad 6% zachowując blisko 40% udział w rynku.

Produkty gotówkowe. Pomimo rosnącej popularności elektronicznych kanałów rozliczeń nadal znaczna część transakcji dokonywana jest w Polsce w formie gotówkowej i stanowi około 80 % transakcji. Citi Handlowy znajduje się w czołówce banków pod względem odprowadzania gotówki do Narodowego Banku Polskiego. Wychodząc naprzeciw swoim klientom Bank dostarcza kompleksowych rozwiązań umożliwiających obrót gotówkowy.

Znaczna większość wpłat dokonywana jest w formie zamkniętej, tj. dostarczana do Banku w zamkniętych opakowaniach i liczona pod nieobecność klienta.

Wpłaty gotówkowe oferowane są przez Bank również w innych wariantach, które zostały dostosowane do oczekiwań klientów. W ofercie oprócz standardowych wpłat, dokonywanych w formie zamkniętej, dostępne są również poniższe rozwiązania:

- wpłaty gotówkowe otwarte dokonywane poprzez placówki Poczty Polskiej S.A. na terenie całego kraju,
- Low-Cost Cash, tzw. „tania gotówka”, czyli depozyt uporządkowany, spełniający określone wymogi jakościowe,
- zakup bezpiecznych kopert służących do deponowania wpłat,
- elektroniczny obieg dokumentacji,
- SpeedCash (SpeedCollect we wpłatach gotówkowych) – Bank oferuje klientom możliwość dokonywania wpłat gotówkowych na rachunki wirtualne, dzięki czemu informacje niezbędne do prawidłowej identyfikacji wpłaty zawarte są bezpośrednio w numerze rachunku, co minimalizuje ryzyko błędnych (nieidentyfikowalnych) wpływów.

W 2013 roku Bank kontynuował rozwój alternatywnych rozwiązań dla klientów korporacyjnych poprzez otwieranie nowych punktów partnerskich, które w swojej ofercie posiadają podstawowe produkty bankowe. Możliwość bezpośredniego kontaktu klientów z Bankiem została rozszerzona przez partnerstwo z Poczta Polska S.A. Taka oferta jest dedykowana w miastach, gdzie Bank nie posiada oddziału.

Płatności zagraniczne

Rok 2013 był rokiem 10% wzrostu wolumenów płatności zagranicznych. Rekordowym miesiącem był październik, w którym odnotowano najwyższą liczbę zleceń walutowych zrealizowanych w historii Banku. Bank szczyty się najszerzym wachlarzem walut dostępnych na polskim rynku - klienci mają dostęp do 134 walut, co daje możliwość rozliczeń ze 180 krajami na świecie.

Płatności krajowe

W sierpniu 2013 roku uruchomiony został nowy innowacyjny kanał realizacji płatności krajowych Express ELIXIR. Klienci bankowości korporacyjnej mogą teraz przelewać i odbierać pieniądze do oraz z innych banków w zaledwie kilka sekund. Express ELIXIR to pierwszy w Polsce profesjonalny system rozliczeń natychmiastowych płatności realizowanych bezpośrednio. Z rozwiązania, którego operatorem jest Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. korzystają już klienci 8 banków.

Express ELIXIR jest pierwszym w Polsce i drugim w Europie, po Wielkiej Brytanii, profesjonalnym systemem, umożliwiającym bezpośrednią realizację natychmiastowych przelewów. Do prowadzenia rozliczeń w tym systemie nie są wykorzystywane rachunki podmiotów pośredniczących. Środki zgromadzone dla potrzeb rozliczania transakcji są zdeponowane w Narodowym Banku Polskim.

Elektroniczne Przekazy Pocztowe

Elektroniczne Przekazy Pocztove to produkt skierowany do klientów korporacyjnych, którzy przekazują środki pieniężne w formie gotówkowej osobom fizycznym. Produkt ten nadal cieszy się ogromnym zainteresowaniem klientów Banku zarówno w sektorze komercyjnym, jak i publicznym.

W 2013 roku Bank dynamicznie rozwijał współpracę z alternatywnym operatorem pocztowym. Rozwiązanie oparte o współpracę z tym podmiotem zostało z powodzeniem uruchomione u znaczących klientów Banku i stanowi istotny element wpływający na atrakcyjność oferty produktowej dla firm. Dzięki współpracy z nowym partnerem Bank jest w stanie zapewnić jeszcze bardziej elastyczną formę dostarczania środków pieniężnych.

Produkty kartowe

Bank oferuje szeroką ofertę kart biznes. Są to Karty Obciążeniowe, Gwarantowane czy Debetowe przeznaczone do pokrywania pracowniczych wydatków służbowych oraz Karty Przedpłacone wykorzystywane przez firmy jako bony świąteczne, dla wsparcia sprzedaży czy jako Programy lojalnościowe. Istotnym wydarzeniem w 2013 roku w tym obszarze był wygrany największy przetarg na rynku na obsługę jednej instytucji, będący jednocześnie największą w historii Citi Handlowy transakcją tego typu.

Doradztwo unijne

Główny ciężar działalności Biura ds. Unii Europejskiej w 2013 roku skupiał się na kampanii promującej programy finansowania inwestycji zwiększających efektywność energetyczną: SME Energy Efficiency Program i Municipal Energy Efficiency Program. Oba programy są kontynuacją długoletniej współpracy Citi Handlowy z Bankiem Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW). W ramach SME Energy Efficiency Program i Municipal Energy Efficiency Program bank KfW w imieniu Unii Europejskiej we współpracy z Bankiem Rozwoju Rady Europy (Council of Europe Development Bank, CEB) zapewnia środki i wiedzę ułatwiającą inwestycje w efektywność energetyczną w małych i średnich przedsiębiorstwach oraz w jednostkach publicznych. Programy KfW mają na celu zachęcić podmioty nimi objęte do podjęcia decyzji o inwestowaniu w efektywność energetyczną oraz sprawić, aby banki w krajach, w których działa program, poszerzyły swoją ofertę o finansowanie inwestycji w efektywność energetyczną.

Bardzo duże zainteresowanie programem finansowania inwestycji zwiększających efektywność energetyczną sprawiło, że prowadzono rozmowy z Bankiem Kreditanstalt für Wiederaufbau, w wyniku których podwyższono wartość programu SME Energy Efficiency Program z 10 do 35 mln euro. W wyniku realizacji obu programów KfW podpisano z klientami Banku umowy kredytowe na finansowanie inwestycji zmierzającej do oszczędności zużycia energii na kwotę przewyższającą 30 mln EUR.

Produkty finansowania handlu

Produkty finansowania handlu są jednym z kluczowych elementów oferty bankowości transakcyjnej Banku. Jest to obszar, który w 2013 roku, po raz kolejny, osiągnął bardzo dużą dynamikę wzrostu. W tej grupie produktowej kluczową rolę odgrywa finansowanie wierzycielskości w formie faktoringu oraz programów finansowania dostawców. Łączna wartość wierzycielskości handlowych skupionych w ramach tej grupy produktowej wyniosła 6,7 mld zł, czyli o 26% więcej niż w roku poprzednim.

Tak spektakularny wzrost obrotów, a co za tym idzie aktywów, był możliwy dzięki nieustannemu rozwojowi produktów faktoringowych, w tym Programów Finansowania Dostawców oraz faktoringu odwróconego, które cieszą się niezwykle popularnością wśród klientów Banku. W 2013 roku wdrożono kilka nowych Programów Finansowania Dostawców dla największych Klientów Banku na łączną kwotę 365 mln zł, a także zwiększono program dla jednej z największych sieci handlowych w Polsce do 400 mln zł. Wszystkie te działania przełożyły się na znaczące zwiększenie obrotów oraz poziomu aktywów.

Rok 2013 był okresem szybkiej ekspansji wprowadzonego w 2012 roku kredytu handlowego, który swoją funkcjonalnością obejmuje nie tylko finansowanie luki płynnościowej, ale także finansowanie krótkoterminowych kontraktów handlowych, w tym ich pre-finansowanie. W 2013 roku sfinalizowano kilkanaście transakcji finansowania kontraktów na łączną kwotę ponad 250 mln zł, w tym takie transakcje jak: finansowanie modernizacji bloków energetycznych oraz sprzętu specjalistycznego dla zakładów chemicznych i elektrowni.

W 2013 roku Bank wziął udział w jednej z największych na polskim rynku transakcji finansowania zapasów ropy naftowej. Była to dla Banku pierwsza transakcja uruchomiona w tej strukturze.

Istotnym elementem działań Banku był rozwój i popularyzacja funkcjonalności Citi Trade Portal - jednej z najlepszych na rynku bankowym platformy elektronicznej dedykowanej do obsługi produktów zarówno finansowania jak i obsługi handlu. Platforma została wyróżniona prestiżową nagrodą Innowacja Roku 2012. Citi Trade Portal zapewnia udogodnienia na każdym etapie obsługi klienta: wczytywanie danych (Bank dostosowuje się do formatu pliku klienta), wysyłanie wniosku o finansowanie (kontrola kosztów i sprawdzenie dostępności limitów online) oraz pełna informacja zwrotna o transakcjach (statusy, raporty, powiadomienia na platformie, sms oraz email). W 2013 roku Bank udostępnił klientom moduły pozwalające na obsługę takich produktów jak: akredytywa importowa, gwarancje bankowe oraz wiele opcji finansowania faktoringowego.

Wszystkie podjęte działania przełożyły się na zwiększone zainteresowanie klientów ofertą finansowania handlu Citi Handlowy, co pozwoliło na osiągnięcie rekordowego poziomu aktywów w tym obszarze. Na koniec 2013 roku wyniosły one 1,9 mld zł i były o 21% wyższe względem końca roku poprzedniego. Był to piąty rok z rzędu wzrostów aktywów odnotowany w tym obszarze.

4.4.1 Usługi powiernicze i depozytariusza

Bank prowadzi działalność powierniczą na podstawie przepisów prawa polskiego i zgodnie z międzynarodowymi standardami usług powierniczych, oferowanych inwestorom i pośrednikom działającym na międzynarodowych rynkach papierów wartościowych.

Bank potrafi sprostać wymogom największych i najbardziej wymagających klientów instytucjonalnych.

Bank utrzymał pozycję lidera na rynku banków depozytariuszy w Polsce. Oferuje zarówno usługi powiernicze dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych, jak i usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych.

W ramach regulaminowej działalności, na podstawie zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (obecnie Komisja Nadzoru Finansowego), Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych, rozlicza transakcje w obrocie papierami wartościowymi, zapewnia obsługę wypłat dywidend i odsetek, wycenę portfela aktywów, indywidualne raporty, a także aranżuje reprezentowanie klientów w walnych zgromadzeniach akcjonariuszy spółek publicznych. Ponadto, Bank świadczy usługi prowadzenia rejestru zagranicznych papierów wartościowych, w ramach których pośredniczy w rozliczaniu transakcji klientów krajowych na rynkach zagranicznych.

W okresie sprawozdawczym Bank utrzymał pozycję lidera rynku rozliczeń transakcji w obrocie papierami wartościowymi realizowanych na rzecz zdalnych członków Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i BondSpot S.A. Ponadto, Bank uczestniczył w rozliczaniu transakcji zawieranych przez klientów instytucjonalnych na elektronicznej platformie obrotu dłużnymi papierami wartościowymi, działającej pod nazwą Treasury BondSpot Poland, zorganizowanej przez spółkę BondSpot S.A.

Jako pierwszy bank powierniczy na rynku polskim, wykorzystując możliwości wynikające z wejścia w życie zmienionych przepisów prawa, Bank wprowadził do oferty produktowej rozwiązanie polegające na prowadzeniu rachunków zbiorczych dla uprawnionych podmiotów zagranicznych, pozyskując nowych klientów i utrwalając swą pozycję w segmencie zagranicznych pośredników finansowych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank prowadził ponad 13 tys. rachunków papierów wartościowych.

W tym samym czasie Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla: pięciu otwartych funduszy emerytalnych - Amplico OFE, Aviva OFE Aviva BZ WBK, ING OFE, Pekao OFE, Nordea OFE; pięciu dobrowolnych funduszy emerytalnych - MetLife Amplico DFE, Nordea DFE, ING DFE, DFE Pekao, Generali DFE; dwóch pracowniczych funduszy emerytalnych - Pracowniczego Funduszu Emerytalnego PZU „Słoneczna Jesień” i Pracowniczego Funduszu Emerytalnego Telekomunikacji Polskiej S.A.

Bank pełnił również obowiązki depozytariusza dla funduszy inwestycyjnych, zarządzanych przez następujące Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych: BZ WBK TFI S.A., PKO TFI S.A., Pioneer Pekao TFI S.A., Legg Mason TFI S.A. oraz Aviva Investors Poland TFI S.A.

W 2013 roku Bank kontynuował działania na rzecz doskonalenia regulacji prawnych rynku papierów wartościowych. Przedstawiciel Banku pełnił funkcję Przewodniczącego Prezydium Rady Banków Depozytariuszy przy Związku Banków Polskich w czasie

kolejnej, czwartej z rzędu, kadencji oraz został powołany do Rady Nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. W okresie sprawozdawczym Rada kontynuowała uzgodnienia z Komisją Nadzoru Finansowego dotyczące wątpliwości powstałych w związku z wykonywaniem niektórych obowiązków depozytariusza funduszy inwestycyjnych i emerytalnych. Rada uczestniczyła w dyskusji na temat zmian w prawie podatkowym odnośnie ważności certyfikatów rezydencji i przejęcia przez podmioty prowadzące rachunki papierów wartościowych od emitentów funkcji płatnika podatku dochodowego od dywidend, czego efektem jest projekt zmian ustawowych. Za pośrednictwem Rady przedstawiciele Banku brali czynny udział w przygotowywaniu nowych rozwiązań na rynku kapitałowym, w tym w pracach zespołu roboczego ds. przeglądu przepisów regulujących obrót instrumentami finansowymi przy Ministrze Finansów, wdrożeniu nowego systemu transakcyjnego „UTP” na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w opiniowaniu zmian do rozporządzeń Ministra Finansów wydanych na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustaleniu zasad opodatkowania wykonywania czynności depozytariusza funduszy emerytalnych i inwestycyjnych podatkiem od towarów i usług oraz ustaleniu standardowych wzorców formularzy dla celów wykonywania praw z papierów wartościowych w ramach zdarzeń korporacyjnych.

Rada brała aktywny udział w opiniowaniu innych projektów aktów prawnych, mających wpływ na działalność krajowych banków powierniczych. Wykorzystując własne zasoby, doświadczenie i kompetencje, pracownicy Banku, we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A., KDPW_CCP S.A. i Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uczestniczyli w konsultacjach nad wprowadzaniem nowych rozwiązań na polskim rynku kapitałowym w ramach prac zespołów roboczych powołanych przy Związku Banków Polskich, a także w pracach rynkowych grup roboczych w zakresie tworzenia standardów odnośnie rozrachunku transakcji, w szczególności tzw. „National Market Practice Group” powołanej przy KDPW S.A.

4.5 Działalność maklerska

Grupa prowadzi działalność maklerską na rynku kapitałowym za pośrednictwem spółki Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), w której Bank posiada 100-procentowy udział.

2013 był dla DMBH bardzo udanym rokiem, w którym spółka osiągnęła rekordowe udziały w rynku w swoich głównych liniach biznesowych (Equity i ECM). Sukcesy te miały przełożenie na osiągnięcie najwyższych w historii wyników finansowych zarówno pod względem zysku netto, jak i zwrotu na kapitale, a także wskaźnika przychodów do kosztów.

Spółka utrzymała po raz kolejny z rzędu pozycję lidera w obrocie akcjami na rynku wtórnym, zwiększając udział w obrotach sesyjnych z 12,2% w 2012 roku do 12,7% w 2013 roku. Jednocześnie istotnie zwiększyła się przewaga względem pozostałych uczestników rynku kapitałowego - drugi podmiot pod względem obrotów sesyjnych miał o 30% mniejszy obrót w 2013 roku niż DMBH (w 2012 różnica wynosiła 14%).

Szczegółowe dane na temat wartości obrotu akcjami oraz kontraktami terminowymi za pośrednictwem DMBH prezentuje poniższa tabela.

Wartość obrotu akcjami oraz wolumeny obrotów instrumentami pochodnymi w DMBH - transakcje sesyjne

	2013	2012	Zmiana (%)	Udział w obrotach 2013	Udział w obrotach 2012
Akcje (mln zł)	55 952	45 834	22%	12,7%	12,2%
Kontrakty terminowe (tys. szt.)	614,9	314,4	95%	2,7%	1,5%

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

W 2013 roku wartość transakcji zawartych za pośrednictwem DMBH na rynku sesyjnym akcji GPW wyniosła 56,0 mld zł, co stanowiło wzrost o 22% w stosunku roku poprzedniego, znacznie przekraczający wzrost obrotów sesyjnych na giełdzie, który w tym samym okresie wyniósł 17%. Jeszcze większy wzrost wynoszący

95% spółka zanotowała w obrocie kontraktami terminowymi zwiększając swój udział w obrotach do 2,7%.

Na koniec 2013 roku DMBH pełnił funkcję Animatora dla akcji 29 spółek notowanych na giełdzie w Warszawie. Stanowi to 7,7% akcji

notowanych na warszawskim parkiecie na rynku podstawowym. Spadek liczby emitentów, dla których DMBH pełnił funkcję Animatora (z 32 na koniec 2012 roku) rekompensowany został wzrostem aktywności dla spółek pozostających w portfelu DMBH. Godne podkreślenia jest także to, że DMBH był w 2013 roku animatorem dla wszystkich (wyłączając Citi Handlowy) spółek, wchodzących w skład indeksu WIG20.

Dodatkowo DMBH rozpoczął pełnienie funkcji Animatora rynku dla kontraktów terminowych na akcje najpłynniejszych spółek: PZU, PKO BP, Pekao i PKN Orlen. Zgodnie z rocznym zestawieniem GPW, DMBH był jednym z najaktywniejszych animatorów rynku spośród wszystkich podmiotów pełniących tę funkcję na GPW w Warszawie.

Do największych sukcesów DMBH w 2013 roku zaliczyć należy zdobycie pozycji lidera w transakcjach typu IPO i SPO z udziałem rynkowym przekraczającym 15%. W 2013 roku DMBH przeprowadził następujące transakcje na rynku kapitałowym:

- **Energa S.A.** - DMBH pełnił funkcję Współprowadzącego Księgę Popytu w pierwszej ofercie publicznej spółki Energa S.A. o wartości 2,4 mld zł (grudzień 2013 roku);
- **Legg Mason Akcji Skoncentrowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty** - DMBH pełnił funkcję Agenta Oferującego w ofercie publicznej Certyfikatów Inwestycyjnych serii D o wartości 42,7 mln zł (wrzesień 2013 roku);
- **Grupa Azoty S.A.** - DMBH pełnił funkcję Globalnego Współkoordynatora i Współprowadzącego Księgę Popytu w transakcji przyspieszonej sprzedaży pakietu akcji należącego do Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej o wartości 626 mln zł (kwiecień 2013 roku).
- **Dexia Kommunalcredit Bank Polska S.A.** - DMBH pełnił funkcję podmiotu pośredniczącego w transakcji niepublicznej nabycia akcji przez Getin Noble Bank S.A. o wartości 57,1 mln zł (marzec 2013 roku);
- **Bank Zachodni WBK S.A.** - DMBH pełnił funkcję Globalnego Współkoordynatora i Współprowadzącego Księgę Popytu w ofercie wtórnej spółki obejmującej sprzedaż pakietu akcji należącego do KBC Bank NV oraz Banco Santander S.A., o wartości 4,9 mld zł (marzec 2013 roku);
- **Polski Holding Nieruchomości S.A.** - DMBH pełnił funkcję Globalnego Współkoordynatora i Współprowadzącego Księgę Popytu w pierwszej ofercie publicznej spółki Polski Holding Nieruchomości S.A. o wartości 238,6 mln zł (luty 2013 roku);

- **Bank Pekao S.A.** - DMBH pełnił funkcję Współprowadzącego Księgę Popytu w transakcji przyspieszonej sprzedaży pakietu akcji należącego do Unicredit SpA o wartości 3,7 mld zł (luty 2013 roku);
- **PKO Bank Polski S.A.** - DMBH pełnił funkcję Globalnego Współkoordynatora i Współprowadzącego Księgę Popytu w transakcji przyspieszonej sprzedaży pakietu akcji należącego do Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej o wartości 5,2 mld zł (styczeń 2013 roku);
- **NG2 S.A.** - DMBH pełnił funkcję Wyłącznego Prowadzącego Księgę Popytu w transakcji sprzedaży pakietu akcji o wartości 140 mln zł (styczeń 2013 roku).

Dużym osiągnięciem DMBH w segmencie klientów detalicznych było uruchomienie pod koniec III kwartału 2013 roku nowej platformy transakcyjnej - CitiFX Pro, która bardzo znacząco rozszerzyła ofertę dla klientów indywidualnych. Platforma ta daje możliwość nabywania lub zbywania akcji oraz instrumentów typu ETF notowanych na największych giełdach zagranicznych oraz instrumentów rynku walutowego na rynku pozagiełdowym (OTC) z wykorzystaniem dźwigni finansowej. Platforma nie tylko pozwala na szybkie i proste inwestowanie w trybie on-line, 24h na dobę, za pomocą laptopa, tableta, lub smartfona, ale również dostarcza informacje na temat spółek i rynków zagranicznych. Zaawansowane moduły „Dane o spółkach” i „Stock screener” pomagają dokonać wyboru inwestycji według indywidualnych preferencji i strategii klienta. Nowa oferta cieszy się dużym zainteresowaniem wśród klientów, którzy doceniają łatwość obsługi platformy, a także jej niezawodność i możliwość dostępu z urządzeń mobilnych.

Nowym elementem w ofercie produktowej skierowanej do klientów detalicznych w 2013 roku było wprowadzenie zapisów na certyfikaty zamkniętych funduszy inwestycyjnych.

W 2013 roku wzrosła liczba inwestorów korzystających z internetowego kanału dostępu do rachunku inwestycyjnego. Na koniec roku ok. 3,5 tys. klientów posiadało dostęp on-line do rachunku inwestycyjnego. Ustabilizował się procentowy udział zleceń złożonych za pośrednictwem Internetu w stosunku do ogólnej liczby zleceń. Wskaźnik ten wynosił w roku 2013 ok. 78%.

W 2013 roku kontynuowano działania optymalizacyjne polegające na zamykaniu rachunków klientów nieaktywnych oraz pozyskiwanie nowych klientów, m.in. za pośrednictwem funkcjonujących w Banku Punktów Przyjmowania Zleceń. W efekcie tych działań liczba rachunków inwestycyjnych prowadzonych przez DMBH na koniec 2013 roku wyniosła 9,1 tys. (wobec 9,3 tys. rachunków na koniec 2012 roku), co oznacza spadek o 2,6%.

Wybrane dane finansowe na dzień 31.12.2013 roku*

Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki	Suma bilansowa	Kapitał własny	Wynik finansowy netto za 2013 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	458 713	118 911	30 302

* Dane w trakcie audytu.

4.6 Działalność leasingowa

Nadzwyczajne Zgromadzenie Udziałowców Handlowy Leasing Sp. z o.o. („Handlowy-Leasing”, „HL”) w dniu 20 marca 2013 roku podjęło uchwałę w sprawie ograniczenia prowadzonej działalności przez Spółkę w zakresie leasingu wyłącznie do realizacji umów leasingowych zawartych do 30 kwietnia 2013 roku. Decyzja Zgromadzenia poprzedzona została zgodą Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Po dacie 30 kwietnia 2013 roku Handlowy Leasing nie zawierał nowych umów leasingu, kontynuując obsługę

umów już istniejących z zachowaniem jakości świadczonych usług oraz efektywności ekonomicznej w prowadzonej działalności.

Produkt leasingowy pozostał w ofercie Banku i jest oferowany w ramach tzw. „otwartej architektury”, czyli partnerskiej współpracy Banku z podmiotami spoza Grupy Banku. Od czerwca 2013 roku usługi leasingowe świadczone są w ramach umowy o współpracy przez dwóch partnerów: Europejski Fundusz Leasingowy S.A. i CorproFlota Sp z o.o.

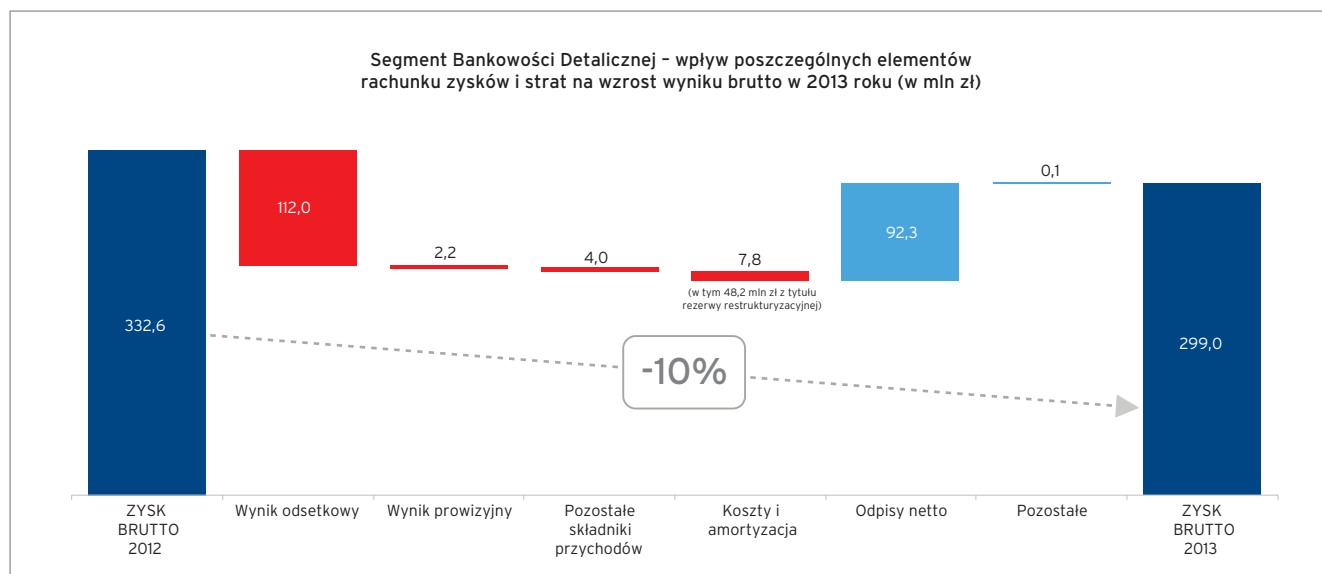
Wybrane dane finansowe na dzień 31.12.2012 roku*

Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki	Suma bilansowa	Kapitał własny	Wynik finansowy netto za 2013 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	390 203	150 304	15 105

* Dane w trakcie audytu.

5. Segment Bankowości Detalicznej

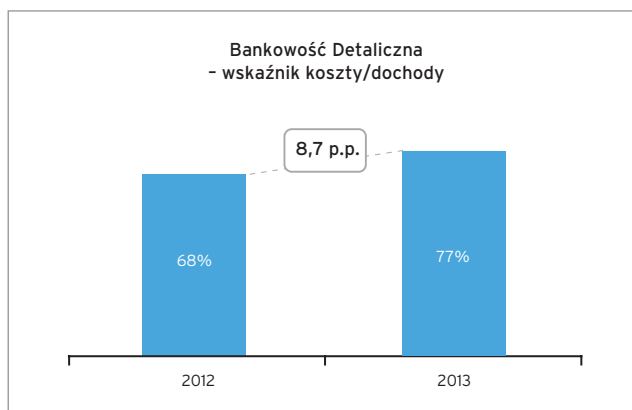
5.1 Podsumowanie wyników segmentu

W 2013 roku segment Bankowości Detalicznej zanotował spadek zysku brutto o 33,6 mln zł tj. 10,1%. Na kształtowanie się wyniku brutto segmentu Bankowości Detalicznej w 2013 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wpływ miały poniższe czynniki:

- Wynik odsetkowy na poziomie 661,1 mln zł wobec 773,2 mln zł w 2012 roku - spadek o 112,0 mln zł, tj. 14,5% głównie w wyniku niższych przychodów odsetkowych wskutek obniżenia oprocentowania produktów kredytowych w następstwie zmian rynkowych stóp procentowych (spadek oprocentowania na portfelu kart kredytowych o 7 p.p. z 23% na początku stycznia 2013 roku do 16% od lipca 2013 roku), który został częściowo skompensowany spadkiem kosztów odsetkowych pomimo istotnego wzrostu salda depozytów (o 1,0 mld zł, tj. 17,1%);
- Wynik z tytułu prowizji w wysokości 345,8 mln zł w porównaniu do 348,0 mln zł osiągniętych w 2012 roku - spadek wyniku o 2,2 mln zł tj. 0,6% przede wszystkim w związku z niższymi prowizjami na kartach kredytowych i debetowych (wskutek obniżenia stawki interchange przez organizacje kartowe od stycznia 2013 roku). Jednocześnie w 2013 roku w porównaniu z 2012 rokiem osiągnięte zostały wyższe przychody z tytułu sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych (o 19,7 mln zł, tj. 14,9%), głównie w wyniku większego zainteresowania klientów funduszami inwestycyjnymi oraz produktami inwestycyjnymi powiązanymi z funduszami;
- Pozostałe składniki przychodów, obejmują wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji (spadek o 2,9 mln zł), przychody z tytułu dywidend (spadek o 0,8 mln zł) oraz wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych (spadek o 0,3 mln zł);
- Koszty działania i amortyzacja w wysokości 779,3 mln zł w porównaniu do 771,5 mln zł w 2012 roku - wzrost o 7,8 mln zł tj. 1,0%, na który wpływ przede wszystkim miała rezerwa restrukturyzacyjna zawiązana w październiku 2013 roku w wysokości 48,2 mln zł. Z wyłączeniem wpływu powyższej rezerwy restrukturyzacyjnej, w 2013 roku nastąpiło zmniejszenie kosztów działania i amortyzacji w porównaniu do 2012 roku o 40,4 mln zł, w tym oszczędności z tyt. restrukturyzacji przeprowadzonej w 2012 roku wyniosły 33 mln zł, z czego część została reinwestowana w technologię;

- odwrócenie odpisów netto w wysokości 62,3 mln zł w 2013 roku wobec 30,0 mln zł utworzenia odpisów netto w 2012 roku, tj. poprawa o 92,3 mln zł wynikająca z kontynuacji pozytywnego trendu poprawy jakości portfela i związanych z tym rozwiązań odpisów. Jednocześnie w 2013 roku dokonano sprzedaży części ekspozycji detalicznych: w II kwartale 2013 roku sprzedaż dotyczyła należności z tytułu pożyczek gotówkowych oraz kart kredytowych z utratą wartości w wysokości 148,8 mln zł (98% stanowiły należności spisane z bilansu Banku) za kwotę 23,3 mln zł; w IV kwartale 2013 roku dokonano sprzedaży należności z tytułu pożyczek gotówkowych oraz kart kredytowych z utratą wartości w wysokości 99,3 mln zł (98% stanowiły należności spisane z bilansu Banku) za kwotę 10,2 mln zł.

5.2 Wybrane dane biznesowe

	2013	2012	Zmiana	
			tys. zł	%
Liczba klientów indywidualnych	782,3	858,4	(76,1)	(8,9%)
Liczba rachunków bieżących, w tym:	515,0	585,8	(70,8)	(12,1%)
liczba rachunków operacyjnych	164,1	180,7	(16,6)	(9,2%)
Liczba rachunków operacyjnych pozyskanych w danym okresie	66,8	78,9	(12,1)	(15,3%)
Liczba rachunków oszczędnościowych	180,4	193,1	(12,7)	(6,6%)
Liczba kart kredytowych, w tym:	773,3	795,4	(22,1)	(2,8%)
karty co-brandowe	465,0	464,3	0,7	0,2%
Liczba aktywnych kart kredytowych	691,2	720,7	(29,5)	(4,1%)
Liczba kart debetowych, w tym:	344,8	418,0	(73,2)	(17,5%)
karty PayPass	316,8	364,7	(47,9)	(13,1%)

5.3 Opis kluczowych wydarzeń i osiągnięć biznesowych

Karty kredytowe

Na koniec 2013 roku liczba kart kredytowych wyniosła 773,3 tys. i była niższa o 22,1 tys. w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Na nadal kurczącym się rynku kart kredytowych, dynamika spadku portfela Banku była niższa niż całego rynku, dzięki czemu według dostępnych danych na koniec III kwartału 2013 roku udział w liczbie kart kredytowych wydanych na rynku wzrósł do 12,5% (tj. o 0,2 pkt. proc.) w stosunku do analogicznego kwartału 2012 roku, utrzymując tym samym trzecią pozycję pod względem liczby wydanych kart kredytowych.

Saldo zadłużenia na kartach kredytowych wyniosło 2,2 mld zł na koniec 2013 roku, tj. było wyższe o 3% w porównaniu do końca 2012 roku. W rezultacie Bank wzmocnił pozycję lidera na rynku kart kredytowych pod względem wartości kredytów udzielonych na kartach kredytowych z udziałem rynkowym według danych na koniec 2013 na poziomie 19,5% wobec 18,6% rok wcześniej. Bank utrzymał także wiodącą pozycję pod względem wartości transakcji - według danych dostępnych na koniec III kwartału 2013 roku udział Banku wyniósł 20,9% wobec 22,3% na koniec 2012 roku.

W 2013 roku odnotowano wzrost akwizycji kart kredytowych o 28% r./r. W strukturze akwizycji dominowała multipartnerska Karta Kredytowa Citibank World MasterCard z udziałem w akwizycji na poziomie 52%. Dobre wyniki sprzedażowe odnotowały także: Karta Kredytowa Citibank Wizz Air World MasterCard z udziałem w akwizycji wynoszącym 16%, a także klasyczna karta kredytowa z udziałem w akwizycji na poziomie 17%.

Program Rabatowy dla posiadaczy kart Citi Handlowy w 2013 roku utrzymał pozycję jednego z największych tego typu programów bankowych w Polsce. Oferuje on zniżki do 50% w ponad 4,8 tys. punktów usługowo-sprzedażowych w całej Polsce. W 2013 roku oprócz regularnych rabatów, posiadacze kart kredytowych mieli dostęp do wyjątkowych okazji, tzw. gorących ofert. Ponadto, od lipca 2013 roku posiadacze kart płatniczych (kredytowych i debetowych) Citi Handlowy mają dostęp do ekskluzywnego programu benefitów w hotelach na całym świecie „Hotel Privileges Program” oraz globalnego programu Citibank World Privileges umożliwiającego korzystanie z międzynarodowych zniżek i przywilejów w ponad 30 tys. punktów na całym świecie.

Rachunki bankowe

Rachunki bieżące

Liczba rachunków bieżących klientów indywidualnych spadła o 12% w stosunku do 2012 roku i na koniec 2013 roku wyniosła 515 tys. (586 tys. w 2012 roku), w tym 337 tys. kont w złotych (398 tys. w 2012 roku) i 178 tys. kont walutowych (188 tys. w 2012 roku). Spadek liczby rachunków był wynikiem podjętych w IV kwartale 2013 roku działań mających na celu zamknięcie

niewykorzystywanych przez klientów relacji depozytowych. Rezultatem tych działań było zamknięcie w grudniu 74 tys. rachunków prowadzonych dla 50 tys. klientów.

W 2013 roku Bank kontynuował politykę budowania relacji z klientami oraz zachęcania ich do aktywnego korzystania z rachunku osobistego, dzięki czemu, mimo spadku liczby rachunków, Bank odnotował 12% wzrost sald na nich zgromadzonych. Na koniec 2013 roku saldo na rachunkach bieżących wyniosło 2,7 mld zł, podczas gdy na koniec 2012 roku wynosiło 2,4 mld zł.

Konta oszczędnościowe

Na koniec 2013 roku liczba kont oszczędnościowych wyniosła 180 tys. z łącznym saldem na poziomie 3,2 mld zł, wobec 193 tys. kont o łącznym saldzie 2,4 mld zł na koniec 2012 roku. Spadek liczby rachunków był skutkiem, podobnie jak w przypadku rachunków bieżących, zamknięcia nieaktywnych rachunków oszczędnościowych.

Produkty kredytowe

Pożyczka gotówkowa

Na koniec 2013 roku saldo portfela pożyczki gotówkowej wyniosło 1,9 mld zł, tj. było niższe o 9% w porównaniu do końca 2012 roku.

W 2013 roku strategią Banku w zakresie pożyczki gotówkowej była optymalizacja procesu udzielania produktu. Wprowadzone zostały nowe możliwości dotyczące rodzaju wymaganych dokumentów (np. możliwość zastosowania wydruków z rachunku bankowego z innego banku z wpływem wynagrodzenia) oraz sposobu ich dostarczania do Banku (proces skanowania). Pozytywną zmianą było także wprowadzenie procesu 1-godzinnego, co oznacza, że środki z pożyczki mogły zostać wypłacone klientowi w ciągu 1 godziny od momentu spisania wniosku w oddziale. W listopadzie 2013 roku wprowadzona została możliwość zawarcia umowy o pożyczkę gotówkową „bez wychodzenia z domu” za pośrednictwem nagrywanych linii.

W grudniu 2013 roku wprowadzono nowy mechanizm oprocentowania pożyczki gotówkowej - oprocentowanie dla nowych klientów będzie ustalane jako suma stawki WIBOR 3M oraz stałej marży Banku.

Produkty hipoteczne

Na koniec 2013 roku saldo portfela kredytów hipotecznych wyniosło 1,1 mld zł, tj. wzrosło o 15% w porównaniu do końca 2012 roku.

Akwizycja nowych kredytów w obszarze produktów hipotecznych skoncentrowana była na segmencie CitiGold. Po wprowadzeniu w I kwartale 2013 roku oferty cenowej opartej o segment klienta, udział klientów CitiGold w nowej sprzedaży utrzymywał się na stabilnym poziomie około 50%.

Jednocześnie Bank kontynuował realizację strategii sprzedaży związanej innych produktów bankowych. W jej wyniku niemal 100% klientów, którzy skorzystali z oferty produktów hipotecznych, związała się z Bankiem również co najmniej dwoma innymi produktami (głównie rachunki operacyjne oraz karty kredytowe, przy istotnie rosnącym udziale produktów inwestycyjnych).

Produkty inwestycyjne i ubezpieczeniowe

Produkty inwestycyjne

W celu uatrakcyjnienia oferty produktowej o nowe możliwości inwestycyjne, w 2013 roku wprowadzonych zostało do oferty 18 funduszy inwestycyjnych otwartych oferowanych przez krajowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych oraz zagraniczne firmy inwestycyjne. Zmiany dotyczyły rozszerzenia palety produktowej klasy dłużnej i akcyjnej. Łączna liczba funduszy oferowanych klientom na koniec 2013 roku wyniosła 148 (w tym 63 krajowych oraz 85 zagranicznych).

Bank rozszerzył ofertę o usługę doradztwa inwestycyjnego w zakresie funduszy inwestycyjnych, wprowadzając ją we wszystkich oddziałach obsługujących klientów z segmentu Gold i Gold Select.

W zakresie produktów strukturyzowanych Bank rozwijał ofertę obligacji ustrukturyzowanych innych emitentów, inwestycyjnego ubezpieczenia na życie zachowując konkurencyjną pozycję na rynku w tym zakresie. Bank udostępnił w 2013 roku 40 subskrypcji obligacji strukturyzowanych skierowanych do klientów CitiGold i CitiGold Select. Obligacje strukturyzowane denominowane były w złotych polskich (37 subskrypcji), w dolarach amerykańskich (2 subskrypcje) oraz w euro (1 subskrypcja).

Oferta produktowa skierowana była zarówno do klientów, którzy poszukiwali produktów wypłacających kupon uzależniony od stawki WIBOR, jak również do klientów, którzy poszukiwali pośredniej ekspozycji na rynek akcji zarówno polski jak i rynki zagraniczne, na rynek surowców lub powiązane z wartością jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych – przy jednoczesnym zachowaniu pełnej lub warunkowej ochrony zainwestowanego kapitału przez emitenta w terminie wykupu.

W ramach zainteresowania klientów obligacjami korporacyjnymi i rządowymi Bank pośredniczył w zawieraniu transakcji z klientami na obligacjach Skarbu Państwa denominowanych w różnych walutach oraz na obligacjach korporacyjnych niedopuszczonych do publicznego obrotu w Polsce.

W lipcu 2013 roku Bank rozszerzył dostęp dla klientów do oferty inwestycji dwuwalutowych poprzez nowy kanał dostępu w ramach systemu bankowości elektronicznej Citibank Online, a także uatrakcyjnił tę ofertę m.in. poprzez dodanie nowych walut i okresów, na które zawierana jest umowa o produkt inwestycyjny.

W ramach współpracy z DMBH i świadczenia maklerskiej usługi przyjmowania i przekazywania zleceń, Bank obsługiwał 6 ofert publicznych papierów wartościowych, przyjmując zapisy na certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych, akcje i obligacje.

Na koniec 2013 roku łączna wartość środków zarządzanych w produktach o charakterze inwestycyjnym (w tym w ramach certyfikatów depozytowych, inwestycji dwuwalutowych, lokat inwestycyjnych oraz produktów ubezpieczeniowych) nabytych przez klientów detalicznych za pośrednictwem Banku była o 11,3% wyższa od wartości na koniec 2012 roku.

Wzrost ten dotyczył głównie funduszy inwestycyjnych krajowych, środków w instrumentach zgromadzonych na rachunkach maklerskich prowadzonych przez DMBH i ubezpieczeń strukturyzowanych (ubezpieczeń na życie w wbudowanym instrumentem pochodnym).

Produkty ubezpieczeniowe

W zakresie produktów ubezpieczeniowych Bank w 2013 roku kontynuował inicjatywy mające na celu zwiększanie poziomu sprzedaży ubezpieczeń i uatrakcyjnienie oferty ubezpieczeniowej.

Bank wprowadził zmodyfikowany nowy produkt ubezpieczeniowy dla posiadaczy karty kredytowych oferowany w ramach kampanii drogą telefoniczną. Było to ubezpieczenie na życie „Bezpieczna Droga”, obejmujące głównie ochroną śmierć ubezpieczonego w wyniku wypadku. W 2013 roku z ubezpieczenia skorzystało ponad 3 tys. klientów.

Bank rozszerzał także ofertę produktów związanych z regularnym oszczędzaniem i inwestowaniem. W czerwcu 2013 roku Bank wprowadził do oferty nową zmodyfikowaną wersję ubezpieczenia z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi w walucie EUR i USD - Portfel Inwestycyjny Premium. Wprowadzone zmiany mające na celu zwiększenie atrakcyjności oferty dotyczyły głównie nowej listy dostępnych funduszy oraz bardziej atrakcyjnych parametrów finansowych produktu dla klienta.

W ramach współpracy z PZU Życie S.A. Bank w 2013 roku przeprowadził 2 subskrypcje indywidualnego inwestycyjnego ubezpieczenia na życie (ubezpieczenia na życie i dożycie z wbudowanym instrumentem pochodnym).

6. Rozwój kanałów dystrybucji

6.1 Sieć oddziałów

Budowa Bankowego Ekosystemu Smart

W dniu 22 października 2013 roku Zarząd Banku poinformował, że w odpowiedzi na zmieniający się model zachowań klientów i dynamiczny rozwój nowych technologii oraz realizując strategię banku efektywnego, podjął kierunkową decyzję o transformacji systemu dystrybucji w kierunku budowania Bankowego Ekosystemu Smart, jak również o wdrożeniu zmian modelu operacyjnego mających na celu dalszą poprawę efektywności operacyjnej Banku.

Bankowy Ekosystem Smart to bankowość przyszłości, która w odpowiedzi na zmieniające się zachowania i preferencje klientów, zakłada przeniesienie koncentracji z tradycyjnej bankowości oddziałowej na nowoczesne placówki typu Smart, zlokalizowane w miejscach, gdzie obecni są klienci Banku, oraz zastosowanie najnowszych technologii umożliwiających wygodny kontakt z Bankiem z wykorzystaniem rozwiązań mobilnych i internetowych. To konsekwentna realizacja strategii zapoczątkowanej w 2010 roku, która zakłada obecność Banku w miejscach aktywności strategicznych grup docelowych i skoncentrowanie się na rynkach o największym potencjale wzrostu.

Podejmując decyzję o otwarciu nowoczesnych placówek bankowych typu Smart w G9, Zarząd Banku zdecydował jednocześnie o wyjściu w 2013 roku z 19 lokalizacji oddziałów bankowości detalicznej zlokalizowanych poza kluczowymi dla Banku rynkami. Obsługa klientów w tych miejscowościach realizowana będzie za pośrednictwem scentralizowanego działu sprzedaży i obsługi telefonicznej CitiPhone, jak również poprzez platformy internetowe i mobilne.

Pilotażowy oddział Smart został otwarty we wrześniu 2013 roku w Galerii Katowickiej. Kolejna placówka Smart powstała w warszawskiej Galerii Mokotów w grudniu 2013 roku. Oddziały Smart zostały tak zaprojektowane, aby ułatwić i zachęcić klientów do korzystania z bankowości internetowej oraz mobilnej i jednocześnie budować z nimi relacje. W oddziale można samodzielnie zrealizować podstawowe operacje bankowe (np. zlecić przelew lub wypłacić wniosek o nowy produkt) korzystając z nowoczesnych i intuicyjnych tabletów oraz ekranów dotykowych. Rolą doradcy jest natomiast skupienie się na precyzyjnym zidentyfikowaniu potrzeb bankowych klienta. Bankowy Ekosystem Smart to także udoskonalone procesy, które umożliwiają przyspieszenie realizacji zleceń klientów. Na koniec 2013 roku średni czas otwarcia konta w katowickim oddziale Smart to 13 minut (rekordowy - 7 minut), a średni czas oczekiwania klientów na kartę kredytową to 70 minut od momentu złożenia wniosku w oddziale (docelowo czas oczekiwania powinien wynieść ok. 15-20 minut).

Liczba oddziałów na koniec okresu

	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
Liczba placówek:	65	88	(23)
HUB Gold	11	12	(1)
Blue	50	74	(24)
Centrum Inwestycyjne	2	2	-
Oddziały Smart	2	-	2
Pozostałe punkty sprzedaży/obsługi klienta:			
Punkty pośredników finansowych (Open Finance, Expander i inne)	274	412	(138)
Lotniska	4	7	(3)
Centra handlowe i kina	70	17	53
Punkty kasowe (Billbird i Brinks)	11	20	(9)
Bankomaty własne	93	115	(22)

6.2 Bankowość Internetowa i Telefoniczna

Bankowość Mobilna

W 2013 roku podjęto szereg działań mających na celu popularyzację bankowości mobilnej Citi Mobile. Oprócz akcji promocyjnych oraz konkursów Bank wprowadził w I półroczu 2013 roku we wszystkich oddziałach „mobilne stanowiska”, dzięki którym klienci Banku mogli poznać aplikację i nauczyć się jej obsługi pod okiem doradcy. W II półroczu 2013 roku Bank udostępnił aplikację na iPad („Citi Handlowy for iPad”), która szybko znalazła się na pierwszym miejscu najczęściej pobieranych aplikacji w kategorii „finanse” w polskim App Store (od momentu jej udostępnienia aplikacja odnotowała ponad 6,4 tys. pobrań).

Na koniec 2013 roku liczba aktywnych użytkowników bankowości mobilnej Citi Mobile, czyli takich którzy przynajmniej raz w miesiącu skorzystali z bankowości mobilnej wyniosła 51 tys., co stanowi wzrost o 74% w stosunku do poziomu osiągniętego na koniec 2012 roku. Udział aktywnych użytkowników bankowości mobilnej względem całego portfela klientów Citi Handlowy sięgnął na koniec 2013 roku 7%, co stanowi wzrost o 4 p.p. względem analogicznego okresu 2012 roku.

Od udostępnienia bankowości mobilnej Citi Mobile w maju 2010 roku aplikację pobrało i dokonało przynajmniej jednego zalogowania 170 tys. użytkowników.

Ponadto w 2013 roku Bank prowadził prace projektowe w zakresie poprawy jakości obsługi klientów CitiGold w dedykowanych oddziałach. Zmiany te miały na celu zwiększenie efektywności sprzedaży produktów oferowanych przez Bank, m.in. poprzez zmianę modelu zarządzania i modyfikację modelu koordynacji sprzedaży. Planowane było też zwiększenie zasobów personalnych i rozbudowa stref obsługi klienta CitiGold. W ramach tych działań, zakończono przebudowę oddziału CitiGold we Wrocławiu przy ul. Powstańców 7a oraz w Łodzi przy ul. Karskiego 5. Obecna funkcjonalność w pełni pozwala na realizację celów wynikających z wprowadzonej strategii rozwoju segmentu CitiGold.

Na koniec 2013 roku sieć oddziałów Banku liczyła 65 placówek. W ramach optymalizacji i realizując koncepcje nowej bankowości, Bank zakończył działalność operacyjną wybranych oddziałów w Białymstoku, Bielsku Białej, Bytomiu, Chorzowie, Elblągu, Jeleniej Górze, Kaliszu, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Pabianicach, Płocku, Rybniku, Rzeszowie, Sosnowcu, Toruniu, Tychach, Warszawie, Wrocławiu, Zabrzu oraz Zielonej Górze.

W związku z przeprowadzoną w lipcu 2013 roku modernizacją systemów bankowych, zaprzestano stosowania dotychczasowego podziału oddziałów na placówki typu L i M. Jednocześnie, zgodnie ze strategią mającą na celu rozwój segmentu CitiGold, utrzymana jest dodatkowa klasyfikacja oddziałów ze względu na rodzaj świadczonych usług. Zgodnie z nią oddziały podzielono na: HUB Gold (oddziały z wydzielonymi strefami do obsługi klientów CitiGold), Blue (oddziały bez wydzielonej strefy CitiGold), Centrum Inwestycyjne oraz oddziały Smart.

W 2013 roku rosnącą popularnością cieszyła się usługa Fotokasa, umożliwiająca dokonywanie szybkich płatności faktur VAT poprzez skanowanie kodów 2D. W 2013 roku klienci dokonali 18 tys. transakcji FotoKasą na łączną kwotę 3,4 mln zł (wzrost o 378% pod względem liczby transakcji i o 475% pod względem wartości transakcji w porównaniu do 2012 roku).

Bankowość Internetowa

W efekcie działań mających na celu rozpowszechnienie bankowości internetowej jako kanału kontaktu z Bankiem i dystrybucji produktów bankowych, liczba aktywnych użytkowników Citibank Online, czyli takich, którzy przynajmniej raz w miesiącu zalogowali się do serwisu transakcyjnego on-line, wyniosła na koniec 2013 roku 316 tys., co stanowi wzrost o 9% w porównaniu z końcem 2012 roku.

Udział aktywnych użytkowników Citibank Online względem całego portfela klientów Banku na koniec 2013 roku wyniósł 41%, tj. wzrósł o 6 p.p. względem poziomu osiągniętego na koniec 2012 roku.

W 2013 roku odnotowano także wzrost liczby aktywnych użytkowników cyfrowych, czyli takich którzy przynajmniej raz w miesiącu skorzystali z bankowości internetowej (Citibank Online lub bankowości mobilnej Citi Mobile i Citi Handlowy for iPad) na różnych urządzeniach. Na koniec 2013 roku ich liczba

wyniosła 367 tys., co stanowi wzrost o 15% względem analogicznego okresu 2012 roku. Natomiast, udział aktywnych cyfrowych użytkowników względem całego portfela klientów Banku wyniósł na koniec 2013 roku 48%, tj. wzrósł o 10 p.p. względem końca 2012 roku.

Udział transakcji dokonanych za pomocą kanałów bankowości internetowej lub mobilnej względem ogółu transakcji bankowych na koniec 2013 roku wyniósł 93% i wzrósł o 4 p.p. względem analogicznego okresu 2012 roku.

Internetowe kanały akwizycji były w 2013 roku efektywnym kanałem pozyskiwania klientów dla Banku. Udział kanałów internetowych w całkowitej akwizycji kart kredytowych i pożyczek gotówkowych ukształtował się na poziomie odpowiednio 8% i 5%. W 2013 roku, do internetowych kanałów sprzedaży wprowadzone zostały również produkty depozytowe. Ich akwizycja internetowa stanowiła 10% całości akwizycji CitiGold oraz CitiForward.

W IV kwartale 2013 roku, w ramach bankowości internetowej udostępnione zostały klientom dwie nowe funkcjonalności: uruchomienie kampanii akwizycyjnych online dla klientów Gold oraz proces Online Fulfillment, umożliwiający klientom zawieranie umów z Bankiem na określone produkty (linia kredytowa, a wkrótce również pożyczka gotówkowa oraz konta osobiste) w systemie bankowości elektronicznej Citibank Online, bez konieczności wizyt w oddziale lub wysyłania dokumentów kurierem.

Media społecznościowe

W 2013 roku Bank kontynuował działalność w mediach społecznościowych pozostających istotnym kanałem kontaktu z klientami. Bank koncentrował się na poprawie jakości obsługi klientów, czego wynikiem było umożliwienie kontaktu z Rzecznikiem Klienta poprzez specjalnie do tego dedykowaną aplikację. Jednocześnie skróceniu do 31 minut uległ średni czas odpowiedzi na zapytania fanów poprzez serwis społecznościowy. Fanpage bankowy 'Citi Rabaty' odnotował na koniec 2013 roku ponad 110 tys. fanów w stosunku do 100 tys. fanów w analogicznym okresie 2012 roku. Z kolei działania podjęte na portalu Facebook w ramach promocji bankowości mobilnej Citi Mobile zbudowały społeczność ponad 70 tys. fanów pod koniec 2013 roku, w stosunku do 60 tys. fanów pod koniec roku 2012.

6.3 Akwizycja pośrednia i bezpośrednia

Akwizycja bezpośrednia

W 2013 roku kanał sprzedaży bezpośredniej był głównym kanałem pozyskiwania nowych klientów dla Banku. W tym roku rozwinięto także sieć dystrybucji poprzez otwarcie kolejnych stoisk sprzedażowych w centrach handlowych i kinach, których liczba pod koniec roku wyniosła 70. Ekspansja ta była możliwa dzięki zaangażowaniu nowych agencji sprzedaży bezpośredniej i telesprzedaży.

W stosunku do roku poprzedniego liczba agentów sprzedaży bezpośredniej i telesprzedaży wzrosła o 26% i plany na rok 2014 zakładają dalszy jej rozwój i zwiększanie siły sprzedażowej o kolejne 35%.

Rozwojowi sieci towarzyszyły działania optymalizacyjne zarówno po stronie kosztowej, jak i po stronie procesów sprzedażowych, co razem przełożyło się na znaczny wzrost jednostkowej efektywności o 50% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. W planach na 2014 rok istotną rolę będzie odgrywała digitalizacja procesu sprzedaży, co oprócz dalszego zwiększenia efektywności powinno przełożyć się również na większą satysfakcję klientów.

Citibank at Work

Citibank@Work to kanał sprzedaży posiadający indywidualną ofertę produktów depozytowych oraz kredytowych skierowaną do pracowników przedsiębiorstw, które współpracują z Bankiem jako klienci Segmentu Bankowości Korporacyjnej.

W 2013 roku Citibank@Work zmienił strategię w zakresie sprzedaży rachunków koncentrując się na pozyskaniu klientów z segmentu CitiForward (z minimalnym wpływem na konto przekraczającym 5 tys. zł) oraz CitiGold.

W stosunku do 2012 roku, w 2013 udało się zwiększyć sprzedaż w segmencie CitiForward ponad pięciokrotnie przy stabilnym poziomie sprzedaży w segmencie CitiGold.

7. Zmiany w zakresie technologii informatycznych

W 2013 roku w obszarze technologii realizowane były projekty zapewniające rozwój stabilnej platformy technologicznej w obszarze bankowości detalicznej i korporacyjnej w ramach aktualnej strategii Banku oraz pozwalające uzyskać obniżenie kosztów w obszarze technologii przy jednoczesnej rozbudowie nowoczesnej oferty produktowej i poprawie jakości oferowanych usług. Procesy IT Banku realizowane są zgodnie z najlepszymi standardami, co w lutym 2013 roku zostało potwierdzone pozytywnym wynikiem audytu nadzorczego zgodności ze standardami: ISO 20000 (zarządzanie usługami IT), ISO 27001 (zarządzanie bezpieczeństwem informacji) oraz ISO22301 (zapewnienie ciągłości pracy).

W 2013 roku wprowadzone zostały poniższe rozwiązania:

- wdrożenie systemu UTP (Universal Trading Platform) do współpracy z nową platformą transakcyjną GPW;
- modernizacja systemów IT w ramach obszaru bankowości detalicznej;
- uruchomienie dwóch pierwszych nowoczesnych oddziałów w ramach nowego modelu sieci dystrybucji - Smart Branch w Galerii Katowice i Smart Branch w Galerii Mokotów;
- migracja pierwszych połączeń sieciowych dla usług B2B (Business to Business) do zmodernizowanej infrastruktury sieciowej B2B zgodnie z wymaganiami i potrzebami Banku oraz jego klientów (GPW);
- zakończona konsolidacja całego środowiska voice recording Banku dająca w efekcie jeden zintegrowany i spójny system nagrywania rozmów głosowych;
- wdrożenie nowego systemu SORBNET2 do rozliczeń wysokokwotowych prowadzonych przez NBP;
- budowa infrastruktury i rozwiązania systemowego umożliwiającego klientom korporacyjnym zlecenie i odbieranie przelewów pieniężnych on-line (Express Elixir);
- wdrożenie nowoczesnego systemu RCX oraz migracja wszystkich kanałów transakcyjnych z wycofywanego systemu RCS;
- migracja systemu Citiconvert do nowego systemu PTR zwiększającego możliwości przetwarzania danych transakcyjnych dla klientów korporacyjnych;
- udostępnienie kolejnych produktów na nowej innowacyjnej platformie Trade'owej (Trade Back End, Trade Front End, Trade Services) dla usług finansowania handlu (faktoring z regresem i bez regresu, akredytywa importowa, finansowanie dostawców) wraz z zaawansowanym modulem anty-fraud'owym;
- wdrożenie nowoczesnego systemu Sonar zastępującego Call Manager w obszarze Pionu Skarbu;
- dostosowanie systemów Banku do wymagań MasterCard Association odnośnie płatności krajowych;
- wdrożenie nowego procesu Online fulfillment umożliwiającego klientom detalicznym podpisywanie elektronicznych umów na produkty bankowe i co za tym idzie redukującego koszty operacyjne poprzez likwidację papierowych wersji umów.

Trwające modyfikacje, które będą miały wpływ na działalność Banku w najbliższych okresach:

- dostosowanie systemów Banku do nowych dyrektyw Unii Europejskiej: o wymogach kapitałowych CRD IV (Basel III) oraz o instrumentach pochodnych – EMIR;
- wdrożenie zintegrowanego systemu CitiRisk w sektorze zarządzania ryzykiem;
- kontynuacja rozwoju elektronicznej platformy dla usług finansowania handlu - wdrożenie kolejnych produktów (np. Finansowanie Dystrybutorów z regresem, Dyskonto Weksla, Handlowy Kredyt Rewolwingowy);
- projekt wdrożenia nowej wersji Citibank Online, którego celem jest modernizacja i rozszerzenie funkcjonalności platformy internetowej Banku wraz z nowymi produktami i usługami oraz prostym dla użytkownika interfejsem obsługi;
- wdrożenie nowej platformy ECS+ do obsługi kart komercyjnych dla klientów korporacyjnych oraz nowej wersji platformy Prime/Online do obsługi kart przedpłaconych;
- wymiana głównego systemu wspierających prace Pionu Skarbu: Kondor+ na system eDealer celem obniżenia kosztów rozwoju i eksploatacji oraz unifikacji platform z partnerami regionalnymi;
- kontynuacja implementacji technologii SIP w kolejnych oddziałach Banku, zapewniająca wykorzystanie centralnych łączy telefonicznych w Warszawie zamiast lokalnych w oddziale celem optymalizacji modelu wsparcia operacyjnego oraz kosztów telekomunikacyjnych;
- Desktop Optimization Initiative – zwiększenie efektywności, unowocześnienie i optymalizacja środowiska komputerowego w Banku; wykorzystanie wirtualizacji środowiska, która w przyszłości wpłynie na zmniejszenie kosztów i zwiększenie bezpieczeństwa danych;
- CitiCash – wprowadzenie nowej platformy elektronicznej do obsługi produktów gotówkowych dla bankowości korporacyjnej;
- wdrożenie wymagań Rekomendacji D wydanej przez KNF w styczniu 2013, w zakresie udoskonalenia zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego; w czerwcu 2013 zakończona została analiza luk, wymagane modyfikacje zostaną zaimplementowane do końca 2014 roku.

8. Zaangażowania kapitałowe Grupy

Zaangażowania kapitałowe Banku podzielone są na portfele zaangażowań strategicznych i zaangażowań do zbycia. W 2013 roku Bank kontynuował obronę wcześniej politykę inwestycji kapitałowych. Jej wytycznymi dla portfela zaangażowań strategicznych były: maksymalizacja zysku w długim okresie czasu, wzrost udziałów rynkowych, rozwój współpracy z Bankiem oraz rozszerzanie oferty Banku, a dla portfela zaangażowań do zbycia - optymalizacja wyniku finansowego transakcji kapitałowych oraz minimalizacja ryzyka w obszarach wynikających z tych transakcji.

Według informacji dostępnych w dniu sporządzania sprawozdania finansowego (wstępne niezaudytowane) podstawowe dane finansowe opisywanych podmiotów wg stanu na 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki w %	Suma bilansowa 31.12.2013 (w tys. zł)	Kapitał własny 31.12.2013 (w tys. zł)	Wynik finansowy netto za 2013 rok (w tys. zł)
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	10 947	10 939	103
Handlowy Investments S.A.*	Luksemburg	100,00	44 041	43 278	(43)

* Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2014 roku będącego dniem bilansowym jednostki.

8.1 Portfel zaangażowań strategicznych

Spółki strategiczne obejmują podmioty prowadzące działalność w sektorze finansowym, dzięki którym Bank poszerza swoją ofertę produktową, zwiększa prestiż i wzmacnia pozycję konkurencyjną na rynku usług finansowych w Polsce.

Do spółek strategicznych zaliczamy również spółki infrastrukturalne prowadzące działalność na rzecz sektora finansowego. Bank posiada w nich udział mniejszościowy, ale mają one strategiczne znaczenie dla Banku ze względu na prowadzone przez spółki operacje oraz współpracę z Bankiem.

W przypadku zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych Bank planuje zachować swój udział i aktywnie uczestniczyć w wyznaczaniu strategicznych kierunków ich rozwoju w ramach możliwości wynikających z posiadanego prawa głosu. Nadzrędnym celem Banku przy sprawowaniu nadzoru korporacyjnego nad tymi spółkami jest dążenie do rozwoju spółek z zachowaniem niezagrożonej kontynuacji ich aktualnej działalności wykorzystywanej przez uczestników rynków finansowych, w tym również przez Bank.

8.2 Portfel zaangażowań do zbycia

Spółki do zbycia to podmioty, w których zaangażowanie Banku nie ma charakteru strategicznego i obejmują one zarówno same spółki posiadane przez Bank bezpośrednio jak i pośrednio, a także celowe spółki inwestycyjne, za pośrednictwem których Bank prowadzi operacje kapitałowe. Niektóre spośród spółek do zbycia stanowią zaangażowania restrukturyzacyjne, które to zaangażowania Bank objął w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe.

Założenia strategiczne Banku odnośnie spółek do zbycia przewidują stopniową redukcję zaangażowania Grupy w tych spółkach. Zakłada się, iż poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych. Portfel spółek do zbycia skupia zaangażowania kapitałowe bez określonej z góry stopy zwrotu. Bank nie planuje nowych inwestycji kapitałowych z przeznaczeniem do sprzedaży w późniejszym okresie. Jednakże portfel spółek do zbycia może powiększyć się o ewentualne zaangażowania objęte w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe oraz o zaangażowania, które Bank obejmie w związku z prowadzoną działalnością operacyjną.

Celowe spółki inwestycyjne

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku w skład Grupy wchodziły dwie spółki inwestycyjne, za pośrednictwem których Bank prowadził operacje kapitałowe. Działalność tych spółek była finansowana poprzez zwrotną dopłatę wspólnika do kapitału oraz z ich wyników finansowych. W efekcie realizowanej strategii ograniczenia działalności poprzez celowe spółki inwestycyjne, w dniu 26 lipca 2013 roku Bank zbył 100% udziałów w spółce Handlowy Investments II S.a.r.l. W efekcie tego nastąpiło usunięcie Handlowy Investments II S.a.r.l. z ksiąg Banku. W związku z zamiarem kontynuowania ograniczenia tej działalności przewiduje się, iż kolejne spółki inwestycyjne będą podlegały sukcesywnemu zbywaniu lub likwidacji.

9. Nagrody i wyróżnienia

W 2013 roku Bank, DMBH i Fundację Kronenberga uhonorowano prestiżowymi tytułami i nagrodami:

- Citi Handlowy po raz piąty z rzędu zwyciężył w rankingu FX brytyjskiego magazynu finansowego **Euromoney** z najwyższym udziałem w obrotach walutowych z klientami korporacyjnymi. Bank prawie dwukrotnie przebił zdobywcę drugiego miejsca. Pozycję lidera bank utrzymuje także w segmencie korporacji i instytucji finansowych gdzie wygrywa trzeci rok z rzędu;
- Citi Handlowy zajął drugie miejsce w rankingu **Euromoney Cash Management Survey 2013**, w którym oceniana była bankowość transakcyjna w Europie Środkowo-Wschodniej. Odnosił awans o dwie pozycje względem zeszłorocznej edycji. Cash Management Survey to prestiżowy ranking posiadający wieloletnią tradycję. Realizowany jest cyklicznie raz do roku, przez Euromoney Magazine, który w obecnej edycji badania zebrał informacje od 24 tys. międzynarodowych klientów korporacyjnych, ze wszystkich krajów świata;
- Po raz kolejny Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. doceniła dokonania Citi Handlowy na **polskim rynku kapitałowym** i przyznała nagrodę za największe obroty na rynku kasowym Treasury BondSpot Poland w 2013 roku. W Podsumowaniu Roku Giełdowego 2013 uhonorowany został również Dom Maklerski Citi Handlowy. Po raz piąty z rzędu DMBH otrzymał nagrodę za najwyższy udział w obrotach sesyjnych akcjami na rynku głównym, a po raz drugi wyróżnienie za najwyższy udział w obrotach obligacjami nieskarbowymi na wszystkich rynkach w ramach Catalyst. Zarząd GPW przyznał również DMBH po raz pierwszy nagrodę Brokera Roku 2013;
- Citi Handlowy jako pierwszy w Polsce bank otrzymał **certyfikat ISO 14001** i tym samym certyfikował swój system zarządzania środowiskiem w pełnym zakresie. Razem z Bankiem certyfikaty otrzymał Dom Maklerski Citi Handlowy oraz Citi Service Center. Certyfikat wydany został przez British Standard Institute i potwierdza wysoki poziom zarządzania środowiskowego. Obejmuje działania związane zarówno z usługami finansowymi, jak również bieżącą działalnością operacyjną;
- Top Rated, czyli najwyższą ocenę uzyskał Citi Handlowy w głównej kategorii „Leading Clients” (wiodący klienci), cyklicznego badania opinii klientów realizowanego przez prestiżowy tytuł **Global Custodian Magazine**. Magazyn uhonorował Bank za prowadzoną w Polsce działalność powierniczą w corocznym rankingu sporządzanym na podstawie ocen Klientów z całego świata. Citi Handlowy w kategorii Cross-Border Non Affiliated (średni i mniejsi klienci) otrzymał ocenę Commended, czyli Rekomendowany;
- Citi Handlowy po raz trzeci z rzędu otrzymał prestiżowy certyfikat **Top Employers**. Tym samym znalazł się w gronie organizacji o najwyższych standardach w dziedzinie HRM (Human Resources Management). Podobnie, jak w latach ubiegłych, niezależne badanie Instytutu Corporate Research Foundation (CRF) zweryfikowało kluczowe obszary zarządzania personelem, takie jak szkolenia i rozwój, warunki pracy i kultura firmy, czy wynagrodzenie i benefity;
- Citi Handlowy kolejny rok z rzędu wszedł na podium w kategorii „Przyjazny Bank dla klienta tradycyjnego”. O pozycji w zestawieniu **Newsweeka** decydują rezultaty badań zrealizowanych metodą mystery shopper („tajemniczy klient”) przez audytorów MillwardBrown SMG/KRC. Banki oceniane są w trzech kategoriach: bank przyjazny dla tradycyjnego klienta, dla osób korzystających z bankowości internetowej oraz dla klienta bankowości mobilnej. Aby uzyskać medal w dziedzinie bankowości tradycyjnej należało dostać jak najwyższe noty za jakość obsługi, charakterystykę placówki oraz metody pozyskania i utrzymania klienta, skuteczność rozpoznania jego potrzeb i dopasowanie odpowiedniej oferty;
- Respect Index** - Citi Handlowy po raz szósty znalazł się w składzie Respect Index. Jako jeden z dwóch banków konsekwentnie **utrzymuje się w zestawieniu od samego początku istnienia indeksu**. RESPECT Index jest pierwszym w Europie Środkowo-Wschodniej indeksem spółek odpowiedzialnych. O pojawieniu się w tym zestawieniu decyduje spełnienie wysokich standardów w zakresie ładu korporacyjnego (corporate governance) oraz ładu informacyjnego i relacji inwestorskich;
- 23 kwietnia ogłoszono wyniki **VII edycji Rankingu Odpowiedzialnych Firm Dziennika Gazety Prawnej**. Citi Handlowy obecny w zestawieniu od pierwszej edycji utrzymał wysoką pozycję w swojej branży (bankowość, sektor finansowy i ubezpieczeniowy) plasując się na drugim miejscu na podium. W zestawieniu ogólnym bank pozostał na miejscu 12, podobnie jak w roku ubiegłym. Ranking Odpowiedzialnych Firm został opublikowany po raz siódmy i jest jednym z bardziej prestiżowych tego typu zestawień w Polsce. Do tej pory, we wszystkich jego edycjach wzięło udział aż 150 przedsiębiorstw. W tegorocznej odsłonie, ankietę została przesłana do największych podmiotów na polskim rynku, które musiały odpowiedzieć na 60 pytań z pięciu obszarów CSR: odpowiedzialne przywództwo, komunikacja z interesariuszami, zaangażowanie społeczne, odpowiedzialne zarządzanie i innowacyjność społeczna. Ankietę modyfikowaną jest corocznie - z uwzględnieniem zmian zachodzących na rynku. W każdym obszarze do zdobycia jest maksymalnie 100 punktów - oznacza to, że wszystkie traktowane są jednakowo;
- Program Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy i Centrum Praw Kobiet „Budowanie Niezależności Finansowej Kobiet” znalazł się wśród 10 najlepszych praktyk, uhonorowanych w **konkursie „Wspólnie budujemy kapitał społeczny”**. Celem konkursu jest podkreślenie korzyści płynących we współpracy biznesu i sektora pozarządowego i jest on częścią projektu realizowanego przez Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” i Deloitte w ramach platformy współpracy sektora organizacji pozarządowych i biznesu. Oprócz 10 najlepszych praktyk, wyróżniono także 26 projektów, wśród których znalazło się aż 6 koordynowanych przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy;
- Aż 10 inicjatyw CSR Citi Handlowy zostało wyróżnionych przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu w 11 edycji raportu „**Odpowiedzialny Biznes w Polsce. Dobre Praktyki**”. Publikacja wydawana jest od 2002 i stanowi jedyne tego typu opracowanie, podsumowujące najważniejsze kwestie związane z działaniami biznesu w obszarze CSR;
- Citi Handlowy został wyróżniony w konkursie „**Liderzy Zrównoważonego Rozwoju**”, za program edukacji finansowej. Konkurs przeznaczony jest dla firm, które z powodzeniem łączą działalność biznesową z zasadami zrównoważonego rozwoju, a jego organizatorami są miesięcznik Forbes oraz firma doradczą PwC.

VI. Istotne czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej

1. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z otoczeniem Grupy

1.1 Gospodarka

Pod koniec 2013 roku amerykański bank centralny rozpoczął proces redukcji skupu aktywów, który dotychczas miał stosunkowo ograniczony wpływ na polskie aktywa, szczególnie w porównaniu do aktywów innych krajów rozwijających się. Jednak proces ten będzie kontynuowany, a ponadto istnieje ryzyko szybszej niż oczekuje rynek podwyżki stóp procentowych przez Fed.

Gdyby wrażliwość inwestorów i aktywów gospodarek rozwijających się na te wydarzenia okazała się większa, wówczas mogłoby dojść do gwałtownego odpływu kapitału portfelowego z rynków wschodzących. Najprawdopodobniej takie zdarzenie nie ominęłoby także Polski, co mogłoby doprowadzić do znacznego wzrostu premii za ryzyko i rentowności obligacji skarbowych oraz osłabienia waluty. Perturbacje na rynkach finansowych gospodarek rozwijających się mogłyby doprowadzić do pogorszenia wskaźników zaufania i nastrojów wśród przedsiębiorstw i gospodarstw domowych jak również wiary w trwałość ożywienia gospodarczego i jego faktycznej skali.

Zagrożeniem dla polskiej gospodarki jest także możliwe zmniejszenie zapotrzebowania krajów rozwiniętych na import z krajów rozwijających się prowadzące do zmniejszenia nierównowag w handlu zagranicznym, tj. zmniejszenia nadwyżki w obrotach handlowych krajów rozwijających się oraz deficytu krajów rozwiniętych. Taka zmiana strukturalna może być związana ze stopniowym wygaszaniem korzyści płynących z procesów globalizacji i integracji w światowym handlu jak również rosnącą popularnością protekcjonizmu w kontekście obserwowanych w ostatnich latach problemów gospodarczych krajów rozwiniętych. W rezultacie kraje rozwijające się mogą w mniejszym stopniu skorzystać na ożywieniu gospodarczym w krajach rozwiniętych niż miało to miejsce w poprzednich kilku cyklach koniunkturalnych.

Istotnym ryzykiem dla światowego wzrostu gospodarczego pozostaje skala stopniowego spowolnienia gospodarczego w Chinach, szczególnie w kontekście istniejących nierównowag wewnętrznych, tj. wysokiego zadłużenia sektora prywatnego, jak również spadku potencjalnego tempa wzrostu. W przypadku znacznie wolniejszego wzrostu PKB w Chinach i na świecie negatywnie wpłynęłoby na wzrost PKB w Polsce, co pogorszyłoby sytuację finansową polskich przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

1.2 Ryzyka związane z regulacjami prawnymi

Wszelkie zmiany w polityce gospodarczej i systemie prawnym mogą mieć znaczny wpływ na sytuację finansową Grupy. Z punktu widzenia regulacji działalności sektora bankowego, szczególne znaczenie mają ustawy, a także akty wykonawcze do nich, w tym rozporządzenia Ministra Finansów, uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego („NBP”) oraz zarządzenia Prezesa NBP i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) oraz rekomendacje nadzorcze.

Wśród wyżej wskazanych regulacji jako najważniejsze można wymienić:

- dopuszczalny stopień koncentracji kredytów i sumy wierzytelności (Prawo Bankowe);
- maksymalny poziom kapitałów własnych, jakie mogą być przeznaczone na inwestycje na rynku kapitałowym (Prawo Bankowe);
- określenie standardów płynności, wypłacalności oraz standardów ryzyka kredytowego (uchwały KNB/KNF);
- zarządzanie ryzykiem w banku (Prawo bankowe, uchwały KNB/KNF);
- tworzenie i odprowadzanie rezerw obowiązkowych (Ustawa o NBP, Prawo Bankowe, uchwały KNB/KNF oraz uchwały Zarządu NBP);
- podatki i inne świadczenia o podobnym charakterze;
- ustawa z dnia 7 lipca 2005 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw ograniczających maksymalne oprocentowanie od kredytu konsumenckiego i maksymalne kwoty opłat związanych z tym kredytem;
- ograniczenia w udzielaniu kredytów walutowych zabezpieczanych hipotecznie wynikające z Rekomendacji S oraz Rekomendacji S(II) Komisji Nadzoru Bankowego;

- ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów;
- ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;
- ustawa z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- ustawa z dnia 29 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim;
- ustawa z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 roku o usługach płatniczych;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi oraz planowana na 2014 rok nowelizacja tej ustawy;
- ustawa z dnia 6 grudnia 2013 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych;
- ustawa z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (BFG) - w dniu 4 października 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 26 lipca 2013 roku o zmianie ustawy o BFG oraz niektórych innych ustaw. Na jej mocy BFG, działając na wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, będzie mógł udzielać bankom krajowym, które przeprowadzają postępowanie naprawcze, gwarancji zwiększania funduszy własnych (tzw. gwarancji rekaptalizacyjnej). Środki na ten cel pochodzić będą z funduszu stabilizacyjnego, który zostanie utworzony jako nowy fundusz własny BFG. Fundusz stabilizacyjny tworzony będzie z opłaty ostrożnościowej wnoszonej przez podmioty objęte systemem gwarantowania (tj. banki). Wysokość opłaty ostrożnościowej będzie ustalana jako iloczyn stawki nieprzekraczającej 0,2% i podstawy naliczania opłaty rocznej. Wysokość stawki opłaty ostrożnościowej na dany rok, w w/w granicach, będzie ustalana przez Radę Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przy uwzględnieniu sytuacji w sektorze finansowym oraz jego otoczeniu makroekonomicznym;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku oraz rozporządzenia wykonawcze do ww. Rozporządzenia wydane przez Komisję Europejską. Rozporządzenie wraz z aktami wykonawczymi nakłada na strony transakcji pochodnych OTC dodatkowe prawa i obowiązki, które mają zapewnić zwiększone bezpieczeństwo i przejrzystość tych transakcji. Rozporządzenie co do zasady (z określonymi wyjątkami) dotyczy transakcji pochodnych OTC tj. transakcji zawieranych poza rynkiem regulowanym. Obowiązki wynikające z powyższej regulacji dotyczą nie tylko profesjonalnych instytucji finansowych takich jak banki, czy domy maklerskie, ale również każdego podmiotu będącego przedsiębiorcą zawierającego transakcje pochodne.
- Rekomendacja T Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
- Rekomendacja I dotycząca zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym;
- Rekomendacja M Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

Regulacje, które mogą mieć wpływ na działalność Banku w kolejnych okresach:

- Rekomendacja U Komisji Nadzoru Finansowego - 30 grudnia 2013 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przedstawił do konsultacji projekt Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance. Rekomendacja ma zostać wprowadzona nie później niż do dnia 1 listopada 2014 roku. Jej przyjęcie może mieć istotny wpływ na sposób dystrybucji produktów ubezpieczeniowych przez banki,

relacje z klientami, zarządzanie polityką bancassurance i jej monitorowanie. Główne zagadnienia będące przedmiotem rekomendacji obejmują: uregulowanie obowiązków zarządu i rady nadzorczej w zakresie wprowadzenia w życie i realizacji polityki w zakresie bancassurance, zasady prowadzenia działalności banków na warunkach, które nie powodują wystąpienia konfliktu interesów (w szczególności jednoczesnego, faktycznego występowania jako ubezpieczającego i pośrednika ubezpieczeniowego), wymóg jednoznacznego wskazywania klientowi w jakiej roli bank występuje (pośrednika czy ubezpieczającego), zasady prowadzenia przez bank rzetelnej polityki informacyjnej wobec klienta, zapewnienie klientowi możliwości wyboru produktu ubezpieczeniowego oraz zakładu ubezpieczeń, z którego usług zamierza skorzystać, zapewnienie klientowi lub jego spadkobiercom możliwości bezpośredniego dochodzenia roszczeń w sytuacji kiedy bank podejmie decyzję o nieskorzystaniu z uprawnienia do dochodzenia wypłaty świadczenia od zakładu ubezpieczeń, wymóg, aby wynagrodzenie banku z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych było ustalane w odpowiedniej proporcji do wysokości ponoszonych przez bank kosztów, wymóg posiadania przez bank efektywnego systemu kontroli wewnętrznej w zakresie bancassurance (w tym monitorowanie procesów związanych z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych oraz stosowanie odpowiedniego sposobu rozliczania przychodów związanych z ich oferowaniem);

- Rekomendacja D dotycząca zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach. Rekomendacja zastąpiła poprzednią Rekomendację D. W stosunku do poprzedniej wersji Rekomendacji D wprowadzono zapisy dotyczące m.in. zarządzania danymi (w tym ich jakością), zasad współpracy pomiędzy obszarami biznesowymi i technicznymi, systemu informacji zarządczej obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz tzw. „przetwarzania w chmurze” (ang. cloud computing). Zaktualizowano i doprecyzowano również oczekiwania nadzorcze dotyczące m.in. planowania strategicznego w obszarze technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, wdrażania nowych i modyfikacji istniejących rozwiązań informatycznych, współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług oraz zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku (dalej „Dyrektywa CRD IV”) w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej „Rozporządzenie CRR”) - w Dyrektywie CRD IV mówi się między innymi o kwestiach związanych z tworzeniem banków, buforach kapitałowych, nadzorze, zarządzaniu i ładzie korporacyjnym banków i firm inwestycyjnych. W Rozporządzeniu CRR znajdują się regulacje dotyczące m.in. funduszy własnych, wymogów kapitałowych, płynności i lewarowania. Dyrektywa wymaga transpozycji do polskiego prawa, natomiast Rozporządzenie będzie obowiązywało bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich UE. Dyrektywa ma być przeniesiona do prawa krajowego do 1 stycznia 2014 roku. Tego samego dnia zacznie również obowiązywać Rozporządzenie CRR, którego przepisy zastąpią przepisy krajowe odpowiadające przepisom Rozporządzenia. W związku z tym, większość regulacji ostrożnościowych w krajach członkowskich UE zostanie uchylona. KNF opracowuje projekt nowelizacji ustawy - Prawo bankowe.

Zostaną nim objęte nowe przepisy Dyrektywy CRD IV, oraz te, które w tej Dyrektywie uległy zmianie. Zostaną też usunięte przepisy, które znalazły się w Rozporządzeniu CRR. Na podstawie Rozporządzenia i Dyrektywy przewidziane jest wdrażanie w kolejnych latach tzw. standardów technicznych.

1.3 Konkurencja w sektorze bankowym

W I kwartale 2013 roku tempo wzrostu gospodarczego osiągnęło najniższy poziom od I kwartału 2009 roku. Oznaki stopniowego ożywienia przyniosła dopiero druga połowa roku. Wraz z historycznie niskim poziomem stóp procentowych stworzyło to niekorzystne warunki dla działalności sektora finansowego. Presja na wyniki finansowe banków znalazła swoje odzwierciedlenie w działaniach ograniczających koszty oraz wprowadzaniu zmian w tabelach opłat i prowizji. Nie wystarczyło to jednak by w pełni zrekompensować czynniki negatywne, co skutkowało umiarkowanym pogorszeniem wskaźnika efektywności działania.

2014 rok przyniesie dodatkowe wyzwania dla przychodów sektora bankowego na skutek spadku stawek interchange oraz wprowadzonej na koniec 2013 roku dodatkowej opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Szansą dla banków będzie natomiast spodziewany wzrost akcji kredytowej w kredytach konsumpcyjnych i korporacyjnych.

Ostatnie lata przyniosły wzmożoną aktywność na rynku fuzji i przejęć w sektorze finansowym. Próby kontynuacji tego trendu napotkają najprawdopodobniej na opór ze strony regulatora, który określa obecny poziom koncentracji na rynku bankowym jako „bliski optimum”. Prawdopodobnie pozostają natomiast fuzje pośród mniejszych graczy, którzy poszukiwać będą poprawy efektywności poprzez osiągnięcie adekwatnej skali działalności.

Konkurencja ze strony niebankowych firm pożyczkowych działających w oparciu o mniej restrykcyjne regulacje niż banki stanowi rosnące zagrożenie dla sektora bankowego. Brak możliwości zweryfikowania rzeczywistego poziomu zadłużenia kredytobiorców w firmach niebankowych, a co za tym idzie niepełna ocena ich zdolności kredytowej może potencjalnie prowadzić do nadmiernego zadłużenia się klienta i zaprzestania regulowania wymagalnych rat kredytowych. Tym samym działalność takich instytucji stanowi potencjalne ryzyko dla jakości portfela kredytowego banków.

Pomimo nasilającej się konkurencji oraz powolnego ożywienia gospodarczego polski sektor bankowy pozostaje atrakcyjnym rynkiem o wysokiej rentowności.

2. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z Grupą i jej działalnością

2.1 Ryzyko płynności

Niezgodność w terminach zapadalności kredytów oraz finansujących je depozytów jest typowa dla działalności bankowej i występuje również w Banku. Może ona powodować potencjalne problemy z bieżącą płynnością w przypadku skumulowania się większych wypłat klientów. Za zarządzanie aktywami i pasywami Banku, w tym regulację i kontrolę ryzyka płynności, odpowiada Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, którego strategię realizuje Pion Skarbu.

Podstawowym zadaniem Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku jest zarządzanie strukturą bilansu w celu zwiększania jego dochodowości, określanie dopuszczalnych rozmiarów ryzyka finansowego podejmowanego w poszczególnych zakresach działalności, koordynacja polityki cenowej w zakresie stóp procentowych oraz podejmowanie decyzji w sprawie systemu cen transferowych w Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku odpowiada za przygotowanie i wdrożenie jednolitej polityki zarządzania

ryzykiem płynności w Banku, zatwierdza roczne plany płynnościowe i plany finansowania strony aktywnej Banku oraz limity płynnościowe dla Banku, jak również plan działania w sytuacjach awaryjnych w zakresie płynności. Ustala ponadto wartości progowe (limity) dla poszczególnych źródeł finansowania oraz prowadzi cyklicznie przegląd raportów ryzyka płynności.

Baza depozytowa Banku jest stabilna i zdywersyfikowana. Ponadto Bank posiada duży portfel płynnych papierów wartościowych, dobrą dostępność do środków na rynku międzybankowym oraz wysokie fundusze własne. Poziom ryzyka płynności w 2013 roku był niski.

2.2 Ryzyko walutowe

Bank dokonuje operacji walutowych w imieniu klientów oraz na rachunek własny, utrzymując się w ramach ustalonych limitów na otwarte pozycje walutowe. W związku z tym Bank ponosi ryzyko walutowe. Za kontrolę ryzyka walutowego odpowiedzialny jest Departament Ryzyka Rynkowego, współpracujący z Pionem Skarbu zarządzającym płynnością i pozycją walutową. W roku 2013 ryzyko rynkowe pozycji własnych Banku kształtowało się na niskim poziomie.

2.3 Ryzyko stopy procentowej

Podobnie jak inne polskie banki, Bank jest narażony na ryzyko wynikające z niedopasowania terminów zmian stóp procentowych aktywów i finansujących je pasywów (ryzyko luki terminów przeszacowania), jak również wrażliwości wartości dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych opartych o stopy procentowe na zmiany rynkowych stóp procentowych (ryzyko ceny). W aspekcie ryzyka luki przeszacowania ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku braku możliwości zrekompensowania spadku dochodów z tytułu obniżki stóp procentowych naliczanych od udzielonych kredytów poprzez obniżenie poziomu odsetek wypłacanych deponentom. Analogicznie, ryzyko dotyczy także sytuacji, gdy nie jest możliwe rekompensowanie wzrostu oprocentowania naliczanego deponentom poprzez podniesienie stóp oprocentowania naliczanych kredytobiorcom. W aspekcie ryzyka ceny, ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku negatywnego oddziaływania zmian rynkowych stóp procentowych na wycenę instrumentów portfela handlowego i w efekcie na wynik finansowy Banku oraz na wartość portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obniżając fundusze własne Banku. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej należy do zadań Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, który m.in. tworzy politykę cenową Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej. Poziom ryzyka stopy procentowej w roku 2013 kształtował się w przedziale średnim do wysokiego w przypadku portfeli handlowych oraz w przedziale średnim w przypadku portfeli bankowych.

2.4 Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta

Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta to potencjalna strata powstała w wyniku niezdolności klienta do uregulowania umownych zobowiązań wskutek niewypłacalności lub innych przyczyn, po uwzględnieniu zabezpieczenia, ochrony kredytowej nieruchomości oraz innych umów ograniczających stratę. W przypadku ryzyka kontrahenta wielkość ekspozycji Banku jest zmienna w czasie. Brak rozliczenia transakcji w terminie naraża Bank na dodatkowe ryzyko zmiany wartości kontraktu. Bank ustanawia limity na podejmowane ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta na poziomie ekspozycji wobec podmiotu lub grupy powiązanych podmiotów gospodarczych. Dodatkowo ustanawiane są limity portfelowe wspierające proces zarządzania i bieżącego monitorowania portfela kredytowego. Proces aktywnego zarządzania jakością portfela obejmuje nadawanie ekspozycjom nie tylko odpowiedniego ratingu, ale również nadawanie im właściwej wewnętrznej klasyfikacji, rozpoznawanie utraty ich wartości oraz stosowanie odpowiednich działań naprawczych bądź windykacyjnych. Bank tworzy wymagane przepisami odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Zdaniem Zarządu, obecny poziom odpisów z tytułu utraty wartości jest właściwy. W związku z możliwością zmiany warunków zewnętrznych lub zaistnienia innych okoliczności, które mogłyby negatywnie wpłynąć na klientów, nie ma pewności, że w przyszłości konieczność tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości stosownych do istniejącego portfela kredytowego nie będzie miała negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku, oraz że istniejący poziom odpisów z tytułu utraty wartości i zabezpieczenia okażą się wystarczające dla pokrycia możliwych strat z działalności kredytowej.

2.5 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako ryzyko poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. Obejmuje ono ryzyko utraty reputacji związane z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi oraz ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi. Bank zarządza ryzykiem operacyjnym w swojej działalności na podstawie przyjętej definicji zbieżnej z podaną powyżej.

Poziom apetytu na ryzyko operacyjne został w Banku określony jako niski, w związku z czym rodzina ryzyk operacyjnych (w tym ryzyka technologicznego i technicznego, outsourcingu, nadużyć/defraudacji, prania pieniędzy, bezpieczeństwa informacji, zdarzeń zewnętrznych [ciągłości działania], podatkowe i rachunkowe, produktu, braku zgodności, prawnego oraz modeli) zarządzana jest w głównej mierze poprzez skuteczne środowisko kontroli oraz zaangażowanie wyspecjalizowanych jednostek w zarządzanie poszczególnymi kategoriami ryzyka.

Bank zarządza ryzykiem operacyjnym przy pomocy narzędzi, technik oraz systemów i aplikacji, których skuteczność jest regularnie weryfikowana, potwierdzana i rozszerzana.

W celu stworzenia spójnego, skutecznego i ukierunkowanego na wartość dodaną systemu kontroli, oceny, monitoringu, pomiaru i sprawozdawczości dotyczącej ryzyka operacyjnego oraz zapewnienia ogólnej skuteczności środowiska kontroli wewnętrznej, w Banku została wdrożona Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym. Dla oceny skuteczności mechanizmów kontrolnych w Banku funkcjonuje również proces samooceny ryzyka operacyjnego.

Syntetyczne informacje na temat ryzyka operacyjnego są przedmiotem dyskusji Komitetów wspierających Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Informacje te zawierają dane pozwalające na monitorowanie profilu ryzyka operacyjnego Banku (np. wyniki kontroli wewnętrznych i audytów zewnętrznych, wyniki procesu samooceny, wskaźniki ryzyka operacyjnego, straty operacyjne, aktualizacje nt. COB i bezpieczeństwa informacji, problemy i działania naprawcze, wymogi kapitałowe, testy warunków skrajnych).

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku wspierane są w procesie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym i w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym przez powołane Komitety oraz wyodrębnioną, niezależną jednostkę, odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem operacyjnym.

W 2013 roku kontrole wewnętrzne funkcjonowały zgodnie z oczekiwaniami i były skuteczne w ograniczaniu kluczowych ryzyk operacyjnych. Słabości i problemy identyfikowane w procesach kontrolnych nie miały znaczącego wpływu na osiąganie celów biznesowych. Efektywne środowisko kontrolne pozwala na unikanie powtarzania się problemów i strat.

Łączna kwota strat operacyjnych brutto, odnotowanych w 2013 roku stanowi 0,71% przychodów 2013 roku (wskaźnik dotyczy strat uwzględnionych w wyniku finansowym).

VII. Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Ogólne cele rozwoju Grupy

W 2013 roku Bank kontynuował przyjętą w 2012 roku Strategię na lata 2012-2015. Jest ona oparta na dotychczasowych czterech filarach: segmentacji klientów, modelu biznesowym, jakości i innowacjach oraz efektywności.

Grupa podejmuje szereg inicjatyw mających na celu zwiększenie atrakcyjności oferowanych usług skupiając się w szczególności na obszarach, w których posiada istotną przewagę konkurencyjną. Podejmowane inicjatywy dotyczą w dużej mierze rynku kart kredytowych oraz obsługi klientów zamożnych, natomiast w segmencie przedsiębiorstw obsługi firm globalnych oraz największych przedsiębiorstw krajowych. Ponadto istotnymi obszarami pozostają rynek wymiany walut, bankowości transakcyjnej oraz powiernictwa papierów wartościowych, a także instytucjonalnej działalności maklerskiej.

Dla Grupy priorytetem pozostaje efektywna akwizycja nowych klientów z rynków docelowych oraz pogłębienie relacji z obecnymi klientami. Zarówno w segmencie bankowości przedsiębiorstw, jak i bankowości detalicznej Bank koncentruje się na pozyskiwaniu rachunków operacyjnych.

Innowacje oraz najwyższa jakość obsługi są filarem sukcesu przyjętej przez Bank strategii. Dzięki stałemu wzbogacaniu oferty innowacyjnymi rozwiązaniami wychodzącymi na przeciw potrzebom i oczekiwaniom klientów, Bank jest w stanie efektywnie konkurować na rynku usług finansowych i wyznaczać nowe trendy rozwoju sektora bankowego.

Mając na uwadze zmieniające się potrzeby i oczekiwania klientów Bank koncentruje się na optymalizacji sieci dystrybucji opartej na nowej koncepcji placówek typu Smart zlokalizowanych w dużych aglomeracjach, wspomaganych przez kanały zdalne. Poprzez inwestycje w rozwój technologii, Bank dąży do zwiększenia sprzedaży produktów za pomocą rozwiązań mobilnych.

Głównym celem Grupy pozostaje budowanie wartości Banku poprzez wzrost efektywności operacyjnej oraz wykorzystanie przewagi rynkowej wynikającej z silnej pozycji kapitałowej i wysokiej płynności gwarantujących bezpieczeństwo klientom oraz zaufanie do instytucji. Dalsza poprawa jakości usług i procesów oraz inwestycje w nowe technologie pozwolą na opracowywanie i wdrażanie przełomowych innowacji, które umocnią rynkową pozycję Banku. Wartością dodaną dla klientów będzie efektywne wykorzystanie globalnego charakteru Citi Handlowy umożliwiającego dostęp do usług Banku na całym świecie.

1.1 Bankowość przedsiębiorstw

W obszarze bankowości przedsiębiorstw Bank planuje utrzymać wiodącą pozycję w segmencie międzynarodowych korporacji oraz największych firm lokalnych, jak również wzmocnić swoją pozycję wśród firm sektora MSP. W tym celu planowane jest pozyskanie nowych klientów oraz rozszerzenie współpracy z obecnymi klientami wybranych branż, jak również zapewnienie wsparcia dla klientów przewidujących ekspansję regionalną lub międzynarodową (inicjatywa Emerging Market Champions). Celem Banku jest zostanie Partnerem Strategicznym dla polskich przedsiębiorstw i aktywne działanie na rzecz ekspansji polskiego przemysłu. Długoterminową ambicją Banku jest osiągnięcie statusu głównego banku dla firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. W zakresie oferty produktowej, Bank planuje także utrzymać wiodącą pozycję na rynku walutowym, produktów zarządzania środkami finansowymi oraz instytucjonalnej działalności maklerskiej.

Celem Banku jest uzyskanie lepszej efektywności poprzez doskonalenie procesów, koncentracja na innowacjach oraz podnoszenie jakości usług.

W zakresie bankowości transakcyjnej Bank będzie nadal rozszerzał ofertę produktów dla klientów korporacyjnych w celu wspierania pozyskiwania nowych klientów i maksymalizację udziału w portfelu klientów istniejących. Produkty finansowania handlu będą odgrywały kluczową rolę w pozyskiwaniu nowych klientów z możliwościami cross-sellingu w obszarze zarządzania środkami finansowymi. Bank dąży do skrócenia cyklu dostarczania na rynek innowacyjnych rozwiązań.

1.2 Działalność maklerska

DMBH specjalizuje się w obsłudze krajowych oraz zagranicznych inwestorów instytucjonalnych, dlatego aktywność na rynku kapitałowych tych grup jest kluczowa dla działalności biura. Kluczowym czynnikiem, który może mieć istotny wpływ na pozycję DMBH jest potencjalne zmniejszenie transferu nowych środków do Otwartych Funduszy Emerytalnych wskutek wprowadzenia dobrowolności w II filarze oraz stopniowego przesuwania zebranych środków do ZUS, dla tych członków OFE, którzy mają 10 lub mniej lat do osiągnięcia wieku emerytalnego (w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa). Z drugiej strony, rekordowo niskie stopy procentowe powinny pozytywnie wpłynąć na kontynuację napływów nowych środków do krajowych funduszy akcyjnych, wspierając tym samym popyt na akcje ze strony tego segmentu.

1.3 Bankowość detaliczna

Bank będzie nadal koncentrować się na tych segmentach klientów i produktach, w których posiada przewagę konkurencyjną. Oznacza to dalszy wzrost w obszarach zarządzania majątkiem (wealth management) i bankowości relacyjnej.

W obszarze produktów depozytowych Bank będzie koncentrował się na pozyskiwaniu aktywnych klientów, przede wszystkim z segmentu CitiGold oraz dostarczaniu im najwyższych standardów obsługi. Kontynuowana będzie polityka premiowania klientów budujących pełną relację depozytowo-inwestycyjną z Bankiem, poprzez oferowanie lepszych stawek oprocentowania na koncie oszczędnościowym lub na lokatach. Wsparciem dla działań akwizycyjnych w obszarze detalicznych produktów depozytowych będą także planowane zmiany w obsłudze Mikroprzedsiębiorstw, polegające na odświeżeniu oferty i usprawnieniu procesów.

Duży nacisk położony będzie także na rozwój bankowości globalnej (otwieranie rachunków w innych krajach) oraz cech produktów i usług, które umożliwiają dokonywanie transakcji na całym świecie.

Citi Handlowy jako lider w obszarze kart kredytowych pracuje nad wprowadzeniem nowych, innowacyjnych kart kredytowych, które będą jeszcze lepiej dostosowane do zmieniających się potrzeb klientów. W kolejnych okresach Bank będzie także kontynuował rozwój oferty kart kredytowych dostępnych za pośrednictwem kanałów internetowych.

W zakresie pożyczki gotówkowej w 2014 roku Bank będzie kontynuował strategię optymalizacji procesu udzielania produktu. Działania optymalizujące obejmą przede wszystkim proces udostępniania pożyczki za pośrednictwem systemu bankowości internetowej Citibank Online.

W 2014 roku Bank będzie kontynuował rozwój sieci oddziałów detalicznych w kierunku innowacyjnego modelu tzw. Bankowego Ekosystemu Smart. Bankowość Smart to nowoczesny model obsługi i sprzedaży produktów bankowych, który opiera się na efektywnym i elastycznym wykorzystaniu kanałów sprzedaży, od bankowości internetowej do oddziału flagowego. Model ten zakłada unowocześnienie wyglądu placówek, innowacyjną technologię wspierającą procesy sprzedażowe i zwiększenie możliwości samoobsługi przez klienta. Integralnym elementem tego modelu jest lokalizacja placówek w miejscach, gdzie najczęściej przebywają klienci Citi Handlowy. Bank planuje, iż do końca 2014 roku będzie funkcjonować 25 placówek typu Smart.

VIII. Zaangażowanie społeczne i mecenat kulturalny Banku

1. Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR)

Bank jest instytucją o wysokim poczuciu odpowiedzialności społecznej, wrażliwą na potrzeby swoich partnerów, zarówno biznesowych, jak i społecznych. Wszystkie działania Banku podejmowane są w interesie jego klientów, a także społeczności, w których funkcjonuje.

Aktywności Banku w zakresie CSR obejmują miejsce pracy i otoczenie rynkowe, społeczności lokalne, a także ochronę środowiska. Celem strategicznym jest zdobycie pozycji firmy wyznaczającej standardy korporacyjnej odpowiedzialności społecznej (CSR – Corporate Social Responsibility), zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz organizacji. Kontynuowane są inwestycje wspierające społeczności lokalne, realizowane dla dobra publicznego w takich dziedzinach, jak edukacja finansowa, promocja przedsiębiorczości, rozwój lokalny i ochrona dziedzictwa kulturowego. Misja Banku w tym obszarze realizowana jest za pośrednictwem Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy założonej w 1995 roku, która ma w swoim dorobku wiele wyjątkowych programów.

Społeczne zaangażowanie Banku jest doceniane w niezależnych rankingach i zestawieniach, takich jak Respect Index, czy Ranking Firm Odpowiedzialnych Społecznie (więcej informacji o wyróżnieniach z zakresu CSR znajduje się na str. 130 niniejszego raportu).

1.1 Relacje z klientami – praktyki rynkowe

Misją Banku jest odegranie wiodącej roli w sektorze bankowym w Polsce poprzez oferowanie światowej klasy produktów i wysokiej jakości usług klientom krajowym i międzynarodowym. W związku z tym podejmowanych jest szereg działań skierowanych do klientów. Kluczową rolę w tym procesie odgrywa dialog z klientem. Celem Banku jest skoncentrowanie się na potrzebach klienta i elastyczne odpowiadanie na nie tak, by w konsekwencji w relacji z klientem postrzeganym być jako zaufany partner.

Rzetelna informacja – etyka reklamy

W Banku zostały wypracowane i wdrożone zasady przejrzystej komunikacji z klientem. Obejmują one m.in. rzetelne i przejrzyste informowanie o produktach; czytelność umów; klarowne informowanie o kosztach, ryzyku i możliwych do osiągnięcia korzyściach. Taki sposób prezentowania oferty ma ułatwić klientowi dokonanie świadomego wyboru. Pracownicy znają i postępują zgodnie z zasadami przejrzystej komunikacji. Politykę i standardy wysokiej obsługi Klienta, reklamacji oraz odpowiedzialnego marketingu w Banku regulują wewnętrzne akty normatywne m.in. „Kodeks Etyki Reklamy” oraz „Etyczne Praktyki Biznesowe Banku Handlowego w Warszawie S.A.”

Badania satysfakcji klientów

Bank przeprowadza regularne badania opinii klientów zarówno w części korporacyjnej jak i detalicznej. Głównym wskaźnikiem mierzącym jakość usług jest NPS (Net Promoter Score). NPS jest wskaźnikiem opartym o pytanie dot. rekomendacji banku. Badaniami obejmowane są wszystkie segmenty klientów Banku, najważniejsze kanały kontaktu (tj. bankowość elektroniczna, obsługa telefoniczna, oddziały) „momenty prawdy” (newralgiczne momenty styku klienta z bankiem np. reklamacja, zakup produktu). Treść kwestionariuszy ustalana jest w porozumieniu ze wszystkimi jednostkami Banku zaangażowanymi w proces obsługi klienta, ale także w tworzenie produktów i usług dla klientów.

Wyniki badań poddawane są analizie, na podstawie której ustalany jest plan działania dla zwiększenia zadowolenia klientów. Efektem ciągłej pracy jest m.in. wysoki wynik w badaniu wykonanym przez niezależną agencję TNS OBOP. Bank osiągnął w nim najwyższy wynik NPS w segmencie klientów CitiGold, który wyniósł 57%.

Reklamacje

Bank pozostaje liderem wśród instytucji finansowych w zakresie szybkości rozpatrywania reklamacji. Znakomita większość reklamacji w obszarze Bankowości Detalicznej rozpatrywana jest w ciągu 3-4 dni, podczas gdy standard rynkowy wynosi od 14 do 30 dni roboczych. Na podstawie analizy reklamacji Bank podejmuje szereg inicjatyw na rzecz poprawy jakości obsługi klienta.

W Banku działa Rzecznik Klienta, którego rolą jest reprezentowanie interesów klienta wewnątrz organizacji. Wpływają do niego nie tylko reklamacje czy skargi, ale także zgłoszenia klientów obejmujące propozycje zmian. Wszystkie one są analizowane przez Rzecznika i tam gdzie to możliwe, wykorzystywane w celu usprawnień i podniesienia jakości świadczonych usług. Klienci informowani są o sposobie wykorzystania wniesionych przez nich uwag i sugestii.

Ochrona danych i prywatność klientów

Bank zobowiązuje się do ochrony prywatnych i poufnych informacji na temat swoich klientów oraz do właściwego ich wykorzystywania. Zasady te opisane są w wewnętrznym dokumencie „Zasady ochrony danych osobowych w Banku Handlowym w Warszawie S.A.”. Bank gromadzi, przechowuje i przetwarza dane osobowe klientów w sposób określony przez prawo krajowe mając na celu oferowanie klientom produktów i usług lepiej spełniających ich potrzeby finansowe oraz umożliwiających osiągnięcie celów finansowych. Mając to na uwadze, Bank dokłada wszelkich starań, aby wdrażać i utrzymywać odpowiednie systemy i technologie oraz właściwie szkolić pracowników mających dostęp do takich informacji. Dostawcy, z których usług korzysta Bank, podobnie mają obowiązek ochrony poufnego charakteru danych, w tym danych osobowych oraz poufnych, które od niego otrzymują. Bank przestrzega również własnych rygorystycznych norm i regulacji wewnętrznych dotyczących poufnego charakteru i bezpieczeństwa informacji oraz danych osobowych (normy dotyczące zarządzania systemami informatycznymi, normy bezpieczeństwa informacji, ogólne przepisy dotyczące bezpieczeństwa). Dodatkowo każdy pracownik banku jest zobowiązany chronić wszelkie dane osobowe i poufne klientów, dbając, aby informacje te były wykorzystywane tylko do uzasadnionych celów związanych z wykonywaną pracą oraz udostępniane wyłącznie upoważnionym osobom i organizacjom, oraz w prawidłowy i bezpieczny sposób przechowywane.

1.2 Praktyki w miejscu pracy

Strategicznym celem Banku jest pozyskanie, rozwój i zatrzymanie najbardziej utalentowanych ludzi, którzy podzielają wartości, którymi kieruje się Bank:

Wspólny cel	Jeden zespół kierujący się wspólnym celem: najlepsza obsługa klientów i interesariuszy.
Odpowiedzialny biznes	Działanie w sposób przejrzysty, roztropny i odpowiedzialny.
Innowacyjność	Ciągłe udoskonalanie rozwiązań oferowanych naszym klientom poprzez udzielanie im pełnych informacji na temat produktów i usług, dostarczanie światowej klasy produktów.
Rozwój talentów	Utalentowany zespół wysoce wyspecjalizowanych profesjonalistów, którzy oferują doskonałą obsługę, wykazują inicjatywę i są w stanie sprostać najtrudniejszemu wyzwaniu.

Swoim pracownikom Bank oferuje bezpieczne i przyjazne miejsce pracy, w którym pracownicy mogą pracować, angażując swoją energię i mając poczucie realizacji osobistych osiągnięć, satysfakcji oraz możliwości indywidualnego rozwoju. Rozwój pracowników jest wspierany przez realizację działań takich jak: szkolenia, zaangażowanie w realizację wymagających projektów, a także proces oceny, dzięki któremu pracownicy uzyskują

informacje na temat swoich mocnych stron oraz obszarów, które powinni jeszcze rozwijać. Bank wdrożył politykę personalną, której towarzyszą udokumentowane, mierzalne i regularnie monitorowane cele.

Proces doboru personelu jest niezwykle ważny dla rozwoju Banku. Bank dąży do tego, by pracownicy się rozwijali. W tym celu wszystkim pracownikom został udostępniony wewnętrzny portal Citi Career, dzięki któremu każdy pracownik może aplikować na stanowisko, którym jest zainteresowany w ramach struktur Banku oraz innych spółek należących do Grupy Citi.

Bank zapewnia pracownikom bogatą ofertę świadczeń pozapłacowych, dzięki którym umożliwia zaspokojenie osobistych i społecznych potrzeb swoim pracownikom.

Oferta dotyczy m. in.: opieki medycznej, ubezpieczenia na życie, pracowniczego programu emerytalnego oraz częściowej refundacji nauki języków obcych oraz nauki w szkołach wyższych. Bank udostępnia również możliwość skorzystania z elastycznych godzin pracy, celem umożliwienia lepszego realizowania obowiązków osobistych i zawodowych.

Dbając o bezpieczeństwo pracy, Bank stara się zapewnić optymalne warunki pracy wszystkim pracownikom ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Badanie nastrojów pracowniczych

Co roku Bank przeprowadza badanie nastrojów pracowniczych nazywane Voice of Employee, czyli „Głos Pracownika”. Ankieta służy badaniu satysfakcji i zaangażowania pracowników. Udział w ankiecie jest dobrowolny. Pytania, na które odpowiadają pracownicy dotyczą m.in.: komunikacji, możliwości rozwoju, merytokracji, relacji z przełożonymi i współpracownikami, udziału w decyzjach, równowagi pomiędzy życiem zawodowym i osobistym, różnorodności jak również wartości, którymi kieruje się Bank.

Wypełnienie ankiet jest pierwszym etapem działań związanych z pracą nad poprawą nastrojów wśród pracowników. Kolejnymi etapami są analiza wyników, prezentacje wyników pracownikom, wywiady grupowe mające na celu pogłębienie wyników oraz przygotowanie planów działań doskonalących po ankiecie, realizacja i komunikowanie rezultatów pracownikom.

Różnorodność w miejscu pracy

Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do postępowania zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami. Bank dąży do stworzenia pracownikom optymalnych szans na realizację ich potencjału, zapewnienie im możliwości pełnego rozwoju zawodowego oraz pielęgnowania ich różnorodności z poszanowaniem godności bez względu na płeć, rasę, wyznanie czy orientację seksualną. Pracownicy są zobowiązani traktować swoich współpracowników z szacunkiem. Wskazane powyżej oczekiwania Banku zostały zawarte w „Zasadach Postępowania Pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.”.

Od 2013 roku Bank jest sygnatariuszem międzynarodowej inicjatywy „Karta Różnorodności”, która obliuguje firmy do wprowadzenia zakazu dyskryminacji w miejscu pracy oraz działań na rzecz tworzenia i promocji różnorodności oraz wyraża gotowość firmy do zaangażowania wszystkich osób zatrudnionych oraz partnerów biznesowych i społecznych w te działania.

Bank wspiera oddolne inicjatywy pracownicze w tym np. inicjatywę CitiWomen, której misją jest stworzenie kobietom dogodnych warunków do rozwoju i realizacji ambicji zawodowych oraz wspieranie ich w przezwyciężaniu barier jak również utrzymaniu równowagi pomiędzy pracą a życiem prywatnym.

Dialog i wolność zrzeszania się

W Banku działają dwa związki zawodowe: NSZZ „Solidarność” – Region Mazowsze Międzyzakładowa Organizacja Związkowa nr 871 przy Banku Handlowym w Warszawie S.A oraz NSZZ Pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Współpraca między pracodawcą, a przedstawicielami związków zawodowych przebiega w duchu partnerstwa i wspólnego celu, jakim są najwyższe standardy we wszelkich relacjach pracowniczych.

Zasady Postępowania Pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Zasady Postępowania stanowią ogólny przegląd najważniejszych regulacji wewnętrznych obowiązujących w Banku. Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do postępowania zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami w Banku. Bank dąży do stworzenia pracownikom optymalnych szans na realizację ich potencjału, zapewnienie im rozwoju oraz pielęgnowania różnorodności z poszanowaniem godności bez względu na płeć, rasę, wyznanie czy orientację seksualną. Zasady zawierają formalne rozwiązania procesowe w zakresie zgłaszania przypadków naruszeń. W Banku działa Linia Etyczna, gdzie pracownicy mogą omówić kwestie dotyczące wyboru najlepszego sposobu działania w konkretnych sytuacjach lub w przypadku uzasadnionych podejrzeń bądź informacji o potencjalnym naruszeniu przepisów prawa lub norm etycznych i regulacji obowiązujących w Banku.

Restrukturyzacja zatrudnienia

W ramach rozpoczętego w 2013 roku procesu zwolnień grupowych w Banku (więcej informacji na str. 104 niniejszego raportu) celem Zarządu Banku jest udzielenie możliwie jak największego wsparcia dla zwalnianych osób w poszukiwaniu alternatywnego miejsca pracy w ramach Banku, w nowo tworzonej strukturach Bankowego Ekosystemu Smart oraz w innych jednostkach Citi w Polsce. Jednym z działań skierowanych do pracowników objętych zwolnieniami grupowymi jest uruchomiony program outplacement, który w skuteczny sposób pozwala znaleźć się na rynku pracy i w krótkim czasie ponownie podjąć zatrudnienie w zawodzie. Dodatkowo pracownicy mają dostęp do wszystkich otwartych rekrutacji w innych spółkach należących do Citi.

Wolontariat pracowniczy

W Banku realizowany jest największy w Polsce program wolontariatu pracowniczego koordynowany przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy. Jego celem jest rozwijanie zaangażowania społecznego obecnych i byłych pracowników Banku. W 2013 roku dzięki 1,4 tys. zaangażowanych wolontariuszy zrealizowano w sumie 166 projektów. Najważniejszą inicjatywą była VIII edycja Światowego Dnia Citi dla Społeczności.

W ramach Programu Wolontariat Pracowniczy w 2013 roku uruchomiono nową inicjatywę: Citi – społecznie aktywni, pozwalającą łączyć zainteresowania sportowe pracowników z pomocą na rzecz potrzebujących. Dużym zainteresowaniem, jak co roku, cieszyły się cykliczne projekty: Akcje Mikołajowe oraz Światowy Dzień Citi dla Społeczności, a także wolontariat indywidualny.

1.3 Działania na rzecz środowiska naturalnego

Jedną z istotnych zasad postępowania w Banku jest dbałość o środowisko naturalne. Bank zobowiązał się prowadzić działalność w sposób odpowiadający zasadom zrównoważonego rozwoju. W 2007 roku uchwałą Zarządu wprowadził kompleksowy Plan Zarządzania Środowiskiem. W kolejnych latach przyjął nową Politykę Środowiskową oraz wdrożył System Zarządzania Środowiskiem (SZŚ). W 2013 wprowadził Politykę Energetyczną oraz wdrożył System Zarządzania Energią (SZE). W ramach wprowadzonych Polityk Bank określił następujące cele: dążenie do jak najefektywniejszego zarządzania energią; minimalizowanie zużycia surowców energetycznych; wspieranie zakupu energooszczędnych produktów i usług oraz zapewnienie poprawy wyniku energetycznego; zwiększanie poziomu segregacji odpadów i ich recyklingu; ograniczanie emisji CO₂; dążenie do jak najefektywniejszego zarządzania mediami; minimalizowanie zużycia surowców naturalnych.

Bezpośrednie oddziaływanie na środowisko naturalne

W ramach wprowadzonych Polityk Bank określił dwa główne obszary oddziaływania na Środowisko. Pierwszy z nich to oddziaływanie bezpośrednie, wynikające z działalności Banku m.in.: zużycie wody, energii, papieru, generowane odpady i zanieczyszczenia emitowane do powietrza. Drugi to oddziaływanie pośrednie, wynikające ze świadczonych przez Bank usług. W ramach wprowadzonych Systemów (SZŚ, SZE) lokalizacje Banku są na bieżąco monitorowane w zakresie zużycia energii elektrycznej, wody, gazu, energii cieplnej, ilości i rodzaju wytwarzanych odpadów oraz emisji gazów cieplarnianych.

Duży wpływ na osiągnięte wyniki mają również przeprowadzone przez Bank kampanie środowiskowe: kampania ENERGIA (włącznik światła i klimatyzacji na kartę w salach konferencyjnych, scentralizowany system sterowania instalacjami budynkowymi, instalacja czujników ruchu w kuchniach i toaletach, elastyczna zmiana czasu pracy oświetlenia fasad budynków w zależności od pory roku, opracowanie i wdrożenie programu optymalizacji sterowania pracą agregatów wody lodowej, przełączenie opraw ewakuacyjnych w ciemny tryb pracy, modernizacja wind oraz instalacja nowego dźwigu z systemem wytwarzania energii elektrycznej podczas wjazdu z małym obciążeniem i zjazdu, weryfikacja natężenia oświetlenia w ciągach komunikacyjnych, weryfikacja nastaw temperatury i programowania klimatyzacji precyzyjnej, zmiana harmonogramów pracy central wentylacyjnych i pomp wody lodowej), kampania WODA (wyposażenie wszystkich kranów w budynkach biurowych Banku w perlatory, zainstalowanie systemu odzysku wody deszczowej w jednym z budynków), kampania PAPIER (akcja Printwise – ustawienie na drukarkach trybu dwustronnego drukowania).

Potwierdzeniem efektywności działania w przypadku SZŚ było utrzymanie certyfikatu potwierdzającego jego zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO 14001, a w przypadku SZE było uzyskanie pozytywnej rekomendacji dla certyfikacji potwierdzającej zgodność z wymogami normy PN-EN ISO 50001.

Edukacja pracowników

Bank regularnie przeprowadza kampanie edukacyjno-informacyjne skierowane do pracowników a mające na celu edukację w zakresie ochrony. W trakcie nich dystrybuowane są m.in. informacje zachęcające do segregacji; oszczędzania energii, wody; kampanie informacyjne Tydzień dla Ziemi i Godzina dla Ziemi. Bank przeprowadził także szkolenie dla pracowników dotyczące Systemy Zarządzania Środowiskiem i Systemu Zarządzania Energią.

Wielej drzew dzięki Tobie

Bank z pomocą Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy, koordynuje akcję Wielej drzew dzięki Tobie. W ramach tej akcji Bank wraz z Fundacją Kronenberga przy Citi Handlowy, organizacją partnerską - Ligą Ochrony Przyrody oraz Lasami Państwowymi dokonuje nowych nasadzeń drzew. Celem programu jest promowanie ekologicznych nawyków oraz zachęcenie klientów Banku do rezygnacji z papierowych wyciągów z kont osobistych lub kart kredytowych. W ramach programu, w imieniu każdego klienta, który zdecydował się na wyciąg elektroniczny, Bank zobowiązał się do posadzenia drzewa. W sumie w latach 2008-2013 zostało posadzonych 620 tys. drzew. Dodatkowo przeprowadzono ponad 220 warsztatów o tematyce ekologicznej dla dzieci i młodzieży.

Oddziaływanie pośrednie

Na mocy umów podpisanych z bankiem Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) i z wykorzystaniem środków Banku Rozwoju Rady Europy w ramach tzw. „Okna Klimatycznego (SME&Municipal Finance Facility Energy Efficiency Window) Bank oferuje klientom dwa programy kredytowe finansujące przedsięwzięcia prowadzące do wzrostu efektywności energetycznej: program finansowania przedsięwzięć

spełniających warunki kwalifikacyjne inwestycji zwiększających efektywność energetyczną realizowanych przez przedsiębiorstwa mikro, małe i średnie w Polsce; program finansowania przedsięwzięć spełniających warunki kwalifikacyjne inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w Polsce realizowanych przez władze lokalne na poziomie gminy, bądź podmioty wypełniające zadania statutowe gmin.

Bank udziela, więc kredytów na finansowanie przedsięwzięć realizowanych w celu uzyskania oszczędności energii i/lub zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, a po zakończeniu projektu i osiągnięciu odpowiedniego efektu ekologicznego wypłaca dotację w wysokości 10% wartości kapitału udzielonego kredytu.

1.4 Zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności

Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy od lat aktywnie działa w obszarach edukacji finansowej, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wolontariatu pracowniczego, dużą wagę poświęcając również rozwojowi społeczności lokalnych.

W ramach obszaru edukacji finansowej, Fundacja w 2013 roku prowadziła osiem ogólnopolskich programów, które wypełniają lukę istniejącą w systemie edukacji, kształtując świadome postawy konsumenckie zarówno u wchodzących na rynek młodych ludzi, jak i osób dorosłych. Dzięki temu uczą się oni, jak być odpowiedzialnym pożyczkobiorcą, świadomym oszczędzającym czy efektywnym inwestorem.

Przykładając uwagę zarówno do przyszłości, jak i przeszłości, Fundacja w 2013 kontynuowała aktywności w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Najważniejszym działaniem w tej dziedzinie jest coroczne przyznawanie Nagrody im. prof. Aleksandra Gieysztora. Jej celem jest wspieranie osób instytucji szczególnie zasłużonych dla ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego zarówno w Polsce jak i za granicą. W 2013 roku Fundacja wraz z Narodowym Bankiem Polskim oraz European Association for Banking and Financial History współorganizowała międzynarodową konferencję „Foreign Financial Institutions & National Financial Systems”. W wydarzeniu wzięło udział ponad 200 gości m.in.: przedstawiciele banków centralnych Albanii, Austrii, Czech, Francji, Grecji, Hiszpanii, Indonezji, Portugalii, Rosji, Rumunii, Słowacji, Szwajcarii, Turcji, a także akademicy z największych światowych uczelni i ośrodków naukowych m.in. Harvard University, Princeton University, University of Pennsylvania etc.

Programy realizowane przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy:

- **„Od Grosika do Złotówki”** – to pierwszy w Polsce program edukacji finansowej skierowany do uczniów szkół podstawowych. Program realizowany jest we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości i od 2013 roku z Fundacją PZU. W 2014 roku program zostanie przejęty przez Fundację PZU. W 2013 roku w programie wzięło udział prawie 15 tys. uczniów.

- **„Moje Finanse”** – to największy w Polsce program edukacji finansowej dla młodzieży. Program współfinansowany jest przez Narodowy Bank Polski, a wdrażany do szkół przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości. W 2013 roku w programie wzięło udział prawie 130 tys. uczniów.

- **„Być Przedsiębiorczym”** – to program realizowany od początku 2013 roku we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Uzyskał pozytywną opinię Ministerstwa Edukacji Narodowej. Jego celem jest przekazanie odbiorcom (młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) wiedzy oraz wykształcenie postaw i umiejętności z obszaru szeroko pojętej przedsiębiorczości. W 2013 liczba uczniów uczestniczących w programie sięgnęła 9 tys.
- **„Budowanie Niezależności Finansowej Kobiety”** – skierowany do kobiet doświadczających lub zagrożonych przemocą ekonomiczną. Realizowany wspólnie z Centrum Praw Kobiety. W 2013 roku swoim zasięgiem objął ponad 800 kobiet.
- **„Business Startup”** – to ogólnopolski program dla studentów i absolwentów planujących rozwinąć własny biznes. Realizowany wspólnie z Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości. W 2013 roku udział w nim wzięło: 350 studentów, którzy uruchamiają swoją działalność pod opieką Inkubatora oraz 100 samodzielnych przedsiębiorstw.

- **Tydzień dla Oszczędzania** – edukacyjna akcja medialna, której celem jest promowanie wśród Polaków oszczędzania oraz umiejętności racjonalnego gospodarowania swoimi zasobami finansowymi. Prowadzona wspólnie z Fundacją Think! W ramach akcji w 2013 r. opublikowano wyniki szóstej edycji badań „Postawy Polaków wobec oszczędzania”. Edukacyjna kampania medialna dotycząca finansów dotarła do przeszło 3,5 mln Polaków. Natomiast bezpośrednie działania (debaty, spotkania dotyczące edukacji finansowej) objęły 4870 uczestników. W 2013 roku podobnie jak w roku poprzednim uzupełnieniem tradycyjnych materiałów edukacyjnych była multimedialna gra internetowa „Pierwszy Milion”. W konkursach organizowanych w ramach gry wzięło udział 3500 osób.
- **Konkurs Mikroprzedsiębiorca Roku 2013** – skierowany do właścicieli mikrofirm, promujący ideę mikroprzedsiębiorczości. Rozstrzygnięcie IX edycji nastąpiło 20 czerwca 2013 roku w Sali NewConnect warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych. Zwycięzcą została firma Digital Core Design sp. z o.o. sp.k., która od 1999 roku zajmuje się projektowaniem nowoczesnych procesorów i układów scalonych. Jest twórcą i producentem najszybszego procesora przemysłowego na świecie.
- **Nagroda Banku Handlowego w Warszawie S.A.** – za szczególny wkład w rozwój nauki w sferze ekonomii i finansów – ma za zadanie promować najbardziej wartościowe publikacje w dziedzinie teorii ekonomii i finansów. Laureatem ostatniej edycji konkursu został dr hab. Jakub Growiec – adiunkt w Zakładzie Wspomagania i Analiz Decyzji Szkoły Głównej Handlowej oraz ekspert ekonomiczny Narodowego Banku Polskiego za pracę pt. „Zagregowana funkcja produkcji w ekonomii wzrostu gospodarczego i konwergencji”.

- **Nagroda im. prof. Aleksandra Gieysztora** – to najbardziej prestiżowa nagroda przyznawana corocznie, instytucjom, bądź osobom prywatnym za działania na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego. Laureatem czternastej edycji została kurator sztuki, Anda Rottenberg.
- **Odzyskiwanie Dziej Sztuki** – program prowadzony we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego celem jest odzyskiwanie dóbr kultury utraconych przez Polskę w czasie i w wyniku II wojny światowej.

- **Korzenie** – program, w ramach, którego Fundacja propaguje historię Banku oraz osobę i dokonania jego założycieli – rodu Kronenbergów. W ramach działań w 2013 roku Fundacja wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim była gospodarzem corocznie organizowanej przez EABH (The European Association for Banking and Financial History) międzynarodowej konferencji. W 2013 roku Fundacja kontynuowała także pozyskiwanie cyfrowych kopii zdjęć i dokumentów dotyczących rodziny Kronenbergów i Banku.
- **Program Wolontariatu Pracowniczego w Citi Handlowy** – jego celem jest rozwijanie zaangażowania społecznego obecnych i byłych pracowników Banku. Więcej informacji o programie na str. 136 niniejszego raportu.

- **Program Dotacji** – to konkurs grantowy, dzięki któremu Fundacja wspiera najbardziej wartościowe projekty realizowane przez instytucje non-profit w sferze edukacji i rozwoju lokalnego. W 2013 roku przyznanych zostało 37 dotacji na łączną kwotę 1 033 687 zł.
- **Liga Odpowiedzialnego Biznesu („LOB”)** – ma na celu promowanie w środowisku akademickim idei CSR, jako standardu funkcjonowania w biznesie. Realizowany przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu we współpracy z Fundacją Kronenberga, Orange Polska, PGNiG oraz wyższymi uczelniami państwowymi pod honorowym patronatem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dziewiąta edycja programu (rok akademicki 2012/2013) swoim zasięgiem objęła prawie 8 tys. odbiorców.

2. Mecenat kulturalny i sponsoring

W 2013 roku Citi Handlowy występował jako sponsor kilku konferencji o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Wspierał V Europejski Kongres Gospodarczy w Katowicach (13-15 maja) oraz CEE IPO Summit odbywający się na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (6-7 czerwca). Był także partnerem Gali Nagród Lewiatana, która odbyła się 25 maja w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Jej honorowym gościem był Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski.

Citi Handlowy w 2013 roku udzielił również wsparcia VII Forum Regionów organizowanemu przy okazji XXIII Forum Ekonomicznego w Krynicy (3-5 września), a także Forum Nowoczesnego Samorządu odbywającemu się w Warszawie (3 grudnia). Był też partnerem jubileuszowej 25. Konferencji Academia Europea (16-19 września) we Wrocławiu.

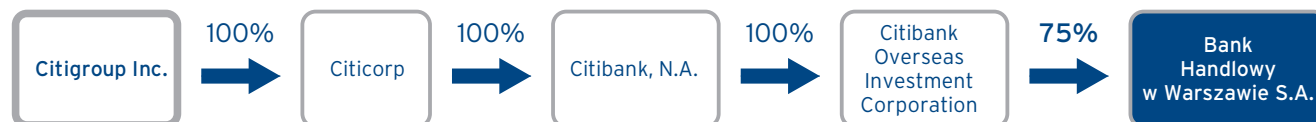
IX. Informacje inwestorskie

1. Struktura akcjonariatu i notowania akcji Banku na GPW

1.1 Akcjonariat

Jedynym akcjonariuszem Banku, który posiada co najmniej 5% udziałów w kapitale i głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) – spółka w ramach grupy Citi skupiająca zagraniczne inwestycje. COIC jest jednocześnie strategicznym udziałowcem większościowym Banku. Na przestrzeni 2013 roku liczba akcji będących w posiadaniu COIC, a także jej udział w kapitale oraz głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku (WZ) nie ulegała zmianom i wynosiła 97 994 700, co stanowi 75% udziału w kapitale i głosach na WZ.

Miejsce Banku Handlowego w Warszawie S.A. w strukturze grupy Citi pokazuje następujący diagram:

Pozostałe akcje (32 664 900, co równoznaczne jest z 25% kapitału akcyjnego) stanowią tzw. free float, czyli znajdują się w wolnym obrocie i są notowane na GPW.

Wśród inwestorów mających udział w kapitale Banku są otwarte fundusze emerytalne (OFE), które zgodnie z publicznie dostępnymi rocznymi informacjami o strukturze aktywów, według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, łącznie posiadały 14,1% akcji Banku, o 0,2 punktu procentowego mniej niż na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Zaangażowanie OFE w akcje Banku przedstawiało się następująco:

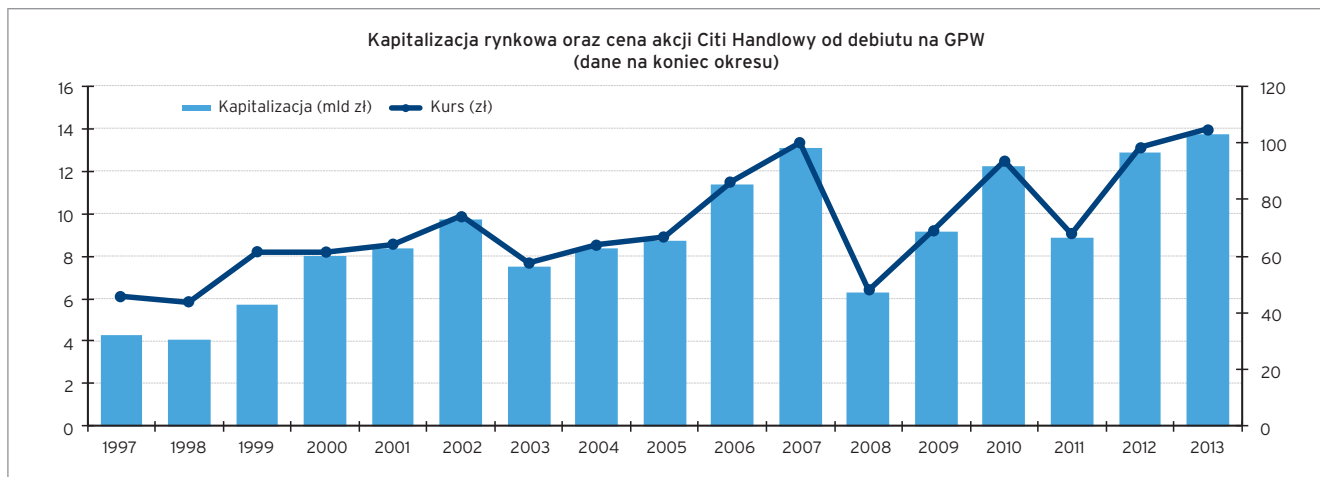
Nazwa akcjonariusza	31.12.2013		31.12.2012	
	Liczba akcji i głosów na WZ	Udział w łącznej liczbie akcji i liczbie głosów na WZ	Liczba akcji i głosów na WZ	Udział w łącznej liczbie akcji i liczbie głosów na WZ
ING OFE	5 713 025	4,37%	6 464 317	4,95%
Aviva OFE Aviva BZ WBK	3 952 560	3,03%	3 285 343	2,51%
OFE PZU „Złota Jesień”	1 890 020	1,45%	2 048 920	1,57%
Amplico OFE	1 425 785	1,09%	1 509 294	1,16%
AXA OFE	1 084 681	0,83%	1 085 723	0,83%
Aegon OFE	774 840	0,59%	553 289	0,42%
Allianz Polska OFE	741 618	0,57%	705 884	0,54%
PKO BP Bankowy OFE	712 224	0,55%	600 468	0,46%
Generali OFE	671 397	0,51%	672 043	0,51%
Nordea OFE	496 843	0,38%	861 812	0,66%
OFE Pocztylion	371 263	0,28%	371 620	0,28%
Pekao OFE	338 011	0,26%	290 503	0,22%
OFE Warta	292 133	0,22%	292 413	0,22%
Razem	18 464 400	14,13%	18 741 630	14,34%

Źródło: Roczne informacje o strukturze aktywów OFE; cena zamknięcia Banku z końca okresu.

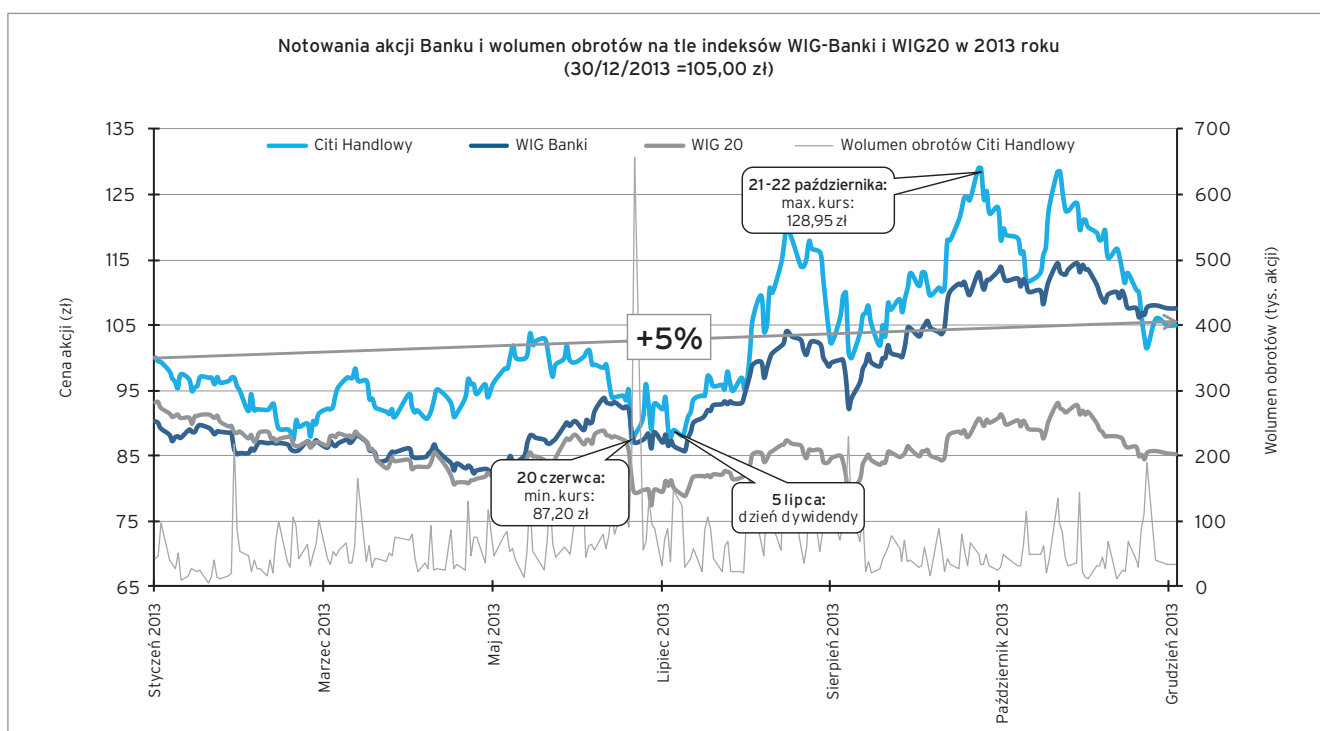
1.2 Notowania akcji Banku na GPW

W 2013 roku minęło 16 lat od pierwszego notowania Banku na GPW. W 2013 roku Bank był uczestnikiem następujących indeksów: WIG, WIG20, WIG30, WIG Banki oraz WIGdiv. Dodatkowo Bank po raz kolejny znalazł się w składzie RESPECT Index, obejmującym firmy odpowiedzialne społecznie notowane na Głównym Ryнку GPW.

Kurs akcji Citi Handlowy na ostatniej sesji w 2013 roku (tj. 30.12.2013) wyniósł 105,0 zł, tj. wzrósł w porównaniu do kursu z 28 grudnia 2012 roku (98,30 zł) i 2 stycznia 2013 roku (100,10 zł) odpowiednio o 7% i 5%. Główne indeksy GPW, z wyjątkiem WIG-20, także odnotowały wzrosty w 2013 roku. Wzrost akcji Banku był zbliżony do dynamiki WIG i pozytywnie wyróżniał się na tle spadkowego WIG-20. W porównaniu do końca 2012 roku indeksy WIG i WIG-Banki wzrosły odpowiednio o 8% i 21%, natomiast indeks WIG-20 spadł o 7%.

Kapitalizacja Banku na koniec 2013 roku wyniosła 13,7 mld zł (wobec 12,8 mld zł na koniec 2012 roku). Wskaźniki giełdowe kształtowały się na poziomie: cena/zysk (P/E) - 14,1 (w 2012 roku: 13,2); cena/wartość księgowa (P/BV) - 1,9 (wobec 1,7 w roku poprzednim).

Po stosunkowo słabym początku roku (stopniowy spadek kursu do 20 lutego 2013 roku), kurs akcji Banku zaczął zwyżkować od końca lutego i na początku maja przekroczył granicę 100 zł, by 15 maja osiągnąć poziom 103,80 zł. Od połowy maja nastąpił stopniowy spadek ceny akcji (najniższy kurs 2013 roku odnotowany 20 czerwca), by pod koniec czerwca ponownie wzrosnąć do 93,00 zł (kurs zamknięcia z dnia 28 czerwca).

Drugie półrocze 2013 roku to okres kontynuacji wzrostu kursu akcji i osiągania kolejnych maksimów 2013 roku z najwyższym poziomem ceny akcji Citi Handlowy odnotowanym w dniach 21-22 października (128,95 zł).

Średnia cena akcji Banku w 2013 roku wyniosła 102,28 zł, a średni dzienny wolumen obrotów akcjami Banku wyniósł ponad 63,5 tys.

2. Dywidenda

W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło decyzję o przeznaczeniu 75,0% jednostkowego zysku netto za 2012 rok na wypłatę dywidendy, co oznacza, że kwota dywidendy przypadająca na jedną akcję wyniosła 5,79 zł.

W dniu 4 marca 2014 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie proponowanego podziału zysku netto za 2013 rok i zarekomendował przeznaczenie na wypłatę dywidendy 99,9% jednostkowego zysku netto, co oznacza, że proponowana dywidenda przypadająca na jedną akcję wynosiłaby 7,15 zł.

Poniższa tabela prezentuje historię dywidend od 1997 roku, tj. od dnia debiutu Banku na GPW.

Rok obrotowy	Dywidenda (zł)	Zysk netto na akcję (zł)	Dywidenda na akcję (zł)	Stopa wypłaty dywidendy
1997	130 000 000	6,21	1,40	22,5%
1998	93 000 000	3,24	1,00	30,8%
1999	186 000 000	5,08	2,00	39,4%
2000	130 659 600	1,57	1,00	63,8%
2001	163 324 500	1,25	1,25	99,8%
2002	241 720 260	1,86	1,85	99,6%
2003	241 720 260	1,86	1,85	99,7%
2004	1 563 995 412	3,17	11,97	*)
2005	470 374 560	4,51	3,60	79,8%
2006	535 704 360	4,75	4,10	86,4%
2007	620 633 100	6,19	4,75	76,8%
2008**	-	4,94	-	-
2009	492 586 692	4,02	3,77	94,0%
2010	747 372 912	5,72	5,72	99,9%
2011	360 620 496	5,52	2,76	50,0%
2012	756 519 084	7,72	5,79	75,0%
2013***	934 216 140	7,15	7,15	99,9%

* Współczynnik wypłaty dywidendy za rok 2004 - 100%, dodatkowo podział zysku z lat poprzednich.

** 18 czerwca 2009 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku postanowiło, że dywidenda za 2008 rok nie zostanie wypłacona.

*** Rekomendacja Zarządu z dnia 4 marca 2014 roku.

3. Rating

Bank posiada pełny rating od międzynarodowych agencji ratingowych: Moody's Investors Service („Moody's”) i Fitch Ratings („Fitch”). Ponadto, agencja Standard & Poor's nadaje Bankowi rating bezpłatny, tj. niezamawiany przez Bank, na podstawie publicznie dostępnych informacji.

W 2013 roku nie nastąpiły żadne zmiany ratingów Banku. Ostatnia zmiana ratingu nadawanego przez Moody's miała miejsce w dniu 22 czerwca 2012 roku, natomiast Fitch potwierdził oceny ratingowe na niezmiennym poziomie w dniu 29 kwietnia 2013 roku.

Na koniec 2013 roku Bank posiadał następujące ratingi nadane przez agencję Moody's:

Ocena dla depozytów długoterminowych w walucie krajowej	Baa3
Ocena dla depozytów długoterminowych w walucie obcej	Baa3
Ocena dla depozytów krótkoterminowych w walucie krajowej	Prime-3
Ocena dla depozytów krótkoterminowych w walucie obcej	Prime-3
Rating siły finansowej Banku	D+
Perspektywa dla ratingu siły finansowej	Stabilna
Perspektywa dla ratingu depozytów długoterminowych i krótkoterminowych w walucie krajowej i obcej	Stabilna

Na koniec 2013 roku Bank posiadał następujące ratingi nadane przez agencję Fitch:

Rating długoterminowy podmiotu (Long-term IDR)	A-
Perspektywa ratingu	Stabilna
Rating krótkoterminowy podmiotu (Short-term IDR)	F2
Viability rating (VR)*	bbb+
Rating wsparcia	1

* Viability rating to ocena wewnętrznej, niezależnej od czynników zewnętrznych wiarygodności kredytowej danej instytucji.

Rating agencji Standard & Poor's (opracowany na podstawie publicznie dostępnych informacji) pozostał w 2013 roku na niezmiennym poziomie „BBBpi” (ocena potwierdzona w dniu 15 listopada 2013 roku).

4. Relacje inwestorskie w Banku

Integralnym elementem polityki informacyjnej Banku, której celem jest zaspokajanie potrzeb informacyjnych wszystkich osób i instytucji zainteresowanych informacjami o Spółce, są relacje inwestorskie, zapewniające informacje obecnym i potencjalnym inwestorom, analitykom rynku kapitałowego oraz agencjom ratingowym. Narzędziami polityki informacyjnej w relacjach inwestorskich są:

- systematyczne kontakty z inwestorami i analitykami w formie telekonferencji i spotkań, również w siedzibie Banku, w których biorą udział członkowie Zarządu Banku;
- wsparcie Biura Prasowego podczas kwartalnych konferencji prasowych dla mediów, organizowanych po publikacji sprawozdań okresowych;
- publikowanie na stronie internetowej na bieżąco informacji na temat Banku i jego przedsięwzięć, a także wszystkich raportów okresowych i bieżących. Strona internetowa umożliwia również kontakt z Biurem Relacji Inwestorskich (BRI), który dysponuje szeroką wiedzą na temat Banku i jego grupy kapitałowej;
- umożliwienie przedstawicielom mediów obecności na Walnych Zgromadzeniach Banku.

W ramach aktywności w obszarze relacji inwestorskich w 2013 roku zorganizowano dla analityków i inwestorów pięć konferencji dotyczących wyników finansowych oraz istotnych wydarzeń i osiągnięć biznesowych Banku. W grudniu 2013 roku odbyło się spotkanie przedstawicieli Zarządu Banku oraz BRI z analitykami i inwestorami w nowo otwartym oddziale Smart w Warszawie, w którym zaprezentowano koncepcję Bankowego Ekosystemu Smart.

Ponadto członkowie Zarządu Banku wspólnie z przedstawicielami Biura Relacji Inwestorskich regularnie uczestniczyli w spotkaniach z inwestorami i analitykami (w siedzibie Banku oraz na konferencjach inwestorskich).

W 2013 roku Citi Handlowy był po raz kolejny partnerem ogólnopolskiego programu edukacyjnego Ministerstwa Skarbu Państwa skierowanego do indywidualnych inwestorów giełdowych „Akcjonariat Obywatelski. Inwestuj świadomie”. Bank wspierał działania edukacyjnego programu, w tym m.in. przygotowanie dwóch dodatków o tematyce inwestycji giełdowych do opiniotwórczego tygodnika „Polityka”.

X. Oświadczenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. o stosowaniu w Banku zasad ładu korporacyjnego w 2013 r.

1. Zasady ładu korporacyjnego, które stosuje Bank Handlowy w Warszawie S.A.

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Bank”, „Spółka”) pragnie stać się najbardziej szanowaną instytucją finansową w Polsce, o wysokim poczuciu odpowiedzialności biznesowej i społecznej. Od 2003 roku Bank przestrzega zasad ładu korporacyjnego przyjętych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w formie „Dobrych praktyk w spółkach publicznych 2005” oraz od 1 stycznia 2008 roku w formie „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” („DPSN”) dostępnych na stronie www.corp-gov.gpw.pl która jest oficjalną stroną Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. poświęconą zagadnieniom ładu korporacyjnego spółek notowanych na Głównym Rynku GPW oraz na NewConnect.

Głównym celem przyjęcia zasad ładu korporacyjnego jako standardu funkcjonowania Banku było i jest zbudowanie przejrzystych relacji pomiędzy wszystkimi organami i podmiotami zaangażowanymi w funkcjonowanie Spółki, a także zapewnienie, aby zarządzanie Spółką oraz jej przedsiębiorstwem było

wykonywane w sposób właściwy, staranny oraz lojalny wobec wszystkich akcjonariuszy. Chęć zapewnienia transparentności działania Banku Handlowego w Warszawie S.A., w tym w szczególności relacji i procesów zachodzących pomiędzy organami statutowymi Spółki, doprowadziła do przyjęcia w celu stosowania w Banku dobrych praktyk objętych dokumentem DPSN.

Bank stale podejmuje działania, których celem jest osiągnięcie większej przejrzystości organizacji Banku, podziału kompetencji i funkcjonowania poszczególnych jego organów oraz ich wzajemnych relacji. W tym celu:

- Bank publikuje swoje sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) od 1 stycznia 2005 roku;
- w skład Rady Nadzorczej wchodzi niezależni członkowie;
- w ramach Rady Nadzorczej Banku funkcjonuje Komitet ds. Audytu, w którego skład powinni wchodzić dwaj członkowie niezależni, w tym jeden jest Przewodniczącym Komitetu;
- wynagrodzenia członków organów spółki odpowiadają wielkości spółki i odzwierciedlają zakres obowiązków i odpowiedzialności;
- wszystkie istotne regulacje wewnętrzne, a także dokumenty i informacje związane z Walnymi Zgromadzeniami Banku, dostępne są w siedzibie Banku oraz na jego stronie internetowej.

2. Zasady ładu korporacyjnego zawarte w DPSN, które nie były przez Bank stosowane w 2013 roku

W 2013 roku Bank nie stosował następujących zasad i rekomendacji DPSN:

- zasady II.3 (skierowanej do Zarządu) i zasady III.9 (skierowanej do Rady Nadzorczej), dotyczących aprobowania przez Radę Nadzorczą istotnych transakcji/umów z podmiotami powiązanymi;
- zasady IV.10 (2) dotyczącej dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad;
- rekomendacji I.12 dotyczącej zapewnienia akcjonariuszom możliwości wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu w toku walnego zgromadzenia, poza miejscem odbywania walnego zgromadzenia, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Ad. (a) Zasady II.3 i III.9 DPSN nie były przez Bank stosowane wyłącznie w odniesieniu do umów zawieranych z podmiotami powiązanymi. w ramach bieżącej działalności operacyjnej, w szczególności związanej z zarządzaniem płynnością. Bank stoi na stanowisku, iż biorąc pod uwagę charakter i ilość transakcji zawieranych w ramach bieżącej działalności operacyjnej z podmiotami powiązanymi, nie jest możliwe z punktu widzenia operacyjnego uzyskanie zgód Rady Nadzorczej na ich zawieranie. Inne umowy z podmiotami powiązanymi uznane za istotne wg kryteriów wskazanych w Statucie są przedstawiane Radzie Nadzorczej do aprobaty.

Ad. (b) Podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w 2013 r. nie była stosowana zasada IV.10 (2) DPSN, dotycząca dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad. Bank wziął pod uwagę ryzyka natury prawnej i organizacyjno-techniczne związane z zapewnieniem akcjonariuszom nieuczestniczącym osobiście w obradach Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, które mogą mieć negatywny wpływ na przebieg Walnego Zgromadzenia.

Ad. (c) W ocenie Banku możliwość wykonywania prawa głosu w toku elektronicznego Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej (rekomendacja I.12 DPSN) budzi zastrzeżenia i generuje zwiększone ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w przebiegu Walnego Zgromadzenia. Obecnie dostępne rozwiązania technologiczne nie zapewniają bezpiecznego głosowania na odległość, co może wpłynąć na kwestię ważności podejmowanych uchwał, a więc spowodować istotne konsekwencje prawne. Bank wziął pod uwagę potencjalne problemy techniczne w tym związane z identyfikacją akcjonariuszy, wyborem odpowiedniego medium dla dwustronnej komunikacji, brak możliwości zagwarantowania wymogów sprzętowych po stronie akcjonariusza, nieprzewidywalne czasy opóźnień transmisji dla różnych akcjonariuszy zdalnych w różnych strefach czasowych, problemy komunikacyjne na skutek czynników niezależnych od Banku w tym powodowane np. problemami regionalnymi poszczególnych elementów publicznej sieci Internet.

3. System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych Banku

Sprawozdania finansowe Banku sporządzane są przez Departament Sprawozdawczości Finansowej i Kontroli stanowiący wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w Pionie Finansowym w ramach struktury Sektora Zarządzania i Wsparcia podlegającą bezpośrednio Dyrektorowi Finansowemu Banku – Wiceprezesowi Zarządu Banku.

Proces sporządzania sprawozdań finansowych objęty jest systemem kontroli wewnętrznej Banku mającym na celu zapewnienie poprawności i rzetelności danych prezentowanych w sprawozdaniach. System kontroli wewnętrznej obejmuje identyfikację i kontrolę ryzyk związanych z procesem sporządzania sprawozdań finansowych, badanie zgodności działania Banku w tym zakresie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz audyt wewnętrzny.

Kontrola wewnętrzna funkcjonalna sprawowana jest przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez jego bezpośredniego zwierzchnika i osoby z nim współpracujące jak również przez kierowników jednostek organizacyjnych Banku w zakresie jakości i poprawności wykonywania przez poszczególnych pracowników ich czynności celem zapewnienia zgodności tych czynności z procedurami i mechanizmami kontroli Banku. Zarządzanie ryzykiem odbywa się za pomocą wewnętrznych mechanizmów identyfikacji, oceny, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania i raportowania ryzyka wykonywanych i nadzorowanych przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne. W ramach wewnętrznych funkcji kontrolnych wyodrębniona jest funkcja kontroli finansowej wykonywana przez wydzieloną jednostkę Pionu Finansowego. Kontrola finansowa w Banku obejmuje obszar polityki rachunkowości oraz sprawozdawczości finansowej. Kwartałna Samoocena jest procesem oceny efektywności procesów kontrolnych oraz proaktywnego i efektywnego zarządzania wszelkimi istotnymi kategoriami ryzyka, integralnie związanymi z procesem sporządzania sprawozdań finansowych. Proces Kwartałnej Samooceny stanowi jedno z podstawowych narzędzi w Banku do monitorowania poziomu narażenia na ryzyko operacyjne oraz zmian w środowisku sprawozdawczości finansowej, identyfikowania nowych zagrożeń, weryfikacji efektywności mechanizmów kontrolnych i wdrażania planów naprawczych. W ramach procesu identyfikacji, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania i raportowania ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku wdrożono efektywnie funkcjonujące mechanizmy w zakresie bezpieczeństwa systemów technologicznych. Stosowane systemy informatyczne wykorzystywane w procesie sporządzania sprawozdawczości finansowej objęte są bankowym planem awaryjnym na wypadek ich utraty.

Nadzór nad systemem kontroli funkcjonalnej sprawuje Zarząd Banku, wspierany przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem.

Audyt wewnętrzny w Banku przeprowadzany jest przez Departament Audytu. Departament Audytu jest odpowiedzialny za dokonanie niezależnej i obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenę systemu zarządzania Banku, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. Departament Audytu przeprowadza kontrole wewnętrzne, dokonuje oceny działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne Banku oraz przeprowadza audyt w spółkach zależnych Banku, wynikający z nadzoru sprawowanego przez Bank nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych, w zakresie ich zgodności z regulaminami wewnętrznymi, obowiązującymi przepisami prawa i wymogami regulacyjnymi oraz skuteczności i racjonalności mechanizmów kontrolnych. Departament Audytu stanowi wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w ramach struktury organizacyjnej Banku, podlegającą organizacyjnie Wiceprezesowi Zarządu, Szefowi Sektora Zarządzania i Wsparcia.

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej i działalnością Departamentu Audytu sprawuje Rada Nadzorcza Banku. Rada Nadzorcza wykonuje swoje funkcje przy wsparciu Komitetu ds. Audytu, który w ramach sprawowanego nadzoru dokonuje weryfikacji z Zarządem Banku i biegłym rewidentem Banku rzetelności sporządzanych sprawozdań finansowych i prawidłowości funkcjonowania procesów związanych z ich sporządzaniem, oraz przedstawia rekomendacje zatwierdzenia rocznych i okresowych sprawozdań finansowych przez Radę Nadzorczą Banku.

Kierujący Departamentem Audytu informuje Zarząd Banku i Komitet ds. Audytu przy Radzie Nadzorczej Banku o wynikach przeprowadzonych kontroli oraz okresowo, co najmniej raz w roku, przekazuje Radzie Nadzorczej zbiorczą informację na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzonych audytów wewnętrznych, oraz działań naprawczych podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości. Osoba kierująca Departamentem Audytu jest uprawniona do uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej, na których rozpatrywane są zagadnienia związane z działaniem kontroli wewnętrznej w Banku.

4. Znaczne pakiety akcji

Akcjonariuszem Banku posiadającym znaczny pakiet akcji Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) podmiot zależny od Citibank N.A., który posiada 97 994 700 akcji co stanowi 75% udziału w kapitale zakładowym Banku. Liczba głosów wynikających z posiadanych przez COIC akcji wynosi 97 994 700, co stanowi 75% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Wszystkie wyemitowane przez Bank akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela, akcje te nie dają żadnych specjalnych uprawnień kontrolnych w stosunku do Banku.

Ograniczenia wynikają z Prawa bankowego – art. 25 – podmiot, który zamierza, bezpośrednio lub pośrednio, nabyć albo objąć akcje lub prawa z akcji banku krajowego w liczbie zapewniającej osiągnięcie albo przekroczenie odpowiednio 10%, 20%, jednej trzeciej, 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym, jest obowiązany każdorazowo zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze ich nabycia albo objęcia. Podmiot, który zamierza, bezpośrednio lub pośrednio, stać się podmiotem dominującym banku krajowego w sposób inny niż przez nabycie albo objęcie akcji lub praw z akcji banku krajowego w liczbie zapewniającej większość ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu, obowiązany jest każdorazowo zawiadomić o tym zamiarze Komisję Nadzoru Finansowego. Statut Banku nie przewiduje innych ograniczeń dla przenoszenia akcji Banku.

5. Zasady powoływania i odwoływania członków Zarządu oraz zakres ich uprawnień

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu Spółki, Wiceprezesi Zarządu Spółki, oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres indywidualnej kadencji trzech lat. Dwoch członków Zarządu Banku w tym Prezes są powołani do Zarządu za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

Mandat członka Zarządu wygasa:

- 1) z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Banku i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu,
- 2) z chwilą śmierci członka Zarządu,
- 3) z dniem odwołania członka Zarządu,
- 4) z dniem złożenia na ręce Przewodniczącego Rady Nadzorczej rezygnacji na piśmie.

Zarząd w drodze uchwały podejmuje decyzje w sprawach Spółki niezastrzeżonych przez prawo i statut do kompetencji innych organów Spółki, w szczególności:

- 1) określa strategię Spółki,
- 2) tworzy i znosi komitety Spółki oraz określa ich właściwość,
- 3) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia swój regulamin,
- 4) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia regulaminy gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- 5) określa daty wypłaty dywidendy w terminach ustalonych przez Walne Zgromadzenie,
- 6) ustanawia prokurentów oraz pełnomocników ogólnych i pełnomocników ogólnych z prawem substytucji,
- 7) decyduje w sprawach określonych w regulaminie Zarządu,
- 8) rozstrzyga w sprawach wniesionych przez Prezesa Zarządu, Wiceprezesa lub członka Zarządu,
- 9) decyduje samodzielnie o nabyciu i zbyciu nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości,
- 10) uchwała projekt rocznego planu finansowego Spółki, przyjmuje plany inwestycyjne oraz sprawozdania z ich wykonania,
- 11) przyjmuje sprawozdania z działalności Spółki i sprawozdania finansowe,
- 12) formułuje wnioski w sprawie podziału zysku albo sposobu pokrycia strat,
- 13) zatwierdza politykę kadrową, kredytową i zasady prawne działalności Spółki,
- 14) zatwierdza zasady gospodarowania kapitałem Spółki,
- 15) zatwierdza strukturę zatrudnienia,
- 16) ustala zasadniczą strukturę organizacyjną Spółki, powołuje i odwołuje Szefów Sektarów, powołuje i odwołuje Szefów Pionów oraz ustala ich właściwość,
- 17) ustala plan działań kontrolnych w Spółce oraz przyjmuje sprawozdania z przeprowadzonych kontroli,
- 18) rozstrzyga w innych sprawach, które zgodnie ze Statutem podlegają przedłożeniu Radzie Nadzorczej lub Walnemu Zgromadzeniu,
- 19) podejmuje decyzje o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Spółki lub udziela upoważnienia wskazanym osobom do podjęcia takiej decyzji, jednakże w odniesieniu do spraw wchodzących do kompetencji Komitetów powołanych w Spółce, decyzje są podejmowane po zasięgnięciu opinii właściwego Komitetu,

20) określa organizację i zakres działania Departamentu Audytu, w tym mechanizmy zapewniające niezależność audytu.

Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania w Spółce. Zarząd opracowuje, wprowadza, zatwierdza oraz aktualizuje pisemne strategie, procedury, plany i analizy oraz podejmuje inne działania w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego, jak również dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego. Do wnoszenia spraw, w celu ich rozpatrzenia przez Zarząd są uprawnieni członkowie Zarządu oraz szefowie wskazanych w Regulaminie Zarządu jednostek organizacyjnych, w sprawach objętych zakresem funkcjonowania tych jednostek.

Prezes Zarządu:

- 1) kieruje pracami Zarządu, w tym wyznacza spośród członków Zarządu osobę zastępującą Prezesa podczas jego nieobecności oraz ustala sposób zastępowania nieobecnych członków Zarządu,
- 2) zwołuje posiedzenia Zarządu i przewodniczy im,
- 3) prezentuje stanowisko Zarządu wobec władz Spółki, organów państwowych i samorządowych oraz opinii publicznej,
- 4) wnioskuję do Rady Nadzorczej o powołanie lub odwołanie członków Zarządu oraz ustalenie ich wynagrodzenia,
- 5) wydaje wewnętrzne przepisy regulujące działalność Spółki oraz może upoważnić pozostałych członków Zarządu lub innych pracowników Spółki do wydawania tych przepisów,
- 6) decyduje o sposobie wykorzystania wyników kontroli wewnętrznej oraz informuje o podjętej w tym zakresie decyzji jednostkę kontrolowaną,
- 7) wykonuje inne uprawnienia wynikające z regulaminów, uchwalonych przez Radę Nadzorczą.

Prezes Zarządu może powierzyć poszczególnym członkom Zarządu oraz Szefom Pionów wykonywanie poszczególnych kompetencji, przewidzianych powyżej, z wyłączeniem określonych w punktach 1) i 4).

6. Zmiany statutu Spółki

Zmiany statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Zmiana statutu wymaga wpisu do krajowego rejestru sądowego. Stosownie do art. 34 ust.2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe zmiana statutu Banku wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, jeżeli dotyczy:

- 1) firmy Banku,
- 2) siedziby, przedmiotu działania i zakresu działalności Banku,
- 3) organów i ich kompetencji, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji członków Zarządu, powołanych za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego oraz zasady podejmowania decyzji, podstawowej struktury organizacyjnej Banku, zasad składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych, trybu wydawania regulacji wewnętrznych oraz trybu podejmowania decyzji o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych,
- 4) zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- 5) funduszy własnych oraz zasad gospodarki finansowej,
- 6) uprzywilejowania lub ograniczenia akcji co do prawa głosu.

7. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

7.1 Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie w Banku działa zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia Banku, Statutem i przepisami prawa. Walne Zgromadzenie Banku (Walne Zgromadzenie) posiada stabilny Regulamin określający szczegółowe zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał.

Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką Walne Zgromadzenie odbywa się w siedzibie Spółki, w Warszawie. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Banku. Powinno ono się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. W Spółce przyjęto zasadę, iż Zwyczajne Walne Zgromadzenia zwoływane są nie później niż w ostatnim tygodniu czerwca, w godzinach przedpołudniowych. Radzie Nadzorczej przysługuje prawo zwołania zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli Zarząd nie zwoła go w terminie ustalonym w Statucie oraz nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane. Zarząd zwołuje nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z własnej inicjatywy oraz na żądanie akcjonariusza lub akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego. Żądanie zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia należy złożyć Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia Zarządowi żądania, nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy, w drodze postanowienia, może upoważnić do zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusza lub akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Upoważniony przez sąd rejestrowy akcjonariusz lub upoważnieni akcjonariusze w zawiadomieniu o zwołaniu nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia powołują się na postanowienie sądu rejestrowego, o którym mowa w zdaniu poprzednim. Sąd rejestrowy wyznacza przewodniczącego tego nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane również przez akcjonariuszy reprezentujących, co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogólnej liczby głosów w Banku. Przewodniczący tego Zgromadzenia jest wyznaczany przez akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez ogłoszenie na stronie internetowej Banku oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne, z zastrzeżeniem, że takie ogłoszenie powinno być dokonane, co najmniej na dwadzieścia sześć dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze uprawnieni do żądania umieszczenia określonej sprawy w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, w celu wykonania tego uprawnienia do uzupełnienia porządku obrad powinni zgłosić wniosek do Zarządu Banku na piśmie lub w postaci elektronicznej, wraz z uzasadnieniem oraz projektem uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Zarząd umieszcza zgłoszoną sprawę w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia niezwłocznie, nie później jednak niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Odwołanie Walnego Zgromadzenia możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy stanie się ono bezprzewodowe lub w sytuacji zaistnienia nadzwyczajnej przeszkody do jego odbycia. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia następuje w taki sam sposób jak zwołanie, z zastrzeżeniem, że nie stosuje się dwudziestosześciodniowego terminu. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia powinny być dokonane w sposób powodujący jak najmniejsze ujemne skutki dla Banku i dla akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę o zaniechaniu rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad, jak również o zmianie kolejności spraw objętych porządkiem obrad.

Jednakże zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga uprzedniej zgody wszystkich obecnych akcjonariuszy, którzy zgłosili taki wniosek, popartej 80% głosów Walnego Zgromadzenia. Wnioski w powyższych sprawach powinny być szczegółowo umotywowane.

Pełny tekst dokumentacji, która ma zostać przedstawiona podczas Walnego Zgromadzenia wraz z projektami uchwał (a w przypadku, gdy w danej sprawie nie jest przewidziane podjęcie uchwały - uwagi Zarządu) jest zamieszczona na stronie internetowej Banku od dnia zwołania Walnego Zgromadzenia jak i inne informacje dotyczące Walnego Zgromadzenia. Materiały na Walne Zgromadzenie są ponadto udostępniane w siedzibie Banku w czasie, o którym Bank powiadamia w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Niezależnie od powyższego Bank wykonuje wszystkie wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów obowiązki informacyjne dotyczące zwołania Walnych Zgromadzeń.

Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w przypadku jego nieobecności kolejno Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub jeden z członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką prowadzenia Walnych Zgromadzeń, po otwarciu Zgromadzenia zarządza się niezwłocznie wybór Przewodniczącego Zgromadzenia. Przed wyborem Przewodniczącego Walne Zgromadzenie nie podejmuje żadnych rozstrzygnięć.

Zarząd Banku każdorazowo za pośrednictwem osoby otwierającej Walne Zgromadzenie przekazuje Przewodniczącemu Walnego Zgromadzenia instrukcję dotyczącą wykonywania tej funkcji w sposób zapewniający przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów, zasad ładu korporacyjnego, Statutu i innych regulacji wewnętrznych Banku. Na Walnym Zgromadzeniu powinni być obecni członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku oraz biegły rewident Banku, jeśli przedmiotem Walnego Zgromadzenia są sprawy finansowe.

Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów Spółki lub likwidatorów, o pociągnięciu ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu nie stanowią inaczej.

Bank może zorganizować Walne Zgromadzenie w sposób umożliwiający akcjonariuszom udział w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystywaniu środków komunikacji elektronicznej, w szczególności przez:

- 1) transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w czasie rzeczywistym;
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, umożliwiającą akcjonariuszom wykorzystującym środki komunikacji elektronicznej, zdalne wypowiedanie się w toku Walnego Zgromadzenia;
- 3) wykonywanie prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika, przed lub w toku Walnego Zgromadzenia.

Zasady uczestnictwa akcjonariuszy w Walnym Zgromadzeniu oraz tryb postępowania podczas Walnego Zgromadzenia, a także sposób komunikacji akcjonariuszy z Bankiem przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej określa Regulamin Walnego Zgromadzenia. Regulamin Walnego Zgromadzenia może upoważnić Zarząd do określania dodatkowych, innych niż określone w tym Regulaminie, sposobów komunikacji akcjonariuszy z Bankiem przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Dodatkowe sposoby komunikacji Zarząd zamieści w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Niezależnie od powyższego Bank może przeprowadzić samą transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w sieci Internet oraz dokonać rejestracji obrad i umieszczenia zapisu z obrad na stronie internetowej Banku po ich zakończeniu.

Głosowanie odbywa się w praktyce przy pomocy komputerowego systemu oddawania i obliczania głosów, zapewniającego oddawanie głosów w liczbie odpowiadającej liczbie posiadanych akcji, jak również eliminującego – w przypadku głosowania tajnego – możliwość identyfikacji sposobu oddawania głosów przez poszczególnych akcjonariuszy.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia powinien w taki sposób formułować uchwały, aby każdy uprawniony, który nie zgadza się z meritum rozstrzygnięcia stanowiącym przedmiot uchwały miał możliwość jej zaskarżenia. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia ma za zadanie czuwać nad tym, aby uchwały były formułowane w jasny i przejrzysty sposób. Zarząd Spółki zapewnia także możliwość skorzystania przez Przewodniczącągo z pomocy obsługi prawnej Spółki.

Uchwały Walnego Zgromadzenia są protokołowane przez notariusza. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwołania Walnego Zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeciwy. Do protokołu należy dołączyć listę obecności z podpisami uczestników Walnego Zgromadzenia. Dowody zwołania Walnego Zgromadzenia Zarząd powinien dołączyć do księgi protokołów.

Odpis protokołu Zarząd umieszcza w księdze protokołów.

W obradach Walnego Zgromadzenia mogą uczestniczyć przedstawiciele mediów.

7.2 Zasadnicze Uprawnienia Walnego Zgromadzenia

Przedmiotem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Spółki,
- 2) podjęcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
- 3) udzielenie członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia, oprócz innych przewidzianych bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, należą sprawy:

- 1) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- 2) zmiany Statutu,
- 3) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego Spółki,
- 4) ustalenia dnia prawa poboru akcji nowej emisji,
- 5) ustalenia dnia dywidendy za ubiegły rok obrotowy oraz terminów wypłaty dywidendy,
- 6) tworzenia i znoszenia funduszy specjalnych tworzonych z zysku,
- 7) powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej,
- 8) ustalania wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej,
- 9) połączenia lub likwidacji Spółki,
- 10) powołania i odwołania likwidatorów,
- 11) umorzenia akcji Spółki,
- 12) użycia kapitału zapasowego i rezerwowego, w tym kapitału (fundusz) rezerwowego utworzonego, w celu gromadzenia zysku niepodzielonego (nieprzeznaczonego na dywidendę w danym roku obrotowym) oraz funduszu ogólnego ryzyka.

Walne Zgromadzenie decyduje o podziale zysku, określając wysokość odpisów na:

- 1) kapitał zapasowy, tworzony corocznie z odpisów z zysku w wysokości co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę nakazującą dokonywanie dalszych odpisów,
- 2) kapitał rezerwowy,
- 3) fundusz ogólnego ryzyka,
- 4) dywidendę,
- 5) fundusze specjalne,
- 6) inne cele.

W razie likwidacji Spółki, Walne Zgromadzenie wyznacza na wniosek Rady Nadzorczej jednego lub więcej likwidatorów oraz określa sposób prowadzenia likwidacji.

7.3 Prawa Akcjonariuszy i sposób ich Wykonywania

Akcje Spółki są akcjami na okaziciela i są zbywalne. Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom. Zysk rozdziela się w stosunku do liczby akcji.

W Walnym Zgromadzeniu Banku jako spółki publicznej mają prawo uczestniczyć tylko osoby będące akcjonariuszami Banku na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (Dzień Rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu). Akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu ma prawo do głosowania, stawiania wniosków i zgłaszania sprzeciwów, jak również do przedstawiania zwięzłego uzasadnienia swego stanowiska.

Projekty uchwał proponowanych do przyjęcia przez Walne Zgromadzenie oraz inne istotne materiały powinny być przedstawione akcjonariuszom wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej przed Walnym Zgromadzeniem w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i dokonanie oceny.

Akcjonariusz, ma prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Każdy akcjonariusz ma prawo kandydować na Przewodniczącągo Walnego Zgromadzenia, jak również zgłosić do protokołu kandydaturę na stanowisko Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Przy rozpatrywaniu każdego punktu porządku obrad akcjonariusz ma prawo do wystąpienia i repliki.

Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy:

- 1) mogłoby to wyrządzić szkodę Spółce albo spółce z nią powiązanej albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa,
- 2) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej.

W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić informacji na piśmie nie później niż w terminie 2 (dwóch) tygodni od dnia zakończenia Walnego Zgromadzenia.

Organy Spółki nie ograniczają informacji, ale jednocześnie przestrzegają przepisów Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania

za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, a także przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu Banku nie stanowią inaczej.

Akcjonariusz ma prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec treści uchwały Walnego Zgromadzenia i zgłaszając sprzeciw ma możliwość przedstawienia swoich argumentów i uzasadnienia sprzeciwu.

Każdy akcjonariusz ma prawo wnoszenia propozycji zmian i uzupełnień do projektów uchwał, objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia – do czasu zamknięcia dyskusji nad punktem porządku obrad, obejmującym projekt uchwały, której ta propozycja dotyczy. Propozycje te wraz z krótkim uzasadnieniem winny być składane na piśmie.

Akcjonariusz na Walnym Zgromadzeniu może zgłosić wniosek w sprawie formalnej. Za wnioski w sprawach formalnych uważa się wnioski, co do sposobu obradowania i głosowania.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania swych kandydatów do Rady Nadzorczej Banku na piśmie na ręce Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia lub ustnie do protokołu, przy czym zarówno w jednym jak i w drugim przypadku kandydaturę zgłasza się z krótkim uzasadnieniem.

Akcjonariusze mają prawo przeglądania księgi protokołów, jak również żądania wydania, poświadczonych przez Zarząd, odpisów uchwał.

Akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale Walnego Zgromadzenia, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Walnym Zgromadzeniu, i akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na Walnym Zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania Walnego Zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad, służy prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariuszom przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko Spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia sprzecznej z ustawą.

Akcje Spółki mogą być umarzone za zgodą akcjonariusza w drodze nabycia akcji przez Spółkę (umorzenie dobrowolne). Umorzenie akcji wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia. Uchwała powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia, wysokość wynagrodzenia przysługującego akcjonariuszowi umorzonej akcji bądź uzasadnienie umorzenia akcji bez wynagrodzenia oraz sposób obniżenia kapitału zakładowego.

Bank zapewnia należytą ochronę praw mniejszości w granicach, w jakich pozwala na to kapitałowy charakter Banku i związany z nim prymat większości nad mniejszością. W szczególności, dla równego traktowania akcjonariuszy, Bank stosuje m.in. następujące praktyki:

- Walne Zgromadzenia Banku zawsze odbywają się w siedzibie Banku, która mieści się w Warszawie;
- umożliwia się przedstawicielom mediów obecność na Walnych Zgromadzeniach;
- zgodnie z praktyką przyjętą w Banku, wszystkie istotne materiały na Walne Zgromadzenie, w tym projekty uchwał wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej, udostępniane są akcjonariuszom najpóźniej na 14 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia w siedzibie Banku oraz na jej stronie internetowej;
- Walne Zgromadzenie posiada stabilny regulamin określający szczegółowo zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał;
- w Walnym Zgromadzeniu uczestniczą członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu, którzy, w ramach swoich kompetencji, udzielają uczestnikom Zgromadzenia wyjaśnień i informacji o Banku;
- uczestnikom Walnego Zgromadzenia zgłaszającym sprzeciw wobec uchwały zapewnia się możliwość uzasadnienia sprzeciwu. Dodatkowo, każdy uczestnik Zgromadzenia ma możliwość złożenia swojego pisemnego oświadczenia do protokołu posiedzenia.

8. Skład Osobowy i zmiany w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Banku, zasady działania organów zarządzających i nadzorczych Banku

8.1 Zarząd

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu Spółki, Wiceprezesi Zarządu Spółki, oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres kadencji trzech lat.

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania z działalności w skład Zarządu wchodzi:

Członek Zarządu	Doświadczenie zawodowe
Sławomir S. Sikora <i>Prezes Zarządu</i>	Pan Sławomir S. Sikora jest absolwentem Szkoły Głównej Planowania i Statystyki. W latach 1990-1994 był Dyrektorem Departamentu Systemu Bankowego i Instytucji Finansowych w Ministerstwie Finansów. Od 1994 do 2001 roku pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu Powszechnego Banku Kredytowego S.A., gdzie odpowiadał za pion korporacyjny banku oraz bankowość inwestycyjną. W latach 2001-2003 był Prezesem AmerBanku. Powołany na stanowisko Prezesa Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. w dniu 2 lipca 2003 roku. Pełni funkcję Szefa Sektora Bankowości Korporacyjnej. Od marca 2005 roku pełni również funkcję Chief Executive Officer i Citigroup Country Officer, odpowiadając za całość operacji Citigroup w Polsce. Jest Członkiem Rady Nadzorczej Związku Banków Polskich i Zarządu Konfederacji Pracodawców Lewiatan.
Brendan Carney <i>Wiceprezes Zarządu</i>	Pan Brendan Carney urodził się w Stanach Zjednoczonych. Ukończył ekonomię na Uniwersytecie Michigan oraz Wharton School na Uniwersytecie Pensylwanii. Pan Brendan Carney rozpoczął pracę w Citi Belgium w marcu 2010 r., gdzie pełnił funkcję szefa Bankowości Detalicznej. W lutym 2011 r., Pan Carney dodatkowo objął stanowisko Chief Country Officer na Belgii. W ramach pełnienia nowej roli odpowiedzialny był za wszystkie operacje Citi w tym kraju, włączając Bankowość Detaliczną i Instytucjonalną. Pan Brendan Carney rozpoczął karierę w Citi w 2002 r. w Portugalii, gdzie kierował obszarem bankowości detalicznej. Z dniem 21 maja 2012 roku powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku. Pan Brendan Carney pełni w Banku funkcję Szefa Sektora Bankowości Detalicznej.
Barbara Sobala <i>Wiceprezes Zarządu</i>	Pani Barbara Sobala ma wykształcenie wyższe, jest absolwentką Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Posiada ogromne, ponad dwudziestoletnie doświadczenie w bankowości, w szczególności w obszarze zarządzania ryzykiem i restrukturyzacji przedsiębiorstw. W Banku Handlowym pracuje od 2005 roku, kiedy to objęła stanowisko Dyrektora Departamentu Restrukturyzacji. Od 2012 roku kieruje Pionem Ryzyka Bankowości Korporacyjnej. Jest Przewodniczącą Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, Wiceprzewodniczącą Komitetu ds. Inwestycji Kapitałowych i członkiem Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku. Pani Barbara Sobala zanim dołączyła do zespołu Banku Handlowego, przez 13 lat pracowała w Banku BPH, gdzie pełniła m.in. funkcję Dyrektora Departamentu Restrukturyzacji i była członkiem Komitetu Kredytowego Banku. Z dniem 15 października 2013 roku powołana na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku. Jednocześnie pełni funkcję Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem.
Misbah Ur-Rahman-Shah <i>Wiceprezes Zarządu</i>	Pan Misbah Ur-Rahman-Shah posiada dyplom ukończenia studiów wyższych uzyskany na Government College of Commerce and Economics w Karaczi w dziedzinie handlu. Z polskim sektorem bankowym jest związany od 1992 roku, kiedy to objął stanowisko szefa obszaru skarbu w Citibank (Poland) S.A. W latach 1996-1998 pełnił funkcję szefa działu Strategii i Procesów Zarządzania w rejonie CEECA, gdzie odpowiedzialny był głównie za wdrażanie strategii dla sektora bankowości korporacyjnej. W latach 1998-2002 jako członek zarządu Saudi American Bank (SAMBA) U.K. kierował obszarem skarbu. W okresie od 2002 roku do 2004 roku w Citi zarządzał obszarem sprzedaży i handlu w regionie Europy Środkowej i Wschodniej, Rosji oraz na terenie Wspólnoty Niepodległych Państw (CIS). 12 września 2008 roku powołany na stanowisko członka Rady Nadzorczej Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A., a następnie, w 2011 roku na stanowisko przewodniczącego tej Rady. Od 2004 roku pełni funkcję szefa Pionu Skarbu w Banku Handlowym w Warszawie S.A., a obecnie również szefa „Market Business” dla Europy Środkowej i Wschodniej. Z dniem 15 marca 2011 roku powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku. Bank w dniu 17 grudnia 2013 roku otrzymał informację, iż Pan Misbah Ur-Rahman-Shah nie będzie się ubiegał o wybór w następnej kadencji. Obecna 3-letnia kadencja Pana Misbah Ur-Rahman-Shah jako Wiceprezesa Zarządu Banku upływa z dniem 15 marca 2014 roku.
Witold Zieliński <i>Wiceprezes Zarządu</i>	Pan Witold Zieliński ukończył studia magisterskie oraz podyplomowe na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Pracę zawodową rozpoczął w 1980 roku w Banku Handlowym w Warszawie SA w Departamencie Południowo-europejskim w Wydziale Kredytów Zagranicznych. W latach 1986 - 1990 pracował w Biurze Radcy Handlowego w Nowym Jorku. W 1991 roku Witold Zieliński rozpoczął pracę w Citibank (Poland) S.A. W latach 1992 - 1995 pełnił funkcję Członka Zarządu, następnie pracował w Citibank N.A. oddział w Londynie, gdzie zajmował się sprzedażą globalnych produktów oraz oceną ryzyka klientów w krajach Europy Południowo - Wschodniej. W roku 1998 został skierowany do Kijowa, gdzie otworzył przedstawicielstwo Citibank NA, a następnie uruchomił w pełni licencjonowany bank Citibank Ukraine, w którym do końca 2003 roku pełnił funkcję Prezesa Zarządu. W latach 2004-2005 był Prezesem Zarządu Citibank Romania. Z dniem 1 stycznia 2006 roku powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku. Jednocześnie pełni funkcję Dyrektora Finansowego Banku i Szefa Sektora Zarządzania i Wsparcia.
Iwona Dudzińska <i>Członek Zarządu</i>	Pani Iwona Dudzińska jest magistrem ekonomii i menedżerem wyższego szczebla z piętnastoletnim doświadczeniem w prowadzeniu strategicznych projektów, jak również kierowaniu złożonymi procesami operacyjnymi i technologicznymi. W grupie Citi od 1999 roku - początkowo jako Senior Branch Operations Officer Citibank (Poland) S.A. zarządzała operacjami dokumentowymi, rozliczeniami krajowymi i zagranicznymi, operacjami rynku pieniężnego i funkcjami administracyjnymi banku oraz odpowiadała za Departament Obsługi Klientów korporacyjnych. W latach 2001 - 2004 zarządzała Pionem Operacji Scentralizowanych Sektora Bankowości Komercyjnej i Inwestycyjnej Banku. Od kwietnia 2004 roku do lipca 2008 roku jako Dyrektor Zarządzający, pełniła funkcję Szefa Pionu Operacji i Technologii w Sektorsze Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej. Od lipca 2008 roku odpowiada w Banku za całość obszaru operacji i technologii pełniąc funkcję Szefa Sub-Sektora Operacji i Technologii. Z dniem 18 września 2009 roku powołana na stanowisko Członka Zarządu Banku na trzyletnią kadencję. Jednocześnie pełni funkcję Szefa Sub-Sektora Operacji i Technologii.

W 2013 roku w skład Zarządu wchodził Pan Robert Daniel Massey Jr., - Wiceprezes Zarządu, którego mandat wygaś z dniem 20 czerwca 2013 roku.

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Zarządu Banku.

Regulamin Zarządu Banku określa zakres i tryb pracy Zarządu oraz tryb podejmowania uchwał.

Posiedzenia Zarządu zwołuje i przewodniczy im Prezes Zarządu. Prezes Zarządu może ustalić stałe terminy odbywania posiedzeń.

Organizację pracy Zarządu zapewnia Biuro Organizacyjne w Departamencie Komunikacji Korporacyjnej i Marketingu Spółki zwane dalej

Biurem Organizacyjnym.

Obecność członków Zarządu na posiedzeniu Zarządu jest obowiązkowa. Nieobecność musi być usprawiedliwiona. W posiedzeniach Zarządu, oprócz jego członków, udział mogą brać:

- 1) Szefowie Pionów,
- 2) Dyrektor Biura Organizacyjnego lub osoba przez niego wyznaczona,
- 3) Dyrektor Departamentu Monitoringu Zgodności,
- 4) Szef Pionu Prawnego.

Przy rozpatrywaniu przez Zarząd zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce w posiedzeniach Zarządu może brać udział osoba kierująca Departamentem Audytu. Na wniosek członków Zarządu, w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić obrady bez udziału osób nie będących członkami Zarządu.

Do ważności uchwał Zarządu wymagana jest obecność na posiedzeniu, co najmniej połowy członków Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów.

Zarząd podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić tajne głosowanie z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Zarządu. Uchwała Zarządu obowiązuje z dniem powzięcia, chyba że przewidziano w niej inny termin wejścia w życie.

W uzasadnionych przypadkach uchwała Zarządu może być podjęta w trybie pisemnym na podstawie decyzji Prezesa Zarządu Spółki lub członka Zarządu zastępującego Prezesa Zarządu. Warunkiem podjęcia uchwały w tym trybie jest zawiadomienie wszystkich członków Zarządu o podejmowaniu uchwały. Uchwała podjęta w tym trybie stanowi załącznik do protokołu najbliższego posiedzenia Zarządu.

Z przebiegu posiedzenia Zarządu sporządzany jest protokół. Sporządzenie protokołu należy do Biura Organizacyjnego. Protokół powinien zawierać:

- 1) porządek obrad,
- 2) imiona i nazwiska osób biorących udział w posiedzeniu,
- 3) informację o usprawiedliwieniu nieobecności lub o przyczynach nieobecności członków Zarządu na posiedzeniu,
- 4) treść podjętych uchwał,
- 5) liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne,
- 6) nazwę jednostki lub komórki organizacyjnej, bądź imię i nazwisko osoby, której powierzono wykonanie uchwały, oraz
- 7) termin wykonania uchwały.

Protokół podpisują wszyscy członkowie Zarządu obecni na posiedzeniu niezwłocznie po otrzymaniu.

Zarząd przekazuje Radzie Nadzorczej następujące informacje finansowe:

- 1) z chwilą ich przygotowania, lecz nie później niż po 30 (trzydziestu) dniach do końca każdego miesiąca, miesięczne oraz okresowe (obejmujące okres od początku roku do upływu poprzedniego miesiąca) informacje finansowe wraz z ich porównaniem do budżetu przyjętego w planie rocznym, oraz w odniesieniu do ubiegłego roku,
- 2) niezwłocznie po ich przygotowaniu, lecz nie później niż 120 (sto dwadzieścia) dni po upływie każdego roku obrotowego, roczne jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe, sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, zbadane przez biegłego rewidenta Spółki,
- 3) niezwłocznie po jego przygotowaniu, lecz w każdym przypadku nie później niż przed końcem każdego roku, projekt planu rocznego na następny rok obrotowy, oraz
- 4) niezwłocznie, inne dostępne dane finansowe odnoszące się do działalności Spółki i jej stanu finansowego oraz działalności i stanu finansowego podmiotów zależnych Spółki, których członek Rady Nadzorczej może w sposób uzasadniony zażądać.

8.2 Rada Nadzorcza Spółki

Rada Nadzorcza Spółki składa się z pięciu do dwunastu członków, z których każdy powoływany jest przez Walne Zgromadzenie na trzyletnią kadencję. Uchwałą Nr 6 z dnia 5 grudnia 2006 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku na podstawie paragrafu 14 ust.2 Statutu ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej Banku na co najmniej 8 osób.. Co najmniej połowa członków Rady Nadzorczej, w tym jej Przewodniczący, legitymuje się obywatelstwem polskim. W skład Rady Nadzorczej wchodzi członkowie niezależni.

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania z działalności w skład Rady Nadzorczej Spółki wchodzi:

Członek Rady Nadzorczej	Doświadczenie zawodowe
Andrzej Olechowski <i>Przewodniczący Rady Nadzorczej</i>	Pan Andrzej Olechowski posiada tytuł doktora nauk ekonomicznych. Andrzej Olechowski jest członkiem rady dyrektorów firmy Euronet oraz komitetów doradczych Citigroup Europe i Macquarie European Infrastructure Fund. W przeszłości pełnił funkcję ministra Finansów i Spraw Zagranicznych RP oraz kandydował na Urząd Prezydenta RP. Jest członkiem szeregu organizacji pozarządowych m.in. przewodniczącym polskiej grupy The Trilateral Commission. Autor publikacji na temat międzynarodowych stosunków gospodarczych i politycznych dr Olechowski jest profesorem w Uczelni Vistula. W latach 1991-1996 i 1998-2000 pełnił już funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A jako jej przewodniczący. Ponownie powołany do Rady Nadzorczej Banku w dniu 25 czerwca 2003 roku. Od 23 lipca 2012 r. pełni funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej.
Shirish Apte <i>Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej</i>	Pan Shirish Apte jest obecnie Przewodniczącym Obszaru Bankowości w Regionie Azji i Pacyfiku. Jest również członkiem Komitetu Citi ds. Rozwoju Biznesu (Citi Business Development Committee) i Grupy Doradczej Kierownictwa Wyższego Szczepła (Senior Advisory Group). Shirish Apte obecną funkcję objął w styczniu 2012 r., poprzednio pełnił funkcję Szefa Regionu Azji i Pacyfiku. Wcześniej Pan Apte był Szefem Citi Markets & Banking w Regionie Europy Centralnej i Wschodniej, Bliskiego Wschodu i Afryki (CEEMEA), po czym objął funkcję CEO Regionu Europy Środkowej i Wschodniej. Pan Apte pracuje w Citi od ponad 30 lat. Swoją karierę rozpoczął jako Doradca Klienta w Citibank India. Zanim został Szefem Bankowości Komercyjnej i Inwestycyjnej w Citibank India pracował na wielu różnych stanowiskach w obszarze bankowości korporacyjnej, zarządzania ryzykiem, finansowania przedsiębiorstw oraz bankowości inwestycyjnej. W 1993 roku Pan Apte przeniósł się do Londynu, gdzie dołączył do zespołu wyższej kadry menedżerskiej odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem (Senior Risk Manager). Następnie objął stanowisko Szefa Finansowania Przedsiębiorstw w Regionie CEEMEA, obejmującym również Indie. W 1997 r. przeniósł się do Polski, gdzie objął stanowisko Menadżera odpowiedzialnego za operacje Citi w Polsce, a następnie Wiceprezesa Banku Handlowego w Warszawie S.A. Shirish Apte odegrał znaczącą rolę w procesie przejścia Banku Handlowego przez Citigroup w 2000 roku. Shirish Apte posiada dyplom biegłego rewidenta uzyskany w Institute of Chartered Accountants w Wielkiej Brytanii oraz dyplom MBA z London Business School. Reprezentuje również Citi jako Senior Statesman w London Business School. Shirish Apte sprawuje funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Banku od 25 czerwca 2003 roku.
Adnan Omar Ahmed <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Pan Adnan Omar Ahmed jest Dyrektorem Zarządzającym, Szefem Obszaru Zarządzania Kadrami w Regionie Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki (EMEA) oraz Globalnym Szefem Usług Wsparcia (Citi Shared Services) w obszarze Zarządzania Kadrami (Citi Employee Services). Pan Ahmed rozpoczął pracę w Citi w lipcu 2010 r. i obecnie pracuje w londyńskim biurze Citi. Wcześniej, Pan Adnan Omar Ahmed przez 17 lat pracował w Morgan Stanley, z czego pierwsze dwa lata spędził w Nowym Jorku, a pozostałe piętnaście w Azji. Sprawował w tym czasie wiele kierowniczych funkcji, m.in. Szefa Obszaru Zarządzania Kadrami/Szefa ds. Utalentowanych Pracowników (Chief Talent Office) oraz Szefa ds. Administracyjnych. W tej ostatniej roli odpowiedzialny był za rozwój i realizację strategii oraz za infrastrukturę i wsparcie w całym regionie, w tym w obszarze Finansów, Zarządzania Kadrami, IT, Operacji, Usług Wsparcia, Marketingu i Komunikacji, Obsługi Korporacyjnej oraz Ryzyka Operacyjnego. Pan Ahmed posiada szerokie doświadczenie zawodowe w obsłudze firm na wczesnym etapie ich rozwoju (tzw. start-up), obsłudze podmiotów typu joint venture (Chiny i Indie) oraz w doradztwie, w tym dla funduszy korporacyjnych i państwowych funduszy majątkowych (Sovereign Wealth Funds), w zakresie infrastruktury, platform i strategii rozwoju. Przed rozpoczęciem pracy w Morgan Stanley, Pan Ahmed pracował w grupie kapitałowej Mitsubishi UFJ Financial Group w Nowym Jorku, gdzie zajmował się m.in. Finansami korporacyjnymi, obszarem Operacji, Kredytów i Zarządzania Kadrami. Pan Adnan Omar Ahmed w trakcie swojej kariery wykładał zarządzanie międzynarodowe na uczelniach takich jak szkoła INSEAD czy Uniwersytet w Hongkongu. Aktywnie działał również w wielu organizacjach pozarządowych typu non-profit, np. był członkiem zarządu Amerykańskiej Izby Handlowej (American Chamber of Commerce) w Hong-Kongu, gdzie kierował ważnym projektem w zakresie zarządzania, oraz English Schools Foundation (Hongkong). Obecnie zasiada w zarządzie Temasek Management Services, spółki w całości należącej do Temasek Holdings. Absolwent A.B. Freeman School of Business na Uniwersytecie Tulane w Luizjanie (tytuł MBA 1990 r.). Ukończył również studia na Wydziale Informatyki (dyplom z wyróżnieniem, 1988 r.) oraz na Wydziale Stosunków Międzynarodowych (dyplom z wyróżnieniem, 1988 r.) na tym samym uniwersytecie. Sprawuje funkcję Członka Rady Nadzorczej od dnia 21 czerwca 2012 r.
Igor Chalupec <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Pan Igor Chalupec jest Partnerem i Prezesem Zarządu ICENTIS Sp. z o.o. Corporate Solutions S. K-A i ICENTIS Capital Sp. z o.o. Absolwent Wydziałów Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Handlowej (d. SGPiS) oraz Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Licencjonowany makler papierów wartościowych. W latach 1991-1995 organizator i dyrektor Centralnego Biura Maklerskiego Banku Pekao SA, obecnie CDM Pekao SA. Od 1995 r. do 2000 r. Członek, a następnie do 2003 r. Wiceprezes Zarządu Banku Pekao SA (UniCredit Group) odpowiedzialny m.in. za bankowość korporacyjną i inwestycyjną, operacje skarbowe, powiernicze, zarządzanie aktywami. W latach 2003-2004 Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów odpowiedzialny m.in. za sprawy europejskie, rynki finansowe i informację finansową. Wiceprzewodniczący Komisji nadzoru ubezpieczeń i bankowego (2003-2004). Autor Agendy Warsaw City 2010 - rządowej strategii rozwoju rynku kapitałowego. Od października 2004 r. do stycznia 2007 r. Prezes Zarządu i Dyrektor Generalny Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN, największej polskiej firmy a po nabyciu litewskiej rafinerii Mazeikiu Nafta w 2006 r. największej firmy paliwowej w Europie Środkowej. Członek wielu rad nadzorczych, w tym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (1995-2003), Unipetrol, a.s. (2005-2007). Obecnie członek rad nadzorczych PZU Życie SA i Budimex SA. Członek Rady Programowej Forum Ekonomicznego w Krynicy. Laureat wielu nagród i wyróżnień, w tym nagrody Fundacji im. Lesława A. Pagi za wyznaczanie standardów w polskim życiu gospodarczym, Hermesa za wybitne zasługi dla odbudowy polskiego rynku kapitałowego oraz Wektora Konfederacji Pracodawców Polskich. Od 18 czerwca 2009 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
Mirosław Gryszka <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Pan Mirosław Gryszka jest absolwentem Politechniki Gdańskiej. Od roku 1990 zajmuje stanowiska kierownicze w grupie Asea Brown Boveri, a w latach 1997-2013 był Prezesem Zarządu ABB Sp. z o.o. oraz Dyrektorem Krajowym ABB w Polsce. Od września 2013 pełni funkcję Dyrektora Subregionu „Kraje Bałtyckie, Rosja, Kraje Azji Centralnej i Kaukazu” w strukturach Grupy ABB. Od 30 czerwca 2000 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie SA.

Marc Luet <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Pan Marc Luet od czerwca 2010 r. pełni funkcję Chief Executive Officer of Consumer w Regionie Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki (region EMEA). W ramach swojej funkcji Pan Marc Luet odpowiada za ekspansję na rynki wschodzące regionu EMEA. W Regionie EMEA nadzoruje obszar bankowości detalicznej, wealth management, obszar kart kredytowych oraz odpowiada za strategię polegającą na oferowaniu najwyższej jakości produktów, wyjątkowego poziomu obsługi oraz nowatorskich rozwiązań w zakresie bankowości internetowej i mobilnej, klientom zamieszkującym metropolie miejskie. Pan Marc Luet w latach 2008-2010 pełnił funkcję President of CEMEA w VISA. Do głównych obowiązków Pana Marc Luet należało zarządzanie strategią, marketingiem, obszarem sprzedaży, obszarem prawnym, komunikacją korporacyjną oraz relacje z podmiotami nadzorującymi sektor bankowy. Marc Luet był również członkiem Komitetu Operacyjnego Visa Inc. Wcześniej Pan Marc Luet zajmował również stanowiska w Fortis Group jako CEO obszaru Consumer Finance & Retail International (w latach 2005-2008), w Egg France jako CEO (w latach 2002-2005) oraz w Citigroup jako Consumer Business Manager - Węgry i Belgia (w latach 1990-2002). Pan Marc Luet posiada dyplom ukończenia studiów licencjackich z zakresu ekonomii, Panthéon Sorbonne University. Jest absolwentem Instytutu Nauk Politycznych w Paryżu (Institut d'Etudes Politiques de Paris). Uzyskał również dyplom ukończenia studiów Master of Business Administration (MBA), Tuck School of Business Administration, Dartmouth College. Od 1 czerwca 2011 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie SA.
Frank Mannion <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Pan Frank Mannion obecnie pełni funkcję Citi Chief Financial Officer w Regionie Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki (EMEA). W ramach swojej nowej funkcji, którą objął w styczniu 2011 r., odpowiada za grupę ponad 1000 pracowników w całym Regionie. Pan Frank Mannion swoją karierę zawodową rozpoczął w Irlandii, a następnie przeniósł się do Londynu, gdzie podjął współpracę z PricewaterhouseCoopers. Pracę w Citi rozpoczął w 1989 r. w zespole ds. planowania i analiz w Wielkiej Brytanii. W trakcie swojej dotychczasowej kariery pełnił wiele funkcji finansowych, w tym Kierownika ds. finansowania nowoczesnych technologii (Technology Finance Manager) i Szefa Kontroli Produktów CMB EMEA. W 2008 r. objął funkcję Citi Regional Franchise Controller w Regionie Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki (EMEA), gdzie odpowiadał za grupę ponad 800 pracowników z różnych obszarów. Wcześniej kierował obszarem Kontroli Produktów i Sprawozdawczości Regulacyjnej (Product Control, Controllers and Regulatory Reporting) jako CMB EMEA Regional Controller. Frank Mannion ukończył National University of Ireland w Galway, uzyskując tytuł naukowy w dziedzinie handlu. Posiada również tytuł dyplomowanego księgowego (Chartered Accountant). Obecnie wraz z rodziną mieszka w Londynie. Od 28 czerwca 2010 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie SA.
Dariusz Mioduski <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Chief Executive Officer i Prezes Zarządu Kulczyk Investments S.A. i Kulczyk Holding S.A., międzynarodowej grupy inwestycyjnej, specjalizującej się w tworzeniu i realizacji projektów inwestycyjnych na światowych rynkach wschodzących, w szczególności w sektorze energetycznym, surowców mineralnych i infrastruktury. Pan Dariusz Mioduski posiada bogate doświadczenie transakcyjne i regulacyjne w zakresie prywatyzacji, łączenia i nabywania spółek oraz project finance w sektorach energetycznym, infrastrukturalnym oraz paliwowo-gazowym. Przed nominacją na CEO Kulczyk Investments w 2007 r., Dariusz Mioduski był partnerem zarządzającym obszarami energetyki i infrastruktury w firmie CMS Cameron McKenna w Warszawie. Cztery lata spędził w nowojorskim i warszawskim biurze White & Case LLP, a wcześniej w Vinson & Elkins LLP w Houston. Dariusz Mioduski jest Członkiem Zarządu Central Europe Energy Partners, Wiceprezesem Stowarzyszenia Harvard Club of Poland i Wiceprezesem Polskiej Rady Biznesu. Jest również członkiem polskiej filii Young Presidents' Organization (YPO). Dariusz Mioduski zasiada również w Radach Nadzorczych kilku publicznych i niepublicznych spółek, tj.: Kulczyk Oil Ventures Inc., Autostrada Wielkopolska S.A., Aurelian Oil & Gas Corp. and KI Energy S.a r.l. Jest absolwentem wydziału prawa Uniwersytetu Harvarda (Harvard Law School, 1990) oraz Uniwersytetu St Thomas w Houston (Bachelor of Arts, 1987). Od 12 września 2011 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie SA.
Anna Rulkiewicz <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Pani Anna Rulkiewicz jest absolwentką Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ukończyła równoległe studia na wydziale psychologii na Uniwersytecie w Hamburgu oraz studia podyplomowe w Polsko-Francuskim Instytucie Ubezpieczeń przy Instytucie Francuskim. Przebyła także cykl szkoleń z zakresu m.in. zarządzania, sprzedaży, komunikacji, marketingu (w tym 3-letnich studiów menedżerskich) w ramach certyfikowanego programu branży ubezpieczeniowej LIMRA „Marketing Strategies for Executive Advancement” (LIMRA Executive Development Group). Ukończyła również wiele kursów z zakresu zarządzania, sprzedaży, finansów, marketingu oraz bankowości. Od 2002 roku Pani Anna Rulkiewicz pracuje w LUX MED Sp. z o.o., gdzie początkowo pełniła funkcję Członka Zarządu, Dyrektora Sprzedaży i Marketingu. Od 2007 r. jest Prezesem Grupy LUX MED. Od końca 2011 roku pełni także funkcję Dyrektora Zarządzającego LMG Försäkrings AB, którego oddział działa w Polsce pod marką LUX MED Ubezpieczenia. Pełni również funkcję Prezesa Zarządu Związku Pracodawców Medycyny Prywatnej. Jej doświadczenie zawodowe obejmuje też m.in. zarządzanie w latach 2001-2002 Pionem Sprzedaży i Marketingu w Credit Suisse Life & Pensions Towarzystwie Ubezpieczeń na Życie oraz Powszechnym Towarzystwie Emerytalnym /Winterthur, gdzie nadzorowała pracę departamentów: sprzedaży wewnętrznej, sprzedaży zewnętrznej, ubezpieczeń grupowych, marketingu i komunikacji. W latach 1998 - 2001 pracowała dla Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. i Zurich Powszechnie Towarzystwo Emerytalne S.A. Pełniąc funkcję Dyrektora Ubezpieczeń Grupowych i Szkoleń odpowiadała m.in. za segment ubezpieczeń grupowych, w tym również za tworzenie usług, system rekrutacji oraz zarządzanie szkoleniami. Po powierzeniu jej funkcji Dyrektora Segmentu Klienta Korporacyjnego i uzyskaniu nominacji na członka zarządu Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. odpowiadała za segment klienta z sektora small business i klienta korporacyjnego. W latach 1995 - 1998 pracowała w Commercial Union Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. gdzie na ostatniej pełnionej funkcji odpowiadała za rozwój sprzedaży ubezpieczeń grupowych i indywidualnych w ramach bancassurance. Od 20 czerwca 2013 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie SA.
Stanisław Soltysieński <i>Członek Rady Nadzorczej</i>	Pan Stanisław Soltysieński profesor nauk prawnych. Pan prof. Soltysieński zajmuje się działalnością naukową jako profesor nauk prawnych związany z Uniwersyteciem Adama Mickiewicza w Poznaniu (gdzie piastował również funkcję Dziekana Wydziału Prawa i Administracji). Wykładał wielokrotnie jako visiting profesor na Uniwersytecie w Pennsylvania Law School w Filadelfii, a także w College of Europe w Brugii, Max Planck Institute w Monachium oraz w Akademii Prawa Międzynarodowego w Hadze. Jest członkiem wielu stowarzyszeń i organizacji naukowych. Jest m.in. członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności i członkiem Rady Dyrektorów UNIDROIT. Jest współautorem Kodeksu spółek handlowych. Pan prof. Soltysieński zajmuje się również praktyką prawniczą będąc wspólnikiem Spółki Komandytowej „Soltysieński, Kawecki i Szlęzak” Doradcy Prawni. Pan prof. Soltysieński zasiada w Radzie Banku Handlowego w Warszawie S.A. od 26 marca 1997 roku, od 30 czerwca 2000 roku do 20 czerwca 2012 roku był jej Przewodniczącym. Od 21 czerwca 2012 roku pełni funkcję Członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Zdenek Turek Członek Rady Nadzorczej	Pan Zdenek Turek obecnie odpowiada za wszystkie operacje Citi w Rosji, Czechach, na Węgrzech, w Rumunii, na Słowacji, w Bułgarii, Kazachstanie i na Ukrainie. Pracuje w moskiewskim biurze Citi. Przed podjęciem obecnej funkcji, w latach 2005-2008, Pan Zdenek Turek pełnił rolę Citi Country Officer w regionie Południowej Afryki oraz kierował całym regionem Afryki, w skład którego wchodzi 16 krajów. W latach 2002-2005, Pan Turek pełnił funkcję Citi Country Officer na Węgrzech, zarządzając jednocześnie obszarem Europy Środkowej, w skład której wchodzi pięć krajów (Węgry, Republika Czech, Rumunia, Słowacja i Bułgaria). Pan Zdenek Turek rozpoczął pracę w Citi w 1991 r. w Pradze, gdzie sprawował wiele funkcji kierowniczych w obszarze Bankowości i Finansów Korporacyjnych. Następnie, w 1998 r. awansował na stanowisko Citi Country Officer w Rumunii. Przed rozpoczęciem pracy w Citi, Pan Zdenek Turek pracował w zespole ds. transakcji walutowych w Centralnym Banku Czechosłowacji, gdzie zajmował się głównie Sektorem Eksportu/Importu i Usług (1986 r. - 1990 r.). Następnie, podjął współpracę z A.I.C., austriacką firmą konsultingową, jako Zastępca Szefa Biura Przedstawicielskiego w Pradze. Zajmował się głównie doradztwem korporacyjnym w zakresie restrukturyzacji i odzyskiwania należności przedsiębiorstw. Pan Zdenek Turek urodził się w Kolinie, w Czechach. Ukończył Wydział Finansów i Bankowości na Uniwersytecie ekonomicznym w Pradze w 1986 r. Studiował również na Uniwersytecie Wharton (w ramach Zaawansowanego Programu Zarządzania, 1997 r.) i uzyskał tytuł Executive MBA w wyższej szkole biznesowej INSEAD (2010 r.). Pan Turek zasiada w zarządzie Amerykańskiej Izby Handlowej w Rosji. Zdenek Turek sprawuje funkcję Członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie SA. od 21 czerwca 2012 roku.
Stephen R. Volk Członek Rady Nadzorczej	Pan. Stephen R. Volk pełni funkcję Vice Chairman of Citigroup Inc., jest odpowiedzialny za sprawy zarówno związane z zarządzaniem wyższego szczebla jak i Bankowością Inwestycyjną. Jest członkiem Komitetu Wykonawczego Citigroup. Pan Volk związany jest z Citigroup od września 2004 roku. Do tego czasu pełnił funkcję Chairman of Credit Suisse First Boston, gdzie współpracował ściśle z Prezesem Zarządu nad strategicznym zarządzaniem firmą oraz nad kluczowymi sprawami dotyczącymi klientów. Pracę w Credit Suisse First Boston rozpoczął w sierpniu 2001 roku, przechodząc z Shearman & Sterling, nowojorskiej firmy prawniczej, w której począwszy od 1991 roku pełnił funkcję Senior Partner. Podczas pracy w Shearman & Sterling, Pan Volk był doradcą prawnym dla szeregu korporacji, włączając Citicorp. Pośród wielu dziedzin, w jakich firma Pana Volka doradzała Citicorp, znajduje się np. restrukturyzacja portfela zadłużenia Citicorp w Ameryce Łacińskiej. Znaczące transakcje, w jakich Pan Volk odgrywał ważną rolę, to m.in.: fuzja Glaxo i SmithKlein, Viacom-Paramount, Viacom-CBS oraz Vivendi-Universal-NBC. Współpracę z Shearman & Sterling Pan Volk rozpoczął w 1960 roku po ukończeniu Dartmouth College oraz Harvard Law School, stając się wspólnikiem w 1968 roku. Pan Volk jest Dyrektorem Continental Grain Company, a także byłym Dyrektorem Consolidated Edison, Inc oraz Trizec Hahn Properties. Jest również członkiem Rady Stosunków Międzynarodowych (Council on Foreign Relations), Rady Doradczej Dziekana (Dean's Advisory Board) Harvard Law School oraz członkiem Fundacji Adwokatury Amerykańskiej (American Bar Foundation). Od 20 listopada 2009 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

W 2013 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził także prof. Krzysztof Opolski, który złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 28 czerwca 2013 roku.

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Rady Nadzorczej Banku.

Do kompetencji Rady Nadzorczej, oprócz praw i obowiązków przewidzianych w przepisach prawa, należą uchwały w sprawach:

- 1) powołanie i odwołanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki,
- 2) powołanie i odwołanie, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu Spółki,
- 3) ustalenie warunków umów regulujących stosunek pracy lub inny stosunek prawny, łączący członków Zarządu ze Spółką,
- 4) wyrażenie zgody na otwarcie lub zamknięcie za granicą oddziału,
- 5) uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej oraz zatwierdzenie ustalanych przez Zarząd Spółki:
 - a) regulaminu Zarządu Spółki,
 - b) regulaminów gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- 6) wyrażanie uprzedniej zgody na dokonanie czynności rozporządzającej środkami trwałymi Spółki, których wartość przekracza 1/10 kapitału zakładowego Spółki,
- 7) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do wykonania badania lub przeglądu sprawozdania finansowego,
- 8) wyrażanie zgody na zatrudnianie i zwalnianie osoby kierującej Departamentem Audytu, na wniosek Zarządu i sprawowanie nadzoru nad działalnością Departamentu Audytu,
- 9) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu oraz wyrażania zgody na zawarcie

przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązany ze Spółką, członkiem Rady Nadzorczej albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi,

- 10) sprawowania nadzoru nad wprowadzeniem i monitorowaniem systemu zarządzania w Banku, w tym w szczególności sprawowania nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, oraz dokonywania, co najmniej raz w roku, oceny adekwatności i efektywności tego systemu,
- 11) zatwierdzania strategii działania Banku oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- 12) zatwierdzenia zasadniczej struktury organizacyjnej Banku, dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i ustalonej przez Zarząd Banku,
- 13) akceptowania ogólnego poziomu ryzyka Banku,
- 14) zatwierdzania założeń polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności,
- 15) zatwierdzania procedur wewnętrznych Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałowego oraz planowania kapitałowego,
- 16) zatwierdzania polityki informacyjnej Banku,
- 17) zatwierdzenia procedury kontroli wewnętrznej,
- 18) zatwierdzanie ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz dokonywania okresowych przeglądów tych zasad,
- 19) zatwierdzania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska w Banku,
- 20) zatwierdzania wykazu stanowisk kierowniczych w Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy również zawieszanie, z ważnych powodów, w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności.

Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności kolegiально, przy czym każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo do otrzymania od Zarządu informacji niezbędnych do wykonywania swoich obowiązków. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się, co najmniej raz na kwartał. Posiedzenie Rady Nadzorczej, zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej, a pod jego nieobecność jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, z własnej inicjatywy, na wniosek członka Rady Nadzorczej albo na wniosek Zarządu Spółki. Przewodniczący Rady Nadzorczej może wyznaczyć stałe terminy odbywania posiedzeń Rady Nadzorczej. Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad, Sekretarz Rady Nadzorczej wysyła członkom Rady Nadzorczej, co najmniej na 7 (siedem) dni przed terminem posiedzenia.

Rada Nadzorcza zbiera się w dniu Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu, w którym wygasają mandaty członków Zarządu, w celu dokonania wyboru członków Zarządu Spółki.

Rada Nadzorcza corocznie podejmuje uchwałę, w sprawie sprawozdania z działalności Rady, w której zawarta jest ocena Rady Nadzorczej na temat sytuacji Spółki, ocena pracy Rady Nadzorczej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Banku oraz wyniki oceny sprawozdań finansowych Spółki w tym wnioski Zarządu, co do podziału zysku. Dokument ten Rada Nadzorcza przedkłada Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Posiedzeniom Rady Nadzorczej przewodniczy Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, zaś w razie nieobecności ich obu – członek Rady Nadzorczej wybrany przez pozostałych członków.

Do ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagana jest obecność na posiedzeniu, co najmniej połowy członków Rady Nadzorczej. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów. Bez zgody większości niezależnych członków Rady Nadzorczej nie powinny być podejmowane uchwały w sprawach:

- 1) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu,
- 2) wyrażenia zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, członkiem Rady albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi,
- 3) wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki.

Każdy członek Rady Nadzorczej obowiązany jest niezwłocznie poinformować o zaistniałym konflikcie interesów pozostałych jej członków i powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz od głosowania nad przyjęciem uchwały w sprawie, w której zaistniał konflikt.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym z wyjątkiem powołania i odwołania w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki oraz powołania i odwołania, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu Spółki. Przewodniczący obrad może zarządzić tajne głosowanie w innych sprawach z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady Nadzorczej.

Uchwała Rady Nadzorczej obowiązuje z dniem powzięcia, chyba, że przewidziano w niej późniejszy termin wejścia w życie.

Z posiedzeń Rady Nadzorczej sporządzane są protokoły, zawierające: porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków Rady Nadzorczej, liczbę członków nieobecnych na posiedzeniu wraz z podaniem przyczyny nieobecności, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały, zdania odrębne, pełne brzmienie podjętych uchwał. Lista obecnych na posiedzeniu członków Rady Nadzorczej oraz innych osób uczestniczących w posiedzeniu stanowi załącznik do protokołu. Protokoły podpisują wszyscy obecni na danym posiedzeniu członkowie Rady Nadzorczej. Protokoły posiedzeń Rady Nadzorczej za okres jej kadencji gromadzone są w odrębnym zbiorze, przechowywanym przez Spółkę.

W posiedzeniach Rady Nadzorczej, z wyjątkiem posiedzeń dotyczących bezpośrednio Zarządu, biorą udział członkowie Zarządu Spółki. Na wniosek Przewodniczącego Rady Nadzorczej lub na wniosek Zarządu Spółki w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Podczas rozpatrywania przez Radę Nadzorczą zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce w posiedzeniach Rady Nadzorczej może brać także udział osoba kierująca Departamentem Audytu. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach Przewodniczący Rady Nadzorczej może zarządzić obrady bez udziału osób niebędących członkami Rady Nadzorczej, nawet jeśli co innego wynika z postanowień poprzedzających.

Komitety Rady Nadzorczej

Stalymi Komitetami Rady Nadzorczej są:

- 1) Komitet ds. Audytu, oraz
- 2) Komitet ds. Wynagrodzeń,
- 3) Komitet ds. Ryzyka i Kapitału.

Rada Nadzorcza w drodze uchwały może powoływać inne komitety niż wymienione powyżej złożone wyłącznie z członków Rady Nadzorczej. Uchwała Rady Nadzorczej określa zakres działania takiego komitetu.

W tym trybie w 2003 roku Rada Nadzorcza powołała Komitet ds. Strategii i Zarządzania, którego zadaniem ma być bieżąca analiza wszystkich zagadnień związanych z pracą organów Banku oraz poprawianiem ich funkcjonowania. W skład tego Komitetu wchodzi: Shirish Apte jako Przewodniczący oraz Stanisław Sołtyński jako Wiceprzewodniczący oraz Igor Chalupiec, Mirosław Gryszka, Marc Luet, Andrzej Olechowski, Anna Rulkiewicz, Zdenek Turek i Stephen R. Volk jako członkowie Komitetu.

Komitet ds. Audytu

W skład Komitetu ds. Audytu wchodzi:

- 1) Mirosław Gryszka – Przewodniczący Komitetu,
- 2) Frank Mannion – Wiceprzewodniczący Komitetu,
- 3) Shirish Apte – Członek Komitetu,
- 4) Igor Chalupiec – Członek Komitetu,
- 5) Marc Luet – Członek Komitetu,

Do dnia 28 czerwca 2013 roku członkiem Komitetu był Krzysztof Opolski.

Komitet ds. Audytu, jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Do kompetencji i obowiązków Komitetu ds. Audytu należy monitorowanie sprawozdawczości finansowej, monitorowanie skuteczności systemów: kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz i zarządzania ryzykiem, monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej oraz monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach.

W skład Komitetu ds. Audytu powinno wchodzić dwóch członków niezależnych, a jeden z nich powinien być Przewodniczącym tego Komitetu. Przynajmniej jeden członek Komitetu powinien spełniać warunki niezależności, o których mowa w art. 56 ust. 3 pkt 1, 3, 5 Ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Posiedzenia Komitetu ds. Audytu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad przesyła członkom Komitetu ds. Audytu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu ds. Audytu odbywają się, co najmniej cztery razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Przynajmniej raz do roku Komitet ds. Audytu spotyka się:

- 1) z Dyrektorem Departamentu Audytu bez udziału kierownictwa,
- 2) z biegłym rewidentem Spółki bez udziału kierownictwa,
- 3) jedynie we własnym składzie.

Komitet ds. Audytu, wedle uznania, może się spotkać również z poszczególnymi członkami kierownictwa Spółki.

Porządek obrad Komitetu ds. Audytu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Lista stałych punktów rozpatrywanych na posiedzeniach Komitetu ustalana jest w drodze uchwały Komitetu. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

Sekretarz Komitetu ds. Audytu, na podstawie otrzymanych materiałów opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu i Zastępcy Przewodniczącego do akceptacji. Zaakceptowany przez Przewodniczącego Komitetu i Zastępcę Przewodniczącego projekt porządku posiedzenia przekazywany jest wraz z materiałami członkom Komitetu.

W posiedzeniu Komitetu ds. Audytu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na siedem dni przed ustaloną datą posiedzenia. Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Spółki lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Audytu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może zdecydować o zdjęciu sprawy z porządku obrad, w szczególności o celu uzupełnienia wniosku lub uzyskania opinii.

Uchwały Komitetu ds. Audytu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Audytu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie pisemnym.

Komitet ds. Wynagrodzeń

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi:

- 1) Andrzej Olechowski - Przewodniczący Komitetu,
- 2) Adnan Omar Ahmed - Wiceprzewodniczący Komitetu,
- 3) Shirish Apte - Członek Komitetu,
- 4) Stanisław Sołtysiński - Członek Komitetu.

Komitet ds. Wynagrodzeń jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Komitet ds. Wynagrodzeń jest ciałem doradczym Rady Nadzorczej, a członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku.

Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach.

Do kompetencji Komitetu ds. Wynagrodzeń należą następujące sprawy:

- 1) dokonywanie, na tle warunków rynkowych, oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki,
- 2) dokonywanie oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki w odniesieniu do zakresu obowiązków członków Zarządu Spółki i sposobu ich wykonywania,
- 3) przedkładanie Radzie Nadzorczej rekomendacji co do wysokości wynagrodzenia członka Zarządu Spółki, każdorazowo przed jej ustaleniem lub zmianą,
- 4) dokonywanie ogólnej oceny prawidłowości polityki Spółki w sprawie wynagradzania kadry kierowniczej Spółki niewchodzącej w skład Zarządu,
- 5) wydawanie opinii na temat polityki zm8niennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku,
- 6) opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi co najmniej 3 (trzech) członków Rady Nadzorczej, w tym 1 (jeden) niezależny członek Rady Nadzorczej. Członkowie Komitetu, w tym Przewodniczący i Zastępca Przewodniczącego, wybierani są przez Radę Nadzorczą w głosowaniu jawnym.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu odbywają się, co najmniej 2 (dwa) razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu. Porządek obrad Komitetu ds. Wynagrodzeń obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek.

Sekretarz Komitetu ds. Wynagrodzeń, na podstawie otrzymanych materiałów opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu do akceptacji.

W posiedzeniu Komitetu ds. Wynagrodzeń mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na 7 (siedem) dni przed ustaloną datą posiedzenia. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu, a w szczególności osoby referujące poszczególne sprawy.

Uchwały Komitetu ds. Wynagrodzeń zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie pisemnym. Członek Komitetu ds. Wynagrodzeń głosujący przeciwko może żądać zamieszczenia w protokole zdania odrębnego.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń są protokołowane. Protokół podpisuje Przewodniczący i Sekretarz. Protokół z posiedzenia Komitetu podlega zatwierdzeniu przez członków Komitetu na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Komitetu.

Komitet ds. Ryzyka i Kapitału

W skład Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału wchodzi:

- 1) Zdenek Turek – Przewodniczący Komitetu,
- 2) Igor Chalupec – Wiceprzewodniczący Komitetu,
- 3) Frank Mannion – Członek Komitetu,
- 4) Andrzej Olechowski – Członek Komitetu,
- 5) Stephen R. Volk – Członek Komitetu,
- 6) Dariusz Mioduski – Członek Komitetu.

Członkowie Komitetu wykonują kompetencje określone w Regulaminie na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach. Regulamin Komitetu jest udostępniany na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie.

Do kompetencji Komitetu należy nadzór nad wprowadzeniem przez Zarząd w Banku systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad procesem szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego.

W skład Komitetu wchodzi co najmniej czterech członków Rady Nadzorczej, z których jeden jest Przewodniczącym Komitetu. Aby uchwały Komitetu były ważne, w spotkaniu musi uczestniczyć co najmniej trzech jego członków.

Posiedzenia Komitetu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Komitetu odbywają się, co najmniej raz na pół roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad przesyła członkom Komitetu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Zawiadomienie powinno zawierać porządek

obrad oraz materiały dotyczące tematów omawianych na posiedzeniu. Porządek obrad Komitetu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

W posiedzeniu Komitetu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie.

Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Banku lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet.

W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego.

Uchwały Komitetu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie pisemnym.

Posiedzenia Komitetu są protokołowane.

9. Dobre praktyki w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. i Handlowy-Leasing Spółka z o.o. – spółkach z Grupy Kapitałowej Banku

Dom Maklerski Banku Handlowego S.A (DMBH) i Handlowy-Leasing Spółka z o.o (HL) nie są spółkami publicznymi i nie mają obowiązku poddania się Dobrym Praktykom Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. składa- nia oświadczeń w tym zakresie, jednak z uwagi na istotną rolę pełnioną przez te podmioty w grupie kapitałowej, należy wskazać na poniższe okoliczności.

DMBH jest członkiem Izby Domów Maklerskich - jako członek Izby jest zobowiązany do przestrzegania Kodeksu Dobrej Praktyki Domów Maklerskich, opracowanego przez Izbę Domów Maklerskich. Kodeks ten nie reguluje kwestii ładu korporacyjnego, ale przede wszystkim dotyczy zasad ochrony tajemnicy zawodowej, relacji z klientami, postępowania pracowników domu maklerskiego, w tym w relacjach z innymi domami maklerskimi. DMBH jest podmiotem regulowanym ustawą o obrocie instrumentami finansowymi i w związku z tym przestrzega poza przepisami kodeksu spółek handlowych pewnych elementów ładu korporacyjnego wynikających z przepisów tej ustawy i rozporządzeń wykonawczych, między innymi zgodnie z art. 103 ww. ustawy w skład zarządu powinny wchodzić, co najmniej 2 osoby posiadające wykształcenie wyższe, co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach finansowych oraz dobrą opinię w związku ze sprawowanymi funkcjami. Komisja Nadzoru Finansowego jest informowana przez DMBH o zmianach w zarządzie. Dodatkowo DMBH ma obowiązki raportowe do KNF (w tym o zmianach w Zarządzie, o treści określonych uchwał walnego zgromadzenia). Ustawa o obrocie reguluje też kwestie nabycia akcji domu maklerskiego. Przewiduje, że centrala domu maklerskiego jest na terytorium Polski.

Spółka Handlowy-Leasing Spółka z o.o. (HL) działa jako spółka w branży leasingowej. Branża leasingowa zrzeszona w Związku Polskiego Leasingu nie wypracowała jeszcze Dobrych Praktyk przedsiębiorstw leasingowych.

HL działa zgodnie z kodeksem spółek handlowych. W HL został ustanowiony organ nadzoru w postaci Rady Nadzorczej mimo braku wymogu kodeksowego w tym zakresie, celem sprawowania ciągłego nadzoru nad działalnością spółki.

XI. Inne informacje o władzach Banku Handlowego w Warszawie S.A. i zasady zarządzania

1. Wynagrodzenia i nagrody (w pieniądzu i w naturze), łącznie z wynagrodzeniami z zysku wypłacone osobom zarządzającym i nadzorującym

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku w 2013 roku:

w tys. zł	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe		Przekazane nagrody kapitałowe
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia	
Sławomir S. Sikora	2 414	292	2 187
Brendan Carney	1 664	256	186
Barbara Sobala ⁽¹⁾	169	15	-
Misbah Ur-Rahman-Shah	3 102	354	1 961
Witold Zieliński	1 090	113	594
Iwona Dudzińska	416	110	437
Byli członkowie Zarządu:			
Robert Daniel Massey JR ⁽²⁾	1 043	84	388
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska ⁽³⁾	-	-	171
	9 898	1 224	5 924

(1) świadczenie pracy od dnia 15 października 2013 roku

(2) świadczenie pracy do dnia 19 czerwca 2013 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 13 maja 2012 roku

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku w 2012 roku:

w tys. zł	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe		Przekazane nagrody kapitałowe
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia	
Sławomir S. Sikora	3 025	233	577
Brendan Carney ⁽¹⁾	824	210	-
Robert Daniel Massey JR	2 361	367	39
Misbah Ur-Rahman-Shah	5 385	481	302
Witold Zieliński	1 405	104	120
Iwona Dudzińska	1 477	112	129
Byli członkowie Zarządu:			
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska ⁽²⁾	975	2 077	197
Michał H. Mrozek ⁽³⁾	-	120	55
Peter Rossiter ⁽⁴⁾	-	-	32
Edward Wess ⁽⁵⁾	-	-	6
Reza Ghaffari ⁽⁶⁾	-	-	5
	15 452	3 704	1 462

(1) świadczenie pracy od dnia 21 maja 2012 roku

(2) świadczenie pracy do dnia 13 maja 2012 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 28 lutego 2011 roku

(4) świadczenie pracy do dnia 31 października 2009 roku

(5) świadczenie pracy do dnia 30 listopada 2008 roku

(6) świadczenie pracy do dnia 31 maja 2006 roku

Łączna kwota „Wynagrodzenia zasadniczego i nagród” obejmuje wartość brutto wynagrodzenia zasadniczego oraz nagrody wypłacone odpowiednio w 2013 roku i w 2012 roku.

Łączna kwota „Inne świadczenia” obejmuje wartość brutto wypłaconego wynagrodzenia dotyczącego odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę, świadczeń rzeczowych, ryczałtu z tytułu używania samochodu służbowego, składki z tytułu polis ubezpieczeniowych, ekwiwalentu za urlop, dywidendy, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

„Przekazane nagrody kapitałowe” obejmują wartość akcji Citigroup przyznanych w latach ubiegłych a przekazanych odpowiednio w 2013 roku i w roku 2012 roku oraz wypłaconych opcji menadżerskich. Dodatkowo w 2013 roku „Przekazane nagrody kapitałowe” obejmują wartość wypłaconych nagród krótkoterminowych akcji fantomowych Banku.

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych obecnym i byłym członkom Rady Nadzorczej Banku w 2013 roku oraz w 2012 roku:

w tys. zł	2013	2012
Andrzej Olechowski	228	229
Igor Chalupec	185	160
Mirosław Gryszka	168	160
Dariusz Mioduski	120	89
Stanisław Sołtysiński	168	200
Anna Rulkiewicz	30	-
Byli członkowie Rady:		
Krzysztof L. Opolski	70	120
	969	958

Wynagrodzenie wypłacone i należne 2013 roku osobom zarządzającym jednostkami zależnymi wyniosło 5 834 tys. zł (w 2012 roku: 7 970 tys. zł). Osoby nadzorujące jednostki zależne nie pobierały w 2013 i 2012 roku wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji.

2. Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej

Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawia poniższa tabela:

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Członkowie Zarządu Banku				
Sławomir S. Sikora	-	-	16 912	509
Brendan Carney	-	-	8 248	248
Barbara Sobala	-	-	206	-
Witold Zieliński	-	-	3 768	113
Iwona Dudzińska	600	2 400	1 581	48
Członkowie Rady Nadzorczej Banku				
Andrzej Olechowski	1 200	4 800	-	-
Shirish Apte	-	-	143 866	4 333
Adnan Omar Ahmed	-	-	6 576	198
Marc Luet	-	-	15 000	452
Frank Mannion	-	-	20 902	630
Zdenek Turek	-	-	24 457	737
Stephen R. Volk	-	-	169 339	5 100

Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia poniższa tabela:

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Członkowie Zarządu Banku				
Sławomir S. Sikora	-	-	12 460	386
Brendan Carney	-	-	4 896	152
Robert Daniel Massey JR	-	-	1 719	53
Witold Zieliński	-	-	2 772	86
Iwona Dudzińska	600	2 400	9 611	298
Członkowie Rady Nadzorczej Banku				
Andrzej Olechowski	1 200	4 800	-	-
Shirish Apte	-	-	73 590	2 281
Adnan Omar Ahmed	-	-	2 664	83
Marc Luet	-	-	28 513	884
Frank Mannion	-	-	16 400	508
Stanisław Sołtysiński	-	-	253 400	7 854
Stephen R. Volk	-	-	198 969	6 167

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku żaden członek Zarządu i Rady Nadzorczej nie posiadał akcji i udziałów w podmiotach zależnych Banku.

3. Informacje o wszelkich umowach zawartych między Bankiem, a członkami Zarządu, przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku przez przejęcie

Z zakresu stosunku pracy, spośród umów o pracę zawartych między Bankiem, a członkami Zarządu Banku, wyłącznie w przypadku jednego Członka Zarządu jego umowa o pracę zawiera postanowienie mówiące o odszkodowaniu pieniężnym w wypadku jej rozwiązania za wypowiedzeniem.

Każdego z członków Zarządu Banku obowiązuje zawarta z Bankiem odrębna umowa o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej zapisami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z Bankiem, w okresie 12 miesięcy (w przypadku jednego Członka Zarządu przez 6 miesięcy) od dnia rozwiązania umowy o pracę, Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania działalności konkurencyjną wobec Banku. Z tytułu powyższego ograniczenia Bank będzie zobowiązany do wypłaty Członkowi Zarządu odszkodowania.

4. Zasady zarządzania

W 2013 roku nie nastąpiły zmiany zasad zarządzania Bankiem, a zasady te przedstawione zostały w Nocie do Roczego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku.

XII. Umowy zawarte z podmiotem uprawnionym do badania i przeglądu sprawozdań finansowych

W dniu 19 marca 2013 roku Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych to jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, działającej pod adresem: Al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa, wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144, której powierzone zostało badanie rocznych i przegląd półrocznych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za 2013 rok. Wybór PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. został dokonany zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Badanie rocznych i przegląd półrocznych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za 2012 rok dokonany został przez KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Chłodnej 51, wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 3546. Wybór firmy KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. został dokonany przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 16 marca 2012 roku zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Wynagrodzenie audytora netto wynikające z zawartych umów (należne lub wypłacone) dotyczące 2013 roku i 2012 roku przedstawia poniższa tabela:

Dotyczące roku	2013 w tys. zł	2012 w tys. zł
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do Banku - jednostki dominującej (1)	410	583
Wynagrodzenie z tytułu przeglądu w odniesieniu do Banku - jednostki dominującej (2)	170	245
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do jednostek zależnych (3)	255	301
Wynagrodzenie za usługi pokrewne (4)	165	193
	1 000	1 322

- 1) Wynagrodzenia z tytułu badania obejmują kwoty wypłacone lub należne za usługi związane z badaniem rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku - jednostki dominującej (dotyczące 2013 roku-umowa z dnia 17 maja 2013 roku).
- 2) Wynagrodzenia z tytułu przeglądu obejmują kwoty wypłacone lub należne za usługi związane z przeglądem półrocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku (dotyczące 2013 roku-umowa z dnia 17 maja 2013 roku).
- 3) Wynagrodzenia z tytułu badania obejmują kwoty wypłacone lub należne za profesjonalne usługi związane z badaniem sprawozdań finansowych jednostek zależnych.
- 4) Wynagrodzenie za usługi pokrewne obejmują pozostałe kwoty wypłacone audytorowi. Obejmują one usługi poświadczające związane z badaniem lub przeglądem sprawozdań finansowych Banku - jednostki dominującej oraz jednostek zależnych ale nieuwzględnione w (1), (2) i (3) powyżej.

XIII. Oświadczenia Zarządu Banku

Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

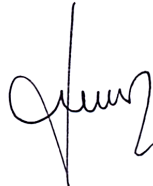
Zgodnie z najlepszą wiedzą Zarządu Banku, którego członkami są: Pan Sławomir S. Sikora - Prezes Zarządu, Pan Brendan Carney - Wiceprezes Zarządu, Pani Barbara Sobala - Wiceprezes Zarządu, Pan Misbah Ur-Rahman-Shah - Wiceprezes Zarządu, Pan Witold Zieliński - Wiceprezes Zarządu i Pani Iwona Dudzińska - Członek Zarządu, roczne dane finansowe oraz dane porównywalne zaprezentowane w „Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 roku” zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy oraz osiągnięty przez nią wynik finansowy. Zawarte w skonsolidowanym raporcie rocznym „Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2013 roku” zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji (wraz z opisem podstawowych rodzajów ryzyka) Grupy w 2013 roku.

Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych PricewaterhouseCoopers Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością dokonujący badania „Rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 roku”, został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym sprawozdaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Pozostałe informacje wymagane Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133) zostały uwzględnione w Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku.

Podpisy Członków Zarządu

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2014 roku	Sławomir S. Sikora	Prezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Brendan Carney	Wiceprezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Barbara Sobala	Wiceprezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Misbah Ur-Rahman-Shah	Wiceprezes Zarządu	
13.03.2014 roku	Witold Zieliński	Wiceprezes Zarządu Dyrektor Finansowy	
13.03.2014 roku	Iwona Dudzińska	Członek Zarządu	